

**SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ
UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE
ZA ROK 2020**

**UNIVERZITNÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE
2021**

Organizácia: Univerzitná knižnica v Bratislave

Rezort: Ministerstvo kultúry SR

Typ hospodárenia: štátna rozpočtová organizácia

Miesto konania verejného odpočtu: Prednášková sála UKB, Ventúrska 11

Termín konania verejného odpočtu: 26. 5. 2021 o 15.00 hod.

Správa je prístupná na internetovej stránke organizácie: www.ulib.sk

Správa je prístupná na internetovej stránke MK SR:

<https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/organizacie-ministerstva/verejne-odpocety/verejne-odpocety-2020/>

Spracovali: PhDr. Dagmar Kleinová a zamestnanci Univerzitnej knižnice v Bratislave,
grafická úprava: Mgr. Anna Starinská

ISBN: 978-80_89303-82-3
EAN: 9788089303823

OBSAH

ÚVODNÉ SLOVO.....	5
1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE.....	10
2 ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE.....	11
2.1 UKB A PANDÉMIA COVID-19	13
2.1.1 Prijaté opatrenia UKB pred začatím pandémie COVID-19	13
2.1.2 Prijaté opatrenia UKB počas prvej vlny pandémie COVID-19	15
2.1.3 Opätovné otvorenie UKB s novým konceptom poskytovania služieb.....	22
2.1.4 Otvorenie UKB v plnom rozsahu poskytovania služieb.....	26
2.1.5 Prijaté opatrenia UKB počas druhej vlny pandémie COVID-19	27
2.1.6 Zasadnutia krízového štábu UKB spojené s pandemiou COVID-19	29
2.1.7 Zasadnutia koordinačných porád v spojitosti s opätovným otvorením UKB	39
2.1.8 Prezentácia UKB na sociálnych sieťach a pandemický rok 2020	40
3 KONTRAKT ORGANIZÁCIE SO ZRIAĐOVATEĽOM A JEHO PLNENIE.....	52
3.1 VÝKON ODBORNÝCH KNIŽNIČNÝCH ČINNOSTÍ.....	57
Doplňovanie knižničného fondu	57
Odborná evidencia a spracovanie knižničných dokumentov.....	60
Organizácia, uchovávanie a ochrana knižničného fondu	64
Poskytovanie knižnično-informačných služieb.....	67
3.2 VEDECKOVÝSKUMNÁ ČINNOSŤ	89
3.3 EXPOZIČNÁ, VÝSTAVNÁ A PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ	95
Zahraničná spolupráca	113
Ohlasy v médiách	118
3.4 ZABEZPEČENIE UDRŽATEĽNOSTI PROJEKTOV IMPLEMENTOVANÝCH V OPIS – PO2	122
3.5 OSTATNÉ ČINNOSTI.....	128
3.6 HODNOTENIE PLNENIA KONTRAKTU NA ROK 2020.....	137
4 ROZPOČET ORGANIZÁCIE.....	142
4.1 ZHODNOTENIE PLNENIA ZÁVÄZNÝCH UKAZOVATEĽOV ROZPOČTU ORGANIZÁCIE	144
4.1.1 Rozpočtové opatrenia	145
4.2 PRÍJMY ORGANIZÁCIE.....	147
4.2.1 Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie.....	147
4.2.2 Mimorozpočtové prostriedky	148
4.3 VÝDAVKY ORGANIZÁCIE.....	149
4.3.1 Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie	149
4.3.2 Výdavky podľa funkčnej klasifikácie	149
4.3.3 Vyhodnotenie plnenia programovej štruktúry organizácie	149
4.3.4 Výdavky organizácie hradené z finančných prostriedkov na udržateľnosť projektov.....	160
4.4 ÚČTY MIMOROZPOČTOVÝCH PROSTRIEDKOV	160

4.5 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ POZÍCIE ORGANIZÁCIE	162
4.5.1 Analýza výdavkov na prevádzku budov	162
4.5.2 Významné položky súvahy v oblasti majetku a záväzkov	162
4.5.3 Pohľadávky	163
4.5.4 Záväzky	163
5 PERSONÁLNE OTÁZKY.....	164
Počet zamestnancov	164
Organizačná štruktúra UKB.....	166
Personálny plán na rok 2020 a jeho plnenie	168
Aktivity na rozvoj ľudských zdrojov	
Personálny plán na rok 2021.....	
Združenia podporujúce UKB.....	
6 ZÁVER.....	173

ÚVODNÉ SLOVO

V úvode Správy o činnosti a hospodárení Univerzitnej knižnice v Bratislave za rok 2020 považujem za dôležité poďakovať vedúcim pracovísk aj radovým zamestnancom knižnice za úzku spoluprácu a úspešne zvládnutý, mimoriadne pracovne náročný rok, najmä počas kritického obdobia celosvetovej pandémie.

Podobne, ako boli s každodennými problémami v prvej línii konfrontovaní lekári a zdravotníci, aj naše knihovníčky a knihovníci boli v týchto turbulentných časoch pandémie v prvej línii a prejavili ochotu i snahu poskytovať knižnično-informačné služby našim používateľom, za čo im patrí veľké poďakovanie.

Napriek tomu, že rok 2020 sa začínal v štandardnom pracovnom tempe, nikto z nás neočakával také dynamické okolnosti, aké nastali v prvom štvrtroku 2020 – ktoré riaditeľov knižníc v rámci niekoľkých dní a hodín zmenili na krízových manažérov a prioritou všetkých knižníc, okrem kvalitne poskytovaných knižničných služieb, sa stala predovšetkým – ochrana zdravia a bezpečnosti ich používateľov a pracovníkov. Rovnako ako iné knižnice na celom svete a na Slovensku, aj Univerzitná knižnica v Bratislave fungovala počas celého pandemického obdobia roka 2020 v upravenom režime, keď hlavnú úlohu v poskytovaní služieb zohrávalo zdravie každého obsluženého používateľa aj obsluhujúcej knihovníčky alebo knihovníka.

Univerzitná knižnica v Bratislave (UKB) od začiatku roku 2020 nadviazala na predchádzajúce úspešné obdobie pripomínania si svojho významného jubilea a počas časového intervalu od začiatku roka až do 10. októbra 2020 si prostredníctvom širokej škály aktivít priebežne pripomínala 100. výročie od svojho vzniku, ktorý sa viaže k dátumu 10. október 1919.

Pri výpočte aktivít k tomuto význačnému výročiu stojí určite za zmienku významná výstava, ktorú sme síce slávnostne otvorili a sprístupnili verejnosti ešte 19. decembra 2019, ale ponechali sme ju nainštalovanú a sprístupnenú verejnosti a záujemcom o históriu knihovníctva a našej knižnice ešte počas niekoľkých mesiacov v prvej polovici roka 2020, keď bola v súlade s pandemickými opatreniami Výstavná sála UKB prístupná.

Unikátna výstava „100 rokov prvého knižničného zákona a 100 rokov Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919“ bola predmetom mimoriadneho verejného aj odborného záujmu a povzbudila nás pri príprave série ďalších podobne historicky koncipovaných výstav. Poďakovanie za spoluprácu pri príprave tejto výstavy patrí významnej partnerskej Národnej knihovni ČR v Prahe, ktorá nám zabezpečila nám časť výstavy k vzniku knižničnej siete v bývalom Československu, ktorej základy boli položené prijatím prelomového prvého knižničného zákona. Tento zákon určoval každej obci, aby zriadila a prevádzkovala knižnicu a týmto zákonom sa v tom čase inšpirovali aj vyspelé zahraničné veľmoci, napríklad Francúzsko a Kanada.

Pri príležitosti Týždňa slovenských knižníc 2020 pripravila Univerzitná knižnica v Bratislave, v spolupráci s Národnou knihovnou ČR a Spoločnosťou priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave, samostatné odborné podujatie s dobovým sprievodným hudobným programom, ktoré sa konalo dňa 4. marca 2020 a na ňom odzneli k téme 100. výročia Univerzitnej knižnice v Bratislave aj 100. výročiu prvého knižničného zákona odborné prednášky, za početnej účasti publika spomedzi odbornej a širokej verejnosti. Aby sme umožnili vypočuť si zaujímavé prednášky a vydarený dobový hudobný sprievod v podaní dievčenského hudobného zoskupenia Paper Moon Trio aj tým, ktorí sa podujatia nemohli osobne zúčastniť, video z priebehu podujatia je uverejnené na kanáli YouTube a je verejne dostupné všetkým záujemcom: <https://youtu.be/NIPx2V6KZts>.

Video z tohto úspešného podujatia sme zdieľali aj s odberateľmi noviniek a priaznivcami profilu Univerzitnej knižnice v Bratislave na Facebooku aj symbolicky – počas posledného dňa kalendárneho roka 2020, keď sme sa definitívne rozlúčili s obdobím, kedy sme si spolu s verejnosťou pripomínali storočnicu Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Univerzitnej knižnici v Bratislave sa počas roka 2020 dostalo množstvo pozornosti zo strany odbornej a širokej verejnosti, viacerých slovenských ministerstiev, ale aj slovenských médií, čo dokazuje, že Univerzitná knižnica v Bratislave bola počas svojej storočnej existencie vždy intelektuálnou značkou a symbolom slovenskej vzdelanosti a kultúry, pozitívne ovplyvnila a stále aj pozitívne ovplyvňuje mnohé osobnosti slovenskej literatúry, vedy aj spoločenského života. Šírenie a podpora vzdelanosti je hlavným poslaním UKB aj v súčasnosti a rovnako plní nenahraditeľnú úlohu v oblasti kultúrnej diplomacie Slovenskej republiky.

Hlavnou devízou našej knižnice sú tradície, na ktorých stoja základy našich rozsiahlych fondov, odborných činností, ale aj odbornej a kultúrnej spolupráce a jedinečnej reprezentácie Slovenska doma i v zahraničí. Na svoje tradície UKB nadviazala modernizáciou služieb a úspešnou realizáciou projektov s podporou informačných technológií. Pracoviská UKB podporujú zdieľanie odborných poznatkov, sledujú svetové trendy v oblasti knihovníctva a informačnej vedy, odborné tímy sa systematicky venujú

projektom vedy a výskumu v oblasti dejín knižnej kultúry, retrospektívnej bibliografie, webharvestingu a LTP dátových archívov.

Pracovný kolektív UKB v roku 2020 úspešne zvládol mnohé výzvy, ktoré zlepšili chod celej inštitúcie. Rozšírili sme škálu poskytovaných knižnično-informačných služieb a dostupných informačných zdrojov aj počas zatvorenia knižnice pre verejnosť. V súlade s pandemickými opatreniami – v čase, keď bola návšteva knižnice povolená, sme pripravili desiatky vzdelávacích a kultúrnych podujatí pre aktívnych aj potenciálnych používateľov, odbornú aj širokú verejnosť a snažili sme sa zviditeľňovať Univerzitnú knižnicu v Bratislave a slúžiť všetkým záujemcom tak, aby si z našich služieb a návštev všetci odniesli len pozitívne dojmy.

Zahraničná spolupráca a inšpirácia svetovými trendmi v oblasti knihovníctva a súvisiacich vedných disciplín boli počas roka 2020 dôležitými hybnými silami aj pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave. Dôležitým predpokladom plnenia týchto úloh boli aj významné pozície v zastúpení generálnou riaditeľkou UKB, ktorá je:

- členkou Stáleho výboru sekcie IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions / Medzinárodnej federácie knižničných asociácií a inštitúcií: IFLA Academic and Research Libraries Section (od 2017),
- odbornou garantkou pre oblasť kultúra a vydavateľstvo projektu Národná sústava povolaní / Sektorovo riadené inovácie (od 2019),
- členkou hodnotiacej komisie SASPRO 2 – Slovak Scientific and Academic Programme pre vedy o spoločnosti a kultúre, na základe menovania predsedom Slovenskej akadémie vied (od novembra 2020).

V priebehu celého roka 2020 bol pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave veľkou ct'ou neutíchajúci záujem o nadviazanie úzkej spolupráce, prípadne o prehliadku jej priestorov alebo vzácných historických fondov zo strany mnohých vzácných zahraničných návštev a veľvyslancov či predstaviteľov diplomatických zborov, ktorí na Slovensku zastupujú krajiny z celého sveta – v obdobiach, kedy to pandemické opatrenia umožňovali. Zvlášťne poďakovanie patrí J. E. pani veľvyslankyni Turecka na Slovensku za osobné odovzdanie významného knižného daru pre našu knižnicu, tiež nás teší priazeň Španielskeho veľvyslanectva na Slovensku, ktoré sa rozhodlo darovať svoje rozsiahle knižničné zbierky práve Univerzitnej knižnici v Bratislave.

Všetky vedecké knižnice na celom svete čelia rovnakým výzvam a úlohám v 21. storočí. Technologický rozvoj a informačné technológie však paradoxne posilňujú význam knižníc a knihovníckej profesie, čo sa zvlášť ukázalo v období pandémie. V zložitej spleti informácií je najmä pre odborné a vedecké bádanie a publikovanie nevyhnutné pracovať s dôveryhodnými informačnými zdrojmi, ktoré dokážu poskytovať len knižnice. Je pre nás ct'ou, že v UKB sme boli aj v roku 2020, a zvlášť počas pandémie, schopní plniť očakávania našich používateľov, ktorí sú pre nás vždy absolútnou prioritou.

V prvej polovici roka 2020 sme obdobie zatvorenia Univerzitnej knižnice v Bratislave pre verejnosť aktívne využili aj na zvýšenie kvalifikácie nášho pracovného kolektívu knižnice. Pracovníci UKB formou e-learningu absolvovali až tri certifikované kurzy a sú lepšie pripravení pre svoje pracovné pôsobenie v prospech používateľov. Ďakujeme pánovi riaditeľovi a pracovnému kolektívu Moravskej zemskej knihovny v Brne za príkladnú medzinárodnú a partnerskú spoluprácu v krízovom období pandémie a za ochotne poskytnuté bezplatné online knihovnícke vzdelávanie.

Turbulentné obdobie pandémie sme s pracovným kolektívom Univerzitnej knižnice v Bratislave dokázali využiť aj na zatraktívnenie ponuky pre našich používateľov a pri príležitosti opätovného otvorenia knižnice od 27. mája 2020 sme pre nich sprístupnili veľkokapacitnú „open air“ študovňu v historickej Lisztovej záhrade, s kapacitou miest pre viac ako 100 používateľov a s novými službami – prístupom na sieť wifi a zapožičiavaním tabletov.

Nový koncept poskytovania služieb Univerzitnej knižnice v Bratislave zaujal aj médiá a spravodajská televízia TA3 prejavila záujem o natáčanie živého vstupu deň pred oficiálnym znovuo otvorením knižnice, čo naše služby umožnilo už vopred efektívne verejne spropagovať. Video z Lisztovej záhrady je dostupné na webovej stránke TA3: <https://www.ta3.com/clanok/1184132/riaditelka-univerzitnej-kniznice-s-stasselova-o-otvorení-pre-verejnost.html>

Univerzitná knižnica v Bratislave sa prostredníctvom svojej úlohy multifunkčného kultúrneho centra snažila počas celého roka 2020 aj naďalej aktívne spájať nielen inštitúcie v rezorte kultúry SR, ale aj nezávislú kultúru na Slovensku, ktorá má rešpektované miesto v našej inštitúcii.

K plneniu úloh Univerzitnej knižnice v Bratislave v oblasti kultúry v roku 2020 významne prispievala aj skutočnosť, že generálna riaditeľka UKB zastáva od roku 2019 volenú pozíciu predsedníčky Rady Fondu na podporu umenia, ktorý je hlavnou grantovou agentúrou pre oblasť umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu v celoslovenskom kontexte a každoročne zabezpečuje plnenie uzatvoreného kontraktu, podpísaného predsedníčkou Rady FPU a ministerkou kultúry SR (www.fpu.sk). Univerzitná knižnica v Bratislave umožňuje mnohým úspešným projektom prezentovať svoje výstupy aj v jej verejných priestoroch (prednáškové a výstavné priestory).

V roku 2020 bolo pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave mimoriadnou cťou poskytnúť priestor na sprístupnenie významnej výstavy k 100. výročiu podpisu Trianonskej zmluvy; na jej slávnostnom otvorení dňa 9. septembra 2020 sa zúčastnili až dvaja ministri vlády SR súčasne: minister vnútra SR a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, za početnej účasti zástupcov veľvyslanectiev a diplomatických zborov v SR.

Pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave bol rok 2020, aj napriek pandémie, mimoriadne úspešným rokom a sme pripravení na ďalšie výzvy a príležitosti v roku 2021. Univerzitná knižnica v Bratislave je značkou, ktorú buduje každý jeden z jej zamestnancov tvoriacich jeden tím.

V mene pracovného kolektívu Univerzitnej knižnice v Bratislave ďakujeme Ministerstvu kultúry SR za podporu našej činnosti počas celého roka 2020, v rámci jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Ďakujeme aj všetkým používateľom a návštevníkom podujatí Univerzitnej knižnice v Bratislave za prejavenu priazeň. Bolo pre nás ctou slúžiť všetkým, ktorí o naše služby prejavili záujem počas celého roka 2020, či už vo fyzickej alebo online forme.

Tešíme sa na pokračovanie úspešnej spolupráce v roku 2021 so všetkými partnermi, podporovateľmi našich aktivít a priaznivcami a veríme, že sa do všetkých knižníc na svete, a rovnako aj do Univerzitnej knižnice v Bratislave, bude môcť po ukončení obdobia pandémie opätovne vrátiť každodenný tvorivý ruch a tvorivé bádanie, bez akýchkoľvek limitov a obmedzení a pri plnom zdraví všetkých používateľov, návštevníkov aj pracovníkov knižnice.

Ing. Silvia Stasselová
generálna riaditeľka
Univerzitnej knižnice v Bratislave

1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

SÍDLO	Michalská 1, 814 17 Bratislava
DÁTUM ZRIADENIA	10. 10. 1919
REZORT	Ministerstvo kultúry SR
FORMA HOSPODÁRENIA	Štátna rozpočtová organizácia IČO: 00164631
ŠTATUTÁRNY ORGÁN	Ing. Silvia Stasselová, generálna riaditeľka Telefón: 02/20 466 222, 02/20 466 224 Fax: 02/54 434246, e-mail: ukb@ulib.sk , adresa webového sídla: www.ulib.sk , adresa FB UKB: www.facebook.com/ulibsk/
KONTAKTY	
ČLENOVIA PORADNÉHO ORGÁNU	Ing. Milan Rakús, vedúci odboru, poverený koordinačnou a riadiacou funkciou určených pracovísk úseku EaI UKB Mgr. art. Natália Cehláriková, vedúca odboru projektového riadenia, poverená koordinačnou a riadiacou funkciou určených pracovísk úseku EaI UKB Ing. Eva Kralovičová, vedúca odboru informačných technológií, poverená koordinačnou a riadiacou funkciou určených pracovísk úseku EaI UKB Mgr. Monika Lopušanová, riaditeľka úseku knižničných činností UKB (do 31. 1. 2020) PhDr. Marta Záhradníková, vedúca odboru knižničných služieb UKB Ladislav Mikulík, vedúci odboru knižničných fondov, poverený koordinačnou a riadiacou funkciou určených pracovísk úseku knižničných činností UKB Ing. Vladimír Matula, námestník generálnej riaditeľky pre ekonomiku (do 31. 8. 2020) Vlasta Kapustíková, referentka BOPZ, PO PhDr. Silvia Némethová, vedúca oddelenia Archív a správa registratúry (t. č. materská dovolenka)

PhDr. Ladislav Oslanec,
personálny manažér

Ing. Jana Uherová,
referentka vnútornej kontroly

2 ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

Univerzitná knižnica v Bratislave (ďalej len UKB alebo knižnica) ako vedecká knižnica a multifunkčné kultúrne centrum je vrcholnou štátnou kultúrnou, informačnou, vedeckou a vzdelávacou inštitúciou v oblasti knižničnej, bibliografickej a kultúrnej činnosti. Jej základným poslaním je zabezpečovať prostredníctvom knižnično-informačných služieb a informačných technológií slobodný prístup k informáciám na všetkých druhoch nosičov s cieľom uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby verejnosti a podporovať ich celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a duchovný rozvoj.

UKB venovala aj v roku 2020 mimoriadnu pozornosť všetkým úlohám, ktoré jej vyplývali z Kontraktu č. MK-5492/2018-421/15213 na rok 2020 uzavretého medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Univerzitnou knižnicou v Bratislave (ďalej len kontrakt) a ktoré sú definované v Rozhodnutí Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o vydaní zriaďovacej listiny Univerzitnej knižnice v Bratislave č. MK-1610/99-1 zo dňa 27. 8. 1999 v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len zriaďovacia listina).

Hlavným poslaním UKB je, v duchu zriaďovacej listiny, uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby verejnosti a podporovať ich celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a duchovný rozvoj.

V oblasti **výkonu odborných knižničných činností** UKB pokračovala v doplňovaní, odbornej evidencii, spracovávaní, ochrane a uchovávaní konzervačného fondu SR a ďalších knižničných fondov. V roku 2020 pribudlo do knižničných fondov UKB 22 698 knižničných dokumentov (kúpou 3 491 kn. j.), z toho 16 461 kníh (kúpou 3 064). Knižnica okrem toho získala aj 2 661 titulov periodík – 2 215 slovenských a 446 zahraničných titulov. K 31. 12. 2020 obsahoval knižničný fond UKB 2 863 141 kn. j.

V procese odbornej evidencie a spracovania bolo vecne skatalogizovaných 15 638 a menšie 18 207 dokumentov.

V roku 2020 mala UKB 16 207 aktívnych používateľov a navštívilo ju 83 447 návštevníkov, ktorí zrealizovali 127 318 absenčných a 139 599 prezenčných výpožičiek. V rámci medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) bolo spracovaných 4 633 požiadaviek používateľov (2 821 požiadaviek na MVS a 1 812 na MMVS). Pre používateľov sa z katalógov UKB, bibliografických a plnotextových domácich i zahraničných databáz vypracovalo 1 746 rešerší a poskytlo sa 37 693 bibliografických, faktografických a lokálnych informácií.

V oblasti **vedeckovýskumnej činnosti** pracovníci UKB v roku 2020, napriek komplikáciám s nepriaznivou epidemiologickou situáciou, priebežne pracovali na viacerých vedeckovýskumných úlohách a projektoch dejín knižnej kultúry, dlhodobej ochrany analógových a digitálnych znalostí a kultúrneho dedičstva. Ich čiastkové výsledky budú prezentované na vedeckých a odborných podujatiach doma i v zahraničí v roku 2021, v závislosti od vývoja epidemiologickej situácie.

Expozičnú, výstavnú a prezentačnú činnosť UKB v roku 2020 už výraznejšie ovplyvnila situácia v spojitosti so šírením COVID-19 a prijatím mimoriadnych opatrení, v dôsledku ktorých boli v UKB zrušené mnohé významné podujatia. V roku 2020 sa v UKB uskutočnilo 184 kultúrno-vzdelávacích

podujatí, ktorých sa zúčastnilo 2 206 návštevníkov. Nerealizované podujatia boli po dohode s ich spoluorganizátormi preplánované na rok 2021.

V oblasti **udržateľnosti projektov v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2 UKB** boli v roku 2020 zabezpečené ukazovatele nevyhnutné na spoľahlivú a nepretržitú prevádzku Centrálného dátového archívu a na dôveryhodnú dlhodobú archiváciu kópií digitalizovaných objektov. Rovnako boli zabezpečené všetky ukazovatele nevyhnutné na spoľahlivú a nepretržitú prevádzku, optimalizáciu a obnovu informačného systému Digitálne pramene a boli zrealizované celoplošné, výberové i tematické zbory webových prameňov.

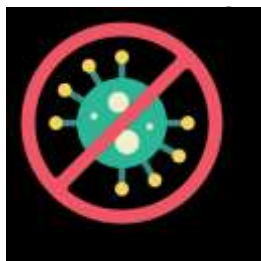
V súlade so zriaďovacou listinou plní UKB aj funkciu **Národnej agentúry pre medzinárodné štandardné číslovanie seriálov (ISSN)** a medzinárodnú identifikáciu dokumentov (EAN) v zmysle zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov.

UKB je zároveň **Depozitnou knižnicou Organizácie Severoatlantickej zmluvy (DK NATO)** pre Slovenskú republiku. Je súčasťou medzinárodnej knižničnej siete NATO, aktívne spolupracuje s Multimediálnou knižnicou NATO v Bruseli a s ďalšími zahraničnými partnermi.

Úlohu depozitnej knižnice Organizácie spojených národov (OSN) a Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) plní UKB prostredníctvom **Informačného a dokumentačného strediska UNESCO (IDS UNESCO)**. V rámci svojich funkcií okrem spracovávanía, uchovávanía a sprístupňovania fondov a elektronických zdrojov OSN a UNESCO prinášalo pracovisko aj informácie o UNESCO, jeho aktivitách a programoch na Slovensku širokej verejnosti.

Vplyvom mimoriadnych okolností v súvislosti s vyhlásením núdzového stavu a prijatými opatreniami na zamedzenie vzniku a šírenia ochorenia COVID-19 v roku 2020, bolo pre UKB problematické realizovať všetky ukazovatele v plnej miere, aj napriek maximálnej snahe. Prejavilo sa to predovšetkým v oblasti poskytovanía knižnično-informačných služieb a v expozičnej, výstavnej a prezentačnej činnosti UKB, ktoré vyžadovali priamy kontakt, prítomnosť používateľa, návštevníka.

2.1 UKB A PANDÉMIA COVID-19

Šituácia súvisiaca so šírením ochorenia COVID-19 v roku 2020 výrazne ovplyvnila verejný život a s ním aj fungovanie knižníc na Slovensku, rovnako aj fungovanie Univerzitnej knižnice v Bratislave. Vedenie UKB už od začiatku marca 2020 pozorne sledovalo situáciu spojenú so šírením koronavírusu na Slovensku a od prvých momentov prijímalo zodpovedajúce opatrenia, aby predišlo hrozbe šírenia vírusu. Opatrenia na ochranu zamestnancov knižnice, jej používateľov a návštevníkov boli aplikované do praxe počas celého roka 2020 podľa platných uznesení Vlády SR, rozhodnutí Ústredného zdravotného štábu a opatrení a vyhlášok Úradu verejného zdravotníctva SR.

2.1.1 Prijaté opatrenia UKB pred začatím pandémie COVID-19

Vedenie knižnice pravidelne zisťovalo aktuálne informácie týkajúce sa šírenia koronavírusu COVID-19 a bezodkladne aplikovalo príkazy MK SR do praxe. Prostredníctvom dodávateľ'a upratovacích služieb zabezpečilo okamžitú dôkladnú dezinfekciu pri upratovaní priestorov UKB, predovšetkým zvýšenú dezinfekciu sociálnych zariadení, kľúčiek a zábradlí. Pravidelne boli dezinfikované klávesnice a technické zariadenia vo všetkých verejných používateľ'ských zónach a zároveň boli všetkým zamestnancom UKB urýchlene zakúpené ochranné a dezinfekčné prostriedky.

Zo strany UKB sa vynaložilo maximálne úsilie nielen na zabezpečenie pravidelnej dezinfekcie, ale aj informovanosti používateľ'ov a zamestnancov UKB prostredníctvom letákov a usmernení, ako sa správať a postupovať počas pandémie. Grafické materiály pripravili bezprostredne po prijatí prvých pokynov zamestnanci UKB. Letáky a usmernenia boli zverejnené na webovej stránke UKB, na profile UKB na sociálnej sieti Facebook a tiež umiestnené vo všetkých používateľ'ských priestoroch.

Následne, z dôvodu zhoršovania situácie v SR a v zmysle Príkazu ministerky č. 4/2020 ohľadom koordinácie obmedzení a opatrení proti šíreniu koronavírusu COVID-19, bola UKB od 10. 3. 2020 pre používateľ'ov knižnice zatvorená. Zamestnanci však naďalej vykonávali prácu na svojich odborných pracoviskách a venovali sa zmysluplným pracovným aktivitám, napr. čisteniu a dezinfekcii políc a pultov, posúvaniu a zarovnávaniu kníh (viac ako 6 000 kníh v Rakúskej zbierke), vyrad'ovaniu starých propagačných materiálov a novín, prelepovaniu štítkov so signatúrami (v priestoroch všeobecnej

študovne), presúvaní regálov, celkovej starostlivosti o knižničný fond, ale aj podávaní aktuálnych informácií používateľom UKB prostredníctvom telefonátov, korešpondencie a e-mailov. Okrem toho zamestnanci využili čas aj na individuálne vzdelávanie z knihovníckej alebo inej odbornej literatúry, vo verejných priestoroch rozmiestnili nové svietidlá na študijných miestach a preventívne pripravovali knižnicu na návrat používateľov.

Prázdne používateľské priestory knižnice a starostlivosť o fond knižnice, foto: L. Zupko

Nové svietidlá na študijných miestach, pripravené na návrat používateľov do knižnice, foto: L. Zupko

Na konci týždňa vedenie knižnice pristúpilo k ďalšiemu bezpečnostnému kroku v súvislosti s Príkazom ministerky č. 5/2020 a s mimoriadnou situáciou v SR a všetkým zamestnancom UKB umožnilo v rámci preventívnych opatrení pracovať z domu.

2.1.2 Prijaté opatrenia UKB počas prvej vlny pandémie COVID-19

Z približne 200 pracovníkov knižnice využili možnosť pracovať z domu viac ako tri štvrtiny zamestnancov (172 pracovníkov písomne potvrdilo záujem o prácu z domu = 78 % zamestnancov).

Niektorí pracovníci UKB však nemohli režim práce z domu naplno využiť, pretože ich výkon bol fyzicky potrebný na pracoviskách v Univerzitnej knižnici v Bratislave. V dennej prevádzke ostala počas celého trvania režimu „práca z domu“ podateľňa UKB (1 pracovník), správa systému elektronickej registratúry (1 pracovníčka), Personálny referát UKB (striedavo 1 pracovník), Odbor prevádzky (3 elektrotechnici, údržbár, 2 vodiči služobných vozidiel UKB) a Odbor informačných technológií (striedavo 1 pracovník). Na pracovisko UKB podľa potreby dochádzal počas krízového režimu 1 pracovník referátu US a CO, ktorý pracoval v režime pohotovosti. Podľa potreby na pracovisko dochádzal aj námestník generálnej riaditeľky pre ekonomiku, zároveň zástupca vedúcej krízového štábu UKB.

V pohotovostnom režime pracovala počas celého obdobia mimoriadnej situácie generálna riaditeľka UKB – súčasne aj v úlohe vedúcej krízového štábu UKB, ktorá bola na pracovisku prítomná každý pracovný deň, počas celého trvania pandémie, keď riadila celú inštitúciu na diaľku a reagovala na aktuálnu situáciu na zabezpečenie ochrany zdravia celého pracovného kolektívu UKB a zároveň organizovala poskytovanie služieb UKB pre používateľov knižnice vhodnými alternatívnymi spôsobmi.

Pracovné úlohy vykonávané v režime práca z domu

V súvislosti s mimoriadnou situáciou v SR vedenie UKB vytvorilo podmienky pre bezpečný výkon práce pre čo najväčšiu časť kolektívu zamestnancov UKB a zabezpečilo im prácu z domu. Pracovné úlohy sa zamestnancom UKB zadávali postupne v súvislosti s vývojom šírenia koronavírusu COVID-19 na území SR.

Aj napriek tomu, že UKB zamestnáva pracovníkov s rozmanitým stupňom vzdelania s výkonom práce primárne viazaným na služby, fondy a priestory, ako aj vedeckých pracovníkov schopných realizovať výskum a vedeckú publikačnú činnosť, sa generálnej riaditeľke a vedeniu UKB podarilo zabezpečiť im nasledujúce celoplošne zadané zmysluplné pracovné úlohy, ktoré primeranou náročnosťou úloh obsiahli všetkých pracovníkov:

16. 3. – 20. 3. 2020

V období 16. 3. – 20. 3. 2020 sa zamestnanci UKB venovali vypracovaniu dotazníka pre potreby vedenia UKB na získanie zlepšovacích námetov, kritiky, ale aj pozitívnych hodnotení pre ďalší vývoj UKB. Dotazník obsahoval 42 otvorených a uzatvorených otázok a je uvedený v prílohe č. 1. Zamestnanci súčasne v rámci samoštúdia individuálne preštudovali aj súbor publikácií o histórii a súčasnosti UKB:

- Z bratislavských knižníc. Zborník k 30. výročiu knižnice Slovenskej univerzity, zostavovateľ – Ján Čaplovič, vyd. v roku 1950,

- Dejiny Univerzitnej knižnice v Bratislave 1919 – 1985, autor – Juraj Ecker, vyd. v roku 1994,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1561 – 1980. Bibliografia monografií a príspevkov v tlači, autor – Juraj Ecker, vyd. v roku 1981,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1965 – 1968, autor – Juraj Ecker, vyd. v roku 1970,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1981 – 1985. Bibliografia monografií a príspevkov v tlači, autor – Juraj Ecker, vyd. v roku 1986,
- Univerzitná knižnica v Bratislave. Bibliografia monografií, prác v zborníkoch a článkov v periodikách, autor – Juraj Ecker, vyd. v roku 1972,
- Personálna bibliografia, autori – Juraj Ecker, Marta Fratričová, vyd. v roku 2007,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1986 – 1999. Bibliografia, autorka – Kamila Fircáková, vyd. v roku 2005,
- Univerzitná knižnica Bratislava 1969 – 1979. Zborník z príležitosti 60. výročia, zostavovatelia – Vincent Kútik a kol. autorov, vyd. v roku 1980,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1919 – 1999. Osemdesiat rokov v službách vedy a poznania, zodpovedný redaktor – Jozef Gerbóc, vyd. v roku 1999,
- Univerzitná knižnica v Bratislave. Multifunkčné kultúrne centrum, zostavovateľ – Tibor Trgiňa, vyd. v roku 2005,
- Univerzitná knižnica Bratislava 1980 – 1985. Zborník príspevkov, zostavovateľ – Vincent Kútik, vyd. v roku 1986,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1914 – 1919 – 1959, autor – Ján Lehký, vyd. v roku 1959,
- Budovy Univerzitnej knižnice v Bratislave v premenách času. Zborník k 85. výročiu, zostavovateľ – Dušan Lechner, vyd. v roku 2004,
- Univerzitná knižnica v Bratislave 1919 – 2009, zostavovateľ – Tibor Trgiňa, vyd. v roku 2009.

Vedúci zamestnanci UKB v danom období dostali za úlohu a aj vypracovali strednodobú koncepciu rozvoja svojho odborného pracoviska.

23. 3. – 27. 3. 2020

V období 23. 3.– 27. 3. 2020 sa zamestnanci UKB venovali vypracovaniu dotazníka so súborom otázok týkajúcich sa kvality prezentácie, propagácie a šírenia informácií prostredníctvom webovej stránky UKB a profilu UKB na sociálnej sieti Facebook. Dotazník obsahoval 50 otvorených a uzatvorených otázok a je uvedený v prílohe č. 2

V rámci samoštúdia sa zamestnanci zaoberali alebo sa oboznámili s historickými súvislosťami – históriou knižníc a knihovníctva v medzinárodnom aj v slovenskom kontexte prostredníctvom odborných monografií a článkov:

- Míľniky rozvoja slovenského knihovníctva po roku 1989, autorka – Silvia Stasselová, vyd. v roku 2014,
https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/historia_slov_knihovnictva_po1989_casopiskniznica3_2014.pdf
- Obnovenie činnosti Matice slovenskej a jej knižnice po roku 1919, autor – Štefan Hanakovič, vyd. v roku 2011,
https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/slovenske_knihovnictvo_po1919_1cast.pdf (1. časť)
https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/slovenske_knihovnictvo_po1919_2cast.pdf (2. časť)
https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/slovenske_knihovnictvo_po1919_3cast.pdf (3. časť)
- Od bibliotéky Matice slovenskej k Slovenskej národnej knižnici 1919 – 1941, autor – Štefan Hanakovič, vyd. v roku 2011,

- https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/pociatky_snk_1919_1941.pdf
- Dějiny knihoven a knihovnictví, zostavovatelia – Jiří Cejpek a kol., vyd. v roku 2002, https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/cejpek_dejiny_knihoven.pdf
 - Dejiny knižníc na Slovensku, autor – Štefan Pasiar, vyd. v roku 1977, https://www.ulib.sk/files/intranet/info-zamestnancov/podklady-pracu-z-domu-pracovnikov-ukb-od-23-27-3-2020/pasiar_dejiny_kniznic_.pdf

Vedúci zamestnanci UKB v danom období súčasne aktualizovali zverejnený obsah podstránok svojich odborných pracovísk na webovej stránke UKB vo forme prehľadného textového súboru.

30. 3. – 3. 4. 2020

V období 30. 3. – 3. 4. 2020 zamestnanci UKB aktualizovali, prípadne vypracovali nové štruktúrované pracovné životopisy z dôvodu, že vo väčšine prípadov neboli od nástupu do pracovného pomeru aktualizované a neposkytovali reálny obraz o profesionálnych a odborných kvalitách zamestnancov UKB, ktoré medzitým nadobudli.

Okrem aktualizácie pracovných životopisov sa zamestnanci UKB oboznámili s nasledujúcimi dokumentmi:

- Etický kódex IFLA pre knihovníkov a informačných pracovníkov – kódexom sa riadia knihovníci a informační špecialisti v knižniciach a na informačných pracoviskách všetkých typov na celom svete;
Plné znenie Etického kódexu IFLA:
<https://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/slovakcodeofethicsfull.pdf>
Oficiálna skrátená verzia Etického kódexu IFLA:
<https://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/slovakcodeofethicsshort.pdf>
- Smernica IFLA pre služby verejných knižníc – zásadný dokument pre elementárne princípy poskytovania služieb pre používateľov (týka sa každej knižnice, ktorá poskytuje služby verejnosti);
http://www.infolib.sk/files/Novy_portal_infolib_subory/dokumenty_ifla/smernica-ifla-sluzby-verejnych-kniznic-2010-online-sk.pdf
- Příručka pro knihovníky veřejných knihoven – užitočný poradca a pomocník ku skvalitneniu služieb knižníc, ktorú pre potreby knihovníckej praxe vydala Moravská zemská knihovna v Brne – významný partner Univerzitnej knižnice v Bratislave;
https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/souboryMZK/pdf/mzk-prirucka_pro_knihovniky.pdf

6. 4. – 27. 4. 2020

V období 6. 4. – 27. 4. 2020 si zamestnanci UKB nielen zvýšili odbornú kvalifikáciu, ale aj zopakovali a doplnili v minulosti nadobudnuté odborné vedomosti a znalosti z oblasti knihovníctva prostredníctvom e-learningového vzdelávacieho Knihovníckeho kurzu, ktorý pre potreby UKB poskytla partnerská vedecká knižnica – Moravská zemská knihovna v Brne, na základe dohody medzi generálnou riaditeľkou Univerzitnej knižnice v Bratislave a riaditeľom Moravskej zemskej knihovny v Brne.

7. 4. – 23. 4. 2020

V období 7. 4. – 23. 4. 2020 zodpovední zamestnanci UKB na základe pokynov generálnej riaditeľky UKB za svoje odborné pracoviská pripravovali prezentácie Verejného odpočtu činnosti a hospodárenia Univerzitnej knižnice v Bratislave za rok 2019. Z hľadiska firemnej kultúry boli prezentácie spracované v jednotnom grafickom vizuále a odprezentované na verejnom odpočte, ktorý sa konal 2. 7. 2020 o 16.00 h v seminárnej sále UKB na Klariskej ulici.

7. 4. – 8. 5. 2020

V období 7. 4. – 8. 5. 2020 vedúci zamestnanci a zamestnanci priamo riadených odborných pracovísk vypracovali pracovné postupy na základe odporúčania experta z TUV SUD Slovakia, ktorý počas posledného externého auditu CDA v UKB v závere roka 2019 zdôraznil, že UKB by mala mať podrobne spracované pracovné postupy, inak nie je zaručená kvalita výkonu práce, odovzdávanie know-how a odborných poznatkov, ani ich trvalá udržateľnosť a optimalizácia procesov.

Súčasne sa všetci zamestnanci v danom období oboznámili s pracovnými postupmi z roku 1966 a 1980, z ktorých sú mnohé aktuálne aj v súčasnosti.

27. 4. – 11. 5. 2020

V období 27. 4. – 11. 5. 2020 si zamestnanci UKB zvýšili odborné vzdelanie z oblasti kybernetickej bezpečnosti, ktoré môžu zúročiť a využívať pri výkone svojej práce prostredníctvom e-learningového vzdelávacieho knihovníckeho kurzu; pre potreby UKB ich poskytla partnerská vedecká knižnica, Moravská zemská knihovna v Brne, na základe dohody medzi generálnou riaditeľkou Univerzitnej knižnice v Bratislave a riaditeľom Moravskej zemskej knihovny v Brne.

11. 5. – 25. 5. 2020

V období 11. 5. – 25. 5. 2020 zamestnanci UKB absolvovali e-learningový vzdelávací kurz „Základy digitálneho marketingu“ od spoločnosti Google.

Zamestnanci UKB okrem celoplošne zadaných úloh počas prvej vlny pandémie COVID-19 vykonávali aj ďalšie neodkladné a dôležité pracovné úlohy, ktoré im zadávali priamo nadriadení vedúci odborov/oddelení, prípadne štatutár UKB prostredníctvom e-mailovej komunikácie. Piaty zamestnanci UKB absolvovali počas práce z domu z vlastnej iniciatívy nasledujúce online kurzy (menný zoznam s rozpismi vybraných kurzov je súčasťou prílohy č. 3):

- Kurz latinského jazyka pre pokročilých (Štátna jazyková škola v Bratislave),
- The history of the book in early modern period: 1450 to 1800 (Trinity College Dublin),
- Verejné obstarávanie v čase COVID-19 (OTIDEA, s. r. o., Bratislava),
- IT FITNESS TEST 2020 (IT Asociácia Slovenska),
- DESIGN FOR CHANGE (Asociácia Inštitúcií vzdelávania dospelých v Slovenskej republike), alebo webináre,
- COVID-19: úvahy ASPnet komunity (ASPnet v spolupráci s UNESCO Inštitútom informačných technológií vo vzdelávaní),
- The Covid-19 Pandemic of Disinformation and Hate Speech: How can Education and Digital Citizenship help? (UNESCO),
- Uvedenie správy Global Education Monitoring report (GEM) s názvom „Inklúzia a vzdelávanie“ (UNESCO).

Vedenie UKB v danom období súčasne schválilo per rollam aj dôležité interné dokumenty, o ktorých boli zamestnanci UKB bezodkladne informovaní prostredníctvom e-mailovej komunikácie:

- Smernica č. 1/2020 – Poskytovanie príspevku na športovú činnosť dieťaťa zamestnanca UKB – účinnosť od 12. 3. 2020,
- Smernica č. 2/2020 – O postupe pri podávaní, preverovaní a evidovaní oznámení o podozrení z diskriminácie, obťažovania a šikanovania na pracovisku – účinnosť od 5. 5. 2020,
- Smernica č. 3/2020 – O používaní služobných mobilných telefónov a využívaní telekomunikačných služieb mobilných operátorov v Univerzitnej knižnici v Bratislave – účinnosť od 9. 6. 2020,
- Etický kódex pre zamestnanca Univerzitnej knižnice v Bratislave – účinnosť od 5. 5. 2020.

Počas celého obdobia prvej vlny pandémie COVID-19, keď bola UKB viac ako dva mesiace zatvorená a zamestnancom bola poskytnutá práca z domu, bolo odoslaných a odkomunikovaných spolu 223 e-mailov prostredníctvom skupinovej e-mailovej adresy vsetci@ulib.sk.

Zameranie/ predmet správy v rámci elektronickej komunikácie UKB	počet
Prehľad inštrukcií a rozhodnutí na základe príkazov MK SR a súvisiace prijaté opatrenia v súvislosti s COVID-19	32
Inštrukcie pre prácu z domu, pracovné úlohy a dotazníky	43
Ponuky webinárov a iných vzdelávacích zdrojov	78
Starostlivosť o zamestnancov a koordinačné aktivity k opatreniam počas zatvorenia a pred otvorením UKB	28
On-line výstavy/prezentácie a spolupráca s médiami	22
Pozitívne reakcie od zamestnancov a používateľov UKB	15
Reakcia na neznámeho sťažovateľa	5
Spolu	223

Skutočná frekvencia e-mailovej komunikácie však bola niekoľkonásobne vyššia, nakoľko prebiehala aj separátne medzi vedením UKB (ukb-gp@ulib.sk), vedúcimi zamestnancami (kukb@ulib.sk), vedúcimi zamestnancami a ich podriadenými a taktiež medzi UKB a externými záujemcami, prostredím. Odhadom môžeme skonštatovať, že bolo zaslaných a odkomunikovaných viac ako 600 e-mailov.

E-learningové vzdelávacie aktivity pre pracovníkov UKB

Počas výkonu práce z domu vedenie UKB umožnilo svojim zamestnancom prostredníctvom e-learningového vzdelávania nadobudnúť, alebo si zvýšiť odborné vedomosti z oblasti knihovníctva a výpočtovej techniky v nasledujúcich troch online kurzoch:

- **Knihovnícky kurz,**
- **Základný kurz kybernetickej bezpečnosti,**
- **Základy digitálneho marketingu.**

Na základe vzájomnej dohody medzi generálnou riaditeľkou UKB a riaditeľom partnerskej vedeckej knižnice Moravskej zemskej knihovny v Brne (MZK) boli zabezpečené 2 odborné online vzdelávacie kurzy, ktorých pridanou hodnotou bolo získanie osvedčenia:

Knihovnícky kurz

- E-learningový kurz prebiehal v termíne 6. 4. – 27. 4. 2020.
- Kurz obsahoval 15 výukových modulov, ktoré obsahovali rôznorodé študijné materiály – myšlienkovú mapu znázorňujúcu obsah modulu, základné a doplňujúce študijné materiály, hravé precvičovanie získaných vedomostí a test z daného modulu. Po absolvovaní všetkých modulov bol kurz ukončený záverečným testom.
- Vďaka kurzu nadobudli zamestnanci UKB, ktorí neabsolvovali stredoškolské alebo vysokoškolské knihovnícke štúdium, nové odborné knihovnícke znalosti a ostatní zamestnanci UKB získali vhodnú príležitosť na zopakovanie a doplnenie si nadobudnutých vedomostí a znalostí.
- Kurz úspešne absolvovalo 158 zamestnancov UKB, z ktorých 14 zamestnancov UKB ukončilo kurz s plným počtom 150 bodov. *(Úspešnosť absolvovania kurzu podľa jednotlivých pracovísk a menný zoznam zapojených zamestnancov je súčasťou prílohy č. 4.)*

Základný kurz kybernetickej bezpečnosti

- E-learningový kurz prebiehal v termíne 27. 4. – 11. 5. 2020.
- Kurz bol pripravený v spolupráci Moravskej zemskej knihovny v Brne a Národného úradu pro kybernetickou a informační bezpečnost a obsahoval 10 samostatných kapitol, ktoré sa dotýkali rôznorodých tém kybernetickej bezpečnosti. Jednotlivé kapitoly zakončil zhrňujúci čiastkový test, ktorý vždy otvoril nasledujúcu kapitolu. Po absolvovaní celého kurzu a ukončenia všetkých deliacich testoch bol zamestnancom UKB sprístupnený záverečný test.
- Absolvovaním kurzu získali zamestnanci UKB odborné vzdelanie z oblasti kybernetickej bezpečnosti, ktoré môžu zúročiť a využívať pri výkone svojej práce.
- Kurz úspešne absolvovalo 159 zamestnancov UKB, z ktorých 78 zamestnancov UKB získalo plný počet 128 bodov (až 47,8 % zamestnancov UKB). *(Úspešnosť absolvovania kurzu podľa jednotlivých pracovísk a menný zoznam zapojených zamestnancov je súčasťou prílohy č. 5.)*

Po ukončení e-learningových kurzov v rámci spolupráce s Moravskou zemskou knihovnou v Brne absolvovali zamestnanci UKB aj e-learningový kurz od spoločnosti Google, podobne s možnosťou získania certifikátu:

Základy digitálneho marketingu

- E-learningový kurz prebiehal v termíne 11. – 25. 5. 2020.
- Účastníci kurzu nadobudli nové vedomosti a zručnosti naštudovaním si 26 modulov s rôznymi praktickými cvičeniami a reálnymi príkladmi. Kurz prebiehal formou jednoduchých a zrozumiteľných vzdelávacích videí, na ktoré priamo nadväzovali kvízy/testy.
- Absolvovaním záverečného testu pozostávajúceho zo 40 otázok získali zamestnanci UKB od spoločnosti Google certifikát.
- Kurz úspešne absolvovalo 148 zamestnancov UKB (z toho traja zamestnanci absolvovali kurz nad rámec výkonu na pracovisku, pričom na pracovisko dochádzali na dennej báze). *(Menný zoznam zapojených zamestnancov kurzu je súčasťou prílohy č. 6.)*

Všetky absolvované e-learningové kurzy boli poskytnuté bezplatne, čím UKB splnila aj zásady efektívneho a hospodárneho nakladania s verejnými zdrojmi v krízovom období. Ich absolvovaním si zamestnanci UKB zvýšili svoju kvalifikáciu a zároveň získali aj osvedčenie o absolvovaní jednotlivých kurzov.

Online prezentácie výstav UKB vo virtuálnom prostredí pre používateľov a verejnosť

V období pandémie šírenia koronavírusu COVID-19 UKB pripravila používateľom v priestoroch knižnice v mesiaci marec, ktorý sa nesie v znamení hesla „Marec – mesiac kníh“ dve online výstavy. Používatelia aj záujemcovia zo širokej verejnosti si ich mohli pozrieť z pohodlia svojich domovov:

Marec – mesiac knihy / čaro knižníc v knižnej klasike

Online prezentácia výstavy citátov od významných autorov, ktoré boli vystavené pri Študovni elektronických dokumentov. Návštevníkov online výstavy obohatili svojimi myšlienkami a postrehmi autori, ako napríklad Ján Smrek, Martin Kukučín, Charles Dickens, Viktor Hugo, Jules Verne a mnoho ďalších.

Výstava Marec – mesiac knihy/ čaro knižníc v knižnej klasike, foto L. Zupko

Knižné tipy zo zaprášenej poličky

Online prezentácia výstavy v Modrej študovni sprístupnila knihy, na ktoré sa časom zabudlo, hoci si to vďaka svojim príbehom nezaslúžia. Prezretím si niektorých z „oprášených“ knižných tipov si mohli návštevníci prečítať úryvky z kníh, napríklad Jacka Londona a jeho dielo Mexičan, či Janka Jesenského a jeho dielo Večera.

Ukážka panelov výstavy Knižné tipy zo zaprášenej poličky, foto Ľ. Zupko

2.1.3 Opätovné otvorenie UKB s novým konceptom poskytovania služieb počas prvej vlny pandémie COVID-19

Univerzitná knižnica v Bratislave po viac ako dvojmesačnom zatvorení z dôvodu pandémie opätovne otvorila svoje brány pre používateľov dňa 27. 5. 2020. Z preventívnych dôvodov bol však pozmenený koncept poskytovania služieb, logisticky pripravený generálnou riaditeľkou UKB v súčinnosti s architektom, ktorý je držiteľom autorských práv architektonického riešenia priestorov UKB a v zmysle všetkých aktuálnych hygienických a preventívnych odporúčaní.

Nový koncept poskytovania služieb bol rozdelený do dvoch samostatných zón, v ktorých sa používatelia knižnice pohybovali po vyznačených trasách so zabezpečením bezpečnosti používateľov a zamestnancov nasledovne:

budova UKB – Ventúrska ulica

Budova knižnice na Ventúrskej 11, v čase opätovného otvorenia knižnice, slúžila výhradne na registráciu nových používateľov, vypožičiavanie a vrátenie dokumentov. Používatelia vchádzali do budovy z Ventúrskej ulice a pri vchode boli odklonení do troch smerov, podľa typu poskytovanej služby (vpravo – registrácia, vľavo – vrátenie kníh, rovno – vypožičanie kníh).

Všetky trasy poskytovaných služieb sa stretli na Barokovom nádvorí s pripraveným koridorom, ktorým používatelia prešli budovou k východu na Klariskej ulici (zabezpečenie samostatného vstupu a samostatného výstupu bolo pripravené podľa odporúčaní Slovenskej národnej knižnice v Martine).

Používatelia UKB pred vstupom do budovy knižnice na Ventúrskej 11 a značenie smerov s koridorom počas prvých dní opätovného otvorenia UKB, foto: R. Erent

Lisztová záhrada

V prvej fáze otvorenia UKB nebolo možné sprístupniť a využívať vnútorné priestory na prezenčné štúdium, keďže je všade rozmiestnený voľný výber fondov a aj vetranie je zabezpečené len vzduchotechnikou, ktorá sa v období pandémie nemala využívať na cirkuláciu vzduchu vo vnútorných priestoroch. Preto pre potreby prezenčného štúdia rezervovaných a voľne dostupných dokumentov na vyžiadanie slúžil priestor historickej Lisztovej záhrady, ako atraktívnej „open air“ študovne – letnej čítárne, so zvýšenou kapacitou 95 miest na sedenie s jedinečným výhľadom na dominantu Bratislavského hradu.

Vstup bol zabezpečený z Klariskej ulice a v jej prilahlých priestoroch sa mohlo využiť poskytovanie ďalších doplnkových služieb – samoobslužných skenerov, wifi zóny pre používateľov UKB a využitia novej služby – zapožičiavania tabletov v priestore letnej čítárne UKB. Priestor Lisztovej záhrady slúžil aj pre širokú verejnosť prostredníctvom jednorazového vstupu s cieľom získania nových používateľov UKB.

Do priestorov Lisztovej záhrady za účelom zvýšenia kapacity bol zakúpený aj funkčný (odolný voči poveternostným podmienkam, stabilný a skladací) a esteticky vhodný exteriérový záhradný nábytok, ktorý UKB zaobstarala za 30 % pôvodnej ceny (so 70 % zľavou). Nový nábytok zároveň spĺňal potrebné kvalitatívne parametre, vrátane vysokej materiállovej odolnosti.

Letná čítareň v Lizstovej záhrade UKB – opätovné otvorenie UKB, foto R. Erent

Pre používateľov UKB a záujemcov bola taktiež od 27. 5. 2020 vo výstavnej sále za dodržania hygienických štandardov sprístupnená výstava s archívnymi materiálmi s názvom „100 rokov prvého knižničného zákona a 100 rokov Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919“.

Priestory výstavnej sály UKB s inštaláciou výstavy 100 rokov prvého knižničného zákona a 100 rokov Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919, foto L. Zupko

Knižnica bola pre používateľov a priaznivcov otvorená s novým konceptom poskytovania služieb každý deň od utorka do soboty, v čase 9.00 – 19.00 h, a v pondelok 12.00 – 19.00 h (dopoludnia prebiehala príprava priestorov pre používateľov a návštevníkov).

UKB zároveň pripravila pre používateľov a návštevníkov od 3. 6. 2020 novú službu, v rámci ktorej ako výpožičku na prezenčné štúdium v letnej čítárni UKB a v príslušných priestoroch požičiavala tablety, ktoré nahradili nedostupnú študovňu elektronických dokumentov v interiéri knižnice. Prostredníctvom zapožičaného tabletu mali používatelia a návštevníci možnosť bezplatne využívať WiFi sieť UKB. Tablety boli na používanie sprístupnené po podpísaní Vyhlásenia o prevzatí hnuiteľnej veci do výpožičky. Každý tablet, vrátane príslušenstva, bol pred poskytnutím ďalšiemu používateľovi dôsledne vydezinfikovaný.

Nová služba sa stretla s priaznivým ohlasom u používateľov knižnice, pozitívne hodnotenia sme zaznamenali aj na profile FB UKB.

Knižnica zároveň v rámci opätovného otvorenia pripravila pre používateľov zvýhodnené akcie:

- predĺženie odpúšťania poplatkov za neskoré vrátenie kníh v termíne do 30. 6. 2020,
- elektronické dodávanie dokumentov – digitalizácia bola zadarmo do 50 strán na 1 žiadanku do 30. 6. 2020 (ostatné strany boli spoplatnené podľa platného Cenníka UKB).

O úspešnom opätovnom otvorení knižnice s novým konceptom poskytovania služieb svedčia aj štatistiky, čísla a reakcie používateľov UKB v infografikách z prvých dní a týždňov jej otvorenia. Ukážky infografík a prepis pozitívnych reakcií používateľov za 1. mesiac opätovného otvorenia UKB sú súčasťou prílohy č. 7.

2.1.4 Otvorenie UKB v plnom rozsahu poskytovania služieb počas prvej vlny pandémie COVID-19

Po viac ako mesačnom opätovnom otvorení knižnice s novým konceptom poskytovania služieb na základe odporúčaní Mimoriadneho krízového štábu UKB pristúpilo vedenie UKB k ďalšej fáze otvorenia prevádzky knižnice v plnom rozsahu poskytovania knižnično-informačných služieb od 29. 6. 2020.

Sprístupnené boli všetky študovne a výpožičné priestory v objektoch UKB (Ventúrska, Michalská a Klariská ulica) bez nutnosti rezervácie miesta zo strany používateľa a za dodržiavania hygienicko-bezpečnostných opatrení (medzi obsadenými miestami ostalo vždy jedno neobsadené). V prevádzke naďalej ostali aj priestory letnej čítárne v Lisztovej záhrade, do ktorej bol zabezpečený vstup cez interiéru knižnice a súčasne aj cez exteriér z Klariskej ulice.

Vedenie knižnice zároveň prijalo rozhodnutie o otvorení UKB počas letného obdobia v jednotnom prevádzkovom čase vrátane víkendu, keď hlavná budova knižnice pre používateľov UKB na Ventúrskej ulici a letná čítareň v Lisztovej záhrade boli sprístupnené od pondelka do soboty, v čase 12.00 – 19.00 h.

OTVÁRACIE HODINY POČAS LETA 2020		
29.6. – 8.8.	9.8. – 23.8.	24.8. – 29.8.
Ventúrska 11 Po – So 12:00 – 19:00 Ne zatvorené	Zatvorené z dôvodu technickej údržby budov a výpočtovej techniky	Ventúrska 11 Po – So 12:00 – 19:00 Ne zatvorené
Klariská 5 & Michalská 1 Po – Pi 09:00 – 16:00 So – Ne zatvorené		Klariská 5 & Michalská 1 Po – Pi 09:00 – 16:00 So – Ne zatvorené

2.1.5 Prijaté opatrenia UKB počas druhej vlny pandémie COVID-19

Knižnica bola aj po letnom období pre všetkých používateľov, návštevníkov a záujemcov naďalej otvorená, a to v súlade s platnými protiepidemickými opatreniami a dôsledným dodržiavaním zásady R-O-R (rúško – odstup – ruky) v nezmenenom štandardnom režime. V spolupráci s externým poskytovateľom upratovacích služieb súčasne prebiehala pravidelná zvýšená dezinfekcia priestorov knižnice a dotykových plôch, pri všetkých vstupoch do budov UKB boli dávkovače alkoholovej dezinfekcie na ruky a vo zvýšenej miere sa dezinfikovali aj počítače určené pre používateľov UKB. Pre zamestnancov UKB, ktorí prichádzali do priameho styku s používateľmi boli vydané ochranné (rúško, rukavice) a dezinfekčné prostriedky.

Následne sa vzhľadom na zhoršujúcu epidemiologickú situáciu a silnejúcu druhú vlnu pandémie COVID-19 v súlade s bezpečnostnými a preventívnymi opatreniami pristúpilo k úprave poskytovania knižnično-informačných služieb:

- pozastavenie všetkých exkurzií (nezavisle od veľkosti skupín) v priestoroch UKB s účinnosťou od 7. 10. 2020,
- zavedenie karantény na všetky vrátené dokumenty ako počas prvej vlny pandémie COVID-19 s účinnosťou od 12. 10. 2020,
- presmerovanie vrátenia vypožičanej literatúry výhradne do obslužného miesta v ľavej časti vestibulu, čo najbližšie k exteriérovým vchodovým dverám s účinnosťou od 12. 10. 2020.

V záujme ochrany zdravia používateľov a zamestnancov UKB pred ochorením COVID-19 a z dôvodu opätovných sprísnených opatrení bol od 15. 10. 2020 zredukovaný aj počet miest v jednotlivých študovniach a v priestoroch knižnice, čo v praxi znamenalo nasledovný maximálny počet používateľov v jednom okamihu:

Pracovisko – Ventúrska 11	Počet osôb
Registrácia, vrátenie kníh	4
Výdaj kníh – vestibul	16
Barokové nádvorie	15
Študovňa elektronických dokumentov	6
Všeobecná študovňa	19
Modrá študovňa	6
Voľný výber I., 1. poschodie	50
Voľný výber II., 2. poschodie	51
Študovňa mikrografických dokumentov	5

Pracovisko – Klariská 5	Počet osôb
Kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí	1
Depozitná knižnica NATO – študovňa	1
Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO – študovňa	4
Hudobný kabinet – študovňa	3

Pracovisko – Michalská 5	Počet osôb
Výstavná sála	5

Nakoľko sa epidemiologická situácia nezlepšovala a vláda SR vyhlásila zákaz vychádzania, knižnica bola v termíne 24. 10 – 17. 11. 2020 pre verejnosť zatvorená. V danom období neboli účtované sankčné poplatky za omeškanie vrátenia dokumentov. Zamestnanci UKB naďalej vykonávali prácu na svojich odborných pracoviskách v jednozmennej prevádzke a pre používateľov boli k dispozícii online služby:

- poradenstvo a informačné služby (formou e-mailu),
- referenčné služby (formou e-mailu),
- elektronické dodávanie dokumentov z fondu UKB,
- medziknižničná výpožičná služba.

Súčasne boli pre používateľov UKB dostupné online zdroje:

- katalógy a databázy UKB,
- licencované databázy so vzdialeným prístupom (pre používateľov s platnou registráciou v UKB).

Poskytovanie služieb verejnosti sa v UKB opätovne obnovilo v štandardnom režime otváracích hodín od 18. 11. 2020. V študovniach knižnice bol naďalej ponechaný redukovaný počet miest pre používateľov UKB a vykonávala sa pravidelná dezinfekcia priestorov knižnice a dotykových plôch. Zároveň boli všetkým zamestnancom UKB v záujme prevencie proti šíreniu koronavírusu COVID-19 distribuované ochranné pomôcky (ochranné rúško na tvár, dezinfekčný gél, ochranné rukavice).

Opätovné otvorenie knižnice a sprístupnenie služieb pre používateľov netrvalo dlho a v závere roka sa v súvislosti s naďalej sa zhoršujúcou epidemiologickou situáciou a vyhláseným zákazom vychádzania sa

brány knižnice dňa 19. 12. 2020 opätovne zatvorili a všetky pracoviská UKB až do konca roka 2020 pracovali v jednozmennej prevádzke a knižnično-informačné služby sa presunuli do online formy.

2.1.6 Zasadnutia krízového štábu UKB spojené s pandémiou COVID-19

1. zasadnutie krízového štábu

Fungovanie Univerzitnej knižnice v Bratislave v roku 2020 výrazne poznačila pandémia ochorenia COVID-19. Vedenie knižnice už od začiatku marca 2020 pozorne sledovalo situáciu spojenú so šírením nového koronavírusu SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky. Rovnako boli od prvých momentov prijímané adekvátne opatrenia na eliminovanie hrozby šírenia spomínaného vírusu a ochranu zamestnancov knižnice, ako aj jej návštevníkov. Dňa 2. marca 2020 bol Univerzitnej knižnici v Bratislave doručený pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-3237/2020-400/5150 s cieľom koordinácie postupu pri hrozbe šírenia koronavírusu. Vzhľadom k tomu sa dňa 3. marca 2020, na základe pokynu generálnej riaditeľky Univerzitnej knižnice v Bratislave, uskutočnilo zasadnutie Krízového štábu (štáb CO), na rokovanie ktorého boli kvôli precizovaniu ďalších krokov prizvaní niektorí vybraní vedúci zamestnanci UKB.

Krízový štáb UKB (štáb CO) pôsobil počas celého obdobia mimoriadnej situácie v čase pandémie ako výkonný a koordinačný orgán krízového riadenia na prijímanie, konkretizáciu a vykonávanie úloh a opatrení vydaných na ochranu zdravia zamestnancov UKB a osôb prevzatých do starostlivosti.

Na základe uznesení, prijatých na rozšírenom rokovaní krízového štábu (štáb CO) zo dňa 3. marca 2020, boli v Univerzitnej knižnici v Bratislave, v súlade s pokynmi Ministerstva kultúry SR a Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej ÚVZ SR), vykonané náležité kroky. Všetci návštevníci, rovnako tak zamestnanci knižnice, boli informovaní prostredníctvom informačných plagátov a nápisov (umiestnených na viditeľných miestach v objektoch UKB, súčasne aj na webovej stránke knižnice), o zásadách predchádzania šírenia ochorenia COVID-19 a o zásadách dodržiavania hygieny. Každému zamestnancovi Univerzitnej knižnice v Bratislave bola hneď po rokovaní krízového štábu (3. 3. 2020) zaslaná na jeho pracovný e-mail správa s dôležitými upozorneniami o prevencii proti koronavírusu. Zo strany Univerzitnej knižnice v Bratislave tak boli oprávneným fyzickým osobám, v tomto prípade zamestnancom knižnice, včas poskytnuté informácie o spôsobe ochrany zdravia (§ 17 ods. 1 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva).

Vedenie knižnice tiež pristúpilo v zmysle § 5 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci k zakúpeniu dezinfekčných a osobných ochranných prostriedkov (ochranné rukavice, ochranné okuliare, limitovaný počet ochranných rúšok). Kúpené hygienické prostriedky na osobnú dezinfekciu rúk a dezinfekčné prostriedky na dezinfekciu povrchov boli 9. marca 2020 distribuované všetkým zamestnancom knižnice, prostredníctvom ich vedúcich. Každé pracovisko UKB bolo vybavené dezinfekčným prostriedkom (1 dezinfekčný prostriedok = 1 kancelária). Zároveň boli prehodnotené plánované zahraničné cesty zamestnancov UKB v zmysle odporúčaní na stránkach MZVaEZ SR a ÚVZ SR do krajín, kde bol výskyt vírusu potvrdený.

V súlade s verejnou vyhláškou ÚVZ SR o zákaze organizovať a usporadúvať hromadné podujatia športovej, kultúrnej, spoločenskej či inej povahy vydané dňa 9. 3. 2020 pod číslom OLP/2405/84443 pristúpilo vedenie UKB k okamžitému zrušeniu plánovaných akcií a podujatí v priestoroch UKB, vrátane zatvorenia výstavy venovanej 100. výročiu vzniku knižnice a inštalovanej vo výstavnej sále na Michalskej ulici.

V zmysle príkazu ministerky kultúry č. 4/2020 zo dňa 9. 3. 2020 bolo v rámci opatrení proti šíreniu nového koronavírusu SARS-CoV-2, s účinnosťou od 10. 03. 2020, rozhodnuté o zatvorení Univerzitetnej knižnice v Bratislave pre verejnosť po dobu 14 dní. Informácie o platnosti spomenutého príkazu ministerky kultúry boli uverejnené na webovej stránke knižnice a sociálnych sieťach UKB, tiež rozoslané mailovou správou všetkým zamestnancom. V knižnici bola bezodkladne zavedená jednozmenná prevádzka pre všetky pracoviská UKB (v bežnej prevádzke 2 zmeny, ktoré sa striedajú a pokrývajú 12 hodinový otvárací interval od 9:00 – 21:00).

Vláda Slovenskej republiky (ďalej vláda SR) vyhlásila podľa § 8 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov počnúc dňom 12. 3. 2020 od 6:00 z dôvodu ohrozenia verejného zdravia II. stupňa na celom území štátu mimoriadnu situáciu (uznesenie vlády SR č. 111 z 11. marca 2020). Po vyhlásení mimoriadnej situácie postupovala Univerzitná knižnica v Bratislave v súlade so zákonom č. 42/1992 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva, ako aj v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, podľa ktorého plnila opatrenia na predchádzanie ochoreniam a opatrenia pri ohrození verejného zdravia.

UKB svoj postup koordinovala v zhode s usmerneniami a pokynmi referátu krízového riadenia, bezpečnosti štátu a utajovaných skutočností na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky. Pre fungovanie knižnice boli záväzné usmernenia ÚVZ SR, ako príslušného orgánu verejnej správy, ktorý je kompetentným orgánom v oblasti verejného zdravotníctva.

Podľa pokynu generálnej riaditeľky UKB bola vypracovaná ku dňu 12. 3. 2020 analýza rizík v UKB, na základe ktorej vyplynulo, že až 106 zamestnancov knižnice je potenciálne vystavených rizikám nakazenia sa novým koronavírusom SARS-CoV-2 z hľadiska veku alebo častého cestovania prímestskou, či hromadnou dopravou.

Na základe rozhodnutia ministerky kultúry SR č. 5/2020, boli s účinnosťou od 13. 3. 2020 zvýšené kompetencie štatutárov organizácií v rezorte kultúry pri prijímaní preventívnych opatrení na minimalizáciu rizík v súvislosti s výkonom práce zamestnancov. V zmysle týchto kompetencií pristúpila generálna riaditeľka UKB, prihliadajúc na ochranu zdravia zamestnancov k možnosti udeliť prácu z domu. Pre prácu z domu (home office) boli stanovené pracovné úlohy tak, aby obsiahli všetkých pracovníkov, ktorým bola táto možnosť poskytnutá, nezávisle na rôznom stupni vzdelania. Z takmer 220 pracovníkov knižnice využili možnosť pracovať z domu takmer tri štvrtiny zamestnancov. V dennej prevádzke ostala počas celého trvania režimu „práca z domu“ podateľňa UKB (1 pracovník), správa systému elektronickej registratúry (1 pracovníčka), Personálny referát UKB (1 pracovník), Odbor prevádzky (3 elektrotechnici, údržbár, vodiči služobných vozidiel UKB) a Odbor informačných technológií (1 pracovník). Na pracovisko UKB podľa potreby dochádzal 1 pracovník referátu US a CO, ktorý pracoval v režime pohotovosti. Podľa potreby tiež na pracovisko dochádzal námestník generálnej riaditeľky pre ekonomiku, zároveň zástupca vedúcej krízového štábu. V pohotovostnom režime pracovala počas celého obdobia mimoriadnej situácie generálna riaditeľka – štatutár UKB, vedúca Krízového štábu UKB, ktorá bola na pracovisku prítomná každý pracovný deň. Všetci zamestnanci UKB podľa uznesenia Krízového štábu UKB (štáb CO) riadne nastúpili na pracovisko od pondelka 25. 3. 2020.

Podľa príkazu ministerky kultúry SR č. 6/2020 zo dňa 24. 3. 2020 bola prevádzka priamych služieb knižnice pre verejnosť obmedzená až do odvolania. Zakázané boli všetky pracovné cesty zamestnancov v rámci Slovenskej republiky a v zahraničí.

Dňa 25. 3. 2020 bola o doposiaľ prijatých opatreniach v boji s ochorením COVID-19 na pôde Univerzitetnej knižnice v Bratislave listom a e-mailom oboznámená aj pani Mgr. Natália Milanová, ministerka kultúry SR. Následne bolo Ministerstvo kultúry SR (ďalej MK SR) listom pravidelne oboznamované s priebehom a výsledkami rokovaní Krízového štábu UKB (štáb CO).

2. zasadnutie krízového štábu

V poradí druhé zasadnutie Krízového štábu UKB (štáb CO) sa uskutočnilo dňa 30. 3. 2020. Krízový štáb na svojom zasadnutí prijal ďalšie preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov UKB, z ktorých niektorí aj v mesiaci apríl 2020 dochádzali na pracovisko. Pri vchode do budov UKB na Michalskej ulici č. 1 (pred vrátnicou) a pri vstupe do budovy na Klariskej ulici číslo 5, boli v zmysle uznesenia krízového štábu nainštalované senzorové dávkovače alkoholovej dezinfekcie rúk spolu s oznamom o povinnosti dodržiavať hygienické opatrenia. Vstup do budovy a pohyb v priestoroch UKB bol podmienený prekrytím horných dýchacích ciest rúškom. Kvôli predídeniu koncentrácii osôb, bol až do 25. 5. 2020 limitovaný maximálny počet zamestnancov v jednej miestnosti – jeden zamestnanec na jednu kanceláriu. Univerzitná knižnica v Bratislave kvôli ochrane zdravia svojich zamestnancov zabezpečila dodávku potrebného počtu textilných ochranných rúšok s antibakteriálnou úpravou. Rúška boli v mesiacoch apríl a máj prioritne vydané pracovníkom denne dochádzajúcim na pracovisko. Zamestnancom, ktorí ich pre výkon práce z domu nedostali, boli vydané bezodkladne pri nástupe na pracovisko dňa 25. 5. 2020. Krízový štáb UKB dňa 30. 3. 2020 súčasne prijal rozhodnutie o odložení výdaja stravných lístkov. Tie boli zamestnancom knižnice pracujúcim v marci až máji 2020 v režime práca z domu odovzdané po odvolaní mimoriadnych opatrení a nástupe na pracovisko dňa 25. 05. 2020. Krízový štáb prijal spomenuté rozhodnutie, aby sa predišlo koncentrácii viacerých osôb pri výdaji lístkov, a aby bola zabezpečená bezpečnosť a ochrana zdravia všetkých zamestnancov UKB a rovnako zamestnancov Oddelenia ekonomiky UKB, ktorí výdaj zabezpečujú. Počas celého trvania mimoriadnej situácie spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19 zabezpečovala (a stále zabezpečuje) upratovacia služba zvýšenú dezinfekciu priestorov UKB, hlavne dezinfekciu sociálnych zariadení, kľučiek, zábradlí, dotykových plôch.

V nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 207 zo 16. 4. 2020, ktorým bol v súlade s ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z. rozšírený núdzový stav a dočasne obmedzená sloboda pohybu, bolo všetkým zamestnancom dochádzajúcim do Bratislavy z miesta bydliska vydané potvrdenia o výkone práce v dňoch 8. 4. – 9. 4. 2020.

3. zasadnutie krízového štábu

Cieľom 3. zasadnutia Krízového štábu UKB (štáb CO) dňa 28. 4. 2020 bolo prerokovať vládou SR avizované uvoľňovanie opatrení prijatých v reakcii na šírenie koronavírusu SARS-CoV-2 a prediskutovať modelové situácie v Univerzitnej knižnici v Bratislave, pri postupnom otváraní knižníc na Slovensku. Krízový štáb vzal na vedomie odporúčania Slovenskej národnej knižnice v Martine (ďalej SNK v Martine), v súvislosti s prevenciou ochorenia COVID-19 pri manipulácii s knihami a dokumentmi, ako aj Odporúčania Odboru ochrany knižničných fondov Národnej knihovny ČR pre prácu s vrátenými knihami a inými dokumentmi v dobe ohrozenia koronavírusom SARS-CoV-2.

V zhode s príkazom ministerky kultúry SR č. 9/2020 zo dňa 5. 5. 2020, ktorým bolo knižniciam v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR nariadené bezodkladne začať s prípravou na postupné otvorenie, ako aj s usmerneniami ÚVZ SR pristúpila UKB na začiatku mája k prípravným prácam na očakávané otvorenie knižnice. Podľa rozhodnutia Krízového štábu UKB (štáb CO) sa zakúpilo väčšie množstvo ochranných rukavíc tak, aby bola zabezpečená dostatočná ochrana zdravia zamestnancov pri kontakte s knihami. Zaobstarané boli ochranné plexisklá, ktoré sa po otvorení prevádzky knižnice koncom mája 2020 nainštalovali v priestoroch registrácie používateľov a na ďalších vybraných pracoviskách.

Rozšírené zasadnutie krízového štábu

Dňa 20. 5. 2020 sa uskutočnilo rozšírené zasadnutie Krízového štábu UKB, ktorého úlohou bolo prerokovať pracovné postupy a logistiku poskytovania služieb verejnosti po opätovnom otvorení knižnice za podmienok zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a používateľov UKB. Rokovanie prebiehalo za širšej účasti vedúcich pracovísk, zabezpečujúcich základné knižnično-informačné služby. Mimoriadny krízový štáb UKB prijal na svojom štvrtom zasadnutí rozhodnutie, že

pre verejnosť sa knižnica opätovne otvorí v stredu 27. 5. 2020. Krízový štáb okrem toho 20. 5. 2020 vzal na vedomie koncept otvorenia knižnice pre verejnosť, pripravený generálnou riaditeľkou UKB a vypracovaný v súčinnosti s architektom, ktorý je držiteľom autorských práv pre interiér knižnice. Podľa neho boli v prvej fáze otvorenia sprístupnené tieto služby: vrátenie kníh, registrácia používateľov, poskytovanie absenčných výpožičiek a limitované poskytovanie prezenčných služieb. Koordinácia prác, ako aj podrobná logistika zabezpečenia procesov pred a po otvorení UKB bola tiež predmetom pracovnej porady pracovníkov dňa 22. 5. 2020.

Prevádzka UKB v obmedzenom režime bola až do 27. 6. 2020 sústredená v budove na Ventúrskej ulici. Pre používateľov bol zabezpečený samostatný vstup do knižnice a samostatný výstup z budovy knižnice. Podľa druhu poskytovanej služby pre používateľov boli vytvorené štyri osobitné koridory. Pri vchode z Ventúrskej ulice sa nachádzal kordón vstupu pre vrátenie vypožičaných kníh, pričom pracovisko, ktoré knihy od používateľov preberalo, sa nachádzalo v miestnosti na prízemí vľavo. Registrácia používateľov UKB prebiehala ako dosiaľ pri vchode z Ventúrskej ulice v miestnosti vpravo. Záujemcovia o využitie absenčných služieb plynule prechádzali vchodom z Ventúrskej ulice vo vyhradenom koridore k pultu absenčných výpožičiek, ktorý sa nachádza na prízemí. Čitatelia, ktorým boli poskytnuté služby v rámci vrátenia kníh, registrácie alebo absenčných výpožičiek, opúšťali priestory UKB vo vyznačenom koridore cez východ na Klariskú ulicu. Na tento účel sa vyhotovilo jednoduché a prehľadné farebné grafické značenie a zároveň vodorovné značenie na podlahe, ktoré okrem iného upozorňovalo na potrebu dodržiavania minimálne 2 m odstupov medzi osobami.

Prezenčné služby sa v súlade s rozhodnutím krízového štábu realizovali v obmedzenej miere v priestoroch Lisztovej záhrady (letná študovňa formou „open air“) s obsluhou zo strany pracovníkov UKB z vnútorných priestorov knižnice. Pri plnom využití plochy Lisztovej záhrady a pri dodržaní minimálnej vzdialenosti 2 m a maximálne 2 osoby pri stole bolo možné dosiahnuť do 90 miest na sedenie. Vstup do Lisztovej záhrady pre používateľov bol zabezpečený cez vchod z Klariskej ulice. Knihy v rámci prezenčných služieb vydávali pracovníci knižnice používateľom cez centrálny pult chránený plexisklom v priestoroch Amerického centra.

V zmysle odporúčaní SNK v Martine nepristúpila UKB v prvej fáze otvorenia prevádzky k možnosti voľného výberu kníh a časopisov na prvom a druhom pochodí budovy na Ventúrskej ulici. Personálne zabezpečenie poskytovania prezenčných služieb bolo v prvej fáze zabezpečené súčinnosťou Oddelenia prezenčných služieb a Oddelenia konzultačných služieb.

Pri otvorení prevádzky knižnice sa do praxe implementovali opatrenia ÚVZ SR č. OLP/4083/2020 zo dňa 19. 5. 2020 a č. OLP/4592/2020 zo dňa 2. 6. 2020, ktoré sa priebežne dopĺňali o novšie opatrenia ÚVZ SR, týkajúce sa zariadení poskytujúcich služby. Vstup do knižnice bol používateľom umožnený len s prekrytím horných dýchacích ciest (rúško šál, šatka) a po riadnom vykonaní dezinfekcie rúk (alkoholová dezinfekcia) pri vstupe do budovy (senzorové dávkovače dezinfekcie boli inštalované pri všetkých vchodoch do prevádzky). Používatelia boli a aj v súčasnosti sú povinní mať prekryté horné dýchacie cesty po celú dobu pobytu v priestoroch knižnice a dodržiavať minimálne 2 m odstupy medzi osobami. O nevyhnutnosti dodržiavať vyššie uvedené hygienické opatrenia boli vyhotovené oznamy, ktoré sú viditeľne umiestnené na všetkých vstupoch do budovy. Súčasne bol vypracovaný oznam o maximálnom počte používateľov v jednom okamihu na 15 m² z prevádzky knižnice. Zaviedla sa pravidelná dezinfekcia dotykových plôch, kľučiek, používaných pomôcok, pričom sa na dezinfekciu používali dezinfekčné prostriedky s virucídnym účinkom.

Kontrola vstupu do budovy na Ventúrskej ulici a dodržiavanie zmienených opatrení boli čiastočne riešené v súčinnosti s pracovníkmi SBS. Okrem toho plnili úlohu koordinačných pracovníkov pri styku s používateľom vybraní pracovníci Odboru prevádzky, Referátu BOZP a Multifunkčného kultúrneho centra. V období od 27. 5. 2020 do 27. 6. 2020 po rozhodnutí krízového štábu boli otváracie hodiny knižnice pre verejnosť upravené nasledovne: v pondelok až sobotu boli služby UKB (vrátenie,

registrácia, absenčné výpožičky prezenčné služby) poskytované v čase od 9.00 do 19.00 h. Nedel'a bola sanitárnym dňom.

Členovia zasadnutia Mimoriadneho krízového štábu UKB sa dňa 20. 5. 2020 po zvážení odporúčaní ÚVZ SR v opatrení č. OLP/4083/2020 a odporúčaní SNK v Martine uzniesli, že karanténa vrátených kníh bude 2 dni. Kniha bola do procesu vypožičiavania opätovne zaradená na tretí deň. Vrátené knižničné dokumenty boli uschované v uzatvárateľnom zbernom boxe, ktorý bol po naplnení odvezený pracovníkmi Odboru prevádzky do karanténnej miestnosti. Podľa rozhodnutia krízového štábu bola karanténna zóna pre vrátené knihy umiestnená v suterénnych priestoroch UKB (v tom čase nevyužívané priestory šatní). Na základe rozhodnutia Mimoriadneho krízového štábu UKB zo dňa 23. 6. 2020 bola s účinnosťou od 29. 6. 2020 zrušená karanténa všetkých vrátených knižničných dokumentov.

Krízový štáb UKB (štáb CO) tiež prijal uznesenie, ktoré v súlade s odporúčaním SNK v Martine obmedzilo v prvej fáze otvorenia používanie automatov na výdaj jedla a nápojov umiestnených v budove na Ventúrskej ulici. Pre používateľov bolo v prípade potreby k dispozícii občerstvenie vo forme balenej vody.

Rovnakou mierou boli bezpečnostné opatrenia na predchádzanie ochoreniu COVID-19 aplikované aj na zamestnancov knižnice. Všetci pracovníci, ktorí prichádzali do styku s používateľom a do kontaktu s vrátenými knihami, boli prednostne vybavení dostatočným množstvom ochranných latexových rukavíc. Išlo najmä o zamestnancov Oddelenia absenčných výpožičiek, Oddelenia prezenčných služieb, Oddelenia konzultačných služieb, Oddelenia knižničných skladov a zamestnancov Odboru informačných technológií v prípade, že boli v kontakte s čitateľmi. Zamestnancom z ostatných odborných pracovísk bol podľa odporúčania krízového štábu pridelený jeden pár ochranných rukavíc na osobu. Na pracoviskách Oddelenia absenčných výpožičiek a Oddelenia prezenčných služieb boli inštalované odpadkové koše určené na zber použitých ochranných rukavíc. Okrem ochranných rukavíc boli pracovníci v službách a na vybraných pracoviskách chránení plexisklom, aby bol minimalizovaný ich kontakt s používateľom a s vrátenými knihami.

V zhode s opatreniami ÚVZ SR členovia Mimoriadneho krízového štábu UKB prijali rozhodnutie, podľa ktorého sa zakúpili ochranné rúška a dezinfekčné prostriedky a boli pridelené všetkým zamestnancom pri nástupe na pracovisko 25. 5. 2020 (na osobu dve rúška). Zamestnanci služieb boli (a sú) povinní používať rúško nepretržite počas kontaktu s používateľom a dbať na jeho správne nasadenie riadnym prekrytím nosa. Krízový štáb 20. 5. 2020 ďalej rozhodol o povinnosti nosenia rúšok vo vnútorných priestoroch knižnice v prípade, že pracovníci vykonávajú prácu v spoločnom pracovnom priestore a nie sú od seba, alebo od iných osôb vzdialení minimálne 2 metre. Rozhodnutie sa nevzťahovalo na zamestnanca, ktorý pracuje na pracovisku sám. Bližšie túto povinnosť upravilo opatrenie ÚVZ SR č. OLP/4825/2020 zo dňa 9. 6. 2020.

Verejnosti bola od 27. 5. 2020 za dodržania hygienických štandardov sprístupnená výstava venovaná 100. výročiu vzniku knižnice a inštalovaná v priestoroch výstavnej sály na Michalskej ulici č. 1.

Napriek tomu, že 14. 6. 2020 bol na území SR ukončený núdzový stav – UKB sa dotýkal len okrajovo, naďalej ostala v platnosti mimoriadna situácia. Z tejto skutočnosti aj v druhej polovici júna 2020 vyplývali pre UKB ako právnickú osobu určité povinnosti na úseku civilnej ochrany.

Vzhľadom na priaznivý vývoj epidemiologickej situácie pristúpili ústredné orgány štátnej správy na Slovensku k ďalšiemu uvoľňovaniu opatrení prijatých v boji proti šíreniu nového koronavírusu SARS-CoV-2

Rokovanie krízového štábu zo 6. 5. 2020

V nadväznosti na príkaz ministerky kultúry SR č. 18/2020 sa dňa 23. 6. 2020 uskutočnilo ďalšie rokovanie Krízového štábu UKB (štáb CO). Uvedeným príkazom bol zrušený príkaz ministerky kultúry

SR č. 9/2020 zo dňa 6. 5. 2020, ktorého prílohou č. 2 bolo aj usmernenie riadiť sa odporúčaniami Slovenskej národnej knižnice v Martine (vydané dňa 24. 4. 2020 a aktualizované dňa 5. 5. 2020). Pre UKB ostali naďalej záväzné usmernenia Hlavného hygienika SR a Úradu verejného zdravotníctva SR.

Krízový štáb UKB (štáb CO) vzal na vedomie odpoveď ÚVZ SR na otázky predsedu Slovenskej asociácie knižníc Ing. Latku, ktoré súviseli s činnosťou knižníc. Na základe oficiálneho stanoviska, ktoré ÚVZ SR poskytol, vyplynuli pre prevádzku knižníc viaceré dôležité skutočnosti, najmä však to, že dĺžka pobytu používateľa v priestoroch knižnice už nebola opatreniami ÚVZ SR nijako limitovaná a používateľom sa vo vnútorných priestoroch knižnice odporúčalo sedieť jednotlivo, pričom povinnosť dvojmetrového odstupu sa od 9. 6. 2020 zrušila. V opatreniach ÚVZ SR nebola od 9. 6. 2020 explicitne zakotvená povinnosť dávať vrátené knižničné dokumenty do karantény. S prihladením na uvedené a v súlade s opatrením ÚVZ SR č. OLP/5091/2020 zo dňa 19. 6. 2020 rozhodol Krízový štáb UKB o plnom sprístupnení všetkých študovní knižnice bez nutnosti predošlej rezervácie miesta zo strany používateľa. Rozhodnutie nadobudlo účinnosť v pondelok 29. 6. 2020. Zrušená bola karanténizácia vrátených knižničných dokumentov. Priestory Lisztovej záhrady ostali naďalej prístupné pre používateľov.

Pri poskytovaní služieb bolo v praxi kontrolované dodržiavanie dovtedajších hygienicko-bezpečnostných opatrení. Vstup a pobyt v prevádzke (vo vonkajších aj vnútorných priestoroch) bol umožnený používateľovi len s vhodným prekrytím horných dýchacích ciest (rúško, šál, šatka) – povinnosť sa nevzťahovala na čas potrebný na konzumáciu nápojov a pokrmov. Používatelia, ale aj zamestnanci, si museli pri vchode do prevádzky povinne aplikovať alkoholovú dezinfekciu na ruky.

Od 29. 6. 2020 smeli používatelia v interiéri knižnice sedieť výlučne jednotlivo, ak nešlo o členov spoločnej domácnosti. Sedenie v študovni elektronických dokumentov a vo všeobecnej študovni bolo upravené tak, že medzi obsadenými ostalo jedno miesto neobsadené. Pri používaní šatní bola po odchode používateľa aplikovaná okamžitá dezinfekcia skrinky, v ktorej mal používateľ uschované osobné veci. Obdobný postup bol zavedený po odchode používateľa zo študovne, kde musela prebehnúť okamžitá dezinfekcia miesta, kde dotyčná osoba sedela.

Podľa záverov krízového štábu bolo pre potreby zamestnancov UKB vypracované odporúčanie o postupe v mimoriadnej situácii v čase pandémie nákazy COVID-19, ktoré bolo zaslané pracovníkom prostredníctvom služobného e-mailu.

Krízový štáb UKB (štáb CO) ďalej prijal rozhodnutie, že od 29. 6. 2020 bude zrušený Pokyn generálnej riaditeľky o postupe pri prijímaní klientov a súkromných návštev zamestnancami Univerzitnej knižnice v Bratislave (účinný od 3. 6. 2020), ktorý reagoval na hrozbu prenosu ochorenia COVID-19 z externého prostredia.

Pri poskytovaní služieb používateľom a pri usporadúvaní hromadných podujatí sa UKB od júna riadila opatrením ÚVZ SR č. OLP/5274/2020 zo dňa 25. 6. 2020 pričom boli zachované všetky hygienicko-bezpečnostné zásady. V kooperácii s odborom prevádzky bolo dohliadané na to, aby boli v letných mesiacoch zabezpečené všetky požiadavky ÚVZ SR kladené na bezpečnosť a kvalitu ovzdušia v priestoroch pre používateľov.

Postupný nástup 2 vlny pandémie COVID-19 a pandemický plán SR

Od augusta 2020 sa postupne zvyšovala incidencia výskytu ochorenia COVID-19 na území SR, čo ovplyvnila aj prebiehajúca dovolenková sezóna. Zamestnanci knižnice boli v mesiacoch júl až september pravidelne informovaní o povinnostiach vyplývajúcich z opatrení hlavného hygienika SR pri návrate zo zahraničia, najmä však z rizikových krajín.

Kvôli sprehľadneniu jednotlivých krokov v čase krízovej situácie bola 7. 8. 2020 v UKB schválená nová smernica o postupe pri vyrozumení o vypovedaní vojny, o vyhlásení vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu, mimoriadnej situácie alebo stupňa teroristického ohrozenia na území SR.

Dňa 11. 8. 2020 schválila Pandemická komisia vlády SR Pandemický plán SR. Podľa rozhodnutia Krízového štábu Ministerstva kultúry SR (ďalej KŠ MK SR) zo dňa 17. 8. 2020 museli všetky organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva vypracovať vlastné Pandemické plány. Na základe tohto rozhodnutia zasadol dňa 24. 8. 2020 Krízový štáb UKB (štáb CO), aby sa oboznámil s podrobnosťami Pandemického plánu SR a prijal adekvátne opatrenia. Krízový štáb UKB (štáb CO) vzal na vedomie odporúčania KŠ MK SR, ktoré sa týkali najmä dôsledného dodržiavania zásady R-O-R (rúško – odstup – ruky), zváženia účasti na hromadných podujatiach, návštevách, oslavách a správania sa pri návrate zo zahraničia. Všetky bezpečnostné zásady sprostredkované ministerstvom kultúry boli pri vtedajšom rozsahu poskytovaných služieb UKB verejnosti, ako aj pri prevádzke knižnice implementované v praxi. O odporúčaniach KŠ MK SR boli 20. 8. 2020 informovaní všetci zamestnanci UKB hromadnou e-mailovou správou.

Krízový štáb UKB súčasne prijal rozhodnutie o priebežnom dopĺňaní zásob OOPP a dezinfekčných prostriedkov. O aktuálnom množstve ochranných pomôcok a dezinfekcie, ktorými UKB disponovala, bol 26. 8. 2020 e-mailom informovaný referát krízového riadenia, bezpečnosti štátu a utajovaných skutočností MK SR.

V súlade s rozhodnutím KŠ MK SR zo dňa 17. 8. 2020 pristúpilo vedenie UKB k zakúpeniu jednorazových ochranných rúšok, ktoré boli v odôvodnených prípadoch, okrem zamestnancov knižnice, k dispozícii aj jej používateľom, ale len v tom prípade, ak si čitateľ rúško zabudol, resp. ho pri vstupe do budovy knižnice nemal momentálne nasadené.

Schválenie pandemického plánu UKB 26. 8. 2020

Dňa 26. 8. 2020 bol schválený Pandemický plán UKB, ktorého úlohou bolo zabezpečiť pripravenosť UKB na pandémie akútnych respiračných ochorení, eliminovať zdravotnú záťaž zamestnancov UKB a osôb prevzatých do starostlivosti, ale aj stanoviť úlohy a určiť osoby, ktoré budú zodpovedať za riadenie a riešenie krízovej situácie. Pandemický plán UKB bol 26. 8. 2020 zaslaný Ministerstvu kultúry SR.

V súvislosti s možným návratom zamestnancov UKB zo zahraničia a pravdepodobnosťou zavlečenia ochorenia COVID-19, všetci pracovníci knižnice museli v zmysle rozhodnutia Krízového štábu UKB (štáb CO) zo dňa 24. 8. 2020 v prípade žiadosti o dovolenku uvádzať na dovolenkovom lístku aj miesto čerpania dovolenky, spolu s explicitným uvedením krajiny alebo daného regiónu. V prípade návratu zamestnanca z rizikových krajín (v súlade s aktuálnym zoznamom rizikových krajín v čase návratu) bolo vydané poučenie o povinnostiach vyplývajúcich z opatrenia ÚVZ SR č. OLP/6850/2020 zo dňa 28. 8. 2020 a o absolvovaní nariadenej domácej izolácie. Personálny referát od začiatku septembra 2020 pravidelne monitoroval plnenie povinností pracovníkov UKB vyplývajúcich z podstúpenia domácej izolácie pri návrate z rizikových krajín, čím sa predchádzalo zaneseniu ochorenia COVID-19 na pracovisko knižnice. Rozsah poskytovaných knižničných služieb v študovniach a v oblasti prezenčných výpožičiek zostal po 24. 8. 2020 predbežne nezmenený, no zároveň bolo rozhodnuté, že v prípade zhoršovania epidémie COVID-19 na území Bratislavy a SR pristúpi vedenie knižnice k jeho obmedzeniu.

Z dôvodu nadchádzajúceho začiatku školského a akademického roka rozhodol Krízový štáb UKB (štáb CO) dňa 24. 8. 2020 o zvýšení dezinfekcie priestorov pre používateľov v spolupráci s externým poskytovateľom upratovacích služieb a o zvýšenej kontrole dodržiavania mimoriadnych protiepidemických opatrení.

Prijatie prísnych protiepidemických opatrení s ohľadom na významné podujatia UKB uskutočnené v septembri 2020

Keďže v septembri 2020 prebiehali na pôde UKB viaceré významné kultúrne a spoločenské podujatia, zvýšila sa kontrola dodržiavania mimoriadnych protiepidemických opatrení v priestoroch knižnice. Organizátori podujatí boli usmerňovaní referátom utajovaných skutočností a civilnej ochrany, ktorý v kooperácii s pracovníkmi Multifunkčného kultúrneho centra, referátom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a odborom prevádzky dozeral na plnenie opatrenia ÚVZ SR č. OLP/7092/2020 a opatrenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hl. mesto č. GTSÚ/14397/2020 zo dňa 14. 9. 2020. S prihladením na možnosť spätnej kontroly dodržiavania maximálneho povoleného počtu účastníkov boli pri každom kultúrnom, ale aj odbornom podujatí vyhotovené podrobné prezenčné listiny s uvedením mena účastníka a zaznamenaním jeho kontaktných údajov.

Zhoršenie situácie na prelome septembra a októbra 2020

Prelom mesiacov september a október 2020 bol nepríjemne poznačený výrazným nárastom positivity na území SR, ale aj v zahraničí. S cieľom zvýšiť bezpečnosť boli 25. 9. 2020 dodatočne upevnené ochranné plexisklá na pulte prezenčných výpožičiek na 1. poschodí v budove na Ventúrskej ulici.

Dňa 25. 9. 2020 bol zaznamenaný prvý prípad používateľ'a, ktorého neskôr testy na ochorenie COVID-19 detekovali ako pozitívneho. Používateľ sa o svojej pozitivite dozvedel až 5 dní po návšteve knižnice, no napriek tomu boli okamžite prijaté príslušné hygienicko-bezpečnostné opatrenia. Ihneď sa indikovali miesta, na ktorých sa dotýčný čitateľ počas krátkeho pobytu v knižnici zdržiaval a rovnako boli identifikované osoby, s ktorými prišiel do styku. K priamemu kontaktu s používateľ'om nedošlo, nakoľko pracovník absenčných výpožičných služieb bol pri obsluhovaní chránený plexisklom a mal nasadené ochranné rúško. Rovnako nebol zaznamenaný prenos ochorenia COVID-19 do pracovného kolektívu UKB.

Vyhlásenie núdzového stavu a prehodnotenie možností poskytovania služieb knižnice od 1. októbra 2020

Dňa 30. 9. 2020 bolo UKB v rámci systému vyznania ministerstva kultúry oznámené, že od 1. 10. 2020 bude na celom území SR v zmysle uznesenia vlády SR č. 587/2020 vyhlásený núdzový stav. Na zlú epidemiologickú situáciu okamžite reagoval aj Krízový štáb UKB (štáb CO), ktorý na rokovaní dňa 2. 10. 2020 pohotovo prijal niekoľko preventívno-bezpečnostných opatrení. Krízový štáb vzal na vedomie opatrenia ÚVZ SR č. OLP/7693/2020 zo dňa 29. 9. 2020 a ÚVZ SR č. OLP/7694/2020 zo dňa 30. 9. 2020 a rozhodol, že budú dôsledne implementované do praxe pri poskytovaní služieb verejnosti a v rámci hygienicko-bezpečnostných opatrení na pracovisku. V súlade s tým bolo v predstihu 1. 10. 2020 sedenie vo všetkých študovniach upravené tak, aby bol odstup medzi sediacimi používateľ'mi minimálne 2 metre, a aby bol zachovaný maximálny možný počet čitateľ'ov na 10 m² z plochy prevádzky. Pri všetkých vstupoch do budov UKB boli posilnené dávkovače alkoholovej dezinfekcie na ruky (Ventúrska, Klariská a Michalská ulica). Vo zvýšenej miere sa v spolupráci s Odborom informačných technológií dezinfikovali počítače v študovni elektronických dokumentov, ako aj ostatných počítačov určených pre čitateľ'ov. Prostredníctvom firmy zabezpečujúcej upratovacie služby bola od 2. 10. 2020 opätovne posilnená dezinfekcia všetkých priestorov a dotýkových plôch v rámci knižnice.

Od začiatku októbra 2020 prebiehala v zmysle rozhodnutia Krízového štábu UKB (štáb CO) v súčinnosti s poskytovateľ'om strážnej bezpečnostnej služby pravidelná kontrola dodržiavania hygienických zásad prijatých na predchádzanie ochoreniu COVID-19 (rúška, dezinfekcia rúk, rozostupy 2 m) v priestoroch pre čitateľ'ov a na pracovisku. Podľa rozhodnutia krízového štábu boli predbežne pripravené karanténne boxy určené na vrátenie knižničných dokumenty, pričom ku karanténizácii kníh sa pristúpilo v polovici októbra 2020. V otázke usporadúvania hromadných podujatí v rámci Multifunkčného kultúrneho centra, boli spoluorganizátori pri kultúrnych akciách v UKB zaviazaní dôsledne rešpektovať zásady uvedené v bode B opatrenia ÚVZ SR č. OLP/7694/2020 a dbať na bezpečnosť a ochranu zdravia

všetkých účastníkov. Viaceré kultúrne podujatia boli presunuté do online prostredia a uskutočnili sa bez účasti verejnosti.

Krízový štáb UKB (štáb CO) dňa 2. 10. 2020 prehodnotil aj otázku exkurzií žiakov stredných škôl a študentov univerzít v používateľských priestoroch UKB. Bolo rozhodnuté, že každá žiadosť o exkurziu sa bude posudzovať individuálne a vyhodnocovať s prihliadnutím na početnosť skupiny návštevníkov, najmä však na epidemiologickú situáciu; v prípade jej ďalšieho zhoršenia sa od poskytovania možnosti exkurzií upustí úplne. S cieľom eliminovať vstup cudzích osôb do pracovných priestorov UKB, a tak zamedziť zaneseniu koronavírusu do pracovného kolektívu knižnice bol s účinnosťou od 5. 10. 2020 vydaný Pokyn generálnej riaditeľky UKB o postupe pri prijímaní klientov a súkromných návštev zamestnancami.

Zamestnanci UKB boli 2. 10. 2020 upozornení prostredníctvom služobnej e-mailovej schránky na dôsledne dodržiavanie povinnosti nosiť rúško na pracovisku (správne nosenie rúška, pravidelná údržba a čistenie rúška). Krízový štáb UKB (štáb CO) na svojom rokovaní ďalej prehodnotil aktuálny stav zásob OOPP a dezinfekčných prostriedkov, ktorými knižnica disponovala ku koncu septembra 2020. Rozhodol, že v záujme ochrany zdravia zamestnancov budú v rámci verejného obstarávania zakúpené ochranné textilné rúška s antibakteriálnou úpravou a stanovený počet jednorazových ochranných rúšok. V mesiacoch október a november 2020 sa priebežne realizoval výdaj ochranných a dezinfekčných prostriedkov všetkým zamestnancom UKB. Zamestnancom, ktorí prichádzali do priameho styku s používateľom (pracovníci služieb, konzultanti), boli zároveň vydané okrem textilných rúšok a dezinfekčných prostriedkov aj ochranné rukavice. Okrem toho Krízový štáb UKB prijal dňa 2. 10. 2020 rozhodnutie, podľa ktorého museli všetci zamestnanci v prípade použitia ochranných štítov (poskytnutých zamestnávateľom) nosiť aj ochranné rúško. Pre pracovníkov odboru knižničných služieb bolo vydané dôrazné odporúčanie používať ochranné rukavice pri manipulácii s vrátenými knižničnými dokumentmi. UKB sa so žiadosťou o usmernenie pre činnosť a poskytovanie služieb obrátila 5. 10. 2020 na referát krízového riadenia a bezpečnosti štátu MK SR, ktorý vydal odporúčanie, dôsledne sa riadiť platnými opatreniami ÚVZ SR a RÚVZ Bratislava hl. mesto.

Prijaté rozhodnutie o zrušení exkurzií v priestoroch knižnice a silnejúca druhá vlna pandémie COVID-19

Podľa rozhodnutia prijatého na ďalšom rokovaní Krízového štábu UKB (štáb CO) bola od 7. 10. 2020 až do odvolania úplne pozastavená možnosť realizácie exkurzií škôl a vzdelávacích inštitúcií (nezavisle od veľkosti skupín) v priestoroch knižnice.

Vzhľadom na stále sa zhoršujúcu epidemiologickú situáciu a silnejúcu druhú vlnu pandémie nového koronavírusu pristúpila UKB od 12. 10. 2020 k opätovnému zavedeniu karantenizácie vrátených knižničných dokumentov. V nadväznosti na to bola čiastočne upravená logistika absenčných výpožičných služieb. Došlo k presmerovaniu vrátenia vypožičanej literatúry výhradne do obslužného miesta v ľavej časti vestibulu budovy na Ventúrskej ulici, čo najbližšie k exteriérovým vchodovým dverám. Knižničné dokumenty boli po karanténe do výpožičného procesu zaradené až na 3. deň po vrátení. Výdaj vypožičanej literatúry ostal na pôvodnom mieste v interiéri knižnice s obsluhou cez okienko. Karanténna miestnosť bola lokalizovaná v suterénnych priestoroch budovy na Ventúrskej ulici. Pri manipulácii s karanténnymi boxmi asistovali pracovníci odboru prevádzky.

Otváracie hodiny knižnice pre verejnosť ostali v súlade s rozhodnutím Krízového štábu UKB (štáb CO) zo dňa 7. 10. 2021 nezmenené v štandardnom režime.

Externý dodávateľ upratovacích služieb pokračoval v posilnenej dezinfekcii obslužných miest a dotykových plôch na všetkých komunikačných trasách počas celej prevádzky knižnice každú hodinu. V spolupráci s pracovníkmi SBS sa vykonávala pravidelná kontrola dodržiavania hygienických opatrení. Na základe pokynu generálnej riaditeľky UKB a po dôslednom prehodení všetkých aspektov boli s cieľom zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku inštalované ďalšie ochranné plexisklá vo

všeobecnej študovni, pri pultoch viazaných a neviazaných periodík a na pracovisku reprografických služieb.

V súlade s opatrením ÚVZ SR č. OLP/8326/2020 a v záujme ochrany zdravia pred ochorením COVID-19 bol od 15. 10. 2020 zredukovaný počet miest vo všetkých študovniach UKB na Ventúrskej a Klariskej ulici tak, aby na jedného používateľa pripadalo 15 m² z plochy prevádzky. V UKB boli zároveň v zmysle bodu D opatrenia ÚVZ SR č. OLP/8326/2020 a na základe uznesenia vlády SR č. 645 zo dňa 12. 10. 2020 obmedzené všetky hromadné kultúrne podujatia.

Opätovné zatvorenie knižnice pre verejnosť od 24. októbra 2020 a celoplošné testovanie

V súvislosti s nepriaznivou epidemiologickou situáciou a vyhlásením zákazu vychádzania uznesením vlády SR č. 678/2020 zo dňa 22. 10. 2020 bola Univerzitná knižnica v Bratislave na základe rozhodnutia Ministerstva kultúry SR od soboty 24. 10. 2020 pre verejnosť zatvorená. Prehodnotenie jednotlivých aspektov fungovania knižnice bolo predmetom rokovania operatívnej porady, ktorá sa uskutočnila 23. 10. 2020. V súlade s rozhodnutím generálnej riaditeľky UKB bola v knižnici od 26. 10. 2020 zavedená pre všetky pracoviska jednozmenná prevádzka. Pracovné zmeny v sobotu sa pre všetkých zamestnancov UKB počas troch nasledujúcich týždňov dočasne zrušili. Používatelia boli prostredníctvom oznamov na webe knižnice informovaní o možnostiach a rozsahu poskytovania online knižničných služieb v čase uzatvorenia pre verejnosť. Súčasne sa v nadväznosti na zákaz vychádzania okamžite uzatvorila výstavná sála v budove na Michalskej ulici. Všetci zamestnanci knižnice aj naďalej dochádzali denne na pracovisko, čo umožňovala výnimka zo zákazu vychádzania definovaná v uznesení vlády SR č. 678/2020.

Na základe uznesenia vlády SR č. 693/2020 zo dňa 28. 10. 2020 bol núdzový stav na území Slovenska predĺžený do 8. 11. 2020. S ustanoveniami uznesenia vlády SR boli oboznámení všetci zamestnanci UKB prostredníctvom služobného e-mailu.

V dňoch 30. 10. 2020 až 1. 11. 2020 sa na území Slovenska uskutočnilo dobrovoľné celoplošné testovanie obyvateľov na ochorenie COVID-19. Na základe rozhodnutia generálnej riaditeľky UKB bolo 30. 10. 2020 vypracované Opatrenie v súvislosti s celoštátnym testovaním na ochorenie COVID-19 a ochranou zdravia pri práci v Univerzitnej knižnici v Bratislave, ktoré v súlade s uznesením vlády SR č. 678/2020 jasne stanovilo podmienky dochádzania na pracovisko v týždni od 2. 11. do 8. 11. 2020.

Na základe § 2 ods. 1 a 2 Vyhlášky ÚVZ SR č. 16/2020 z 30. 10. 2020 prebehla v dňoch 2. a 3. 11. 2020 kontrola zamestnancov vstupujúcich na pracovisko. Všetci zamestnanci UKB sa museli preukázať potvrdením o negatívnom výsledku RT-PCR testu vykonanom od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 alebo certifikátom s negatívnym výsledkom antigénového testu na ochorenie COVID-19, vykonaným od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 v rámci celoplošného testovania.

Obnovenie služieb verejnosti od 18. novembra 2020 a opätovné uzatvorenie UKB od 19. decembra 2020

Poskytovanie služieb verejnosti sa v UKB obnovilo v štandardnom režime otváracích hodín od stredy 18. 11. 2020. V záujme ochrany zdravia sa vo všetkých priestoroch knižnice zaviedli opatrenia definované vo vyhláške ÚVZ SR č. 24/2020 z 13. 11. 2020. V študovniach knižnice ostal zachovaný redukovaný počet miest pre používateľov. V spolupráci s SBS pokračovala dôsledná kontrola zachovávaní rozostupov, používania dezinfekcie rúk a nosenia rúšok používateľmi. Od konca novembra bol implementovaný predchádzajúci model poskytovania knižničných služieb so zachovaním karantenizácie vrátenej literatúry a presmerovaním vrátenia výpožičiek.

Prudký nárast positivity na ochorenie COVID-19 na území SR viedol na základe vyhlášky ÚVZ SR č. 45/2020 a v súlade s pokynom MK SR k uzatvoreniu UKB pre verejnosť s účinnosťou od 19. 12. 2020. Knižnično-informačné služby sa presunuli do online formy.

Na záver možno dodať, že Krízový štáb UKB (štáb CO) a vedenie knižnice venovali od marca do decembra 2020 náležitú pozornosť všetkým informáciám dostupným z rokovania Vlády SR a Ústredného krízového štábu, ktorý bol koordinačným orgánom vlády a výkonným orgánom krízového riadenia v štáte. Pravidelne sa sledoval vývoj epidemiologickej situácie na Slovensku a vyhodnocovali sa aktuálne informácie, o ktorých boli systematicky informovaní všetci členovia Krízového štábu UKB (štáb CO).

Počas mimoriadnej situácie vyhlásenej z dôvodu celosvetovej pandémie koronavírusu SARS-CoV-2 sa v UKB k 31. 12. 2020 zaznamenalo 6 prípadov nákazy ochorením COVID-19 medzi zamestnancami UKB. Vo všetkých prípadoch boli v súčinnosti s RÚVZ Bratislava hl. mesto alebo s iným miestne príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva dohľadané úzke kontakty s pozitívnymi zamestnancami, preto nedošlo k rozšíreniu nákazy medzi ostatných pracovníkov knižnice. O výskyte pozitívnych prípadov na ochorenie COVID-19 bolo dňa 30. 11. 2020 informované aj Ministerstvo kultúry SR.

2.1.7 Zasadnutia koordinačných porád v spojitosti s opätovným otvorením UKB počas prvej vlny pandémie COVID-19

Okrem zasadnutí Krízového štábu UKB (štáb CO) počas celého roka 2020, ktorého hlavnou úlohou bolo analyzovať riziká krízovej situácie, navrhovať opatrenia na jej riešenie a koordinovať činnosť knižnice v období krízovej situácie, zasadali počas prvej vlny pandémie COVID-19 aj koordinačné porady pracovníkov UKB, ktoré zvolávala a viedla generálna riaditeľka UKB.

22. 5. 2020 / Koordinácia porada pracovníkov pred otvorením UKB

Koordinácia porada pracovníkov pred otvorením UKB sa konala v nadväznosti na zasadnutie mimoriadneho krízového štábu (20. 5. 2020) a jej predmetom rokovania bola podrobná logistika zabezpečenia procesov pred a po otvorení UKB, príprava informačných rozcestníkov a grafiky, zabezpečenie ich výroby, značenie trás a odstupov, rozdelenie úloh a personálneho vykrytia poskytovania služieb po otvorení knižnice, príprava usmernení a e-mailovej notifikácie pre používateľov, informačných podkladov a upútaviek pre medializáciu otvorenia UKB pre web, sociálne médiá, MK SR a tlačové agentúry.

25. 5. 2020 / Záverečná koordinácia porada pracovníkov pred otvorením UKB

Záverečná koordinácia porada bola zvolaná v nadväznosti na zasadnutie koordinačnej porady pracovníkov pred otvorením UKB (22. 5. 2020) a predmetom jej rokovania bola finalizácia príprav a dôsledná príprava presných pokynov pre používateľov a pracovníkov UKB pre proces opätovného otvorenia knižnice dňa 27. 5. 2020.

1. 6. 2020 / Koordinácia porada pracovníkov: vyhodnotenie 1. týždňa po otvorení UKB

Predmetom rokovania koordinačnej porady pracovníkov bolo vyhodnotenie 1. týždňa po opätovnom otvorení knižnice, zhodnotenie pozitívnych a negatívnych stránok nového konceptu poskytovania služieb a predloženie námetov na vylepšenie služieb UKB.

24. 6. 2020 / Koordinačná porada pracovník: uvoľnenie opatrení a rozšírenie poskytovania služieb v objektoch UKB

Koordinačná porada pracovník sa konala v nadväznosti na sériu koordinačných porád a predmetom jej rokovania bolo rozšírenie poskytovania služieb v interiéroch UKB v súvislosti s uvoľňovaním opatrení a súvisiacich zmenách v prevádzke a logistike od 29. 6. 2020.

30. 6. 2020 / Koordinačná porada pracovník priamych služieb UKB

Predmetom rokovania koordinačnej porady pracovník priamych služieb UKB bolo sprístupnenie služieb UKB v interiéroch knižnice dňa 29. 6. 2020 a vyhodnotenie návrhov a podnetov na zlepšenie pracovných podmienok jednotlivých pracovník po opätovnom sprístupnení knižnice v plnom rozsahu.

2.1.8 Prezentácia UKB na sociálnych sieťach a pandemický rok 2020

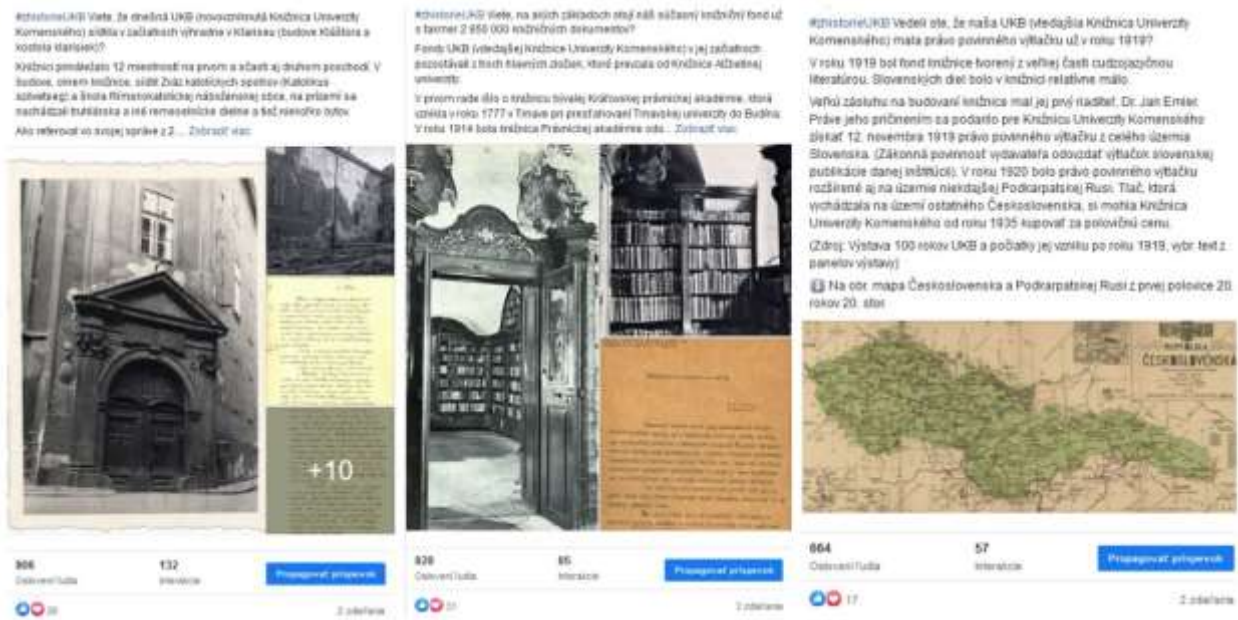
Pracovníci spravujúci sociálne siete FB UKB a Instagram UKB (ulibsk) mapovali situáciu týkajúcu sa šírenia COVID-19 a reagovali na dopad týchto mimoriadnych okolností na dianie v UKB. Na základe získaných aktuálnych informácií a pokynov pravidelne informovali verejnosť prostredníctvom postov – oznamov o zmenách v poskytovaní služieb UKB verejnosti. Adresne odpovedali na prijaté správy všetkým používateľom, ktorí si chceli objasniť aktuálne nastavenie poskytovania služieb v knižnici.

Stránka FB UKB získala za rok 2020 rekordných 449 nových fanúšikov, z celkového počtu 3 851 fanúšikov k 31. 12. 2020.

Profil FB UKB aj Instagram UKB zaznamenali zvýšený záujem verejnosti v priebehu všetkých etáp mimoriadnej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19 v roku 2020.

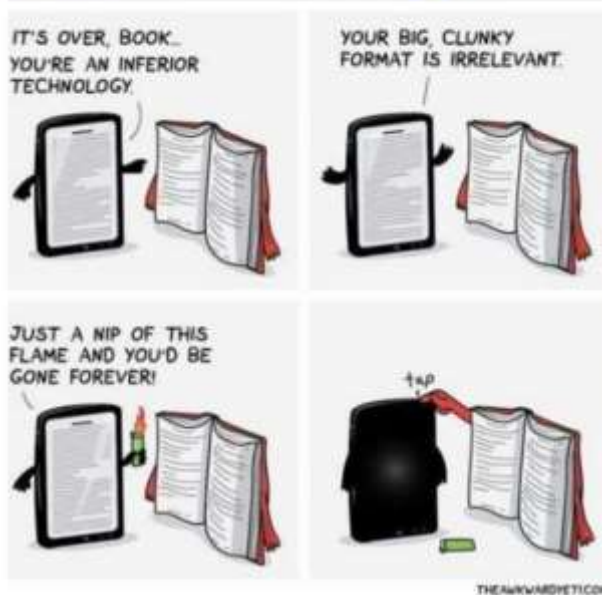
Fanúšikov FB UKB a Instagramu UKB zaujali v období „home office – práce z domu“ príspevky s výbermi dobových fotografií budov UKB z panelovej výstavy venovanej 100. výročiu založenia UKB – „Budovy UKB v premenách času“. Príspevky, publikované chronologicky – na časovej osi, od najstarších albumov fotografií – vizuálne zdokumentovali premeny historických budov a fungovania UKB v priebehu rokov, zdôraznili dôležité medzníky, ktoré formovali priestory UKB do súčasnej podoby.

Príspevky #zhistorieUKB s archívnymi fotografiami a dokumentmi publikované na FB UKB

Pracovníci UKB reagovali na aktuálnu situáciu aj výberom a publikovaním „pohodovo“ a humorne ladených príspevkov podporujúcich knižnú kultúru a čítanie, najmä „bezpečné čítanie doma“ v rámci kategórie #citajtesidoma s výrazným úspechom u fanúšikov.

#čítajtesidoma Ktorému "formátu" dáte prednosť Vy? 🤔

✓ Získajte viac "Páči sa to", komentárov a zdieľaní
Keď budete tento príspevok propagovať, zobrazí sa väčšiemu počtu ľudí.

1 550

Oslovení ľudia

171

Interakcie

Propagovať príspevok

👍❤️👍 Pavol Gvira, Janka Ážová a 29 ďalších

10 komentárov 1 zdieľanie

#čítajtesidoma Ako čítať viac kníh a menej "surfovať po internete"?
Prečítajte si pár odporúčaní 🤔 📖 https://bookriot.com/.../how-to-read-more-and-internet-less-...

✓ Získajte viac "Páči sa to", komentárov a zdieľaní
Keď budete tento príspevok propagovať, zobrazí sa väčšiemu počtu ľudí.

1 758

Oslovení ľudia

179

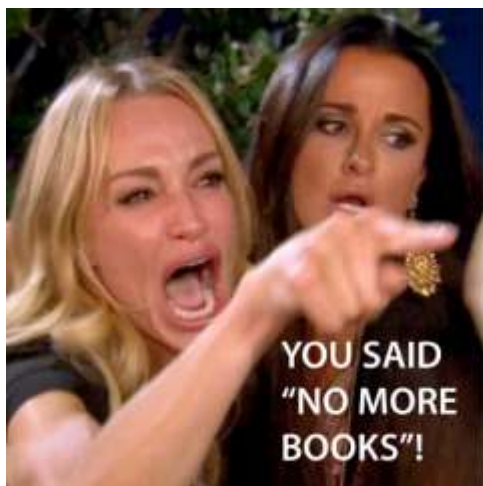
Interakcie

Propagovať príspevok

👍 Pavol Gvira a 24 ďalších

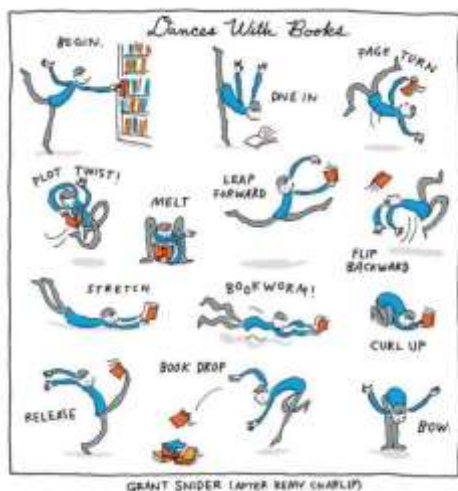
1 komentár 7 zdieľaní

Grafiky kategórie #čítajtesidoma publikovaná na FB UKB a Instagrame UKB

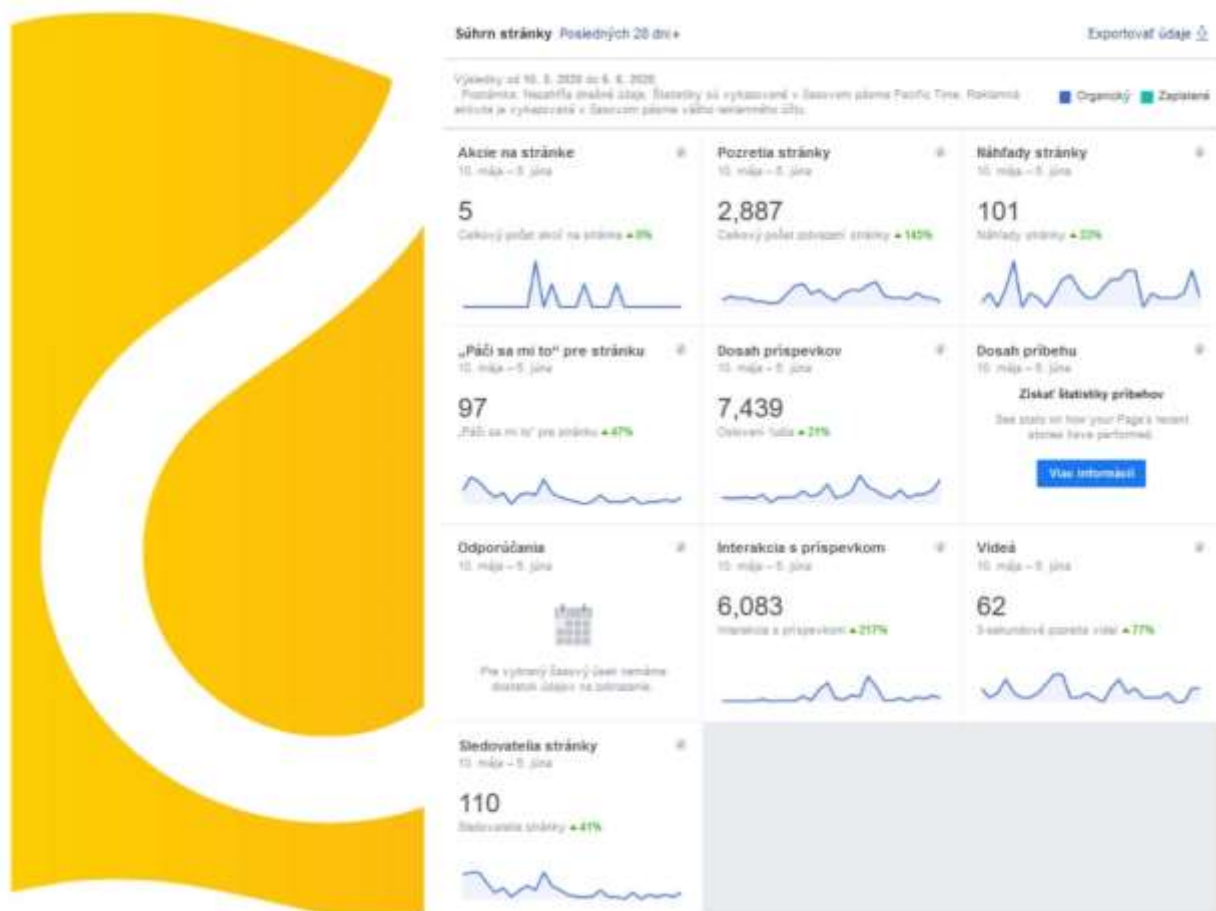

Jeden z najúspešnejších príspevkov #čítajtesidoma publikovaný na FB UKB

Fanúšikov oboch profilov zaujali vybrané tematické #zostandoma – grafiky, zamerané na podporu domáceho vzdelávania, čítania, využitia voľného času, ako aj príspevky zachytávajúce špecifickú kontrastnú „empty city“ atmosféru prázdnych ulíc mesta, napr. s fotografiou vyludnenej (inokedy frekventovanej) Michalskej ulice s budovou UKB v čase, keď býva zvyčajne Staré mesto Bratislavy najrušnejšie.

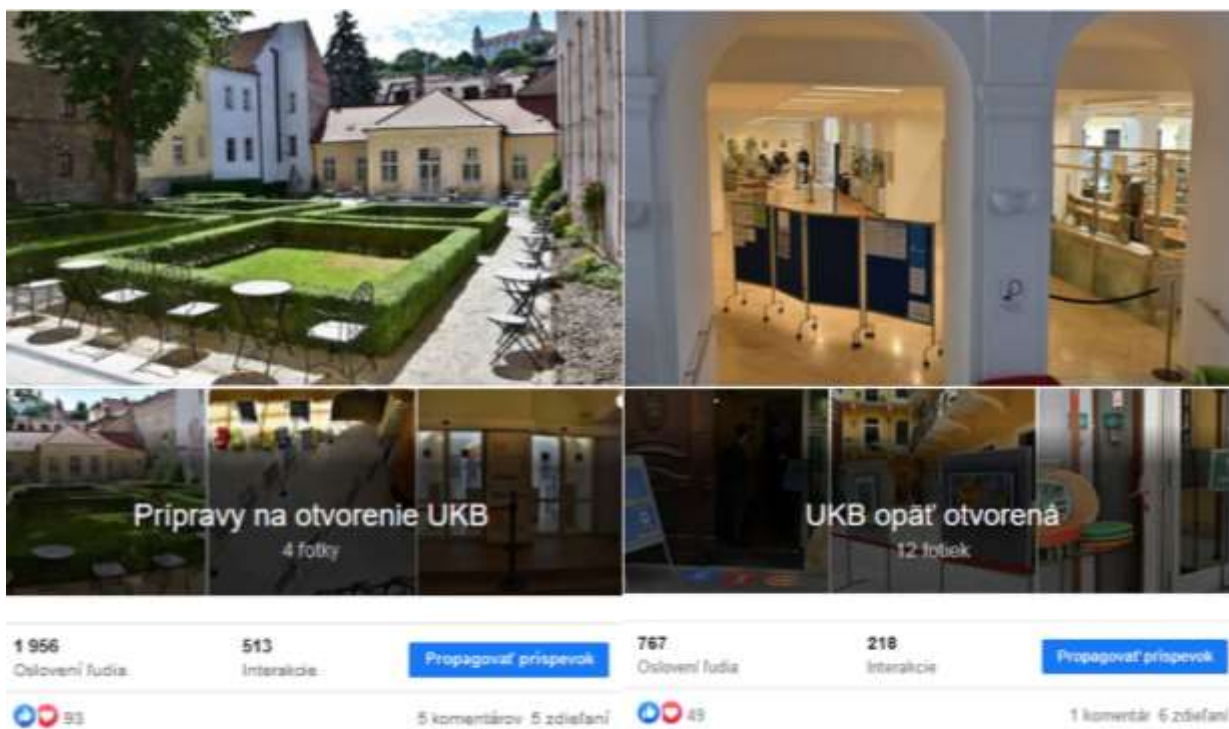

#emptycity – príspevok s fotografiou Michalskej ulice pred budovou UKB publikovaný na Instagrame UKB

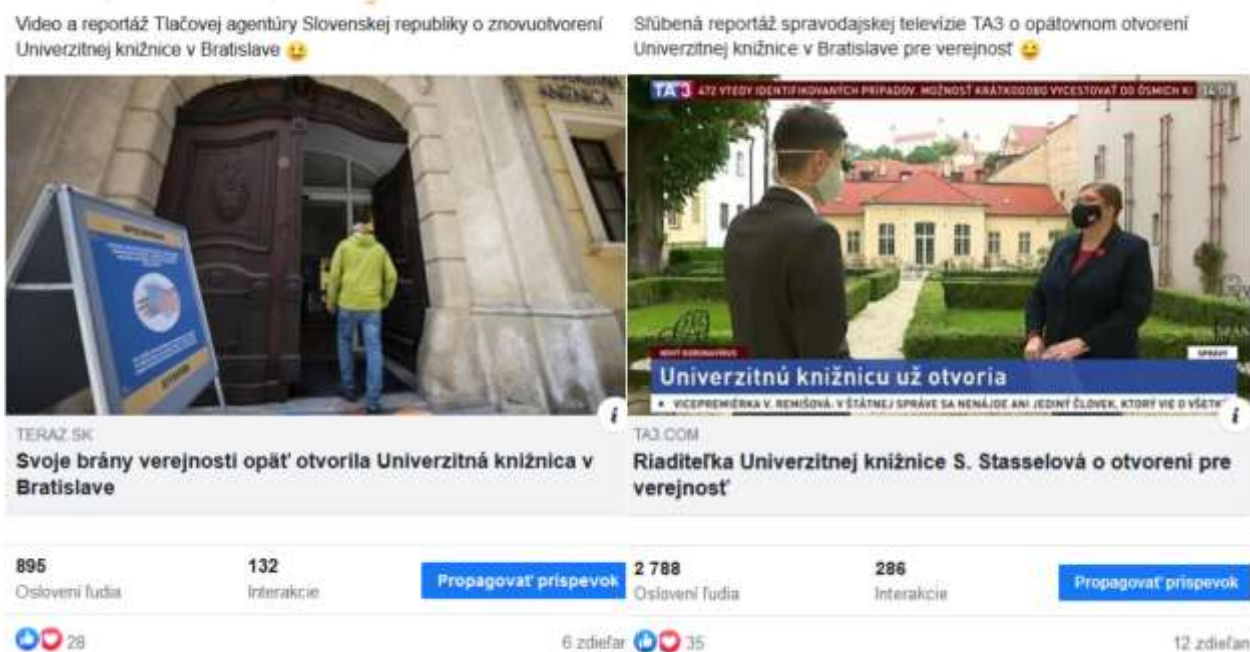

Štatistika návštevnosti profilu FB UKB z obdobia prelomov etáp zatvorenej/otvorenej knižnice v období od 10. 5. 2020 do 6. 6. 2020 – 17 dní pred otvorením UKB a prvých 10 dní už otvorenej, verejnosti prístupnej UKB.

V rámci časových etáp mimoriadnej situácie v súvislosti s COVID-19 a prezentáciou UKB na sociálnych sieťach najvýraznejší úspech u fanúšikov, používateľov UKB zaznamenali príspevky upozorňujúce na optimistické – blížiac sa opätovné otvorenie knižnice 27. 5. 2020 – fotografie z príprav priestorov UKB pre verejnosť, následne fotografie z prvých dní jej otvorenia a infografiky sumarizujúce prvé dni, týždne opätovného otvorenia UKB s pozitívnymi reakciami používateľov.

Publikovaný album príprav exteriéru a interiéru UKB na opätovné otvorenie a album fotografií z prvých dní otvorenia knižnice, foto R. Erent, L. Zupko

Zdieľané video-reportáže teraz.sk a TA3 o opätovnom otvorení UKB

Príspevky na Instagrame UKB – fotografie používateľov UKB a používateľských priestorov z prvých dní opätovného otvorenia knižnice, foto: R. Erent

Príspevok na FB UKB s graficky atraktívnou infografikou o zvýšenom záujme používateľov UKB o služby knižnice zdieľalo dňa 6. júna 2020 na svojom FB profile aj Ministerstvo kultúry SR:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

6. júna 2020

...

Univerzitná knižnica v Bratislave sa čitateľom znovu otvorila v závere mája. V zaujímavej infografike poukazuje okrem iného aj na dôležité úlohy knižníc

Univerzitná knižnica v Bratislave

3. júna 2020

Ďakujeme za Vašu návštevu a priazeň počas prvých dní opätovného otvorenia našej knižnice 🙌🏻 Prvý týždeň prevádzky knižnice od 27. do 30. mája 2020 v číslach s reakciami našich používateľov 📊 v infografike 📊📊📊

21

3 zdieľania

Infografika zdieľaná na FB stránke Ministerstva kultúry SR

Napriek opätovnému zatvoreniu knižnice pre verejnosť od 24. 10. 2020, v dôsledku zhoršenia situácie týkajúcej sa šírenia COVID-19, ostali sociálne siete UKB aj v rámci nadchádzajúceho obdobia žiadaným, užitočným a atraktívnym virtuálnym priestorom, kam sa fanúšikovia opakovane vracali a ktorý navštívilo množstvo nových používateľov, o čom svedčí napr. aj výrazný prírastok – 449 fanúšikov profilu FB UKB za rok 2020.

Správa profilu FB a Instagramu UKB, zohľadňujúca zmenené podmienky fungovania knižnice spojené s opätovným zavedením protipandemických opatrení si stanovila cieľ vytvoriť nové tematické kategórie príspevkov, ktoré by pomohli preklenúť obdobie obmedzenia služieb knižnice a zvýšiť záujem širokej verejnosti o UKB.

Príspevkami novej kategórie s označením #sULIBoOA (s ULIB o open acces) boli používatelia FB profilu pravidelne informovaní o užitočných Open Access novinkách. Prostredníctvom stručnej charakteristiky zdroja v texte príspevku mohol používateľ získať základné informácie napr. o ponuke, tematických oblastiach, dostupných typoch dokumentov a i. Každý príspevok zároveň obsahoval link na zdroj/databázu, prípadne link na inštruktážne video.

Clavis Clavium

JoVE Core Chemistry

Úmyslom ďalšej úspešne zavedenej tematickej kategórie #sULIBlenpekneoknihe bolo podporiť čítanie a knižnú kultúru – v jednotnom, originálnom grafickom prevedení predstaviť postupne (počas víkendov) výber citátov o knihách a knižniciach známych slovenských i zahraničných osobností, napr. Jána Amosa Komenského, Charlesa Williama Eliota, Virginie Woolf a iných.

Kategória príspevkov #SULIBostarejBratislave predstavila výber zaujímavosti z rôznych oblastí histórie hlavného mesta s objasnením vzťahu, že tak ako sa UKB už 101 rokov v pozícii kultúrnej, informačnej a vzdelávacej inštitúcie podieľa na formovaní života v hlavnom meste, tak aj mesto a „premeny mesta“ v minulosti mali svoj vplyv na formovanie knižnice do podoby, ako ju poznáme dnes.

Obsahovo boli príspevky venované témam, napríklad: Top 10 Vtedy a dnes objektov a miest starej Bratislavy, ktoré dokumentujú architektonický prerod hlavného mesta v 20. storočí, Doprava v Bratislave pred rokom 1895, Televízna veža Kamzík a i. Textovú časť príspevku dopĺňali dobové fotografie, porovnávacie fotografie (minulosť/ súčasnosť), linky na články a video-reportáže.

Tak, ako sa UKB už 101 rokov, v pozícii kultúrnej, informačnej a vzdelávacej inštitúcie podieľa na formovaní života v hlavnom meste, tak aj mesto a „premeny mesta“ v minulosti mali svoj vplyv na formovanie knižnice do podoby, ako ju poznáme dnes.

V pripravovaných príspevkoch #SULIBostarejBratislave vám postupne predstavíme výber zaujímavosti z rôznych oblastí histórie Bratislavy.

Dnes sa pozrieme na TOP 10 – VTEĎ A DNES objektov a miest starej Bratislavy, ktoré dokumentujú architektonický prerod hlavného mesta v 20. storočí: <https://bratislavskymy.sk/top-10-vtedy-a-dnes-cs/>

*na obr.: Auerov dom na Hlavnom námestí, ktorý v roku 1893 kúpila budapešťianska Uhorská eskontná a zmladená banka. Banka dala v roku 1906 pôvodný dom zbúrať a do roku 1911 na jeho mieste postaviť secesný palác (projekt Albert Károly a Géza Kiss)

Zdroj: Poznami Kiti Polgár Társulat - Občianske združenie Bratislavské ruky

#SULIBostarejBratislave – zaujímavosti z histórie hlavného mesta

Viete, aká bola doprava v Prešporku pred rokom 1895?

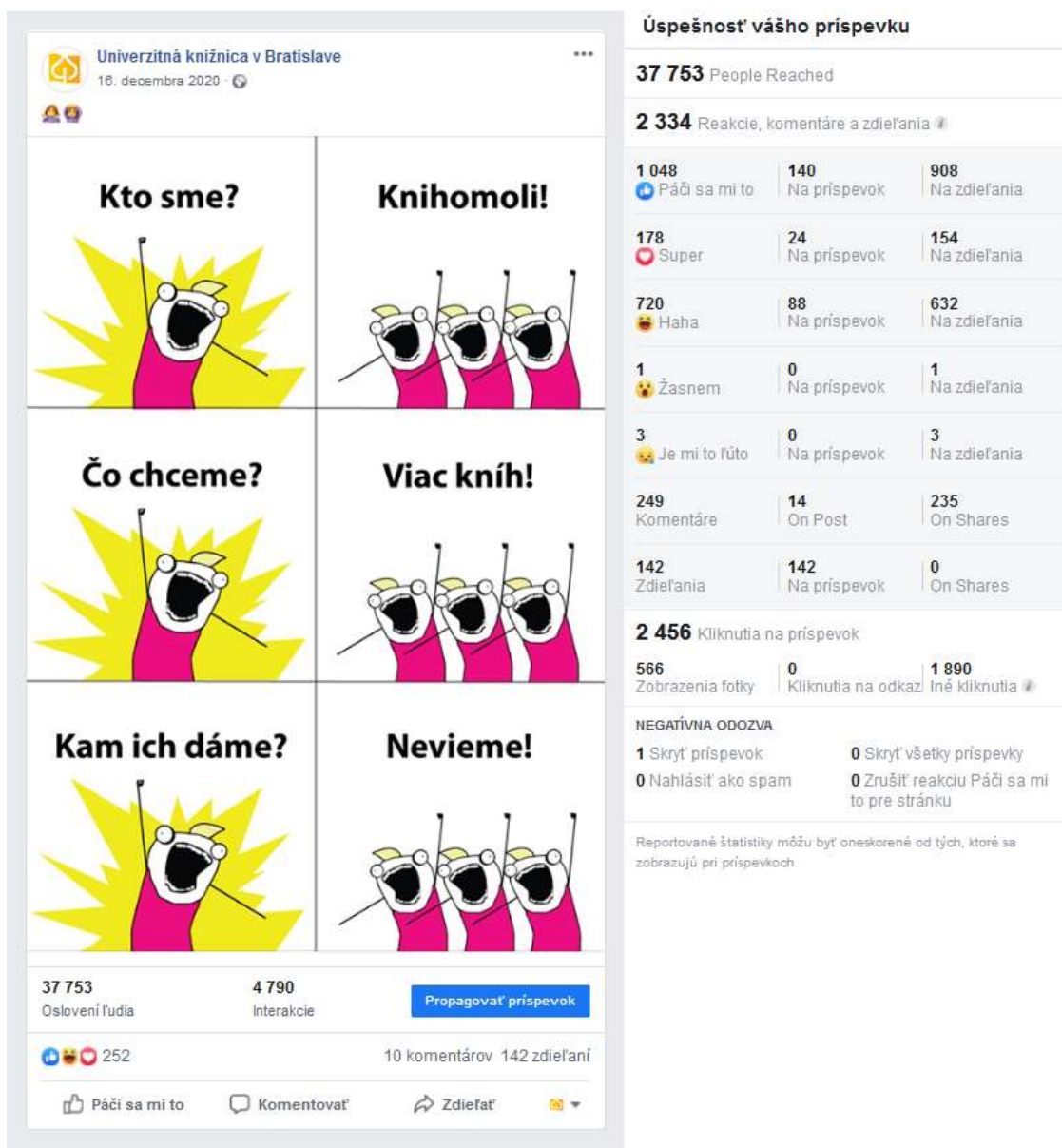
Predchodcami súčasnej bratislavskej MHD bola konická „tramway“ (trn. konka), fiakra, drožky i omnibussy.

Impulzom pre vznik verejnej mestskej dopravy bola najmä potreba prepravy medzi centrom mesta a železničnými stanicami. Kolaje prvej konskej železnice viedli od roku 1840 od budovy stanice konky po dnešných uliciach Karadžičova, Dostajevského naď a Vajanského nábrežie až k dnešnému Nám. Ľ. Štúra. V roku 1873 však bola táto železnica prebudovaná na parnú trakciu, a parné vlaky začali premávať zo stanice Považskej železnice na križovatke Krížnej a Legionárskej ulice a k Nám. Ľ. Štúra už neboli vedené. V rokoch 1873 – 1883 preto cestujúcich k tejto stanici z Nám. Ľ. Štúra dovážala po neprestávacom úseku pôvodnej železničnej trate konka, ktorú dobová tlač nazývala „tramway“. Premávka bola prispôbena príchodom a odchodom vlakov, denne premávali tri páry spojov a cieľové bolo podľa vozňovej triedy od 10 do 20 gracijarov.

Viac o najstaršej doprave v meste: <https://hshd.sk/.../Historia-verejnej-dopravy-v->

Napriek značnej úspešnosti príspevkov predchádzajúcich kategórií najvýraznejší úspech s veľkým náskokom v priebehu roka 2020 zaznamenala kategória „knížnych meme“ so zameraním na podporu čítania a čitateľských návykov prehlbovaných práve v aktuálnom období „lockdownu“. Príspevkom „Kto sme“, publikovaným 16. decembra 2020 (ukážka nižšie), bol prelomený rekord pozitívnych reakcií v počte 252 lajkov na príspevok, ale aj v počte 142 zdieľaní príspevku. Grafika oslovila celkovo 37 753 ľudí so 4 790 interakciami na príspevok. Príspevok sa tak stal najúspešnejším „postom“ od založenia profilu FB UKB.

3 KONTRAKT ORGANIZÁCIE SO ZRIAĐOVATEĽOM A JEHO PLNENIE

Kontrakt č. MK-5902/2019-421/19541 na rok 2020, uzatvorený medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Univerzitnou knižnicou v Bratislave, je interným plánovacím a organizačným dokumentom, ktorého cieľom je sprehľadniť vzťahy medzi ústredným orgánom štátnej správy a organizáciami v jeho pôsobnosti, v oblasti realizácie činností a ich financovania pri plnení verejných funkcií a verejno-prospešných činností.

Uzatvorený bol v súlade so zriaďovacou listinou prijímateľa na poskytovanie verejných služieb a realizáciu týchto činností:

- a) výkon odborných knižničných činností podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“);
- b) vedeckovýskumnú činnosť;
- c) expozičnú, výstavnú a prezentačnú činnosť;
- d) zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov implementovaných v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2;
- e) sprístupňovanie kultúry a podpora návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov.

Plnenie za rok 2020

Činnosti boli naplnené v zmysle nasledujúcich cieľov a ich ukazovateľov:

a) Výkon odborných knižničných činností podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach

V rámci výkonu odborných knižničných činností:

- ✓ zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 2 300 knižničných jednotiek (knihy a iné druhy dokumentov);
 - *kúpou bolo nadobudnutých 3 491 kn. j. (151,77 %);*
- ✓ každoročne zabezpečiť spolu minimálne 550 000 absenčných a prezenčných výpožičiek;
 - *v roku 2020 sa zrealizovalo 266 917 absenčných a prezenčných výpožičiek (48,5 %);*
- ✓ každoročne zabezpečiť spolu minimálne 17 500 aktívnych používateľov a 180 000 návštevníkov knižnice;
 - *v roku 2020 mala knižnica 16 207 aktívnych používateľov (92,66 %) a navštívilo ju 83 447 (46,3 %) návštevníkov (vrátane návštevníkov kultúrno-výchovných podujatí);*
- ✓ zabezpečiť automatizované spracovanie celého prírastku knižničných jednotiek;
 - *v roku 2020 bolo vytvorených 19 028 bibliografických záznamov všetkých typov dokumentov (z toho bolo 9 508 záznamov spracovaných v rámci retrospektívnej katalogizácie).*

b) V rámci vedeckovýskumnej činnosti:

- ✓ zabezpečiť práce na 2 vedeckovýskumných úlohách;
 - *kontinuálne sa zabezpečilo plnenie 2 dlhodobých výskumných úloh: **Spracovanie tlačí 16. storočia vo fondoch Univerzitetnej knižnice v Bratislave** ako súčasti celoslovenskej výskumnej úlohy Generálny katalóg tlačí 16. storočia zachovaných na území Slovenska) – práce na 2. diele Katalógu tlačí 16. storočia v Univerzitetnej knižnici v Bratislave; **Bibliografia schematizmov a direktórií na Slovensku a so vzťahom k územiu Slovenska 1701 – 1918;***
- ✓ spolupracovať na 2 vedeckovýskumných projektoch;
 - *pracovníci odboru Národná agentúra ISSN a depozit digitálnych prameňov riešili dve úlohy v rámci vedeckovýskumných projektov UKB:*
Analýza a vyhodnotenie akvizičnej politiky webových zberov;
Výskum publikačných formátov e-Born seriálových publikácií (100 %);
- ✓ autorsky zabezpečiť vydanie troch diel najmä z oblasti knižničného výskumu, vedno-odborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky, dlhodobého uchovávaní digitálneho obsahu, archivácie webových stránok a e-Born obsahu;
 - *V roku 2020 vyšiel jubilejný 15. ročník recenzovaného vedeckého zborníka **Studia Bibliographica Posoniensia** s témou Mecenát a jeho podoby v knižnej kultúre. Cieľom ročníka bolo zamerať pozornosť bádateľov na výskum mecenátu v jeho rôznych formách: meceni – fyzické osoby (duchovní, šľachta, mešťania, vzdelanci...) ako podporovatelia konkrétneho autora/skupiny autorov, tlačiarne, vydania, meceni – cirkev, školy, spolky, mestská rada a štátne orgány ako podporovatelia kníh tlačiarnej a vydateľskej činnosti, tlačiarne, vydavateľia a kníhkupci ako podporovatelia vybraných tlačí a vydaní a komunikácia a jej stopy medzi mecénom a zainteresovanou osobou v korešpondencii, v rodových, cirkevných či v mestských archívoch. Nový ročník obsahuje 14 štúdií domácich a zahraničných autorov, 2 projekty a 4 recenzie.*
- ✓ zorganizovať 2 vedecké podujatia za rok;
 - *V roku dôsledku pandémie nebolo v roku 2020 zorganizované žiadne vedecké podujatie;*
- ✓ sprístupniť archívne fondy a zbierky Archívu UKB;
 - *Gremiálnou poradou generálnej riaditeľky UKB bol schválený inventár k archívnej Zbierke pečatidiel a pečiatok Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Ide o analytickú archívnu pomôcku, ktorá je výsledkom spracovania menovanej zbierky. Spracovaný bol knižničný fond vydaných publikácií UKB a uskutočnilo sa jeho odovzdanie do príručnej knižnice Archívu UKB. Spracované a pripravené na zaradenie do príručnej knižnice Archívu UKB boli informačné bulletin vydané pri príležitosti konania konferencií IFLA v rokoch 1976 – 1992.*
Po konzultácii s odborom archív a registratúr Ministerstva vnútra SR bol vypracovaný návrh zmien týkajúci sa Bádateľského poriadku Archívu UKB.
- ✓ priebežne spracúvať, usporadúvať a sprístupňovať archívne fondy UKB;
 - *V Archíve UKB je pred finalizáciou čiastkový inventár k 1. fondovému oddeleniu (1919 – 1949) archívneho fondu Knižnica Slovenskej univerzity v Bratislave. Od januára do júna 2020 bol usporiadaný približne 1 bežný meter archívneho materiálu vo fonde Univerzitná knižnica v Bratislave. V rámci kapacít pracoviska pokračovalo spracovanie a triedenie archívnych dokumentov vo fonde Knižnica Bratislavskej uhorskej kráľovskej Alžbetinej univerzity. Rovnako bol roztriedený súbor kópií dokumentov pochádzajúcich z činnosti Slovenskej knižničnej rady v 50. a 70. rokoch 20. storočia a realizovalo sa jeho odovzdanie do Archívu UKB.*

- *Vzhľadom na prírastok 313 fotografií z obdobia rokov 1990 – 2001 prebieha príprava dodatku k inventáru Zbierky fotografií Univerzitnej knižnice v Bratislave. O nové prírastky bola doplnená archívna zbierka pečatidiel a pečiatok.*
 - *V auguste 2020 prevzal Archív UKB súbor novinových výstrižkov pochádzajúcich zo zberateľskej činnosti Pavla Macháčka, ktorý UKB získala kúpou približne v 70. rokoch 20. storočia.*
- ✓ zabezpečovať prístup k informáciám o podmienkach sprístupnenia archívnych fondov a zbierok Archívu UKB na webovej stránke UKB;
- *V máji 2020 bol pripravený návrh štruktúry webovej podstránky pre Archív UKB.*
 - *Schválené boli formuláre, ktoré sú potrebné v interakcii s verejnosťou pri poskytovaní služieb Archívu UKB. Konkrétne išlo o bádateľský list, žiadosť o predloženie archívnych dokumentov, žiadanku Archívu UKB – aj vo funkcii prioritného lístka, žiadosť o vyhotovenie kópie archívom, osvedčovací doložku, žiadosť o súhlas používať vlastné reprografické zariadenie na vyhotovenie kópií, žiadosť o správnu informáciu a žiadosť o vypracovanie rešerše.*
 - *Formuláre boli vypracované v súlade s vyhláškou MV SR č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach.*
 - *Evidencia archívnych fondov, archívnych pomôcok a pôvodcov bola v elektronickej podobe zabezpečovaná v archívnej aplikácii WinAfondy.*
 - *Zároveň bol vypracovaný Cenník služieb Archívu UKB, ktorý prejde pripomienkovaním, a po schválení bude spolu s bádateľským a archívnym poriadkom zverejnený na webovej podstránke určenej pre Archív UKB.*
- ✓ priebežne zabezpečovať digitalizáciu archívnych dokumentov UKB v závislosti od personálnych, technických a časových kapacít odborných pracovísk UKB a následne evidovať a uchovávať zdigitalizované archívne dokumenty v digitálnom repozitári UKB;
- *V decembri 2019 sa začala digitalizácia materiálov z archívneho fondu Knižnica Slovenskej univerzity v Bratislave (1917) 1919 – 1953, konkrétne archívnych dokumentov patriacich do 1. fondového oddelenia. Dosiaľ boli zdigitalizované vybrané najstaršie dokumenty, ktoré vznikli v rokoch 1919 – 1930. Pracovníci archívu spracovali fotografie, ktoré boli doplnené do archívnej zbierky fotografií UKB a zabezpečili aj publikačné výstupy pri príležitosti 100. výročia založenia UKB.*
 - *Archív UKB prevzal súbor fotografií, ktoré budú zaradené do archívnej zbierky fotografií. V marci 2020 sa generálnej riaditeľke UKB odovzdala elektronická verzia inventára k archívnej zbierke pečatidiel a pečiatok UKB.*
 - *Oddelenie Archív a správa registratúry sa v spolupráci s Národnou knihovnou ČR podieľalo na realizácii výstavy pri príležitosti 100. výročia prijatia 1. knižničného zákona a 100. výročia vzniku UKB pod názvom **100 rokov 1. knižničného zákona a Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919.***
 - *V rámci Týždňa slovenských knižníc 2020 pripravilo UKB a NK ČR (4. 3. 2020) odborné podujatie na tému Vznik a vývoj Knižnice Univerzity Komenského v Bratislave v období 1. ČSR.*
 - *Archív UKB realizoval pre verejnosť v dňoch 5. 3. a 7. 3. 2020 niekoľko komentovaných prehliadok výstavy.*

c) V rámci expozičnej, výstavnej a prezentačnej činnosti

- ✓ zorganizovať odborné a spoločensko-kultúrne podujatia, najmä z oblastí knižničnej a informačnej vedy, vzdelávania, umeleckej publicistiky, občianskych aktivít a pod. pre 10 000 návštevníkov;
 - v roku 2020 navštívilo kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia 2 206 návštevníkov (22 %);
- ✓ realizovať 300 odborných a výchovno-vzdelávacích podujatí: konferencií, seminárov, kolokvií a výstav;
 - v roku 2020 sa realizovalo 185 odborných a kultúrno-vzdelávacích podujatí (61,3 %), z toho boli 3 vzdelávacie podujatia pre knihovníkov, 9 konferencie, 31 prednášok (z toho 17 prednášok o činnosti vybraných činností spojených s prehliadkou pracoviska sa uskutočnilo v rámci Týždňa slovenských knižníc), 4 semináre, 65 výstav a výstaviek, 1 koncert, 5 audiovizuálnych programov, 33 odborných exkurzií a 34 podujatí s funkciou informačnej výchovy.
 - Spracoval sa scenár a katalóg pripravovanej výstavy historických máp z fondu UKB „Chvála na mapy“.

d) V rámci udržateľnosti projektov v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – P02:

Projekt Centrálny dátový archív:

- ✓ zabezpečiť po personálnej, organizačnej, finančnej a technickej stránke spoľahlivú a nepretržitú prevádzku, priebežnú optimalizáciu a obnovu troch archívnych lokalít Centrálného dátového archívu (CDA);
- ✓ realizovať v systéme Centrálného dátového archívu trvalú dôveryhodnú dlhodobú archiváciu 3 overených kópií vložených digitalizovaných objektov;
- ✓ realizovať 1x ročne certifikáciu CDA podľa medzinárodnej normy ISO 27001 a zabezpečiť kooperatívnu participáciu vrátane metodickéj podpory pre 15 pamäťových a fondových inštitúcií (PFI);
 - v roku 2020 boli zabezpečené všetky ukazovatele nevyhnutné na spoľahlivú a nepretržitú prevádzku troch archívnych lokalít CDA a na dôveryhodnú dlhodobú archiváciu kópií digitalizovaných objektov. Interný audit podľa normy ISO 27001 prebehol v decembri 2020, externý audit sa uskutoční až v prvej polovici roka 2021, ak to pandemická situácia dovolí. Spolupráca a metodická podpora je zmluvne zabezpečená a poskytovaná pre 17 slovenských PFI;
- ✓ pripraviť Stratégiu rozvoja CDA po období udržateľnosti;
 - strategické zámery CDA a varianty vývoja archívu po období udržateľnosti, ktoré končí v polovici roka 2021, sú sformulované v dokumente **Stratégia rozvoja CDA po skončení udržateľnosti**.

Projekt Digitálne pramene – Webharvesting a archivácia e-Born obsahu:

- ✓ zabezpečiť po personálnej, organizačnej, finančnej a technickej stránke spoľahlivú a nepretržitú prevádzku, priebežnú optimalizáciu a obnovu informačného systému Digitálne pramene (DIP) so zreteľom na plnenie merateľných ukazovateľov trvalej udržateľnosti projektu;
 - v roku 2020 boli zabezpečené všetky ukazovatele nevyhnutné na spoľahlivú a nepretržitú prevádzku, optimalizáciu a obnovu informačného systému Digitálne pramene (IS DIP);
- ✓ realizovať v systéme DIP 1x ročne celoplošný, 10 výberových a 3 tematické zbory webových prameňov;
 - v roku 2020 sa realizoval 1 celoplošný zber domény .sk, 22 výberových zbier (zbory webových stránok podľa kategórií Konspektu a stránok, na ktoré sú podpísané zmluvy so spolupracujúcimi inštitúciami, resp. vydavateľmi) a 9 tematických zbier;
- ✓ budovať 2 databázy informačného systému – archív webových stránok a archív elektronických publikácií;
 - v rámci IS DIP sa budovali dve čiastkové databázy – databáza Archív webových stránok, ktorú tvorí archív zozbieraného webového obsahu a databáza Archív elektronických publikácií (e-Born), ktorý obsahuje archivované pôvodné elektronické pramene – elektronické seriály a monografie;
- ✓ poskytovať elektronickú službu Digitálne pramene prostredníctvom portálu www.webdepozit.sk;
 - elektronická služba Digitálne pramene (DIP) predstavuje komplexný súbor služieb zahŕňajúcich tvorbu, správu a prevádzku databáz Archív webových stránok a Archív elektronických publikácií vrátane pomocných a informačných online služieb nad týmito databázami. Prevádzku elektronickej služby DIP zabezpečovalo pracovisko Depozit digitálnych prameňov (DDP) UKB prostredníctvom IS DIP. Služba je dostupná online prostredníctvom portálu www.webdepozit.sk;
- ✓ pripraviť Stratégiu rozvoja DIP po období udržateľnosti;
 - pracovisko DIP v roku 2020 pripravilo dokument **Stratégia rozvoja Digitálnych prameňov po skončení udržateľnosti**.

e) V rámci sprístupňovania kultúry a podpory návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov

- ✓ v roku 2020 sa nepoužili na úhradu registračných poplatkov kultúrne poukazy. Kultúrne poukazy sa v roku 2020 vzhľadom na obmedzenia spôsobené pandémiou COVID-19 nedistribuovali. Ich použitie sa očakáva až začiatkom roka 2021.

3.1 VÝKON ODBORNÝCH KNIŽNIČNÝCH ČINNOSTÍ

Univerzitná knižnica v Bratislave (ďalej len UKB alebo knižnica) v súlade so svojou zriaďovacou listinou buduje a uchováva konzervačný fond Slovenskej republiky, dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje univerzálny knižničný fond a špecializovaný knižničný fond najmä z oblasti spoločenských, humanitných a prírodných vied. V súlade s knižničným zákonom sa v rámci výkonu odborných knižničných činností v roku 2020 zamerala na tieto aktivity:

Doplňovanie knižničného fondu

Pri doplňovaní knižničného fondu UKB využívala ako hlavné formy nadobúdania knižničných dokumentov: kúpu, dar, výmenu a povinný výtlačok periodických a neperiodických publikácií. V rámci akvizičnej činnosti sa zameriavala na fond domácich a výberovo zahraničných dokumentov – kníh, periodík, špeciálnych, zvukových a audio-vizuálnych a elektronických informačných zdrojov najmä z odborov spoločenských, humanitných a prírodných vied, z dokumentov univerzálneho, interdisciplinárneho a príručkového charakteru, ako aj z krásnej literatúry.

Oddelenie doplňovania kníh priebežne zabezpečovalo kúpu knižných dokumentov na základe schválených návrhov akvizičnej komisie, agendu spojenú s nadobúdaním povinných výtlačkov kníh a audiovizuálnych dokumentov, podieľalo sa na budovaní depozitov Informačného a dokumentačného strediska UNESCO a Depozitnej knižnice NATO a aktívne pokračovalo v spolupráci s výmennými partnermi a pri zachovávaní reciprocity s jednotlivými knižnicami.

Kúpa knižných dokumentov je popri povinnom výtlačku najvýznamnejšou zložkou doplňovania. Realizuje sa za aktívnej činnosti akvizičnej komisie, ktorej sú predkladané všetky akvizičné návrhy na doplnenie knižničných fondov UKB z rôznych zdrojov, vrátane akvizičných návrhov podaných používateľmi knižnice.

Akvizícia fondu sa realizovala počas celého roku aj na úrovni doplňovania profilových multiplikátov a retrospektívneho doplňovania knižničných fondov UKB monografickými, seriálovými a špeciálnymi publikáciami.

Zaujímavé tituly zakúpené do fondov UKB sú:

- **Modernism** – 2-zväzková vedecká publikácia k problematike modernizmu,
- **Adel und Mehrsprachigkeit in der fruehen Neuzei** – publikácia sa zameriava na fenomén jazykového vzdelávania v prostredí aristokracie v období raného novoveku,
- **Buchwesen in Böhmen 1749 – 1848: Kommentiertes Verzeichnis der Drucker, Buchhändler, Buchbinder, Kupfer- und Steindrucker** – dielo predstavuje topografický a prosopografický slovník aktérov na knižnom trhu na území Čiech a Moravy v rokoch 1749 – 1848,
- **Môj rok 1989** – v knihe je zachytené ako prežívali slavní a obyčajní ľudia rok 1989,
- **Růže chuti přerokozkošné** – antológia moravských rukopisných kancionálov 17. a 18. storočia,
- **K dejinám knižnej ilustrácie na Slovensku 16. a 17. storočia**,
- **Katolícke kostoly na historických pohľadniciach** – výpravná publikácia historických pohľadníc, na ktorých sú zachytené slovenské kostoly,

- **Epigenetics, Nuclear Organization & Gene Function** – Implications of Epigenetic Regulation and Genetic Architecture for human Development and Health,
- **Frida Kahlo doma,**
- **Korespondence T. G. Masaryk – slovenští veřejní činitelé (1918 – 1937).**

Okrem knižných dokumentov oddelenie dopĺňovania kníh opätovne zabezpečilo kontinuálne pokračovanie 19 licencovaných databázových produktov, ktorým sa prolongovalo predplatné na online vstup na ďalší rok:

- Databáza *Arcanum Digitheca*
- Databáza *Encyclopaedia Britannica*
- Databáza *MGG Musik Geschichte und Gegenwart*
- Databáza *Monitoring hromadných informačných prostriedkov*
- Databáza *Archívna databáza Slovakia online – monitoring médií*
- Databáza *PressReader Hot Zone a PressReader Radiant Access*
- Databáza *S-EPI Právny systém Medium*
- Databáza *EZB – Elektronická knižnica periodík*
- Databáza *The ISSN PORTAL*
- Databáza *Urlichsworld.com*
- Databáza *Portál www.vss.sk*
- Databáza *On-line kniha Verejné obstarávanie*
- Databáza *Citace PRO plus*
- Databázy *de Gruyter*
- Databáza *C.E.E.O.L. Database*
- Databáza *Univerzální dynamická kolekce Publikado*
- Databáza *Oxford Music Online*
- Databáza *eBook Public Library Collection*
- Databáza *Expert verejného obstarávania + prístup do Archívu*

Súčasťou kúpy boli aj informačné dokumenty, ktoré UKB zakúpila z prostriedkov jej účelovo priznaných MK SR v rámci Prioritného projektu 2020:

Nákup knižničných dokumentov a elektronických informačných zdrojov

MK SR dotovalo Prioritný projekt UKB 2020 finančnou sumou 15 000 €.

Tieto účelovo pridelené prostriedky sa UKB snažila zodpovedne použiť na nákup knižničných dokumentov a informačných zdrojov, ktoré svojím obsahom korešpondujú s profiláciou tejto vedeckej knižnice a sú prínosom nielen pre samotných používateľov UKB, ale aj pre širokú vedeckú obec ako zdroj nových poznatkov vo svete vedných odborov.

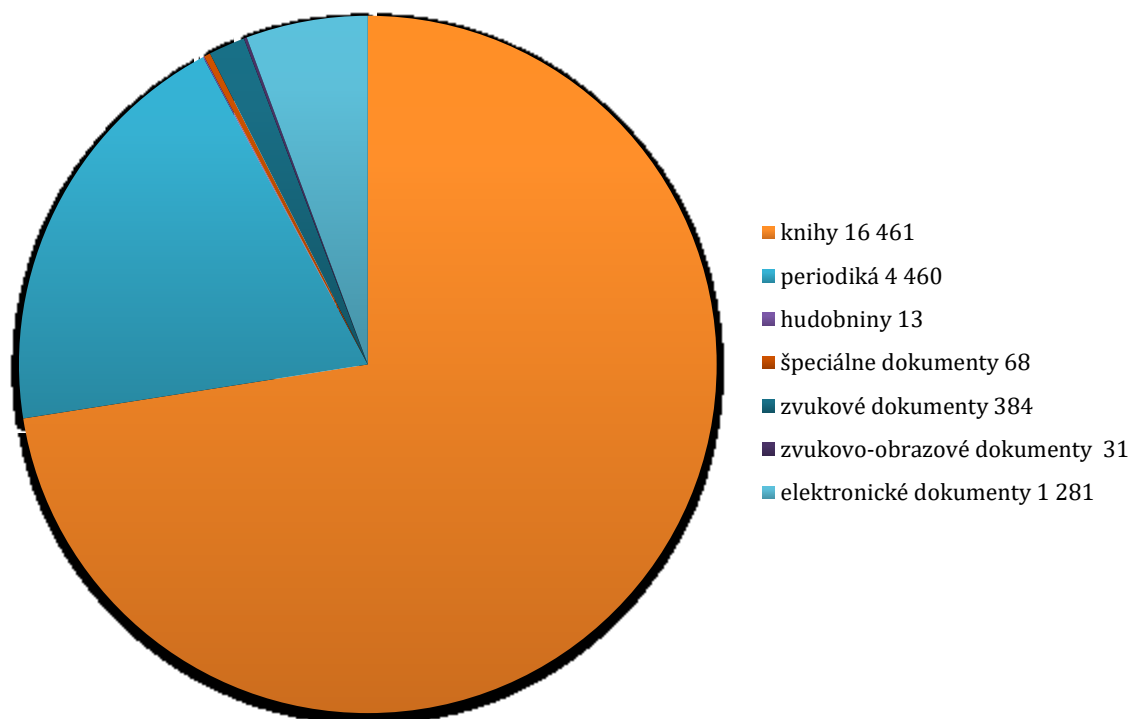
Z dotácie boli okrem knižných titulov zakúpené tieto databázy:

- Databáza – *Encyclopaedia Britannica*
- Databáza – *Arcanum Digitheca*
- Databáza *MGG Musik Geschichte und Gegenwart*
- *Central and Eastern Online Library (C.E.E.O.L.)*

UKB si udržiava výmenné kontakty so 79 partnermi v 20 krajinách. V rámci výmeny získala v roku 2020 105 knižných titulov a 65 titulov periodík. UKB zaslala svojim výmenným partnerom 121 knižných titulov a 45 titulov periodík.

Súčasťou akvizičnej činnosti UKB bolo aj nadobúdanie knižničných dokumentov darom od slovenských aj zahraničných inštitúcií, nadácií alebo jednotlivcov zo 17 krajín. Výber z ponuky darcov sa orientoval najmä na tituly slovenskej produkcie staršieho vydania, knižné tituly slovenských autorov preložené do iných jazykov a zaujímavé alebo hodnotovo významné knižné tituly, ktoré absentujú vo fondoch UKB. UKB darom získala 1 464 kn. j. a do svojho fondu zaradila aj knižné dokumenty, ktoré venovalo Veľvyslanectvo Tureckej republiky (131 kn. j.) a Veľvyslanectvo Ruskej federácie (34 kn. j.)

Prehľad prírastkov knižničných jednotiek za rok 2020

** Počet knižničných jednotiek v prípade periodík nie je totožný s počtom titulov*

V rámci bilaterálneho projektu „Slovenská knižnica v Národní knihovně České republiky a Česká knižnica v UKB“ získava UKB kvalitnú literárnu produkciu z českej proveniencie prevažne z oblasti spoločenských vied. UKB vyčlenila zo svojho rozpočtu za účelom nákupu slovenskej knižnej produkcie pre Národní knihovnu České republiky v Prahe (ďalej NK ČR) 12 000 €. Český partner, NK ČR, mal na projekt aj v roku 2020 vyčlenenú sumu 300 000 Kč. UKB zakúpila pre NK ČR 826 dokumentov v hodnote 12 001,58 € a, naopak, NK ČR zakúpila pre UKB 858 dokumentov v hodnote 300 715 Kč.

Súčasťou agendy správy povinného výtlačku je dohľad nad plnením zákonom deklarovaných povinností vydavateľov voči knižnici upravených v zákone 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov. UKB získala v roku 2020 formou povinného výtlačku 15 440 kn. j.

Súčasťou agendy nadobúdania povinných výtlačkov bola urgencia nedodaných povinných výtlačkov. Okrem samotných urgencií sa taktiež riešila problematika knižných dokumentov, ktoré nespĺňali kritérium bezchybného výtlačku a nemohli byť zaradené do fondov UKB. V priebehu roka 2020 boli 76 vydavateľským subjektom odoslané urgencie na 256 titulov (405 kn. j.). Kladne sa vybavilo 300 urgencií titulov (489 kn. j.). V tomto čísle sú aj niektoré vybavené urgencie z roku 2019 a reklamácie chybných výtlačkov.

Pracovníci oddelenia periodík do fondov UKB priebežne zabezpečovali **oddelenie periodík**. V roku 2020 pribudlo do fondov 2 661 titulov periodík – 2 215 slovenských a 446 zahraničných. V roku 2020 oddelenie prijalo 110 nových slovenských a 4 nové zahraničné tituly a zachytilo 267 titulov, ktorých vydávanie bolo ukončené. Pri získavaní informácií o nových tituloch periodických publikácií oddelenie aktívne spolupracovalo s Národnou agentúrou ISSN, komunikovalo s oddelením súborného katalógu periodík a sledovalo evidenciu periodickej tlače MK SR. Získané podklady slúžili na kontrolu plnenia povinnosti vydavateľov pri zasielaní povinného výtlačku.

V roku 2020 sa overilo 43 faktúr za nákup periodík.

Podľa spôsobu nadobudnutia tvoril povinný výtlačok 3 858 aktívnych exemplárov, kúpa 327 exemplárov, výmena 66 exemplárov a dar 119 exemplárov.

Oddelenie periodík zabezpečilo na rok 2020 nákup 327 titulov periodík, ktoré boli schválené akvizičnou komisiou na zakúpenie do knižničného fondu UKB.

Aj v roku 2020 pokračovalo oddelenie periodík v príprave a odsune povinných výtlačkov periodík na ich zviazanie. Nakoľko pre rok 2020 nebolo vyhlásené verejné obstarávanie viazačských prác a súťaž na zhotoviteľa viazania periodík, zhotovovalo zlátenie a viazanie periodík iba oddelenie knižnej väzby UKB. V roku 2020 do väzby, realizovanej internými kapacitami UKB, odišlo 1 613 zv., čo predstavovalo 11 súborov.

Z väzby sa vrátilo 1 563 zv. Spolu s neviazanými ročenkami sa do skladov odovzdalo 2 306 zv. (z toho 1 043 ročienok).

V roku 2020 nedodané čísla titulov slovenských a zahraničných periodík oddelenie pravidelne reklamovalo, pričom realizovalo 865 reklamácií (na 2 801 čísiel). Úspešnosť reklamovania povinných výtlačkov bola 56 %, (z počtu 723 reklamácií, 404 kladne). Oddelenie v oblasti kontroly zasielania povinného výtlačku spolupracovalo so Sekciou médií, audiovizie a autorského práva MK SR. Preverila sa jedna rozsiahlejšia žiadosť o informácie v prípade zasielania povinných výtlačkov periodík do fondov inštitúcie. Nedodané tituly oddelenie reklamovalo priamo u vydavateľov.

Úspešnosť reklamovania zahraničných titulov bola 61 %, (z počtu 142 reklamácií, 87 kladne). Celková úspešnosť reklamovania bola 57 %. Reklamované čísla z roku 2020 však budú dochádzať do UKB ešte aj v priebehu prvého polroka 2021, čím sa percentuálna úspešnosť reklamovania za rok 2020 navýši.

K 31. 12. 2020 obsahoval knižničný fond 2 863 141 kn. j.
Prírastok za rok 2020 bol 22 698 kn. j., úbytok 53 kn. j.

Odborná evidencia a spracovanie knižničných dokumentov

V súlade s kontraktom boli všetky dokumenty po nadobudnutí bez ohľadu na formu nosiča odborne evidované a spracované v rozsahu menšieho a vecného popisu (bibliografický záznam, lokačný údaj a údaj o exemplári), čím sa zabezpečila jeho nezameniteľnosť. Pri vytváraní katalogizačných záznamov boli dodržiavané medzinárodné štandardy RDA, ISBD a formát MAR21. Retrospektívne sa spracovávali knižničné jednotky na bibliografickej, holdingovej úrovni a na úrovni exemplárov.

Pracovníci **oddelenia menšej katalogizácie** priebežne menšie spracovávali monografickú literatúru nadobúdanú do fondov UKB, celkovo spracovali 9 284 bibliografických záznamov. V rámci redakcie

údajov v elektronickom katalógu opravovali a zjednocovali do štandardnej formy selekčné údaje ako aj bibliografické záznamy predovšetkým z konverzií z predchádzajúcich rokov. Za rok takto opravili 750 bibliografických záznamov.

Na **oddelení periodík** bolo do systému zaevidovaných 43 896 jednotlivých čísiel periodík. Súčasná evidencia CD a DVD nosičov obsahuje 5 977 položiek, do zoznamu periodík a príloh periodík na CD a DVD nosičoch v roku 2020 pribudlo 158 kusov.

Pracovníci oddelenia zaradili 142 titulov periodík k existujúcim signatúram a prideliť 259 nových signatúr. Súčasne vytvorili 584 a upravili 5 733 holdingových záznamov. V roku 2020 bolo skompletizovaných 3 198 zv. a spráskovaných 4 411 zv. periodík.

Aj v roku 2020 sa realizovalo retrospektívne spracovávanie titulov periodík, ktoré nie sú v knižničnom systéme VIRTUA, ale iba v lístkových katalógoch inštitúcie, a to metódou *de visu* v komparácii s dostupnými evidenciami. Vzhľadom na rozsah a charakter fondov UKB je týmto prístupom k spracovaniu možné revidovať nedostatky predchádzajúcich evidencií a vložiť do knižnično-informačného systému reálny počet vzázkov jednotlivých titulov podľa ich aktuálneho stavu vo fonde, spolu so správnym signovaním. Týmto spôsobom sa v roku 2020 spracovalo 83 titulov periodík. Oddelenie konzultovalo nesúlad dát v starších evidenciách inštitúcie s oddelením revízie fondov a oddelením knižničných skladov a úzko s nimi spolupracovalo. Späť bolo spracovaných 5 229 kn. j.

Oddelenie periodík organizačne zabezpečovalo aj proces retrospektívneho dopĺňovania chýbajúcich čísiel periodík z vyradených fondov inštitúcií, či z darov fyzických osôb. Ťažiskovo sa zameriavalo na zachytenie chýbajúcich exemplárov povinných výťažkov územne slovenských a českých titulov do roku 1992, výberovo aj iných periodík vychádzajúcich v neskoršom období.

Overených bolo 22 ponukových zoznamov, ako aj ponuky zasielané e-mailom a vyžiadaných bolo 88 titulov (589 čísiel). Takto získané periodiká boli spráskované a pripravené na doloženie.

Na **oddelení vecnej katalogizácie** bolo spracovaných 13 926 bibliografických záznamov, najmä kníh, zvukových dokumentov, audiovizuálnych dokumentov a máp.

Hlavným predmetom činnosti oddelenia je vecná katalogizácia knižničných jednotiek na základe obsahovej analýzy dokumentov z primárnych, ako aj zo sekundárnych informačných zdrojov. Pri spracovaní dokumentov sa využívali selekčné jazyky MDT a predmetové heslá. Oddelenie vecnej katalogizácie, podobne ako všetky pracoviská UKB, sa riadilo pravidlami RDA III, MARC 21 bibliografický formát, systém Virtua a pravidlami používania znakov MDT. Pri tejto činnosti sa využívali aj sekundárne informačné zdroje v knižnej (napr. slovníky, encyklopédie, biografie a pod.) a tiež v elektronickej forme (napr. Wikipedia, katalógy iných vedeckých knižníc, hlavne Národní knihovny ČR a Library of Congress).

Zároveň prebiehala formálna a obsahová kontrola záznamov vecného spracovania. Zvýšená pozornosť sa venovala úprave starých záznamov v databáze UKB, ktoré boli do súčasnej databázy konvertované v minulosti, keď platili iné pravidlá pre predmetové heslovanie a používanie znakov MDT, platné pred prijatím aktuálne používaných pravidiel v systéme Virtua a v bibliografickom formáte MARC 21. V roku 2020 bolo takto prepracovaných 1 272 bibliografických záznamov prepisom všetkých predmetových hesiel a znakov MDT v jednotlivých záznamoch.

Na mennom a vecnom spracovaní, ako aj adjustácii dokumentov sa podieľali aj iné pracoviská knižnice: hudobný kabinet, oddelenie multimediálnych dokumentov, IDS UNESCO a oddelenie ch katalógov. Kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí odborne spracoval nové knižničné dokumenty získané kúpou – inkunábulu z roku 1479 a 3 historické mapy.

Pri pulte prezenčných výpožičiek kníh na 1. poschodí sa okrem prezenčných výpožičiek kníh spracovávali dokumenty, ktoré sa zaradili do fondu voľného výberu kníh. Zamestnanci ďalej kontrolovali, či sú dokumenty spracované elektronicky, majú čiarový kód a sú opatrené bezpečnostným kódom. Knihy, ktoré neboli elektronicky spracované, a tie, ktoré boli objednané cez naskenované katalógy, príp. im chýbal čiarový kód, sa pred požičaním presunuli na pracovisko rýchlej katalogizácie.

Odbor súborných katalógov spolupracoval s odborom digitalizácie na vkladaní hypertextových odkazov vedúcich k zdigitalizovaným periodikám v Digitálnej knižnici do súborného katalógu periodík.

Konzultanti Študovne elektronických dokumentov podobne vkladali hypertextové linky z Digitálnej knižnice do elektronického knižničného katalógu (Virtua).

Formálnej a obsahovej údržbe databázy UKB sa priebežne venovali pracovníci **odboru knižnično-informačných systémov**. Odbor zabezpečoval kontrolu a opravu údajov v databáze UKB v spolupráci s príslušnými odbornými oddeleniami. V roku 2020 sa upravilo 1 499 bibliografických záznamov, 4 353 záznamov o exemplároch, 513 upravených a 544 zlúčených autoritatívnych záznamov. Podľa požiadaviek iných pracovísk sa vymazalo 149 duplicitných bibliografických záznamov, 1 873 holdingových a 143 záznamov o exemplároch. Zároveň bolo vytvorených 100 nových záznamov o exemplároch.

Priebežne odbor zabezpečoval aj metodickú podporu projektu REKAT, v ktorom boli zapojení 4 zamestnanci, ktorí prepisovali naskenované katalogizačné lístky do KIS Virtua vo formáte MARC 21. V roku 2020 sa spracovalo 9 675 nových bibliografických záznamov.

Odbor inicializoval spoluprácu s oddelením vecnej katalogizácie pri úprave bázy konspektov v knižnično- informačnom systéme Virtua a ich následné preberanie do poľa 072.

V januári 2020, po analýze dát v Demo báze, sa uskutočnili nahratie celej databázy tlačí 16. storočia do katalógu UKB. Zároveň sa vytvorila aj nová lokácia – Tlače 16. storočia, holdingy – miesto uloženia a záznamy o exemplároch.

Okrem KIS Virtua odbor spravuje a priebežne edituje aj naskenované lístkové katalógy UKB, hlavne generálny katalóg, ktorý je najvyužívanejší.

Služba citačného manažéra CitacePRO v katalógu UKB ako služba používateľom na automatické zobrazenie citačného bibliografického odkazu vyhladaného dokumentu podľa normy STN ISO 690 zaznamenala 1 763 exportov v 1 115 reláciách a 3 153 zobrazeniach v iných citačných normách. Vypracovaný návod bol zobrazený 176-krát. Za rok 2020 sa zaznamenalo 19 nových registrácií do služby CitacePRO Plus, v ktorej získava používateľ vlastné konto na trvalé ukladanie a triedenie svojich bibliografických záznamov.

Spolu sa menne spracovalo 18 207 dokumentov, z toho 25 417 kníh a hudobnín, 1 485 elektronických dokumentov, 1 289 zvukových dokumentov, 43 zvukovo-obrazových dokumentov, 45 máp a 440 periodík. Vytvorilo sa 54 701 záznamov o nových exemplároch a 46 017 exemplárov sa upravovalo.

Vecne sa spracovalo 15 638 dokumentov, z toho 11 548 kníh, 2 349 elektronických dokumentov, 1 222 zvukových dokumentov, 45 zvukovo-obrazových dokumentov, 34 máp a 440 periodík.

UKB tvorí, udržiava a sprístupňuje Súborný katalóg Slovenskej republiky – časť periodiká (SKP), ale súčasne aj online bázu Adresár spolupracujúcich knižníc a informačných inštitúcií Slovenskej republiky, spravuje systém lokačných značiek knižníc a informačných inštitúcií.

Odbor súborných katalógov zabezpečuje budovanie celoštátneho súborného katalógu periodických publikácií, koordinuje a plánuje rozvoj, tvorbu a správu súborného katalógu periodík. Pripravuje a implementuje medzinárodné a domáce štandardy, pravidiel a organizačno-metodické materiály. Rozvíja domácu a medzinárodnú spoluprácu v oblasti spracovania bibliografických a lokačných údajov do súborného katalógu periodík. Pripravuje koncepcie rozvoja a činnosti súborného katalógu periodík. Spravuje celoštátny systém sigiel inštitúcií Slovenskej republiky, zabezpečuje správu a prístupňovanie súborných katalógov zahraničných kníh. Buduje bázu adresára knižníc a informačných inštitúcií SR, ako komplementárnej bázy súborného katalógu periodík.

V júni a v októbri 2020 pripravil odbor zber údajov o periodikách nachádzajúcich sa vo fondoch 637 inštitúcií SR. Pracovníci vyhotovili inštitucionálne výstupy zoznamov periodík z SKP, základné informácie z adresára knižníc SR a metodické usmernenia. Podklady sa zasielali predovšetkým v elektronickej forme. Následne prebehla kontrola správnosti spracovaných údajov.

Odbor pravidelne spracovával bibliografické záznamy nových titulov periodík pre oddelenie periodík. Taktiež spolupracoval s odborom digitalizácie a pravidelne do bibliografických záznamov vkladal informáciu o zdigitalizovaných periodikách, čo v nemalej miere prispieva k zvyšovaniu používateľského komfortu pri vyhľadávaní a prezeraní periodických dokumentov. Zároveň prebiehala kontrola aktuálnosti a správnosti už vložených URL adries. Za rok 2020 táto činnosť z dôvodu vyčerpania úložnej kapacity Digitálnej knižnice UKB nevykázala žiadnu aktivitu.

V roku 2020 sa v odbore súborných katalógov vytvorilo 440 nových bibliografických záznamov a aktualizovalo sa 9 451 bibliografických záznamov periodík. K 31. 12. 2020 katalóg obsahoval 81 898 bibliografických a 169 686 holdingových záznamov. Pri úpravách holdingov kládli pracovníci odboru dôraz najmä na správnosť lokačných údajov a údajov o ročníkoch nachádzajúcich sa vo fondoch jednotlivých inštitúcií. Pripisovali sa nové tituly, ktoré knižnice odoberajú, ale zároveň sa robila kontrola vyradených ročníkov tak, aby informácie v SKP boli čo najaktuálnejšie. Zrevidovalo sa 31 661 záznamov holdingov.

Súčasťou činnosti odboru súborných katalógov je metodická a konzultačná práca s prispievajúcimi organizáciami. Spolupráca sa rozvíjala najmä v oblasti kooperatívnej katalogizácie v SKP katalógu periodík a získavania údajov o fonde periodík a údajov o inštitúciách. Pravidelne mesačne sa vyhotovovalo a zasielalo štatistické vyhodnotenie ich práce v SKP. S odborom aktívne spolupracovalo 16 inštitúcií, ktoré boli zapojené do kooperatívnej katalogizácie. Tieto vytvorili 13 a zredigovali 1 157 bibliografických záznamov. Taktiež sa podieľali na tvorbe holdingových záznamov, ktorých vytvorili 349 a aktualizovali 5 794 záznamov. Spolupracujúcim inštitúciám odbor priebežne poskytoval konzultácie a metodickú pomoc.

Priebežne sa aktualizovali a redigovali údaje v báze Adresár knižníc. Zaevidovalo sa 14 nových inštitúcií a 1 inštitúcia nahlásila stagnujúcu knižnicu, 4 knižnice boli zrušené. Databáza obsahuje 978 záznamov knižnično-informačných inštitúcií, počas roka bolo 1 626 záznamov zaktualizovaných. Počet prístupov za rok 2020 do Adresára cez Portál UKB bol 740. Na webovej stránke UKB odbor buduje, pravidelne aktualizuje a zverejňuje Abecedný zoznam inštitúcií a Zoznam sigiel inštitúcií.

Odbor spravuje aj klasické súborné katalógy zahraničných kníh, v ktorých je v súčasnosti 3 018 446 záznamov. Za rok 2020 pribudlo 242 nových záznamov od 2 inštitúcií v SR. Návštevnosť týchto katalógov nie je vysoká, ale ešte stále sa využívajú pri zisťovaní informácií o starších publikáciách z 20. a 19. storočia.

Do miestneho repozitného katalógu oddelenia periodík bolo založených 259 lístkov.

Organizácia, uchovávanie a ochrana knižničného fondu

UKB zabezpečovala ochranu knižničného fondu pred poškodením a odcudzením systémom ochranných elektromagnetických pásovk na fyzickú ochranu knižničných jednotiek. Ochrana knižničného fondu bola spojená so zabezpečením jeho celistvosti, chemickej a fyzickej odolnosti a zdravotnej neškodnosti. Strategickou aktivitou v tejto oblasti bolo najmä konzervovanie a reštaurovanie historicky cenných a jedinečných dokumentov a zbierok, ako aj väzba a preväzba poškodených periodík a kníh.

Pretrvávajúcim problémom UKB je nedostatok skladových priestorov a nevyhnutnosť ukladať časť fondu do skladov, ktoré sú vo vzdialených lokalitách od sídelnej budovy so zvýšenými nárokmi na logistiku. Vedenie UKB sa intenzívne zaoberalo otázkou kvality a potrebnej kapacity skladových priestorov.

Pracovníci **oddelenia knižničných skladov** vykonávali v roku 2020 priebežnú poriadkovú kontrolu knižničných fondov (32 300 bm). V dislokovaných skladoch na Rožňavskej ulici, v prístavbe a vo fonde 30 bolo potrebné posunúť ďalších 3 521 bm fondu, aby sa dali založiť prijaté nové prírastky a zväzky periodík, ktoré budú prijaté do skladov v najbližších mesiacoch, ako aj knihy vrátené z voľného výberu. Regály v sklade na Rožňavskej ulici, ktoré sa museli prispôbiť na uloženie väčších formátov, boli na náklady prenajímateľa vybavené dodatočnými opierkami (priečnymi lištami).

Priebežne sa vybavovali žiadanky a zakladali vrátené dokumenty; do fondu sa založilo 20 310 kn. j. Popri výpožičkách vykazovaných odborom knižničných služieb sa vybavilo 505 služobných žiadaniek, z toho 476 kladne.

Postupne sa zaznačovali zmeny statusov nových prírastkov prijatých do skladov zo spracovateľskej linky (20 310 kn. j.) a zrekatalogizovaných periodík (5 147 zv). Vo vydaniach na voľných listoch sa v 72 zakladačoch vymenilo a doložilo 5 725 listov aktualizácií.

Na opravu a preväzbu sa odovzdalo 2 981 poškodených kn. j., a na odborné ošetrovanie do odboru ochrany dokumentov sa zaradilo 612 kn. j.

Pracovníci oddelenia operatívne presunuli 1 726 prepraviek knižničných fondov so skladovým označením 18, 25.A, 26.AA a 27.D do skladových priestorov na Rožňavskej ulici. V ďalšom procese racionalizácie uloženia knižničných fondov bolo do prázdnych kompaktných regálov, v ktorých bol pôvodne uložený fond 27.D, presunutých 600 bm fondu 33.D.

Na požiadanie OKIS bolo overených 2 400 kn. j., ktoré boli evidované v báze UKB ako nezvestné (tzv. „dočasné straty“), z toho sa našlo 177 kn. j., nezvestných zostalo 2 223 kn. j.

Počas pandémie koronavírusu, keď bola UKB od 16. 3. do 26. 5. 2020 pre verejnosť zatvorená, si pracovníci plnili pracovné povinnosti z domu. Počas tohto obdobia niektorí pracovníci prejavili záujem dochádzať na dennej báze do práce a vykonávali poriadkovú kontrolu, posúvanie fondov, prípadne dozor pri výmene svietidiel v skladoch na Ventúrskej ulici. Počas prevádzky UKB v obmedzenom režime od 27. 5. do 27. 6. 2020 pracovníci oddelenia knižničných skladov vypomáhali v oddelení absenčných výpožičiek ako asistenti pri vrátení kníh. Po uplynutí karanténnej lehoty pracovníci knižničných skladov zabezpečovali transport karanténnych boxov do skladov, ich vyprázdňovanie a zároveň medzikódovanie vrátených dokumentov.

V druhej polovici decembra pracovníci povysávali 460 b. m. knižničných fondov so skladovým označením 20, 23, 28, 31 a 32 a očistili police, v ktorých boli fondy umiestnené.

Pravidelne sa vykonával dozor pri upratovaní knižničných skladov.

Pri priebežnej revízii knižničných fondov podľa zväzkových zoznamov, miestneho zoznamu a vygenerovaných zostáv príslušných signatúr pracovníci **oddelenia revízie fondov** zrevidovali vo fondoch 19.F, 21.E, 21.F, MK (Mestská knižnica), U (Udránskeho knižnica), L (Lobkovicova knižnica), 20.AA, 26.B, 26.D, 26.E, 26.F a 26.G celkom 45 872 kn. j., z toho pri revízii na mieste chýbalo 1 070 kn. j.

Počas revízie sa podľa potreby preverovali a opravovali chybné evidenčné údaje v lístkovom miestnom zozname (signatúry, prírastkové čísla, nesprávne priradené exempláre), okrem toho sa opravovali a dopĺňali údaje o exemplároch v báze UKB.

Podľa generálneho katalógu a lístkového katalógu periodík boli doplnené zoznamy kníh a periodík pre príslušné signatúry 19.F, 21.E, 21.F, MK (Mestská knižnica) a 20.AA, na ktorých sa pri revízii zistilo, že v miestnom zozname je uvedený iba počet exemplárov, a nie ich zoznam.

Pri revízii knižničného fondu periodík (skladové oddelenia 26.B, 26.D, 26.E, 26.F a 26.G) sa porovnávali evidencie periodík v miestnom zozname s evidenciou periodík v lístkovom katalógu periodík a následne sa skontrolovali v sklade. Nezrozumiteľné a poprepisované lístky v miestnom zozname boli prepísané podľa zistených údajov v sklade a skontrolované podľa prírastkových zoznamov.

V sklade bolo overených a z miestneho zoznamu odpísaných 53 kn. j. čitateľských strát.

Na nové spracovanie v útvare rýchlej katalogizácie sa ako revízne náhrady odovzdalo 41 kn. j., ktoré boli odpísané v minulosti ako čitateľské a revízne straty, prípadne nájdené pri súčasných revíziách.

Vzhľadom na odchod dlhoročnej pracovníčky **kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí** v decembri 2019 sa vykonala dôsledná poriadková kontrola, ktorá spočívala vo fyzickej kontrole každého dokumentu v sklade, v jeho porovnaní so záznamom v miestnom zozname a dohľadní signatúr. V priebehu poriadkovej kontroly sa umiestnili na príslušné miesta nesprávne uložené dokumenty, očistili sa police a vyznačili sa poškodené dokumenty, ktoré sa v budúcnosti postupne pripravujú na reštaurovanie. Vyčlenili sa knihy, o ktorých sa počas výskumu zistilo, že neboli vydané v 16. storočí; tieto sa vrátili do knižničných skladov v počte 10 kusov.

Z poriadkovej kontroly bola vyhotovená zápisnica, v ktorej sa konštatuje, že všetky dokumenty uložené v kabinete sú na mieste.

Rekapitulácia výsledkov poriadkovej kontroly:

		Počet signatúr	Počet zväzkov
1	Európske rukopisy	1523	1664
2	Inkunábuly	410	440
3	Tlače 16. storočia	2295	2446
4	Orientálne rukopisy	285	285
5	Orientálne tlače	405	457
6	Judaiká	1428	1787
7	Iné vzácne	144	201
8	Elzevírky	124	124
9	Tibetské tlače	6	6

10	Kópie – faksimile	79	84
11	Mapy	5	5
Spolu		6701	7499 zv.
Príručná knižnica		794	1415 zv.

Pracovníci **oddelenia preventívnej ochrany fondov** pokračovali v roku 2020 v balení dokumentov na krehkom papieri do ochranných obalov, najmä vo fonde 19.D. Spolu sa zabalilo 3 099 kn. j. Očistili sa fondy S.D, 27.D a 24.D vysávaním jednotlivých zväzkov kníh v objeme 1 626 kn. j. Mechanicky bolo očistených 4 464 b. m. políc v skladoch na Rožňavskej ul. č. 22 a v nových skladoch.

Hmlovinou Sanosil boli vydezinfikované priestory všeobecnej študovne, študovne elektronických dokumentov, študovne multimediálnych dokumentov, kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí a priestory oddelenia digitalizácie dokumentov v objeme 3 255 m³.

Denne sa monitorovali klimatické podmienky v knižničných skladoch, v spolupráci s oddelením prevádzky sa vyhodnocovala a v rámci možností regulovala vnútorná teplota a relatívna vlhkosť v skladoch.

Priebežne bol sledovaný stav skladov z technického hľadiska, ako aj z hľadiska technickej údržby (kúrenárske, elektrotechnické, zámočnícke, stavebné a iné prvky), poruchy sa nahlásili na **oddelenie prevádzky** a následne sa sledovalo ich odstraňovanie.

V sklade **kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí** pracovníci kabinetu denne kontrolovali klímu, výmenu vzduchu, teplotu a stav historického knižného fondu. V rámci poriadkovej kontroly zároveň vykonali aj čiastočnú hygienickú očistu a usporiadali knihy na regáloch, vykonali potrebné presuny a čiastočne reorganizovali postavenie kníh.

Pracovníčky **hudobného kabinetu** vykonávali rad činností zameraných na ochranu fondov hudobného kabinetu, pravidelne kontrolovali fond zvukových dokumentov a hudobnín, ako aj prehrávaciu techniku.

Prioritou **odboru ochrany dokumentov** je starostlivosť o poškodený alebo ohrozený knižničný fond UKB, ktorú zabezpečujú **oddelenia knižnej väzby** a **oddelenie reštaurovania dokumentov**. Rovnako je poslaním odboru zachovanie a udržanie fondu v dobrom fyzickom stave, nielen krokmi na zlepšenie ochrany poškodeného fondu, ale aj odbornou manipuláciou s fondom. Z týchto dôvodov bolo do odboru zaradené aj **oddelenie reprografie dokumentov**, ktoré má zabezpečiť odbornejšiu manipuláciu s rizikovými dokumentmi formou vyhotovovania kópií ako pre používateľov, tak aj zamestnancov UKB.

Oddelenie reštaurovania dokumentov zabezpečovalo dezinfekciu dokumentov napadnutých mikroorganizmami, mechanickú očistu dokumentov a volilo reštaurovanie alebo konzervovanie poškodených dokumentov podľa najnovších poznatkov z tejto oblasti. Každý reštaurátorský zásah tohto oddelenia sa snaží o zachovanie maximálnej možnej autenticity diela tak, aby sa nestratila jeho identita a tieto dokumenty boli aj naďalej prístupné používateľom knižnice. Pracovníci oddelenia aktívne spolupracovali s oddelením digitalizácie, oddelením knižničných skladov a oddelením preventívnej ochrany.

V roku 2020 pracovníci oddelenia komplexne zreštaurovali a zakonzervovali 165 ks vzácných tlačí z knižničných skladov, 102 archívnych obalov a ošetrili ďalších 9 ks dokumentov z príručných knižníc, z oddelení, či z Archívu UKB; spolu to bolo 276 dokumentov.

Oddelenie je napriek charakteru svojej pracovnej náplne otvorené aj záujmu zo strany verejnosti. Cieľom oddelenia je vytvoriť v širšej verejnosti povedomie a potrebu ochrany kultúrneho dedičstva. V prvom polroku 2020 oddelenie prezentovalo svoje pracovisko v rámci Týždňa slovenských knižníc

v termíne 2. 3. – 7. 3. 2020 v popoludňajších hodinách a jeden deň počas víkendu tak, aby sa prispôbilo širšej verejnosti v produktívnom veku, pričom prezentácia nebola viazaná iba na registrovaných používateľov knižnice. Oddelenie pripravilo výstavu prezentujúcu v skratke históriu a výrobu knižnej väzby, ako aj reštaurovanie v UKB. Oslovilo sa viacero vzdelávacích inštitúcií v okolí, ktorých charakter a študijný program súvisí s činnosťou oddelenia reštaurovania dokumentov (SAV, STU-FCHPT, VŠVU, Univerzita Komenského, Trnavská univerzita). Trnavská univerzita zdieľala podujatia UKB aj v rámci sociálnych sietí. Počas pracovného týždňa navštívilo pracovisko v doobedňajších hodinách 14 návštevníkov, prevažne študentov a v popoludňajších hodinách 9 návštevníkov. Na víkendový výklad prišlo 6 osôb.

Oddelenie v súčinnosti s **odborom digitalizácie** a **oddelením knižničných skladov** pokračovalo v záchranej digitalizácii. Jej cieľom je digitalizovať knižné dokumenty z fondu UKB, ktorých fyzický stav je natoľko vážny a ohrozený, že urgentne potrebujú reštaurátorský zásah. Každý dokument jednotlivo prechádzal posudkovým konaním, kde sa určila priorita medzi reštaurátorským zásahom a digitalizáciou. Na základe toho odbor zdigitalizoval 24 474 strán dokumentov. Záchranná digitalizácia postupne odhalila potrebu digitalizovať a sprístupniť na interné použitie prírastkové zoznamy z oddelenia knižničných skladov. Odbor zdigitalizoval 2 870 strán týchto dokumentov. Okrem toho odbor pokračoval v súčinnosti s **oddelením absenčných výpožičiek** v digitalizácii dokumentov označených signatúrou SK, prípadne SJ. Ide o dokumenty, ktoré má UKB v jedinom exemplári, čo znamená, že tieto dokumenty sú vystavené možnému poškodeniu, krádeži a nedostupnosti pre fyzické výpožičky, čo tieto exempláre vylučuje z procesu sprístupňovania. Aby sa zabezpečila ochrana ich obsahu a zvýšila sa ich dostupnosť, pristúpilo sa k ich digitalizácii. Odbor takto zdigitalizoval 4 386 strán dokumentov.

Pracovníčky **oddelenia knižnej väzby** poskytovali nadštandardné služby v starostlivosti o všetky novodobé typy dokumentov, najmä pri oprave poškodených publikácií, ktoré požaduje používateľ a pre poškodenie nie je možné ich požičať. Išlo najmä o chýbajúce listy, nefunkčné šitie alebo o poškodenú väzbu. V roku 2020 sa takto opravilo 578 kn. j. Okrem toho sa vykonalo 1 365 ks väzby periodík a 3 040 ks väzby kníh. Oddelenie vyhotovuje takisto všetky druhy kartonážnych výrobkov podľa požiadaviek oddelení knižnice, ako aj podľa možností skladových zásob oddelenia. V roku 2020 vyrobilo 309 tubusov, paspárt a iných kartonážnych prác podľa požiadaviek pracovísk knižnice.

Poskytovanie knižnično-informačných služieb

UKB ako univerzálna vedecká knižnica je povinná zabezpečovať prostredníctvom knižnično-informačných služieb a informačných technológií slobodný prístup k informáciám šíreným na všetkých druhoch nosičov s cieľom uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby verejnosti.

Základnou úlohou poskytovania knižnično-informačných služieb v UKB bolo sprístupňovať výstupy odborných knižnično-informačných činností a uspokojovať informačné potreby a požiadavky používateľov na rôzne typy a formy dokumentov, ako aj informácií šírených na všetkých druhoch nosičov, prípadne online.

Používatelia mali 63 hodín v týždni, vrátane sobôt, k dispozícii 10 študovní a čítární s 575 študijnými miestami. UKB poskytovala aj online služby prostredníctvom svojho webového sídla, vstupov do elektronického katalógu, stiahnutia elektronických dokumentov, sprístupňovaním licencovaných elektronických informačných zdrojov aj vzdialeným prístupom a poskytovaním elektronických referenčných služieb. Digitalizačné služby pre odbornú verejnosť, širokú laickú verejnosť, pedagogických a vedeckých pracovníkov, pamäťové a fondové inštitúcie, študentov

a mládež v celoštátnom a medzinárodnom rozsahu poskytovalo špecializované pracovisko digitalizácie knižničných fondov.

UKB zabezpečovala knižnično-informačné služby poskytovaním najmä:

✓ výpožičiek knižničných dokumentov (prezenčných aj absenčných)

V priebehu roka 2020, s výnimkou uzatvorenia knižnice v čase od 16. 3. 2020 do 26. 5. 2020, keď bola knižnica uzatvorená, a od 27. 5. 2020 do 16. 6. 2020, keď sa knižnica sprístupnila v obmedzenom režime, sa objednávky dokumentov z knižničných skladov vybavovali pravidelne a spravidla boli pripravené na výpožičku do troch hodín. Používatelia podali prostredníctvom katalógov spolu 87 864 žiadaniek. Zadaných bolo 15 217 rezervácií. Formou rezervácie sa vybavovali aj žiadanky z generálneho menného katalógu a papierové žiadanky. Najnovšie prírastky fondu kníh získané kúpou, výmenou a darom si mohli používatelia vyhľadať sami vo voľnom výbere na prízemí v budove na Ventúrskej ulici. (K 31. 12. 2020 bolo vo voľnom výbere na prízemí 8 080 kn. j.)

Prehľad absenčných výpožičiek v roku 2020

Absenčné výpožičky spolu	127 318
z toho absenčné výpožičky, zahraničné zbierky	4 296
Vrátené dokumenty	46 221
z toho zahraničné zbierky	4 411

Počas roka 2020 sa zaregistrovalo 3 053 nových používateľov a 4 229 používateľov si členstvo prolongovalo. K 31.12. 2020 mala knižnica 16 207 aktívnych používateľov. Možnosť online predregistrácie využilo 1 035 používateľov, čo im umožnilo objednať si dokumenty ešte pred prvou návštevou knižnice.

Počas **Týždňa slovenských knižníc 2020** (2. 3. – 7. 3. 2020) sa zaregistrovalo 231 nových používateľov a 415 používateľov si predĺžilo registráciu. Používatelia, ktorí vrátili knihy, mali odpustené poplatky – 646 používateľom sa odpustili registračné poplatky vo výške 2 616 € a 370 používateľom sa odpustili poplatky za neskoré vrátenie vo výške 2 108,70 €. Súčasne sa odpustili poplatky za riaditeľskú upomienku 25 používateľom vo výške 310 € a 19 používateľom poplatky za pokus o zmier vo výške 624 €. Spolu sa odpustili poplatky za oneskorené vrátenie vo výške 3 042,70 €.

Pred uplynutím výpožičnej lehoty dokumentov dostávali používatelia e-mailovú informáciu (bolo zaslaných spolu 34 403 e-mailových oznamov), ktorá ich upozornila na blížiacie sa ukončenie výpožičnej lehoty a zároveň na možnosť predĺženia výpožičky (aj online). Posielanie týchto správ pred ukončením výpožičnej lehoty prispievalo k používateľskému komfortu a k znižovaniu počtu upomienok. Výpožičky nevrátené v určenom termíne sa priebežne upomínali. Prvá a druhá upomienka sa používateľom posielala e-mailom. Spolu bolo zaslaných 11 990 upomienok na 27 643 exemplárov, z toho 314 riaditeľských upomienok. Pokus o zmier bol zaslaný 78 používateľom. Súčasne boli poslané aj 2 advokátske upomienky. Náhrady za straty sa priebežne vybavovali náhradou tým istým titulom,

náhradou inými titulmi, prípadne formou finančnej náhrady. V roku 2020 sa týmto spôsobom vybavilo 63 kn. j. pre 39 používateľov.

Od 27. 5. 2020 sa sprístupnila knižnica **v obmedzenom režime**, používatelia už mohli využívať absenčné výpožičky. Z preventívnych dôvodov sa sprístupnili len niektoré priestory – registrácia a pokladňa, absenčné výpožičky, improvizovaný pult pri Americkom centre, Lisztova záhrada s pavilónom a Modrá študovňa. Používatelia nemali priamy prístup k regálom, na ktorých sú uložené objednané knihy. Pri vrátení kníh pomáhali kolegovia z knižničných skladov, ktorí knihy po ich vrátení vkladali do karanténnych boxov na 48 hodín.

Prezenčné výpožičky zo skladov UKB sa poskytovali na troch miestach. Objednané knihy na prezenčné štúdium si mohli používatelia požičať na 1. poschodí pri pulte prezenčných výpožičiek kníh, knihy vydané do roku 1918 a dizertačné práce sa sprístupňovali vo všeobecnej študovni. Viazané periodiká si používatelia objednávali a požíčali pri pulte viazaných periodík na 2. poschodí.

Počas **obmedzeného režimu** sa prezenčné služby – vypožičiavanie kníh aj viazaných/neviazaných periodík – realizovali na centrálnom pulte prezenčných služieb zriadenom na 1. poschodí pri Americkom centre. Na prezenčnú výpožičku boli sprístupnené aj dokumenty z voľného výberu I., II., dokumenty z depozitnej knižnice NATO, Informačného a dokumentačného strediska UNESCO a hudobného kabinetu. Počas mimoriadnej situácie bol posilnený odber niektorých titulov dennej tlače. Preštudované dokumenty sa po vrátení umiestňovali do karanténnych boxov na dobu 48 hodín. Ak si chcel používateľ vypožičaný dokument odložiť, zabalil sa do ochrannnej fólie a uložil na regál podľa mena používateľa.

Pre potreby prezenčného štúdia slúžila Lisztova záhrada so vstupom z Klariskej ulice. Na prezenčné účely bola určená od 3. júna 2020 aj nová služba – výpožička tabletov s pripojením sa na internet, ktorá nahrádzala nedostupnú študovňu elektronických dokumentov. Výpožičky a výdaj tabletov realizovali pracovníci pultu prezenčných kníh na centrálnom pulte prezenčných služieb. Výpožičná lehota tabletu bola v dĺžke jeho využívania používateľom UKB počas dňa, keď bol tablet vypožičaný, až do konca otváracie doby knižnice. V prípade, že používateľ prejavil záujem o zaškolenie pre prácu s tabletom a pripojenie na internet, venoval sa mu určený pracovník oddelenia multimediálnych dokumentov. Po ukončení núdzového stavu boli pre verejnosť 29. 6. 2020 otvorené všetky študovne a väčšina pracovísk UKB v štandardnom režime.

Od januára 2019 sa pre používateľov zaviedla KRÁTKA výpožička – sprístupnenie dokumentov so signatúrami SL, SJ, B, BO – formáty B, D, G – vydané po roku 1953 – aj formou absenčnej výpožičky. Tento druh výpožičky je veľmi využívaný a pozitívne hodnotený. Od 27. 5. 2020 sú žiadanky na dokumenty s triedou exemplára KRÁTKA zasielané na prízemie na pult absenčných výpožičiek kníh. Používateľ sa pri preberaní môže rozhodnúť, či chce dokument študovať prezenčne v rámci knižnice, v tomto prípade sa dokument odošle a vypožičia na 1. poschodí a postupuje sa ako pri bežnej prezenčnej výpožičke, alebo si dokument vypožičia domov v oddelení absenčných výpožičiek na sedem dní s možnosťou jedného predĺženia výpožičnej lehoty o tri dni.

Používatelia podali 24 633 žiadaniek na krátku výpožičku, 39 878 elektronických žiadaniek na absenčné výpožičky a 3 496 elektronických žiadaniek na prezenčné štúdium kníh, ďalej 1 227 elektronických žiadaniek zo zahraničných zbierok, 1 013 žiadaniek na dokumenty zo študovne elektronických dokumentov, 180 žiadaniek zo študovne mikrodokumentov, 3 852 žiadaniek zo skladu periodík. Okrem toho používatelia podali 1 461 žiadaniek pomocou naskenovaného generálneho menného katalógu, 8 343 žiadaniek pomocou naskenovaného lístkového katalógu periodík a 3 781 žiadaniek na papierových žiadankách.

V roku 2020 sa prezenčne vypožičalo zo skladov 60 935 kn. j. (kníh a viazaných periodík).

Pracovníci všetkých študovní poskytovali bibliografické a faktografické informácie, odborné konzultácie, poradenské a referenčné služby.

Spoločný názov **zahraničné zbierky** zahŕňal čiastkové knižnice, ktoré boli prístupné v čítárni pre návštevníkov a čitateľov:

Britské centrum (knižničný fond zameraný na zhromažďovanie a sprístupňovanie učebníc, rôznych ďalších pomôcok výučby anglického jazyka, slovníkov, literatúry a britských reálií) – 8 968 kn. j.;

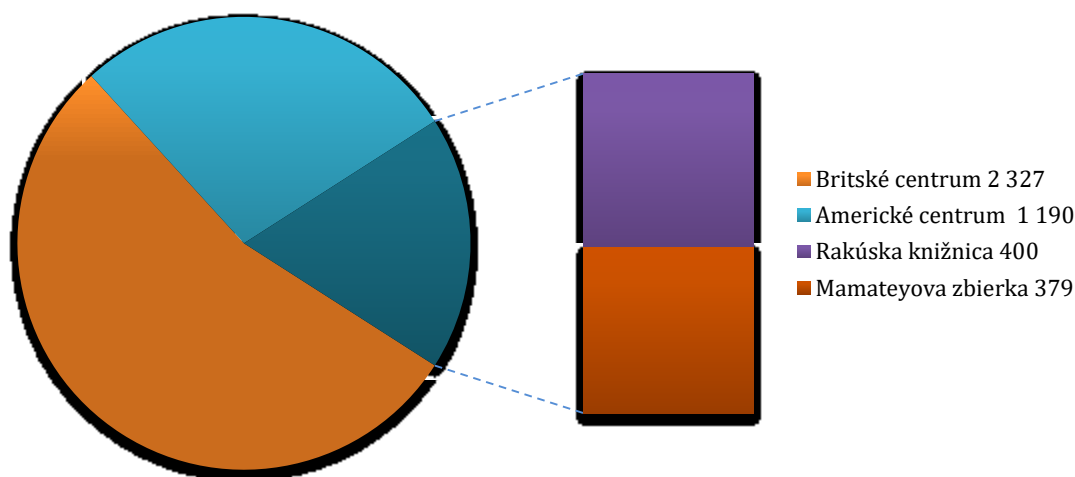
Americké centrum (knižničný fond, vrátane audiovizuálnych dokumentov, zameraný na americké štúdie, výučbu anglického jazyka, kultúru, umenie, literatúru, politiku, dejiny, právo, spoločnosť a hospodárstvo; knižničný fond bol zakúpený z finančných prostriedkov amerického zastupiteľstva) – 6 626 k. j.;

Rakúska knižnica (knižničný fond je zameraný na rakúsku literatúru, kultúru, umenie, jazykovedu, dejiny a filozofiu; nákup kníh financovalo Rakúske spolkové ministerstvo pre vzdelanie, umenie a kultúru) – 6 372 kn. j.;

Mamateyova zbierka (knižničný fond tvoria dokumenty tematicky zamerané na dejiny 20. storočia, medzinárodné vzťahy, ekonomiu a politológiu so zreteľom na strednú Európu; fond tejto knižnice sa momentálne nedopĺňa) – 1 430 kn. j.

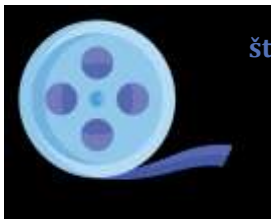
Zahraničné zbierky okrem prezenčného štúdia ako jediné zo študovní umožňovali používateľom v limitovanom množstve aj absenčné výpožičky.

Prehľad absenčných výpožičiek v zahraničných zbierkach za rok 2020:

Všeobecná študovňa vo svojom príručnom fonde (7 234 kn. j.) sprístupňovala encyklopédie, jazykové a vedecké slovníky, bibliografie a citačné indexy. Je určená aj na prezenčné štúdium dokumentov na krehkom papieri, dokumentov vydaných pred rokom 1918, máp a dizertačných prác objednaných zo skladov a tiež na štúdium výpožičiek získaných prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby. Z fondu UKB bolo vo všeobecnej študovni prezenčne požičaných 548 kn. j. (kníh).

Tri špecializované študovne spravuje **oddelenie multimediálnych dokumentov**.

Študovni mikrografických dokumentov (2 211 kn. j.) sa sprístupňovali mikrografické dokumenty, ktoré bolo možné študovať prezenčne prostredníctvom 4 čítacích prístrojov na mikrofilmy a 1 čítacieho prístroja na mikrofiše. V roku 2020 využilo služby študovne 250 používateľov, ktorí si požičali spolu 553 kn. j. (mikrodokumentov). Používatelia knižnice využívali na digitalizáciu mikrofilmov službu ESO – expresné skenovanie na objednávku. V roku 2020 sa vybavilo 119 elektronických žiadaniek na kópie z mikrofilmov, spolu 1 322 digitálnych kópií.

V **študovni elektronických dokumentov** (16 725 kn.j.) bolo používateľom k dispozícii 32 voľne prístupných počítačov, každý počítač s nainštalovaným čítacím zariadením čipových kariet. V študovni bol aktívny autentifikačný systém. Prácu v študovni elektronických dokumentov umožňovalo aj samoobslužné tlačenie na sieťových zariadeniach. Pre používateľov knižnice boli k dispozícii licencované bibliografické a plno-textové elektronické zdroje, voľne dostupné databázy, skúšobné prístupy do rôznych databáz, ako aj elektronické dokumenty (CD, DVD), ktoré knižnica získala do fondu ako povinné výtlačky alebo ako dary. V roku 2020 do fondu študovne pribudlo spolu 1 281 kn. j. (elektronických dokumentov). Študovňu navštívilo 1 364 používateľov, ktorí si požičali z príručného fondu 493 kn. j. (elektronických dokumentov).

Študovňa zvukovoobrazových dokumentov (7 787 kn. j.) v roku 2020 navštívilo 10 používateľov, ktorí si požičali 31 dokumentov. Do fondu pribudlo 19 audiovizuálnych dokumentov. Na študijné využitie týchto dokumentov slúžilo 10 pracovných miest.

Vo **voľnom výbere na 2. poschodí – v čítarni periodík** – sa v roku 2020 vystavovalo 1 632 titulov domácich i zahraničných bežných ročníkov periodík, z toho 59 nových titulov. Na pracovisku sa priebežne evidovali jednotlivé čísla periodík, prideliť sa lokačné značky, ukladali a kompletovali jednotlivé tituly a vyradili zaniknuté tituly. V súlade s Knižničným poriadkom UKB sa periodiká sprístupňovali len na prezenčné štúdium. Nevystavené tituly a ročníky si mohli používatelia objednať z príručných skladov oddelenia alebo z oddelenia periodík prostredníctvom žiadanky.

Na pracovisku viazané periodiká sa súčasne tlačili žiadanky na expresné skenovanie dokumentov a zamestnanci pri pulte zabezpečovali komunikáciu medzi používateľom a oddelením digitalizácie.

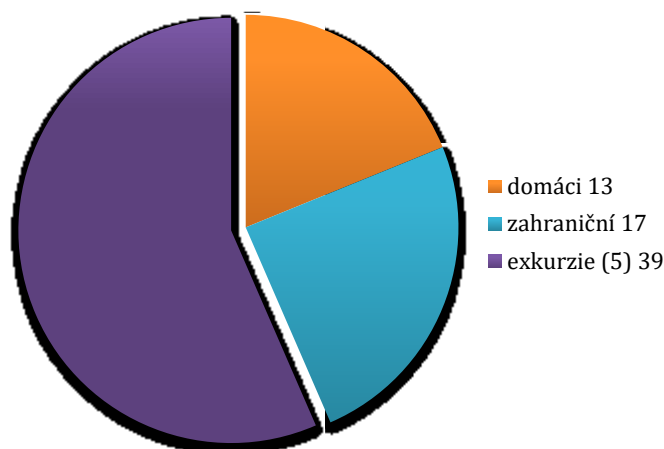
Hudobný kabinet (17 242 kn. j.) prezenčne sprístupňoval nahrávky rôznych hudobných žánrov a nahrávky slovesných diel na rozličných nosičoch, muzikologickú literatúru, knihy o hudbe, encyklopédie a slovníky, ako aj študijné partitúry hudobných diel. Používateľom boli k dispozícii posluchové miesta vybavené kvalitnou zvukovou technikou, lístkové katalógy a bibliografie. Služby hudobného kabinetu využilo 526 používateľov, ktorí si prezenčne požičali 270 kn. j. (zvukových dokumentov a hudobnín), z toho bolo 135 gramofonných.

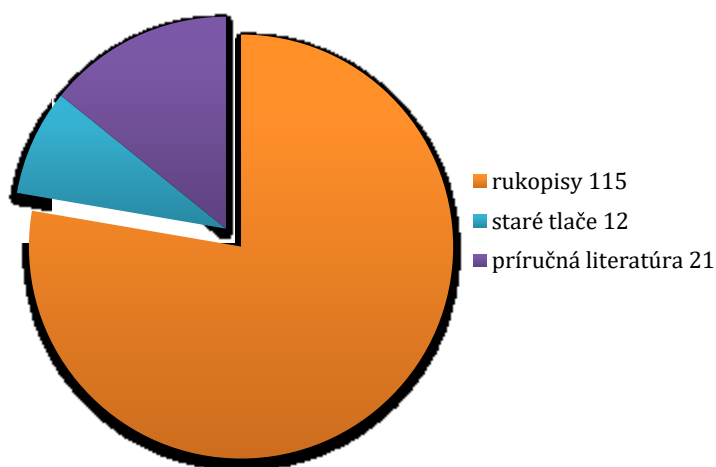
Pravou úlohou **kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí UKB** bolo uchovávanie, spracovanie a sprístupňovanie európskych a orientálnych rukopisov a starých tlačí, nových bibliofilii a príručnej knižnice pracoviska, ktorá v roku 2020 predstavovala takmer 9 tisíc kn. j., z toho príručná študovňa obsahovala 2 254 kn. j. Návštevníci kabinetu sa diferencujú podľa cieľa návštevy: čitatelia, bádatelia –pracujú s knižničným dokumentom; návštevníci – nepracujú s knižničným dokumentom, prichádzajú na konzultácie (knižovníci, novinári, zberatelia, diplomati, spisovatelia, prekladatelia, učatelia a iní); exkurzie – títo návštevníci majú záujem o vybrané skupiny dokumentov kabinetu, ktoré im pracovníci kabinetu pripravujú formou výstav alebo iných prezentácií. Pre tieto návštevy (vysokí predstavitelia štátov, veľvyslanci, spoločenské organizácie, knihovníci, študenti, noví

pracovníci UKB) boli určené tematické prednášky. Každému používateľovi poskytli pracovníci kabinetu odborné konzultácie súvisiace s požadovanými dokumentmi a témou výskumu používateľa.

Štruktúra a počet návštevníkov KRSVT

Zloženie a počet poskytnutých dokumentov KRSVT:

Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO (1 726 kn. j.) v súlade s hlavnými úlohami poskytovalo širokej verejnosti informácie o činnosti, programoch a projektoch UNESCO. V rámci svojich funkcií zabezpečovalo spracovávanie, uchovávanie a sprístupňovanie fondov UNESCO a OSN, ako aj prístup do elektronickej platformy pre komplexné vyhľadávanie, výskum a šírenie digitálneho obsahu OSN (knihy, časopisy, ročenky a iné zdroje). V roku 2020 si 126 používateľov strediska vypožičalo 178 kn. j.

Ako národný koordinátor siete Pridružených škôl UNESCO (ASPnet) sprostredkovalo stredisko prenos informácií z globálneho koordinačného centra ASP v Paríži, poskytovalo konzultácie o procese

pripojenia sa k tejto sieti a podporovalo rozširovanie partnerstiev medzi vzdelávacími ustanovizňami a záujmovými vzdelávacími školskými zariadeniami.

Depozitná knižnica NATO (2 426 kn. j.) poskytovala špecializované knižnično-informačné služby zamerané na oblasť medzinárodných vzťahov, obrany a bezpečnosti s osobitným dôrazom na Organizáciu severoatlantickej zmluvy pre študentov, vedecko-pedagogických pracovníkov, odborníkov štátnej správy a mimovládnych organizácií, ale aj pre širokú verejnosť. V roku 2020 pracovisko zrealizovalo 582 prezenčných výpožičiek kníh, periodík a audiovizuálnych dokumentov z príručnej knižnice pre 128 používateľov.

Používatelia UKB si v roku 2020 na prezenčné štúdium požičali spolu 139 599 kn. j.

✓ medziknižničných výpožičných služieb (národných a medzinárodných)

V roku 2020 **oddelenie medziknižničnej výpožičnej služby** navštívilo 2 792 registrovaných používateľov UKB, poskytlo sa 2 940 písomných informácií. Pracovníci oddelenia súčasne zodpovedali na viac ako 2 780 otázok týkajúcich sa knižnice a systému MVS. Celkovo sa spracovalo 4 633 požiadaviek na MVS a MMVS. Oddelenie vybavilo 2 252 výpožičiek MVS z fondov UKB a 569 výpožičiek MVS z iných knižníc, 35 výpožičiek MMVS z fondov UKB a 1 777 výpožičiek MMVS z iných knižníc.

Pre používateľov sa objednalo v rámci MVS a MMVS 655 kníh z fondu UKB, zo zahraničných knižníc 609 titulov a z iných slovenských knižníc 541 kníh. Pracovníci oddelenia sprostredkovali 1 168 článkov zo zahraničných knižníc a 1 613 článkov z fondov UKB, 28 článkov zo slovenských knižníc formou MVS a 19 článkov formou MMVS. Za nedodržanie stanoveného termínu pri výpožičnej lehote bolo zaslaných 324 prvých a 98 druhých upomienok.

V roku 2020 sa zaregistrovalo 17 nových knižníc a inštitúcií. V súčasnosti je zaregistrovaných celkom 777 knižníc a inštitúcií, z ich fondov žiadajú pracovníci oddelenia dokumenty pre individuálnych a kolektívnych používateľov UKB. Zároveň z fondu UKB poskytujú dokumenty pre používateľov registrovaných knižníc a inštitúcií.

V rámci Týždňa slovenských knižníc 2020 pripravilo oddelenie pre používateľov UKB názorné prezentácie, ako si objednať knihu alebo článok z inej slovenskej, prípadne zo zahraničnej knižnice prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby.

V čase zatvorenia knižnice sa oddelenie MVS aktívne zapojilo v spolupráci s oddelením digitalizácie do projektu poskytovania článkov alebo častí dokumentov z knižničného fondu UKB podľa požiadaviek používateľov.

✓ poradensko-konzultačných služieb

Prvý kontakt s používateľmi zabezpečovali najmä pracovníci oddelenia konzultačných služieb pri centrálnom informačnom pulte. Konzultanti poskytovali všeobecné informácie o knižnici, o jej službách, otváracích hodinách, katalógoch a o literatúre vo fondoch knižnice. Konzultanti poradili aj pri vyhľadávaní a objednávaní dokumentov z elektronických i naskenovaných lístkových katalógov, s tvorbou rešerší v bibliografických a plnotextových databázach. Súčasne usmerňovali čitateľov aj na využívanie licencovaných i voľne dostupných e-zdrojov, ďalej zdrojov, ktoré ponúka Slovenská knižnica, česká Jednotná informačná

brána a slovenské i zahraničné súborné katalógy.

Pri využívaní špeciálnych informačných dokumentov konzultácie poskytovali pracovníci študovni oddelenia multimediálnych dokumentov. Zoznamovali používateľov knižnice s licencovanými elektronickými zdrojmi najmä s vyhľadávaním dokumentov v Digitálnej knižnici UKB.

Počas obmedzenej prevádzky od 27. 5. 2020 poskytovali konzultanti informačné, referenčné a rešeršné služby na 5 stanovištiach:

- pri vstupe do budovy na Ventúrskej 11 usmerňovali používateľov knižnice, dohliadali na zdravotné opatrenia (nosenie rúšok, dezinfekcia rúk, rozostupy), podávali informácie o aktuálnych službách knižnice,
- pri vstupe z Klariskej ulice kontrolovali platnosť čitateľských preukazov, viedli štatistiku, ponúkali návštevnícke karty a podávali základné informácie,
- v Lisztovej záhrade dohliadali na poriadok a podávali základné informácie,
- konzultanti v Modrej študovni čiastočne suplovali činnosť uzatvorenej Všeobecnej študovne a Infopultu, pomáhali pri objednávaní dokumentov a pri vypracovávaní rešerší,
- v zázemí bol na pulte Rakúskej knižnice umiestnený centrálny telefón, kde sa vybavovali volania od čitateľov a e-mailly, sem boli nasmerované aj žiadanky na dokumenty z rôznych oddelení a pracovísk (zahraničné zbierky, digitalizácia, voľný výber).

✓ informačných služieb:

lokačno-informačných služieb

V roku 2020 sa zaznamenalo 204 122 vstupov do Katalógu UKB, 14 628 do Súborného katalógu periodík, Portál UKB evidoval 70 170 vstupov (z toho Adresár knižníc SR 740 vstupov a Repozitár 659 vstupov). Webové sídlo UKB navštívilo 601 258 návštevníkov, ktorí si zobrazili 1 345 620 stránok.

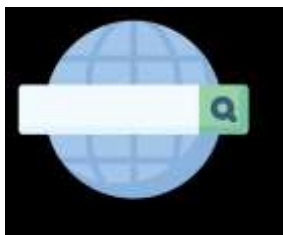
referenčných služieb – bibliografických a faktografických informácií

Rôzne typy informácií poskytovali všetky oddelenia knižničných služieb. V roku 2020 sa poskytlo 18 734 bibliografických a faktografických informácií a 18 959 informácií týkajúcich sa prevádzky knižnice, výpožičných hodín, fungovania katalógov a pod. Rôzne typy bibliografických informácií dodal aj kabinet retrospektívnej bibliografie. Pracovníčky kabinetu poskytli 47 bibliografických informácií, ktoré boli žiadané pracovníkmi archívov, knižníc a katedier univerzít. Okrem toho vykonávali poradenskú a konzultačnú činnosť, ktorá sa týkala najmä nepravých periodík, ich obsahu a výskytu vo fondoch UKB, resp. dejín knižnej kultúry na Slovensku. Podobný typ informácií (83) poskytoval aj kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí.

rešeršných služieb

Rešerše z bibliografických a plnotextových databáz pomáhali používateľom spracovať pracovníčky **všeobecnej študovne**. V roku 2020 sa vyhotovilo 1 746 počítačových rešerší zo slovenskej národnej bibliografie a katalógov slovenských knižníc, z českej národnej bibliografie a iných českých zdrojov, ako aj z voľne dostupných i z licencovaných databáz.

✓ služieb prístupu do lokálnych a sieťových databáz a prístupu na internet

Pre používateľov je v UKB k dispozícii celkom 51 PC, z toho 45 PC s pripojením na internet (študovňa elektronických dokumentov, Americké centrum, IDS UNESCO, Depozitná knižnica NATO, Rakúska knižnica a hudobný kabinet). Možnosť pripojiť sa na internet bola aj na počítači v priestore pri registrácii. Okrem toho sa používatelia mohli do internetu pripojiť vlastnými notebookmi.

Signalom pre WiFi pripojenie boli pokryté všetky priestory prístupné pre verejnosť. Študenti a zamestnanci vysokých škôl mohli využiť i svetovú roamingovú službu Eduroam, ktorá umožňuje získať pripojenie na internet nielen vo svojej domovskej organizácii, ale aj na pôde všetkých participujúcich organizácií. V roku 2020 využilo 41 153 používateľov WiFi pripojenie v priestoroch UKB celkom 85 577-krát (z toho na WiFi Eduroam 21 617 používateľov 41 153-krát). V študovni elektronických dokumentov sa 1 364 používateľov pripojilo na internet a uskutočnilo 6 890 návštev.

V priestoroch čítárne neviazaných periodík mali používatelia prostredníctvom PC k dispozícii digitalizované prílohy k periodikám. Používatelia mali možnosť využiť aj 5 samoobslužných skenerov.

✓ reprografických služieb (vyhotovovanie kópií dokumentov iba z fondov UKB)

Na 7 samoobslužných reprografických zariadeniach a 1 zariadení s obsluhou sa pre používateľov zhotovilo 37 694 strán kópií z dokumentov UKB.

Jedným z trendov v oblasti asistovaných digitalizačných služieb je každoročné znižovanie záujmu zo strany používateľov a preferencia samoobslužného skenovania. Pokles záujmu o asistované digitalizačné služby zrejme súvisí aj so zvýšením voľne dostupného objemu digitalizovaných dokumentov na internete, s vyššou technologickou gramotnosťou používateľov UKB a s preferenciou samoobslužného skenovania, ktoré je dostupné zdarma v priestoroch knižnice.

V rámci služby Scan&Go – samoobslužné skenovanie – bolo používateľom k dispozícii 5 samoobslužných skenovacích prístrojov umiestnených na 1. a 2. poschodí a jeden prístroj vo všeobecnej študovni. Využívali sa najmä dva nové skenery zn. Zeutschel. Oba skenery sú zariadeniami novej generácie, vybavené veľkým dotykovým displejom s veľmi jednoduchým intuitívnym ovládaním vo viacerých jazykoch a s možnosťou spracovať dokumenty technológiou OCR. Pre prácu so skenerom je potrebné USB zariadenie. Samoobslužné skenery sú používateľmi UKB veľmi často využívané a pozitívne hodnotené. Počas obmedzenej prevádzky boli zariadenia presťahované do priestorov prístupných pre používateľov.

✓ digitalizačných služieb

- ESO – expresným skenovaním dokumentov z fondu UKB sa vyhotovilo 5 468 strán z periodík a monografií a 1 322 strán z mikrofilmov,
- EoD – Elektronickou knihou na objednávku vzniklo 10 dokumentov (kníh), spolu 3 747 strán,
- Scan&Go – samoobslužné skenovanie – používateľom bolo k dispozícii 5 samoobslužných skenovacích pracovných staníc, ktoré sú umiestnené na 1. a 2. poschodí a vo všeobecnej študovni,
- EDO – Elektronickým dodávaním dokumentov sa vyhotovilo 9 429 strán pre MVS.

V prvom polroku 2020 pracovníci **odboru digitalizácie** pokračovali v realizácii lokálnych projektov, v ochrannej a záchrannej digitalizácii dokumentov z fondov UKB, v skenovaní pre používateľov, v sprístupňovaní, archivácii a editácii zdigitalizovaných obrazov a v tvorbe metadát ku vzniknutým zdigitalizovaným dokumentom.

Počas Týždňa slovenských knižníc sa pracovisko aktívne podieľalo na prezentácii svojich činností, na oddelení digitalizačných služieb privítali niekoľko návštev v podobe exkurzií.

Návštevníci mali možnosť absolvovať exkurziu na **oddelenie digitalizačných služieb** dvakrát denne, čo využilo 10 osôb. Zaujímali sa o poskytované druhy služieb, digitalizačnú techniku, digitalizačné projekty, postprocessing a Digitálnu knižnicu UKB. Návštevníkov zaujala aj problematika týkajúca sa autorských práv v kontexte vyhotovovania kópií dokumentov. Mimoriadne atraktívnym pre všetkých návštevníkov pracoviska bol robotický skener Treventus. Priemerná dĺžka návštevy na oddelení bola 55 minút. Veľmi pozitívny ohlas z exkurzií počas Týždňa slovenských knižníc mala skutočnosť, že každému návštevníkovi bolo možné sa venovať individuálne.

Uplynulé obdobie koronakrízy, keď bola knižnica pre verejnosť zatvorená a služby spojené s elektronickým dodávaním kópií dokumentov boli jedinou možnosťou pre čitateľov a používateľov ako získať žiadané dokumenty, odzrkadľuje nárast dopytu po ich využití. Aby knižnica vyšla v ústrety svojim používateľom, od 27. mája do 30. júna 2020 poskytovala službu ESO zdarma. V porovnaní s priemerným počtom vyhotovených kópií touto službou za posledné dva roky možno skonštatovať, že koronakríza spôsobila nárast počtu vyhotovených kópií dokumentov približne o 205 %. V rámci služby EDO je nárast 14 %, ktorý však nemusí byť ovplyvnený koronakrízou. Rovnako mierny nárast charakterizuje službu e-Kniha na objednávku, kde v porovnaní s dvomi predchádzajúcimi rokmi sa eviduje nárast približne o 26 %.

Celkovo odbor digitalizácie post-processingom a skenovaním spracoval 28 983 strán a vyhotovil 123 dokumentov. Celkový počet zdigitalizovaných a spracovaných kópií dokumentov je 75 440. Následkom jarného pandemického obdobia a ďalšej nepriaznivej epidemiologickej situácie odbor spracoval o 75 % digitálnych kópií menej ako za predchádzajúce dva roky. Vysoké číslo indikujúce pokles vyprodukovaných digitálnych kópií je výsledkom preferencie tých činností odboru, ktoré súvisia s poskytovaním služieb, v neprospech internej digitalizácie.

Digitálna knižnica je prístupná na adrese: <http://digitalna.kniznica.info/> s viac ako 1 537 938 stranami zdigitalizovaných dokumentov. Používateľom ponúka široké možnosti v oblasti sprístupnenia digitalizovaného obsahu, pričom podporuje všetky mobilné zariadenia. Na uľahčenie a zefektívnenie používania Digitálnej knižnice UKB sa na webovom sídle UKB nachádza aj Manuál k Digitálnej knižnici. Digitálna knižnica UKB predstavuje efektívny nástroj na vyhľadávanie a prácu s informáciami v atraktívnom dizajne, ktorá je prístupná voľne cez internet zo zariadenia používateľa kdekolvek na svete. Digitálna knižnica umožňuje metadátový popis vo viacerých jazykoch, či vyhľadávanie podľa dátumu vydania a výskytu frázy v obsahu. V uplynulom polroku sa v nej sprístupnilo 0 strán, čo je výsledkom nevyhovujúceho technického stavu súvisiacich podporných systémov.

V roku 2020 mala Digitálna knižnica UKB 12 690 unikátnych, t. j. nových, používateľov. Počas jednej návštevy si používatelia zobrazili 17 stránok dokumentov, pričom jedna návšteva trvala priemerne 15 minút a 28 sekúnd. Miera okamžitého odchodu bola 8,4 %. Používatelia si prezreli viac ako 619 205 stránok v rámci 36 392 návštev. Viac ako 47,3 % používateľov navštívilo Digitálnu knižnicu priamo (zadaním jej adresy do prehliadača), z čoho tvorili noví používatelia viac ako tri štvrtiny. Z referenčných zdrojov, teda sprostredkované, sa do Digitálnej knižnice dostalo viac ako 16 %. Najčastejšie prichádzali používatelia z online encyklopédie Wikipédia. Zo sociálnej siete Facebook prišlo do Digitálnej knižnice takmer 11 % používateľov a z prirodzeného vyhľadávania menej ako 1 %. Viac ako 45 % používateľov si v Digitálnej knižnici prezeralo obsah a viac ako 43 % používateľov obsah vyhľadávalo. Najvýznamnejšou skupinou boli používatelia vo veku 25 – 34 rokov, nezanedbateľné boli však aj vekové skupiny od 18 do

24 rokov, 34 až 44 a rovnako nad 65 rokov. Zo Slovenska bolo 61 % používateľov, ostatní (najpočetnejší) používatelia boli z krajín ako Česká republika, USA, Maďarsko, Turecko, Nemecko a Rusko. Používatelia si celkovo stiahli 28 184 digitálnych objektov.

Odbor digitalizácie zviditeľňoval obsah digitálnej knižnice aj prostredníctvom príspevkov publikovaných na sociálnej sieti Facebook, profile FB UKB ako aj prostredníctvom internetovej encyklopédie Wikipédia, kde sa dopĺňal obsah vo viacerých jazykových sekciách – v anglickej, nemeckej, slovenskej, českej, francúzskej a v talianskej. Za sledované obdobie však nebola vykonaná žiadna zmena obsahu z dôvodu vyčerpania úložnej kapacity Digitálnej knižnice a nedopĺňania jej obsahu.

V roku 2020 odbor digitalizácie uložil v CDA 620 SIP balíčkov, čo predstavuje objem 10,07 TB. V súvislosti s prvotným zmrazením všetkých pracovných činností počas jarného obdobia pandémie možno konštatovať, že napriek približne 3-mesačnej pracovnej odmlke dokázal odbor archivovať o 17 % dát viac ako v minulom roku.

Snímacie zariadenia, ktoré odbor prevádzkuje, sú na pokraji životnosti a úložná kapacita Digitálnej knižnice sa úplne vyčerpala v polovici roku 2019. V roku 2020 nedošlo k navýšeniu jej úložnej kapacity. Technologický základ, na ktorom je vybudovaná, bol v roku 2020 nestabilný, nespoľahlivý a nevýhovujúci.

✓ iných služieb

Pracovníci oddelenia konzultačných služieb, oddelenia metodiky a riaditeľstva UKB zoznamovali záujemcov so službami a priestormi UKB tiež formou exkurzií po knižnici. Účastníkmi boli najmä študenti stredných a vysokých škôl, ale aj rôzni zahraniční záujemcovia, prevažne knihovníci. V roku 2020 sa uskutočnilo 20 odborných exkurzií, ktorých sa zúčastnilo 150 záujemcov. Exkurzie pre vybrané skupiny organizoval aj kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí a oddelenie metodiky UKB. Spolu pracoviská UKB pripravili 33 exkurzií pre 296 návštevníkov.

Pravidelne sa pripravovali výstavy a výstavky nových kníh, ktoré boli umiestnené vo voľnom výbere na prízemí a na Barokovom nádvorí. Tematické výstavy sa uskutočnili na prízemí vedľa požičovne, na 1. poschodí pri študovni elektronických dokumentov a pred modrou študovňou s atraktívnymi témami, ako napr. 100 rokov volebného práva žien, americký žurnalizmus, US voľby 2020, britská kuchyňa, 100. výročie prijatia ústavy Československej republiky. Výstavy boli venované aj osobnostiam, ako napr. Karlovi Čapkovi, Ivanovi Štrpkovi, Michalovi Bulgakovovi, Isaacovi Asimovovi, Mile Haugovej, Jean-Paul Sartrovi a Milanovi Rúfusovi.

Výstavy zorganizovali aj iné odborné pracoviská UKB. Používateľov knižnice mimoriadne zaujala výstava **Osvietenské periodiká 18. storočia**, ktorú pripravilo oddelenie periodík. Výstava bola výsledkom završenia výskumnej úlohy, pri ktorej oddelenie periodík retrospektívne spracovávalo počas dvoch rokov osvietenské periodiká, vydávané v 18. storočí. Vystavené periodiká pochádzali z rôznych častí európskej proveniencie. Exponované zväzky zaujali pôsobivým spracovaním svojich obrazových príloh, ale i typom tlačeného písma. Výstava v neposlednom rade sprostredkovala náhľad do širokej palety záujmov a do úrovne poznania ľudí v období osvietenstva.

Kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí pripravil v dňoch 7. 9. – 19. 9. 2020 na Barokovom nádvorí UKB výstavu **Danteho Božská komédia vo fonde UKB**, s výberom najzaujímavejších exemplárov Danteho Božskej komédie od 16. po 21. storočie vrátane ilustrovaného benátskeho vydania Božskej komédie z roku 1564. (Viac o podujatí v podkapitole 3.3 Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť)

So záujmom sa stretla aj výstava kníh na tému československé légie a Trianon, ktorú pripravilo pracovisko DK NATO UKB v kontexte výstavy *Trianon v dokumentoch – Storočná história hraníc Slovenska* a rovnomennej konferencie. (Viac o podujatí v podkapitole 3.3 Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť)

Pri príležitosti mesiaca slovenskej a českej kultúrnej vzájomnosti pripravilo oddelenie dopĺňovania kníh výstavu kníh a plagátov z fondu UKB na tému *českí prezidenti* a IDS UNESCO v kontexte výstavy 75. výročie vzniku OSN a Slovensko realizovalo výstavu dokumentov na tému *75. výročie OSN*.

V priestoroch zahraničných zbierok sa pravidelne usporadúvali tematické výstavy z ich fondov upozorňujúce na nové prírastky, ktoré sú venované geografickým, historickým a kultúrnym reáliám danej krajiny alebo osobnostiam, napr. Egonovi Friedlovi, Georgovi Markusovi a Dietmarovi Griesserovi, Johnovi Steinbeckovi, Agathe Christie či Oscarovi Wildemu.

S veľmi dobrým ohlasom u používateľov UKB sa stretol kurz *Ako pracovať s počítačom*, ktorý pripravili a viedli dvaja pracovníci oddelenia multimediálnych dokumentov. V roku 2020 sa uskutočnili 3 školenia v troch blokoch. Prvý blok bol na tému Počítač, pracovná plocha, internet, e-mail, informačná bezpečnosť, druhý blok na tému MS Word – práca s textom, tvorba dokumentu a tretí blok sa konal na tému MS Power Point – práca s textom, obrázkom, tvorba prezentácie. Kurz bol určený používateľom, ktorí si chceli prehĺbiť vedomosti a zručnosti pri práci na počítači. Seminára boli nastavené systémom „learning by doing“.

Dôležitým nástrojom propagácie služieb, podujatí a komunikácie knižnice s verejnosťou je sociálna sieť **Facebook UKB**. Pracovníci zabezpečili chod stránky využitím nástrojov a techník Facebook marketingu – tvorbou, spracovaním, organizovaním, plánovaním a zdieľaním obsahu, komunikáciou s používateľmi, spoluprácou so spoluorganizátormi a sledovaním štatistík. Zároveň zastrešili komplex činností pri tvorbe grafiky – napríklad pri pravidelnom vyhotovovaní bannerov určených na propagáciu podujatí (nápad, tvorba grafického návrhu, prepojenie s textom, realizácia, publikovanie).

Pracovníci začiatkom roka 2020 venovali zvýšenú pozornosť (intenzívnejšia propagácia s väčším počtom príspevkov a s prispôbenou grafikou) významným podujatiam národného významu, napr. Týždňu slovenských knižníc 2020 v UKB.

Vytvorili tematickú grafiku korešpondujúcu s vizuálom tohtoročného plagátu TSK 2020 v UKB ako základ série klikateľných rolovacích obrázkov, ktoré upozorňujú na ponuku rôznych akcií a podujatí v rámci TSK 2020 v UKB. Rovnako prispôbili grafiku „postov“, ktorými v rámci daného

týždňa pozývali návštevníkov, aby si napr. urobili prehľad o širokej ponuke služieb priamo na pracoviskách oddelení s odborným výkladom.

Profil FB UKB v roku 2020 upozorňoval nielen na akcie a podujatia organizované UKB a v UKB, ale prezentoval aj knižničné služby, činnosť, projekty a prácu vybraných oddelení knižnice.

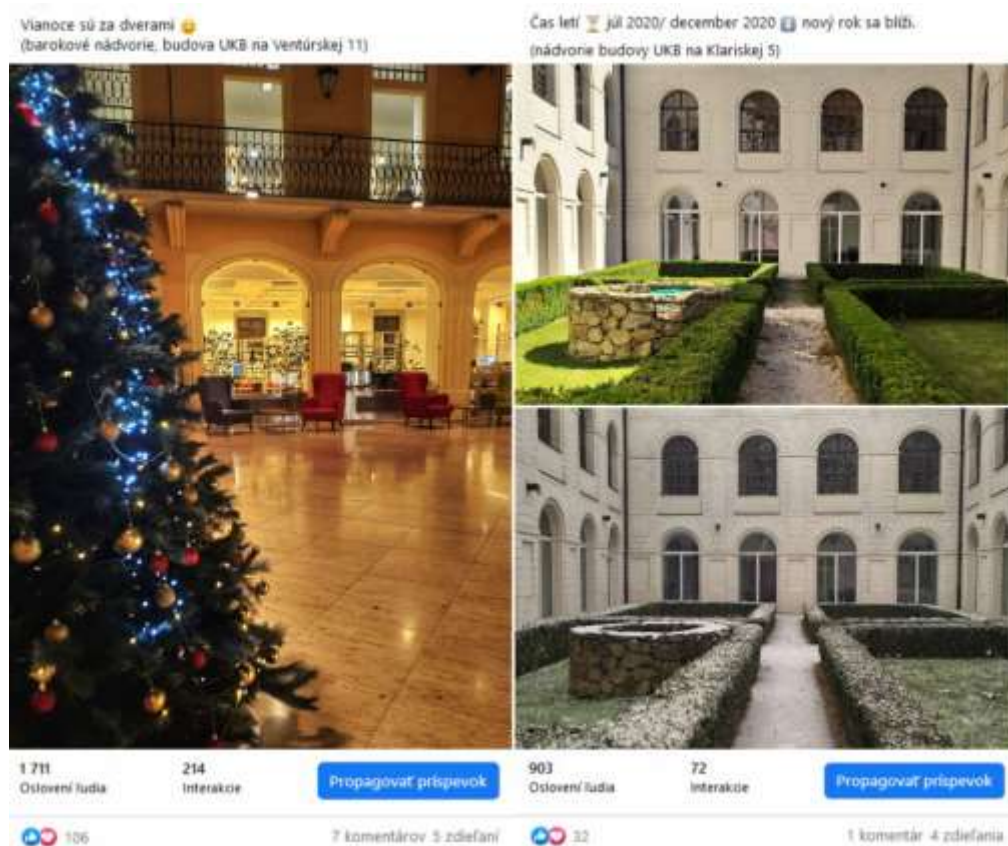

Prezentácia katalógu Danteho Božská komédia vo fonde UKB z produkcie kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí UKB a príspevok prezentujúci odbornú činnosť pracovníkov oddelenia reštaurovania dokumentov v UKB

Zároveň propagoval aj medzinárodné podujatia na podporu čítania, pripomínal medzinárodné dni, výročia významných osobností, informoval o zahraničných návštevách, novinkách vo fonde UKB, aktualitách v oblasti knižníc a knihovníctva, nových technológiách a pod.

Medzi uverejňovanými príspevkami na FB UKB nechýbali kreslené grafiky, infografiky či komiksy s cieľom vyzdvihnúť pozitíva čítania a vzdelávania sa, ale napr. aj „pohodovú atmosféru“ prinášajúce vianočné a novoročné fotografie priestorov knižnice, ktoré sa stretli s výrazným pozitívnym ohlasom u fanúšikov profilu FB UKB.

Stránka UKB získala za rok 2020 na sociálnej sieti FB UKB rekordných 449 nových fanúšikov. Z celkového počtu 3 581 fanúšikov (k 31. 12. 2020) tvorili 70 % ženy a 30 % muži. Najväčšie zastúpenie medzi ženami mala veková kategória 25 – 34 rokov s podielom 36 %, nasledovaná kategóriami 35 – 44 rokov a 18 – 24 rokov. Medzi mužmi bolo najviac fanúšikov takisto vo veku 25 – 34 rokov s podielom 14 %, potom nasledovali vekové kategórie 35 – 44 rokov a 45 – 54 rokov. V prvom polroku 2020 malo 12 vytvorených a propagovaných podujatí UKB dosah na viac ako 5 600 používateľov s celkovou odozvou na jednotlivé podujatia v počte 82 používateľov. Vzhľadom na uzavretie knižnice v mesiacoch marec – máj, tak štatistické údaje vypovedajú len o 3 mesiacoch, t. j. január, február a jún.

V roku 2020 bolo na FB UKB publikovaných 425 príspevkov, z ktorých 104 príspevkov malo za cieľ zvýšiť záujem o digitalizovaný obsah Digitálnej knižnice UKB. Príspevky zviditeľňujúce Digitálnu knižnicu UKB boli zamerané na celospoločenské témy. Najvyšší úspech zaznamenali príspevky s tematickými výbermi a ponukou zdigitalizovaných kníh z Digitálnej knižnice UKB, publikované v čase pozastavenia pracovného výkonu v dôsledku pandémie v mesiacoch marec – máj.

Ďalším z dôležitých nástrojov, ktoré využíva UKB pri propagácii svojich aktivít, je sociálna sieť **Instagram UKB**. Instagramový profil UKB „ulibsk“ s počtom 555 sledovateľov, 137 príspevkov, sledujúci 52 spriaznených profilov, zaznamenal v roku 2020 výraznejší záujem verejnosti o dianie v UKB. Sledovatelia profilu napr. ocenili v januári 2020 výber fotografií „zasnežených“ exteriérov budov UKB v počte 74 lajkov s pozitívnymi komentármi.

Správa profilu Instagramu UKB, rovnako ako FB profilu UKB, výraznejšie a s prispôsobenou grafikou propagovala významné celoslovenské podujatie – 21. ročník TSK 2020.

Na profile boli jednotlivými príspevkami postupne odprezentované hlavné podujatia programu TSK 2020 v UKB – odborné podujatie 100 rokov 1. knižničného zákona / 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po roku 1919; prezentácia odbornej publikácie z produkcie UKB, generálneho katalógu tlačí 16. storočia, „Tlače 16. storočia v Univerzitnej knižnici v Bratislave“; ale aj výstava edičnej činnosti kabinetu retrospektívnej bibliografie v UKB.

Najvýraznejší ohlas sledovateľov instagramu, pozretí a pozitívnych reakcií – lajkov, zaznamenali v roku 2020 humorne ladené, „knižné meme“, príspevky s úmyslom podporiť záujem o čítanie a vyzdvihnúť význam čítania pre osobnostný rozvoj či aspekt vzdelávania, ale aj psychický relax pri knihe.

Top 1 z uverejnených príspevkov v úspešnosti u followerov za rok 2020 bol kreslený komiks venovaný 20. výročiu prvého slovenského vydania knihy Harry Potter a Kameň mudrcov. Dosiahol 336 impresíí (pozretí príspevku) a 49 lajkov.

Zmeny vo fungovaní knižnice počas roka 2020 (zatvorenie/otvorenie a opätovné zatvorenie knižnice) v dôsledku zhoršenia pandemickej situácie si vyžiadali nový prístup, nápady, ktoré by aj napriek zložitej situácii, (obmedzenie knižnično-informačných služieb verejnosti) nepripravili knižnicu o verných používateľov, ale naopak, pomohli získať nových fanúšikov/sledovateľov a nakoniec používateľov knižnice. Súčasťou stratégie bolo napríklad vytvorenie nových kategórií príspevkov, ktoré pomohli získať obom sociálnym sieťam – FB UKB a Instagramu UKB – nových sledovateľov a „utúžiť priazeň“ verných fanúšikov:

- kategóriou príspevkov #sULIBoOA (s ULIB o open acces) boli používatelia pravidelne informovaní o Open Access novinkách, zdrojoch, napr. JoVE Core Chemistry, Gale, Clavis Clavium a i.,
- úlohou kategórie #sULIBlenpekneoknihe mala byť podpora čítania a knižnej kultúry v podobe výberu „víkendových“ citátov o knihách a knižniciach známych osobností v jednotnom grafickom prevedení,
- príspevky #sULIBostarejBratislave boli výberom zaujímavostí z rôznych oblastí histórie Bratislavy,
- kategória „knižné meme“ predstavila humorne ladené grafiky, komiksy, príspevky podporujúce čítanie, čitateľské návyky aktuálne v období lockdownu.

(Viac o jednotlivých kategóriách s obrazovými ukážkami v podkapitole 2.2.8 : *Prezentácia UKB na sociálnych sieťach a pandemický rok 2020*).

Webovému portálu www.ulib.sk, ako hlavnému prezentačnému bodu UKB na internete, bola venovaná každodenná pozornosť. Pracovníkmi **odboru knižnično-informačných systémov** sa zrealizovalo 3 793 úprav webových stránok z celkového počtu 4 729 úprav.

Na podporu a propagáciu podujatí sa vytvorilo 31 bannerov a zverejnilo 60 noviniek, a fotogaléria k znovuotvoreniu knižnice. Pravidelne sa aktualizovali informácie o pandemickej situácii – sprístupnenie platných vyhlášok a uznesení vlády SR, ktoré veľakrát ovplyvňovali a upravovali poskytovanie služieb knižnice. Pribežne sa na stránkach uverejňovali novinky prírastkov knižničného fondu – výber zaujímavých titulov, ktoré získala knižnica, štatistiky návštevnosti webovej stránky UKB, katalógov a fyzickej návštevnosti používateľov (prechody cez turnikety).

Správy, ktoré sa týkajú väčšieho okruhu používateľov – zmeny prevádzkových hodín knižnice, zatvorenie, otvorenie informácie o prípadných výpadkoch systémov, služieb, tlačové správy a pod. sa realizovali zasielaním Newslettra, ktorý aktuálne odoberalo 14 699 používateľov. Zoznam sa pribežne editoval. V roku 2020 sa odhlásilo 560 používateľov.

Intranetové stránky určené zamestnancom UKB boli doplnené o oficiálne materiály – smernice, príkazy generálnej riaditeľky, pokyny BOZP, linky na vstupy do používaných systémov (Registratúra, EZO a iné), manuály k jednotlivým odborným činnostiam, štatistiky činnosti a aktuálne dodatky k platnej Kolektívnej zmluve.

Pribežne prebiehali práce na analýze webovej stránky UKB z hľadiska prístupnosti, hodnotenia relevantnosti a splniteľnosti 50 odporúčaných bodov, a to podľa metodického usmernenia na monitorovanie prístupnosti webových sídiel.

Webové stránky viacerých pracovísk sa počas roka doplnili a aktualizovali. Najväčšími zmenami prešla stránka Digitálne knižnice vo svete, kde sa obsah doplnil a rozdelil na dostupné slovenské a zahraničné digitálne knižnice.

Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

V roku 2020 bola činnosť Informačného a dokumentačného strediska UNESCO (IDS UNESCO), tak ako iných pracísk UKB, poznačená dopadom pandémie. Napriek nepriaznivým okolnostiam, v dôsledku ktorých bolo nutné napr. zrušenie plánovaných odborných podujatí pravidelne organizovaných strediskom, pracovníci aj naďalej plnili dôležité úlohy – spracovávanie, uchovávanie a sprístupňovanie fondov UNESCO a OSN.

Pracovníci IDS UNESCO, ktoré plní súčasne funkciu národného koordinátora Pridružených škôl UNESCO, v SR, poskytovali informácie pridruženým školám UNESCO z centrál ASPnetu v Paríži a zo SK pre UNESCO predovšetkým v súvislosti s pozvánkami na webináre a súťaže, ktoré organizovalo UNESCO alebo OSN, napr. v spojitosti so sériou webinárov Inklúzia v čase COVID-19.

Z podujatí, ktoré organizovalo UNESCO informovali o projekte – regionálne online spustenie cestovnej mapy ESD 2030: Európa a Severná Amerika – 1. decembra 2020, v rámci ktorého experti diskutovali o cestovnej mape pre vzdelávanie pre udržateľný rozvoj 2030. Medzi ďalšími propagovanými akciami bola napr. aj súťaž v písaní Rozhovoru s Malým princom v spolupráci s #LearningPlanet, the Antoine de Saint-Exupéry Youth Foundation (FASEJ) a the Stories Labo. Súťaž vznikla pri príležitosti 120. výročia narodenia Antoine de Saint-Exupéryho a vyzývala mladých ľudí, aby vymysleli konverzáciu medzi Malým princom a mladým dievčaťom v čase uzatvorenia škôl kvôli COVID-19.

V pozícii národnej koordinátorky Pridružených škôl UNESCO vystúpila vedúca strediska dňa 24. 9. 2020 na medzinárodnej konferencii Školské knižnice ako informačné a kultúrne centra škôl s príspevkom Školské knižnice a projekty na podporu čítania v Pridružených školách UNESCO v SR, v ktorom

predstavila činnosť školských knižníc a niektoré významné projekty na podporu čítania v pridružených školách UNESCO. (Viac o podujatí v podkapitole 3.3 Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť) Súčasťou podobných aktivít je aj pravidelná účasť vedúcej strediska, ako členky Slovenskej komisie UNESCO, na zasadnutiach Slovenskej komisie UNESCO a Sekcie pre výchovu a vzdelávanie SK UNESCO.

K ďalším aktivitám IDS UNESCO v priebehu roka 2020 patrilo vytvorenie uzavretej skupiny na sociálnej sieti Facebooku s názvom **Pridružené školy UNESCO na Slovensku** s cieľom propagovať aktivity pridružených škôl v oblasti UNESCO a informovať o aktuálnych projektoch ASPnetu.

Pracovníci strediska zároveň v priebehu celého roka zvyšovali svoju odbornosť účasťou na viacerých školeniach, webinároch tematicky zameraných na aktivity v boji proti narastajúcim prípadom rasizmu a diskriminácie, rozvíjanie kritického myslenia a mediálnej gramotnosti, budúcnosť vzdelávania a i. (*Rozpis absolvovaných webinárov je súčasťou prílohy č. 3*)

Depozitná knižnica NATO

Prioritnou úlohou Depozitnej knižnice NATO (DK NATO) je poskytovanie špecializovaných knižnično-informačných služieb zameraných na oblasť medzinárodných vzťahov, obrany a bezpečnosti, s osobitným dôrazom na Organizáciu severoatlantickej zmluvy – študentom, vedecko-pedagogickým pracovníkom, odborníkom štátnej správy a mimovládnych organizácií a širokej verejnosti.

V roku 2020 pracovisko zrealizovalo 582 prezenčných výpožičiek dokumentov z príručnej knižnice pre 128 používateľov. Počty návštevníkov a výpožičiek ovplyvnili prijaté protipandemické opatrenia, zatvorenie knižnice a študovne DK NATO. Pracovníci však popri nižšej návštevnosti študovne zaznamenali výraznejší záujem o poskytnutie bibliografických a faktografických informácií (v počte 250), ktorých súčasťou boli napr. požiadavky na odporúčanie vhodnej literatúry pre potreby odbornej vedeckej práce alebo na účely VŠ záverečných prác.

Okrem poskytovania knižnično-informačných služieb sa pracovisko DK NATO zameralo na ďalšiu z hlavných úloh – budovanie fondu študovne prostredníctvom aktívnej účasti v akvizičnej komisii UKB a prípravou 28 akvizičných návrhov na doplnenie fondu DK NATO.

Popri budovaní knižničného fondu pracovníci DK NATO organizovali exkurzie, knižné výstavy a spoluorganizovali informačno-vzdelávacie podujatia pre školy, odbornú a širokú verejnosť s cieľom podporiť vedecký výskum, verejnú diskusiu v profilových oblastiach, ale aj priblížiť historické udalosti späté s významnými osobnosťami slovenskej politiky.

Počet realizovaných podujatí DK NATO v roku 2020 sa však, v dôsledku nepriaznivej pandemickej situácie spojenej so zákazom hromadných kultúrnych podujatí, výrazne zredukoval a podujatia boli preplánované na rok 2021. Z plánovaných podujatí možno spomenúť exkurziu pre skupinu pracovníkov strediska CIMIC a PSYOPS Ozbrojených síl SR z Martina, panelové diskusie z cyklu Osobnosti slovenskej politiky, ale aj 14. ročník konferencie Slovenské bezpečnostné fórum a prezentácie publikácií Prvá svetová vojna a Záhorie, Slovensko proti fašizmu a i.

Národná agentúra ISSN

V súlade so zriaďovacou listinou plní UKB funkciu Národnej agentúry pre medzinárodné štandardné číslovanie seriálov (ISSN) a medzinárodnú identifikáciu dokumentov (EAN)) v zmysle zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov.

V roku 2020 sa v NA ISSN pridelo celkovo 167 ISSN, z toho 88 tlačeným periodickým publikáciám, 79 elektronickým pokračujúcim prameňom (79 online, 0 CD ROM). Vybavilo sa 326 konzultácií

(144 elektronických, 180 telefonických, 2 osobné) a pridelo sa 37 čiarových kódov EAN/ISSN. Pracovníci agentúry zabezpečovali správu databázy ISSN. Spracovalo sa 208 nových záznamov (64 pracovných, 144 registrovaných) a 1 330 aktualizovaných záznamov. Aktualizácia záznamov v databáze ISSN sa vykonávala priebežne podľa nahlásení od vydavateľov, z oddelení UKB, z iných knižníc a na základe vlastných zistení. Databáza ISSN obsahovala k 31. 12. 2020 celkovo 7 136 záznamov (3 238 vychádzajúcich a 3 898 nevychádzajúcich titulov).

Agentúra ISSN systematicky spolupracovala s oddeleniami UKB, najmä s odborom súborných katalógov, s oddelením periodík, s oddelením digitalizácie, s oddelením Depozit digitálnych prameňov, ako aj so slovenskými knižnicami a ďalšími inštitúciami.

Pracovníci agentúry aj v roku 2020 aktívne spolupracovali s Medzinárodným centrom ISSN v Paríži a s národnými centrami ISSN. Vybavila sa 1 požiadavka o presun záznamu z Anglicka na Slovensko, 1 požiadavka o presun záznamu z Ruskej federácie na Slovensko, 2 požiadavky na pridelenie ISSN (1 Nemecko, 1 MC ISSN v Paríži) a 2 požiadavky na zmenu alebo opravu údajov v záznamoch ISSN (1 ČNS ISSN Praha, 1 MC ISSN v Paríži). Prostredníctvom MC ISSN v Paríži sa riešilo 6 požiadaviek na opravu alebo zmenu údajov.

Vedúca agentúry sa zúčastnila v apríli počas režimu „home office“ na Valnom zhromaždení ISSN a v novembri na zasadaní riaditeľov Národných centier ISSN. Obe konferencie organizovalo Medzinárodné centrum ISSN v Paríži dištančne kvôli koronakríze. Vedúca agentúry aktívne pracovala aj v medzinárodnej pracovnej skupine pre revíziu Pravidiel spracovania záznamov ISSN, zriadenej pri medzinárodnom centre. Pracovná skupina sa stretávala prostredníctvom online mítingov pravidelne každý mesiac od júla 2020.

Vybrané výkonové ukazovatele:

Stav knižničného fondu k 31. 12. 2020	2 863 141
Prírastok knižničného fondu za rok 2020 spolu	22 698
z toho:	
Knihy	16 461
Periodiká	4 460
Zvukové dokumenty	384
Hudobniny	13
Audiovizuálne dokumenty	31
Mikrografické dokumenty	0
Elektronické dokumenty	1 281
Špeciálne dokumenty	68
Náhrady kníh, periodík a hudobnín	101
Úbytky knižničného fondu	53
Počet dochádzajúcich titulov periodík	2 661
Počet dochádzajúcich exemplárov periodík	4 370
Aktívni čitatelia k 31. 12. 2020	16 207
Počet návštevníkov spolu	83 447
Výpožičky absenčné a prezenčné spolu	266 917
Absenčné výpožičky	127 318
Prezenčné výpožičky	39 599
Výpožičky MVS celkom	4 633
Kultúrno-vzdelávacie podujatia	185
Počet návštevníkov kultúrno-vzdelávacích podujatí	2 206
Poskytnuté bibliografické, faktografické a lokačné informácie	37 693
Počet exkurzií	33
Edičná činnosť	4
Počet počítačov pre používateľov	51
z toho pripojených na internet	45
Počet študijných miest	575
Priemerný prepočítaný stav zamestnancov	208,54
Návštevníci online služieb	820 008
Vstupy cez turnikety	76 360

3.2 VEDECKOVÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

UKB, v súlade so zriaďovacou listinou, vykonávala vedeckovýskumnú činnosť a podieľala sa na vedeckovýskumných projektoch dejín knižnej kultúry, dlhodobej ochrany analógových a digitálnych dokumentov a na vedeckovýskumných projektoch v oblasti spracovania, uchovávaní a sprístupňovania znalostí a kultúrneho dedičstva v európskom a svetovom kontexte. Výskumné projekty a úlohy na obdobie rokov 2016 až 2020 zahŕňajú:

- výskum nepravých periodík vychádzajúcich na Slovensku,
- výskum v oblasti dejín knižnej kultúry s presahom na interdisciplinárny výskum v iných humanitných odboroch,
- výskum tlačí 16. storočia,
- metodiku digitalizácie a výskum v oblasti digitálnych knižníc,
- kultúrny profil Slovenska,
- rozvoj elektronických informačných služieb v kultúre,
- výskum v oblasti dlhodobého uchovávaní digitálneho obsahu, archivácie webových stránok a e-Born obsahu,
- výskum v oblasti reštaurovania historických knižných dokumentov.

Vedeckovýskumná úloha ***Spracovanie tlačí 16. storočia vo fondoch Univerzitnej knižnice v Bratislave*** v rámci celoslovenskej úlohy Generálny katalóg tlačí 16. storočia zachovaných na území Slovenska je prioritnou úlohou ***kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí***. Prezentácia publikácie prvého zväzku Katalógu tlačí 16. storočia Univerzitnej knižnice v Bratislave, za podpory Spoločnosti priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave, sa uskutočnila pri príležitosti Týždňa slovenských knižníc. Na prezentácii vystúpili popri Silvii Stasselovej, generálnej riaditeľke UKB, a Kláre Mészárosovej, vedúcej kabinetu, aj riešiteľky úlohy Michaela Sibyllová a Vlasta Okoličányová, spracovateľka programového systému Danica Zendulková a zodpovedná riešiteľka úlohy Generálny katalóg tlačí 16. storočia zachovaných na území Slovenska Helena Saktorová s odbornými prednáškami.

Po ukončení základného výskumu a vydaní prvého zväzku prebiehali v roku 2020 prípravné práce na vydaní 2. zväzku bibliografie Katalóg tlačí 16. storočia Univerzitnej knižnice v Bratislave. Zrealizovali sa redakčné úpravy v hlavnej zostave katalógu (1 425 záznamov), ktoré sa zamerali na opravy vecných chýb a formátovanie textu. Spolu sa upravilo 950 záznamov. Celá zostava bola formálne upravená, do nej boli vložené odkazy. Zo siedmich registrov sa zostavili štyri: mien z prefácií, dedikácií a príležitostných veršov, topograficko-typografický register, jazykový register a chronologický register. Uskutočnila sa aj aktualizácia údajov v záznamoch tlačí 16. storočia konvertovaných do systému Virtua, oprava duplicitných záznamov a kontrola aktualizovaných záznamov. Vo februári 2020 začali dve pracovníčky s aktualizáciou údajov v záznamoch tlačí 16. storočia obsiahnutých v 1. zväzku Katalógu tlačí 16. storočia v UKB (1 609 záznamov).

Druhou vedeckovýskumnou úlohou ***kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí*** je úloha ***Spracovanie tlačí 17. storočia vo fondoch Univerzitnej knižnice v Bratislave***.

Úloha bola otvorená v roku 2020. Predmetom je vypracovanie postupu výskumu tlačí 17. storočia, spracovanie metodiky pracovných postupov pre prvú etapu heuristiky a testovacieho prieskumu, overovania defektných tlačí a spracovanie evidencie vyhladávaných titulov. Vo fonde UKB sa prekontrolovalo 29 588 titulov, medzi nimi sa zistilo 143 tlačí zo 17. storočia.

Okrem hlavnej úlohy sa pracovníčky venovali spracovaniu ďalších úloh z oblasti dejín knižnej kultúry a parciálnych problémov tlačí 16. storočia. Pripravil sa návrh na vedeckovýskumnú činnosť kabinetu na roky 2020 – 2022, strednodobý plán pracoviska a pracovné postupy v kabinete.

Kabinet retrospektívnej bibliografie je poverený heuristikou, bibliografickým spracovaním a sprístupnením nepravých periodík v rámci projektov Slovenskej národnej retrospektívnej bibliografie a Výskumu dejín knižnej kultúry. Súčasťou náplne práce je i publikačná, edičná, bibliograficko-informačná, poradenská a výstavná činnosť.

V súvislosti s prechodom spracovania a sprístupňovania všetkých bibliografických databáz nepravých periodík do systému ARL prebiehali v rámci hlavných projektov nevyhnutné redakčné práce. Zmena sa týkala približne 18 000 záznamov. V spolupráci s oddelením knižničných systémov sa uskutočnili redakčné úpravy.

Napriek komplikáciám s nepriaznivou epidemiologickou situáciou a personálnou otázkou sa v roku 2020 pokračovalo na všetkých naplánovaných nižšie uvedených projektoch a úlohách a priebežne sa vykonávali redakčné práce bibliografických záznamov. Spolu bolo zapísaných 1 695 nových bibliografických záznamov, redakčným úpravám záznamov sa venovalo 200 hodín. V rámci edičnej činnosti oddelenia bol vydaný 15. ročník lektorovaného zborníka *Studia Bibliographica Posoniensia* 2020. Ďalším výsledkom odborných činností bola príprava dvoch výstav, a to v rámci Týždňa slovenských knižníc a Dní európskeho kultúrneho dedičstva. Publikačná činnosť pracovníčok kabinetu, ktorou sa prezentovali výsledky výskumov k dejinám knižnej kultúry, je dostupná v recenzovaných a lektorovaných odborných slovenských publikáciách. Ťažisko poradenskej činnosti bolo v poskytovaní informácií pracovníkom z domácich a zahraničných knižníc, archívov a pracovísk univerzít.

- Projekt ***Bibliografia schematizmov a direktórií na Slovensku a so vzťahom k územiu Slovenska 1701 – 1918***

Úloha bola otvorená v roku 2019. Predmetom je heuristika, bibliografické spracovanie a sprístupnenie schematizmov, direktórií a adresárov, vydaných a vytlačených na území dnešného Slovenska do roku 1918. Podľa plánu na rok 2020 prebieha identifikácia a overovanie predmetných tlačí vo fondoch UKB (v lístkových a elektronických katalógoch, inventároch), aktualizácia internej pracovnej databázy jednotlivých titulov a ročníkov, kontrola signatúr. Pre zápis záznamov bol vytvorený formulár v systéme ARL. Pristúpilo sa k bibliografickému spracovaniu vybranej skupiny schematizmov (rádové, diecézne, verejnej správy) v latinskom a nemeckom jazyku z fondov UKB.

- Projekt ***Bibliografia článkov z výročných správ škôl z územia Slovenska za školské roky 1918/19 – 1952/53***

Cieľom projektu je sprístupniť používateľom článkový materiál z výročných školských správ s presnou lokáciou v zdrojovom dokumente bez ohľadu na jeho dostupnosť vo fondoch pamäťových inštitúcií a poskytnúť recipientom, predovšetkým z vedeckého a z akademického prostredia, základnú bázu pre výskumnú činnosť. V rámci projektu sa pokračovalo v spracovaní bibliografických záznamov do systému ARL a v redakčných prácach. Po ukončení projekt sprístupní asi 5 000 záznamov o článkoch z výročných správ škôl, ktoré zahŕňajú široké spektrum spoločenských a prírodných vied, početné obsahujú biografické medailóny, príspevky o dejinách jednotlivých škôl a vzdelávacom procese z uvedeného obdobia.

V roku 2020 začalo v rámci optimalizácie prístupu k informáciám z výročných správ škôl budovanie samostatnej databázy seriálov (zdrojových dokumentov), ktoré boli doteraz prístupné len v tlačenej podobe ako *Bibliografia výročných správ škôl z územia Slovenska za školské roky 1918/19 – 1952/53*. Prepojenie záznamov zdrojových dokumentov so záznamami článkov umožňuje vytvorenie komplexnej informácie o dokumente. V roku 2020 sa takýmto spôsobom realizovala približne tretina (1500) záznamov.

- Projekt **Bibliografia jarmočných a púťových tlačí 18. a 19. storočia z územia Slovenska – digitalizácia exemplárov z fondov UKB**
Na základe plánu sa pristúpilo k excerpcii predmetných tlačí z Bibliografie jarmočných a púťových tlačí 18. a 19. storočia z územia Slovenska. V súčinnosti s odborom knižničných fondov boli konkrétne tituly vybrané z fondov UKB (480 kn. j.). Po konzultácii s oddelením reštaurovania dokumentov sa realizovali nevyhnutné odborné zásahy. Po analýze dokumentov z hľadiska územnej slovacity a chronologického vymedzenia vznikol súbor tlačí, ktoré budú v nasledujúcom období bibliograficky spracované a postupne zdigitalizované.
- Projekt **Bibliografia almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1701 – 1918**
Bibliografia obsahuje spolu asi 10 000 záznamov seriálov a článkov k dejinám prírodných vied a medicíny, regionálnym dejinám, dejinám literatúry, činnosti spolkov, cirkevných zborov atď. Ide o uzavretú úlohu, v roku 2020 prebiehali len redakčné práce.

Pracovisko **CDA** sa aktívne zapájalo do vedeckovýskumnej činnosti UKB riešením projektu UAI-CDA-01 **Rozvoj metód dlhodobej ochrany digitálnych prameňov**. V rámci tejto činnosti pracovisko organizovalo v pravidelných intervaloch interné semináre o formátoch a formátovej stratégii CDA. Medzinárodná odborná konferencia CDA LTP 2020, ani medzinárodný seminár LTP platformy krajín V4 sa z dôvodu krátkeho času na prípravu v dôsledku šírenia koronavírusu v roku 2020 nekonal.

Pracovníci odboru **Národná agentúra ISSN** a **Depozit digitálnych prameňov** v rámci vedeckovýskumných projektov UKB riešia dve úlohy.

V úlohe UAI-DDP-01 **Analýza a vyhodnotenie akvizičnej politiky webových zberov** pripravili pracovníci oddelenia Depozitu digitálnych prameňov podrobnú analýzu celoplošného zberu 2020, ktorú plánujú prezentovať na 40. informatickom sympóziu INFOS 2021. Jednotlivé výberové a tematické zbery sa počas roka vyhodnocovali priebežne. Pozornosť sa venovala analýze problémov pri zbere a zle zozbieraným stránkam, testovali sa zbery s rôzne pozmenenými nastaveniami. Aktualizovali sa dokumenty Politika zberu webových prameňov, Politika archivácie e-Born seriálov, Pracovný manuál kurátora webových prameňov a Pracovný manuál kurátora e-Born. Pripravili sa nové dokumenty Pracovný manuál správcu IS DIP, Stratégia Digitálnych prameňov po skončení udržiateľnosti a Podklady pre MK SR k tvorbe Stratégie digitalizácie kultúrneho dedičstva na roky 2021 – 2027. Pracovníci oddelenia vypracovali akvizičný plán zberov na rok 2021, ktorý sa bude aktualizovať podľa potreby.

V rámci druhej úlohy UAI-ISSN-01 **Výskum publikačných formátov e-Born seriálových publikácií** sa pokračovalo v identifikovaní ďalších typov e-Born seriálov z databázy ISSN. Typy seriálov sa identifikovali, aby sa zistil najefektívnejší spôsob archivovania konkrétneho typu. Dosiaľ boli identifikované nasledovné typy e-Born seriálových publikácií:

- a) publikácia v číslach – celé čísla v PDF – do archívu sa ukladajú jednotlivé čísla v PDF,
- b) publikácia v číslach – články v PDF – pomocou špeciálneho softvéru sa vytvorí číslo, ktoré sa ukladá do archívu,
- c) publikácia vo forme aktualizovanej webovej stránky – archivuje sa zberom,
- d) databáza – archivuje sa zberom stránky.

V rámci skupiny c) – publikácia vo forme aktualizovanej webovej stránky sa v roku 2020 identifikovali publikácie s dynamickým obsahom (príklad – Admagazín ISSN 2454-0323 <http://admagazi.sk>). Stránku časopisu sa nepodarilo zozbierať nástrojom Heritrix, ktorým sa zberajú stránky pre webový archív, preto sa urobil test s open source nástrojom Webrecorder. Výsledok testovacieho zberu: stránka sa zozbierala na 100 %. Na základe vykonaného úspešného testu navrhujeme Webrecorder ako nástroj na zber stránok, ktoré sa nezozbierajú Heritrixom a vykonávajú sa potrebné činnosti, aby sa mohol tento nástroj využívať pri zbere webových stránok.

Prieskum grantových možností, koordinácia, administratívna a metodická podpora projektov, spolupráca na projektových aktivitách s inými pamäťovými a fondovými inštitúciami a zastrešenie projektov v oblasti vedy a výskumu patrí k hlavným úlohám **odboru projektového riadenia**.

V roku 2020 sa pracovníci odboru prioritne zamerali na rozvoj projektu webového portálu Profil slovenskej kultúry. Vzhľadom na to, že v roku 2020 neposkytlo MK SR na uvedený projekt finančnú podporu, činnosti sa odvíjali od interných kapacít a dostupných možností prác na projekte.

Portál Profil slovenskej kultúry sprístupnila UKB v roku 2015 ako jedinečného online sprievodcu slovenskou kultúrou, ktorého cieľom je prezentovať slovenskú kultúru a umenie na časovej osi formou pútavých esejí, vrátane prierezových aktuálnych a atraktívnych tém – vytvoriť základ komplexnej prezentácie slovenskej kultúry na jednom mieste, a tým podporiť rozvoj kultúrneho povedomia o Slovensku, stimulovať cestovný ruch a zabezpečiť budovanie pozitívneho imidžu Slovenska doma i v zahraničí.

Profil slovenskej kultúry, ako významný informačný zdroj z produkcie UKB, ponúka zosumarizované informácie o všetkých oblastiach kultúry a umenia, predstavuje kultúrne dedičstvo, prírodné krásy, turistické atrakcie, ale aj dôležité inštitúcie, organizácie, subjekty a i. Je dvojazyčný (slovenčina, angličtina), čím je zároveň prístupný aj pre zahraničných návštevníkov Slovenska či pre zahraničných záujemcov o informácie o Slovensku a jeho kultúre.

Odbor v roku 2020, okrem splnenia úloh zadaných vedením UKB v rámci práce z domu, pokračoval v realizácii rozvojových úloh projektu, a to aj napriek komplikovanejším podmienkam práce v súvislosti so zhoršenou pandemickou situáciou a prijatými protipandemickými opatreniami.

Súčasťou realizovaných prác bolo:

- ✓ doplnenie obrazových materiálov a ich popisov v slovenskom a anglickom jazyku – išlo o 216 fotografií, ktoré odbor projektového riadenia získal tesne pred koncom roka 2019,
- ✓ kontrola a opravy aktuálnych odkazov v článkoch uvedených na webovej stránke, vytvorenie nových odkazov (25 odkazov),
- ✓ doplnenia máp k jednotlivým pamiatkam v rámci kategórie Kultúrne dedičstvo, ktoré umožnia návštevníkovi webovej stránky zistiť, kde presne sa konkrétna pamiatka nachádza – vytvorilo sa 346 odkazov:
 - národné kultúrne pamiatky – 266 odkazov
 - mestské pamiatkové rezervácie – 36 odkazov
 - pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry – 20 odkazov
 - pamiatky svetového dedičstva UNESCO – 24 odkazov
 - propagácia portálu
 - vytvorené nové odkazy na Wikipédii
https://sk.wikipedia.org/wiki/Univerzita_A1_kni%C5%BEnica_v_Bratislave
https://sk.wikipedia.org/wiki/Profil_slovenskej_kult%C3%BAry
 - pridaný aktuálny odkaz na FB UKB
<https://www.facebook.com/100351004182/posts/rozhodujete-sa-kam-%C3%ADs%C5%A5-na-letn%C3%BA-dovolenku-%C4%8Di-v%C3%BDlet-v%C3%BDhodou-je-%C5%BEe-e%C5%A1te-m%C3%A1te-na-ro/10158386806144183/>

Keďže Profil slovenskej kultúry nebol v roku 2020 financovaný formou pridelenia prostriedkov na prioritný projekt, UKB financovala z vlastných zdrojov nové texty, fotografie a preklady textov do anglického jazyka:

- Mgr. Eva Hasalová – Móda a odevný dizajn na Slovensku – Móda v období 50. – 80. rokov – 35 normostrán (NS) + 35 ilustračných fotografií

- Mgr. Zuzana Michalovičová – Lyrizovaná próza a jej podoby vo filme – 27 NS
- PhDr. Peter Michalovič, PhD. – Národná literatúra ako film a Literatúra a film – 30 NS

K 31. 12. 2020 bolo pre webový portál Profil slovenskej kultúry napísaných 1 412 normostrán textu od 55 autorov, ktoré boli ilustrované 1 350 fotografiami od 33 fotografov a 14 inštitúcií.

Vzhľadom k havárii diskového poľa a nedostupnosti Profilu slovenskej kultúry od septembra 2020 sa pracovníci OPR venovali predovšetkým:

- štatistike autorov, textov a fotografií od vzniku portálu,
- príprave tém, ktoré neboli dosiaľ spracované,
- podrobnému prehľadu chýbajúcich fotografií,
- prieskumu voľne prístupných fotografií prostredníctvom špecializovaných portálov,
- plánovaniu nových štruktúr/kategórií/podkategórií v rámci webového portálu v zmysle aktuálnych potrieb (aktuality z oblasti umenia a kultúry, „who is who“ v slovenskej kultúre, tipy na výnimočné podujatia, prehliadky...),
- prieskumu webových stránok s podobným zameraním ako Profil slovenskej kultúry s cieľom zlepšiť webové stránky v budúcnosti,
- online vzdelávaní – predovšetkým sa zamerali na zdokonalenie zručností vo voľne prístupnom softvéri WordPress (v ktorom je vytvorený webový portál Profil slovenskej kultúry),
- prieskumu grantových možností pre UKB (najmä v spolupráci s národnou kanceláriou EÚ programu Kreatívna Európa – so zameraním na možnosti a výzvy v rámci nového programu 2020 – 2027).

Údaje z Google Analytics za obdobie 1. 1. – 31. 8. 2020

(Obdobie dostupnosti portálu v rámci roka 2020 pred haváriou diskového poľa)

Porovnanie údajov z Google Analytics na roky 2016/2017/2018/2019/2020

	2016	2017	2018	2019	2020
relácie/návštevy webovej stránky/ mesačný priemer	1 160	1 985	3 491	4 839	7 927
používatelia/ mesačný priemer	863	1 562	2 810	3 920	6 311
zobrazenia stránok/ mesačný priemer	3 865	4 720	6 701	7 874	11 986

V roku 2020 sa návštevnosť Profilu slovenskej kultúry výrazne zvýšila, portál dosiahol dvojnásobnú návštevnosť v porovnaní s rokom 2019 a konkrétne za mesiace apríl a máj 2020 bol, od sprístupnenia v roku 2015, zaznamenaný rekordný počet návštevníkov: **10 388** (apríl 2020) a **9 932** (máj 2020).

3.3 EXPOZIČNÁ, VÝSTAVNÁ A PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ

Multifunkčné kultúrne centrum (MFKC) v súčinnosti s odbornými pracoviskami UKB a v spolupráci so zahraničnými veľvyslanectvami a inými partnerskými kultúrnymi a vzdelávacími inštitúciami pravidelne organizuje a spoluorganizuje široké spektrum podujatí regionálneho, celoštátneho i medzinárodného významu pre rôzne cieľové skupiny. V roku 2020 bolo v UKB realizovaných spolu 184 kultúrno-vzdelávacích podujatí, ktoré navštívilo celkovo 2 206 návštevníkov.

Pozitívny vplyv na programovú štruktúru Multifunkčného kultúrneho centra malo od začiatku roka 2020 rozširovanie, resp. pokračovanie v rozširovaní spolupráce s domácimi aj so zahraničnými vedeckými a akademickými inštitúciami, kultúrnymi inštitútmi a veľvyslanectvami, s občianskymi združeniami a subjektmi neziskového sektora, médiami a vzdelávacími inštitúciami. Realizované programy zahŕňali široké spektrum tém z oblasti aktuálneho spoločenského a kultúrneho diania.

Organizovanie podujatí MFKC v roku 2020 však výrazne ovplyvnila situácia v spojitosti s šírením COVID-19 a prijatím mimoriadnych opatrení, v dôsledku ktorých boli v UKB v priebehu roka 2020 zrušené/ preplánované na rok 2021 mnohé významné podujatia.

Od januára 2020 bola verejnosti prístupná výstava **100 rokov prvého knižničného zákona / 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po roku 1919** o dvoch významných výročiach v dejinách knihovníctva – 100 rokov od prijatia prvého knižničného zákona a 100 rokov od založenia UKB, slávnostne otvorená v decembri 2019, pri príležitosti osláv 100. výročia UKB.

Prvá časť výstavy, zostavená Národnou knižnicou ČR, objasňovala udalosti spojené so 100. výročím prijatia zákona o verejných knižniciach obecných. Jedinečnosť zákona v celosvetovom meradle bola v tom, že ako prvý zaviedol zákonnú povinnosť zriadiť knižnicu v každej obci na území celého štátu.

Druhá časť výstavy, zostavená UKB, osvetlila počiatky budovania jednej z najvýznamnejších knižničných inštitúcií v Československu. Jej súčasťou bol aj prezentovaný archívny materiál z fondov Archívu Univerzitnej knižnice v Bratislave a výberová publikačná činnosť riaditeľov Knižnice Univerzity Komenského v Bratislave.

Slávnostné otvorenie výstavy sa konalo 9. 12. 2019 za účasti Silvie Stasselovej, generálnej riaditeľky UKB, Petra Marákyho, predsedu Spoločnosti priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave a autorov výstavy Renáty Salátovej z Národnej knižnice ČR a Matúša Kaščáka z UKB. Vernisáže sa zúčastnilo 80 návštevníkov.

Slávnostné otvorenie výstavy 100 rokov prvého knižničného zákona / 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po roku 1919, foto L. Zupko

Ďalším z januárových podujatí, ktoré si pripomenuli 100. výročie založenia UKB bola výstava **Budovy UKB v premenách času**. Výstava, prostredníctvom jednotlivých panelov dokumentujúcich časovú os premien historických budov UKB, zdôraznila dôležité medzníky, ktoré formovali priestory UKB do dnešnej podoby modernej multifunkčnej kultúrnej a otvorenej inštitúcie celoslovenského významu.

Vo februári (13. 2. 2020) prebehlo v priestoroch knižnice v poradí **3. rokovanie Sektorovej rady pre kultúru a vydavateľstvo** v rámci národného projektu Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v Slovenskej republike (NP SRI) pod gesciou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Projekt je kontinuálnym pokračovaním národného projektu Národná sústava povolaní. Prioritne má zabezpečiť súlad dopytovej a ponukovej stránky trhu práce vrátane procesov riadenia inovácií v rámci zisťovania alebo predvídania potrieb na vykonávanie pracovných činností na pracovných miestach na trhu práce podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva.

V dňoch 12. – 13. 2. 2020 sa v UKB uskutočnila Medzinárodná vedecká konferencia TED (The Trans-European Dialogue) 2020 – **Politické aspekty byrokracie: postavenie vysokých štátnych úradníkov v neistej dobe**, venovaná otázkam budovania kvalitného štátu, spolupráci medzi úradníkmi a politikmi a zodpovednosti za verejnú hodnotu. Podujatie, v spolupráci s UKB, usporiadal Ústav verejnej politiky – Fakulta sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka sa dňa 14. 2. 2020 konala konferencia **Jazyk ako priestor domova**. Konferencia priniesla pohľad na materinský jazyk z hľadiska jeho vplyvu na budovanie vnútorného bezpečia dieťaťa. Predstavila jazyk ako konštruktívny prvok pri psychosociálnom vývine detí s cieľom poukázať na to, ako súvisí rozvíjanie vzťahu k materinskému jazyku s kultivovaním osobnosti. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou ministerky kultúry SR Ľubice Laššákovej a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Podujatie slávnostne otvorili Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB a Peter Tvrdoň, riaditeľ Bibiany.

Výber fotografií z podujatia Jazyk ako priestor domova, foto: Ľ. Zupko

Dňa 27. 2. 2020 usporiadali Slovenská pedagogická spoločnosť a Slovenské centrum PEN v spolupráci s UKB diskusiu/ prednášku **Alternatívna slovenská kultúra** akademičky, spisovateľky a komparatistky Márie Bátorovej. Autorka prezentovala svoj vedecký výskum venovaný tabuizovaným témam slovenských literárnych dejín. Na svojom konte má 17 kníh a stovky štúdií v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch. Do slovenskej literárnej vedy priniesla nové poznatky o autoroch literárnej moderny a novú metódu kontextov, ktorou začlenila slovenských autorov do nadnárodného kontextu, sledujúc tak poslanie – „doplňať poznatky literárnych dejín o kontexty, ktoré kvôli nedemokratickému systému nemohli uzrieť svetlo sveta a obohatiť tak našu súčasnú kultúru.“

V marci 2020 bola v priestoroch knižnice otvorená panelová výstava **Žitnoostrovské pastelky 1996 – 2019** ako súčasť medzinárodnej výtvarnej súťaže pre deti predškolského veku, do ktorej sa každoročne zapája 1 500 – 3 000 detí z 21 krajín Európy a Ázie. Kresby hodnotila odborná porota pod vedením historika umenia Bohumíra Bachratého, súčasne s výberom 50 najlepších diel. Reprezentačná výstava predstavovala prierez najkrajších kresieb detí do 7 rokov s cieľom poukázať na detskú fantáziu, hravosť, spontánnosť a nezaujatosť umeleckým akademizmom. Podujatie bolo súčasťou programu Týždňa slovenských knižníc 2020 v UKB.

Mesiacu marec, tradične zameranému na knihu a čítanie, dominoval 21. ročník celoslovenského podujatia **Týždeň slovenských knižníc 2020** (TSK 2020) s cieľom pozitívne zviditeľňovať knižnice ako kultúrne a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom najrozmanitejšieho spektra aktivít a podujatí. TSK 2020 sa niesol v znamení motta „Knižnice pre všetkých“, propagovaného s pomocou ambasádorky podujatia Evy Pavlíkovej, členky činohry Divadla Andreja Bagara v Nitre.

Návštevníci mali počas TSK 2020 možnosť zúčastniť sa v UKB mnohých akcií a podujatí, akými boli napr. prezentácie knižničných služieb, exkurzie s odborným výkladom, výstavy, premietania, prezentácie odbornej činnosti jednotlivých oddelení a i. V rámci sprievodných akcií boli používateľom UKB odpustené poplatky z omeškania za nedodržanie výpožičnej lehoty, návštevníkom boli odpustené poplatky za registráciu a individuálnym používateľom bolo k dispozícii aj bezplatné poskytnutie kópií článkov zo slovenských a zahraničných knižníc v rámci MVS a MMMVS.

Pri príležitosti TSK 2020 sa v UKB uskutočnilo niekoľko hlavných podujatí. Medzi inými aj odborné podujatie **100 rokov 1. knižničného zákona / 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po roku 1919** nadväzujúce na rovnomennú výstavu, venované dvom významným výročiam v dejinách knihovníctva a vzdelanosti na území Česka a Slovenska s prednáškami Matúša Kaščáka (Archív a správa registratúry UKB) a Renáty Salátovej (NK ČR). Podujatie slávnostne otvorila Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB, partnerom podujatia bola Spoločnosť priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Odborné podujatie 100 rokov 1. knižničného zákona / 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po r. 1919, foto: R. Erent

Ďalším z hlavných podujatí v rámci TSK 2020 v UKB bola prezentácia odbornej publikácie z produkcie UKB – ***Tlače 16. storočia v UKB: Generálny katalóg tlačí 16. storočia zachovaných na území Slovenska***. Prezentácia sa uskutočnila 5. 3. 2020 za účasti autoriek a pod patronátom vedúcej kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí UKB Kláry Mészárosovej. Katalóg je výstupom dlhoročnej vedeckovýskumnej úlohy zameranej na spracovanie tlačí 16. storočia a obsahuje 1 609 titulov pochádzajúcich najmä z fondu tzv. starej jezuitskej knižnice bratislavského jezuitského kolégia, založeného v roku 1626. Podujatie zaznamenalo veľký počet záujemcov z odbornej aj širokej verejnosti. Prezentáciu slávnostne otvorila Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB, partnerom podujatia bola Spoločnosť priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave (SPUK).

Tlače 16. storočia v UKB – prezentácia publikácie z produkcie UKB

Počas TSK 2020 v UKB sa bohatej účasti návštevníkov tešili aj odborné prezentácie organizované oddelením reštaurovania dokumentov UKB, v rámci ktorých pracovníci predstavili svoju odbornú činnosť – formou úvodu do problematiky reštaurovania dokumentov.

Exkurzia spojená s odborným výkladom Radky Benžovej z oddelenia reštaurovania dokumentov, foto: R. Erent

Ukážka používaných nástrojov a surovín na pracovisku, foto: R. Erent.

Ďalším z navštevovaných podujatí TSK 2020 bola **výstava edičnej činnosti kabinetu retrospektívnej bibliografie** za uplynulých 5 rokov, spojená s prezentáciou najnovších publikácií Bibliografia almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku (1701 – 1918), Studia Bibliographica Posoniensia 2019 a Periodiká v minulosti a súčasnosti. Vystavované exempláre (bibliografie, zborníky a monografia) predstavili výsledky bibliografickej a vedeckovýskumnej činnosti v oblasti retrospektívnej bibliografie a dejín knižnej kultúry na Slovensku.

Počas celého podujatia TSK 2020 boli pre návštevníkov pripravené prezentácie služieb odboru digitalizácie, depozitu digitálnych prameňov, hudobného kabinetu, ako aj inštruktáže na témy „Ako si objednať knihu alebo článok z inej slovenskej alebo zahraničnej knižnice“ a „Prečo hľadať informácie v Súbornom katalógu periodík“.

Súčasťou programu TSK 2020 boli organizované prehliadky priestorov UKB s výkladom o ponuke služieb knižnice a umiestnení knižničného fondu, ale aj inštruktážou „Ako vypracovať rešerš“, či moderované exkurzie do CDA, premietania oscarových filmov a iné.

Pri príležitosti Dní kultúrneho dedičstva pripravil kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí UKB v dňoch 7. 9. – 19. 9. 2020 na Barokovom nádvorí UKB výstavu ***Danteho Božská komédia v Univerzitnej knižnici v Bratislave***. UKB uchováva vo svojom knižničnom fonde niekoľko desiatok vydání Danteho Božskej komédie, základného diela erópskej a svetovej literatúry. Autorky výstavy Klára Mészárosová, Michaela Sibylová, Alexandra Ballová a Nela Vrtochová predstavili výber najzaujímavejších exemplárov s ukážkami ilustrácií, ktoré obsahujú vydania Danteho Božskej komédie. Posledné slovenské vydanie s ilustráciami Miroslava Cipára, vyhodnotené ako najkrajšia kniha roka, vyšlo v roku 2019.

V rámci vernisáže bol prezentovaný katalóg pracoviska so súpisom všetkých vydaní Božskej komédie v UKB a odzneli prednášky autoriek výstavy na tému slovenské preklady Danteho Božskej komédie, ilustrácie Božskej komédie, jazykový rozbor tlačí Danteho Božskej komédie vo fonde UKB, ako aj prednáška Dante Alighieri a jeho ilustrované benátske vydanie Božskej komédie z roku 1564 uchovávané v UKB.

Účastníci vernisáže výstavy Danteho Božská komédia v UKB

V priestoroch UKB bola 9. septembra slávnostne otvorená výstava ***Trianon v dokumentoch – Storočná história hraníc Slovenska***. Podujatia sa zúčastnil minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ivan Korčok, minister vnútra SR Roman Mikulec, veľvyslanci, zástupcovia diplomatických zborov na SR a ďalší významní hostia. S otváracími príhovormi vystúpili Roman Mikulec, minister vnútra SR, Mária Mrížová, riaditeľka odboru archívov a registratúr ministerstva vnútra SR a Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB. Zámerom výstavy bolo prezentovať význam Trianonskej zmluvy pre Slovensko prostredníctvom vystavovaných archívnych dokumentov, dobových máp a plánov. Podujatie usporiadali Ministerstvo vnútra SR, Historický ústav SAV a UKB.

Slávnostné otvorenie výstavy Trianon v dokumentoch, foto: C. Bachratý

Pri príležitosti otvorenia výstavy sa v UKB zároveň konala rovnomená konferencia **Trianon v dokumentoch – Storočná história hraníc Slovenska**, ktorú pozdravnými príhovormi otvorili Adrián Jenčo, generálny riaditeľ sekcie verejnej správy MV SR, a Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB.

S príspevkami v prvý deň konferencie vystúpili zástupcovia MV SR, Slovenského národného archívu, Pamiatkového úradu a štátnych archívov v Bratislave, Nitre, Košiciach a v Banskej Bystrici. Po otváracích príhovoroch odznali prvé témy: Slovenskí poslanci a mierová konferencia, Rozhraničovanie česko-slovensko-maďarskej štátnej hranice – Trianonská zmluva v teréne a hraničných dokumentoch.

Ďalšie príspevky sa venovali témam: Malý pohraničný styk na maďarsko-slovenskej hranici do Viedenskej arbitráže (1918 – 1938), Vybrané pramene k dejinám Trianonu v Štátnom archíve v Banskej Bystrici, Trianonská cesta v regióne južného Zemplína, Trianonská zmluva a stredoveké výtvarné pamiatky. Sériu prednášok prvého dňa konferencie uzavrel príspevok Trianon v archívnych dokumentoch Slovenského národného archívu a záverečná diskusia.

Druhý deň konferencie otvoril príspevok: Slovensko-maďarská štátna hranica – od Trianonu po dnešok (MV SR, odbor správy štátnych hraníc). So zameraním na kľúčovú problematiku Trianon pokračovali príspevky prednášateľov Historického ústavu SAV, Univerzity J. Seleyho, Vysokej školy ekonomickej v Prahe a Historického ústavu MAV v Budapešti. V priebehu dňa odznali príspevky ako napríklad Bratislava a jej predmostie v česko-slovenskom zahraničnom odboji a na mierovej konferencii, Prvý rok

československej štátnosti na Maďarmi obývanom južnom Slovensku, Tri meritórne rozhodnutia maďarskej vlády – vyslanie delegácie do Paríža, prijatie podpisu mierovej zmluvy a jeho personálne zabezpečenie.

Popoludňajšie príspevky sa zamerali na témy: Slovjacká otázka a maďarská zahraničná politika pred a po Trianone, Politické a vojenské aspekty súčinnosti Malej dohody v rokoch 1919 – 1921. Konferenciu zakončil príspevok: Trianon, (česko)-slovensko-maďarské vzťahy a šport v medzivojnovom období so záverečnou diskusiou a slovom na záver.

Účastníci konferencie Trianon v dokumentoch, foto: C. Bachratý

V priestoroch UKB sa konal (24. 9. 2020) 14. ročník medzinárodnej konferencie **Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl**, ktorú organizovala Slovenská pedagogická knižnica v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. V tematických celkoch sa prezentovala analýza stavu školských knižníc v SR za rok 2019, ako aj poznatky o celoštátnom reprezentatívnom prieskume detí a mládeže zameranom na čítanie kníh, čitateľské správanie či zvyčajné spôsoby trávenia voľného času. Diskutovalo sa aj o vplyve rodinného a školského prostredia na vzťah detí ku knihám a k čítaniu všeobecne, rovnako o vzdelávaní žiakov v digitálnom prostredí.

V rámci uvedeného podujatia sa uskutočnilo aj slávnostné ocenenie víťazov 15. ročníka celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc 28. októbra 2019.

V dňoch 9. – 11. 10. 2020 sa UKB zapojila do XII. ročníka kultúrno-výchovného podujatia **Víkend otvorených parkov a záhrad 2020**. Cieľom podujatia bolo atraktívnym spôsobom prezentovať hodnoty predovšetkým historických parkov a záhrad verejnosti – upozornením na tieto hodnoty viesť ľudí k ich aktívnej ochrane a zároveň prezentovať prácu ľudí, ktorí sa na tvorbe a údržbe parkov a záhrad Slovenska podieľali a podieľajú.

V rámci podujatia boli návštevníkom sprístupnené mnohé zelené lokality, medzi nimi aj Lisztova záhrada v UKB s možnosťou účasti na komentovaných prehliadkach. Počas víkendu navštívilo Lisztovu záhradu takmer 700 záujemcov.

Účastníci XII. ročníka kultúrno-výchovného podujatia *Víkend otvorených parkov a záhrad 2020*

Dňa 12. októbra 2020 sa v priestoroch UKB uskutočnila konferencia **Deň samizdatu 2020**. Cieľom stretnutia bolo pripomenúť dôležitú prácu redaktorov, tlačiarov a distribútorov periodických samizdatov, ktorí za svoju odvahu čelili perzekúciám režimu. Súčasťou konferencie bola moderovaná diskusia s tvorcami samizdatov, historikmi Ústavu pamäti národa a členmi občianskeho združenia samizdat.sk. Podujatie sa konalo pri príležitosti pripomenutia Dňa samizdatu (12. októbra).

Účastníci konferencie Deň samizdatu, foto: L. Zupko

V UKB 19. októbra 2020 bola verejnosti sprístupnená výstava **Gianni Rodari a jeho rozprávkový svet/ Figure per Gianni Rodari**. Výstava, pri príležitosti 100. výročia narodenia jedného z najvýznamnejších detských autorov, vznikla pre medzinárodný veľtrh detských kníh v Bologni z iniciatívy regiónu Emilia-Romagna pod kurátorským dohľadom Cooperativa Giannino Stoppani/Accademia Drosselmeier. Pozostávala zo 63 ilustrácií z dielne 21 významných talianskych výtvarných umelcov, ktorí sprevádzali Rodariho detskú tvorbu od šesťdesiatych rokov až po súčasnosť. V Bratislave bola expozícia rozšírená o slovenský kontext – slovenské vydania Rodariho rozprávok a multimediálnu časť, audioknihu Rozprávok po telefóne (Artforum, 2016) a animovaný film Hviezdny taxík Juraja Krumpolca a Igora Derevenca.

V dňoch 21. – 30. 10. 2020 sa konala v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva výstava pod názvom **Výročné školské správy: Svedectvo vzdelávacieho procesu na Slovensku (1701 – 1953)**. Na vzorke vystavených dokumentov z fondu UKB boli predstavené výročné správy rôznych druhov a typov škôl od základných až po vysoké školy v ich jazykovej rozmanitosti. Výstavu pripravili v kabinete retrospektívnej bibliografie.

Podujatie mohla verejnosť „navštíviť“ aj online, z pohodlia svojich domovov prostredníctvom zdieľanej „fotoreportáže“ výstavných panelov.

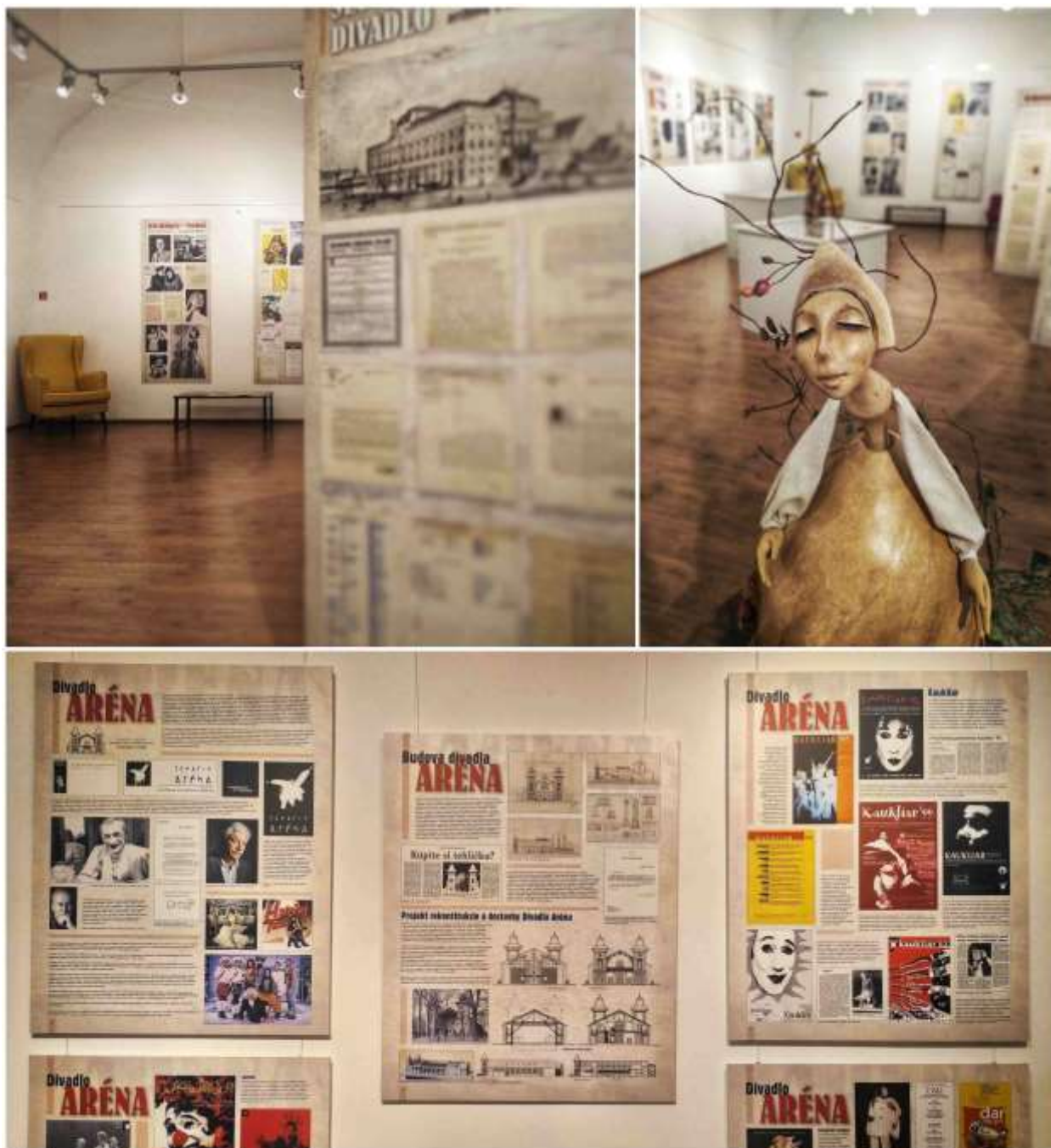
Výstava Gianni Rodari a jeho rozprávkový svet – vystavované panely, foto: C. Bachratý

Dňa 19. novembra UKB v spolupráci so Stredoeurópskym domom fotografie usporiadala **výstavu umeleckých fotografií Alana Hyžu** a súťažnú výstavu najlepších fotografických kníh v strednej a východnej Európe za roky 2019 – 2020 v kategórii Historická fotografia a v kategórii Súčasná fotografia, ktoré si mohli návštevníci prelistovať v priestoroch výstavnej sály UKB. Podujatie sa konalo pri príležitosti Mesiaca fotografie 2020.

Priestory výstavnej sály s expozíciou fotografií Alana Hyžu a výberu fotografických kníh, foto R. Erent

V UKB bola 8. decembra 2020 verejnosti sprístupnená výstava *Za oponou času* s expozíciou archívnych dokumentov o bratislavských divadlách. Unikátnu výstavu pripravil Štátny archív v Bratislave v spolupráci s UKB pri príležitosti Roku slovenského divadla, ktorá pripomenula 100. výročie založenia Slovenského národného divadla a 190. výročie uvedenia prvého ochotníckeho predstavenia na Slovensku. Výstava pozostávala z 27 výstavných panelov s archívnymi dokumentmi, ktoré informovali o počiatkoch divadelníctva a divadelného školstva na Slovensku s dôrazom na históriu divadelníctva v Bratislave. Podujatie priblížilo vznik a pôsobenie bratislavských divadiel a prinieslo prierez bohatými divadelnými sezónami sprevádzanými množstvom fotografií, plagátov, bulletinov a periodík.

Expozícia výstavy Za oponou času

Podujatia organizované pracoviskami DK NATO, IDS UNESCO a Hudobný kabinet UKB

Na rok 2020 boli pracoviskami UKB – IDS UNESCO a DK NATO – plánované viaceré podujatia. Mnohé z týchto podujatí oboch pracovísk boli však v dôsledku pandemických opatrení napokon zrušené.

V období od 1. 9. do 30. 9. 2020 pripravili pracovníci DK NATO výstavu novínok z fondu, z oblasti medzinárodných vzťahov, obrany a bezpečnosti súčasného sveta, ako aj vojenskej histórie Slovenska a sveta, spolu 43 titulov. Nové knihy pracovisko predstavilo návštevníkom v používateľských priestoroch budovy UKB na Ventúrskej.

V dôsledku zatvorenia UKB v októbri 2020 a zrušenia hromadných kultúrnych podujatí musela DK NATO pristúpiť k preplánovaniu väčšiny podujatí na rok 2021, napr. 14. ročníka výročnej konferencie Slovenské bezpečnostné fórum, či prezentácií nových publikácií venovaných historickým udalostiam 1. a 2. svetovej vojny na Slovensku.

Podujatia IDS UNESCO, už tradične spoluorganizované s partnermi – Slovenskou spoločnosťou pre štúdium náboženstiev pri SAV, Slovenskou asociáciou sociálnych antropológov a Slovenskou orientalistickou spoločnosťou pri SAV – by sa mali realizovať v roku 2021, v závislosti od epidemiologickej situácie v SR.

Z podujatí, ktoré IDS UNESCO usporiadalo v roku 2020 možno spomenúť prednášku z cyklu Náboženstvá pod drobnohľadom pod názvom *Stará viera v novom šate: moderné pohanstvo vo svete a na Slovensku*, venovanú témam predkresťanských vier Európy a modernému pohanstvu. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre štúdium náboženstiev pri SAV v Bratislave. Prednášku viedol Michal Puchovský z Ústavu religionistiky Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne.

Prezentácia Mgr. Michala Puchovského

Pre študentov pridružených škôl UNESCO zorganizovalo 25. 1. 2020 IDS UNESCO v spolupráci s Dokumentačným strediskom holokaustu prednášku *My a oni? Holokaust na Slovensku 1938 – 1945*, zameranú na vzťahy Židov a Slovákov v rokoch 1938 – 1945 v súvislosti so vznikom antisemitizmu a holokaustu na Slovensku. Postupné obmedzovanie práv a vylučovanie Židov spomedzi väčšinovej spoločnosti vyústilo až do ich deportácií do nacistických koncentračných táborov. Hlavnou témou prednášky boli rozličné odtiene vzťahov Židov a Slovákov v rokoch 1938 – 1945. Práve 27. januára 2020 uplynulo 75 rokov od oslobodenia nacistického koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz-

Birkenau, ktoré si každoročne pripomínáme ako Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu. Prednášala Michala Lónčíková, historička z Dokumentačného strediska holokaustu v Bratislave.

V rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva (DEKD) 2020 sa 17. 9. 2020 uskutočnil workshop s názvom **Škola remesiel ÚLUV – tvorivé dielne pre študentov Pridružených stredných škôl UNESCO v SR**. Podujatie organizovalo IDS UNESCO v spolupráci s Ústredím ľudovej umeleckej výroby. Študentky zo Školy umeleckého priemyslu v Bratislave sa oboznámili s technikami tradičných ľudových výrob na Slovensku, ako je napr. drotárstvo a maľba na sklo. Aktivita v nich stimulovala kreativitu a hrdosť na vlastnoručne vyrobený predmet, ktorý si z workshopu odniesla každá študentka. Okrem toho študentky mali možnosť nahliadnuť do histórie remesla a oboznámiť sa s jeho tradíciou.

Účastníčky workshopu pri tvorbe

Pri príležitosti 75. výročia vzniku OSN usporiadalo IDS UNESCO v spolupráci so Sekretariátom Slovenskej komisie pre UNESCO pri Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Historickým ústavom SAV výstavu **75. výročie vzniku OSN a Slovensko**. Na osemnástich paneloch sa návštevníci zoznámili s históriou tejto organizácie a s významnými Slovákmi, ktorí prispeli k jej vzniku a fungovaniu.

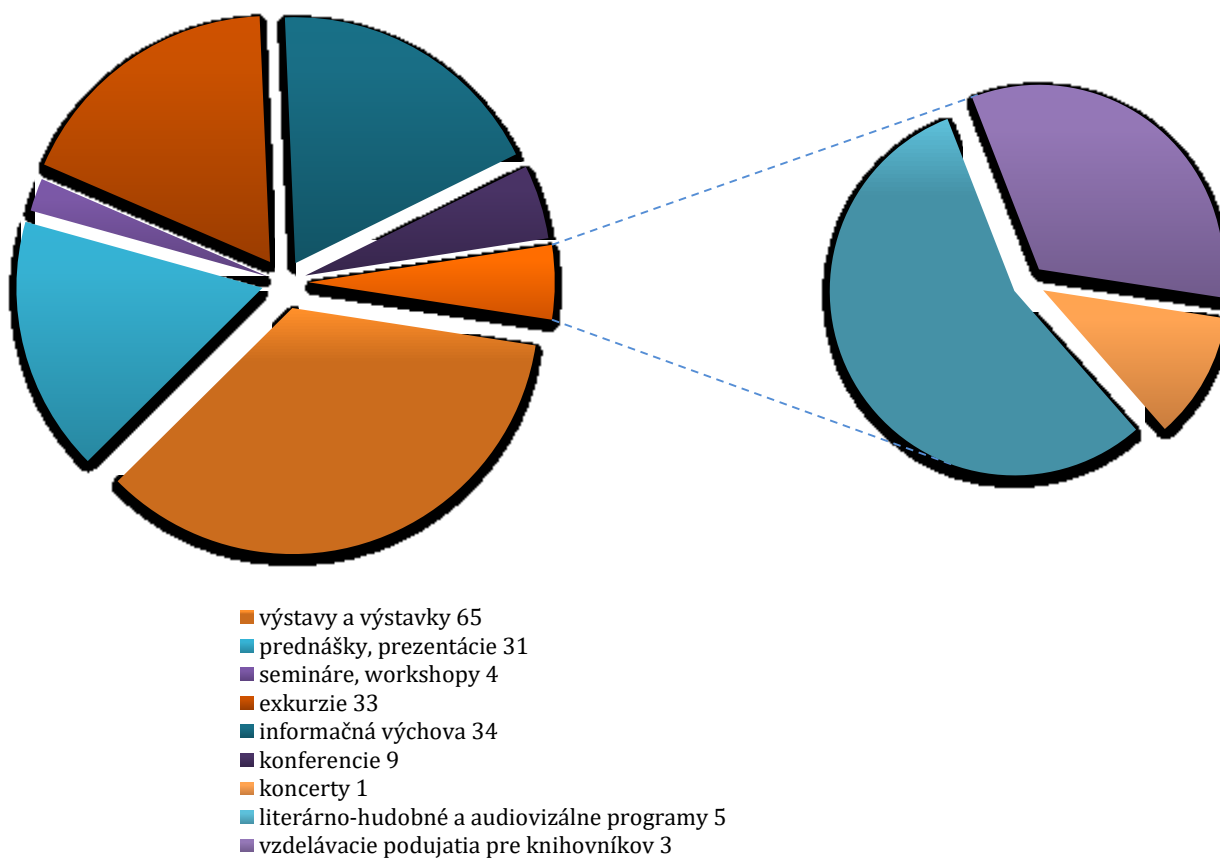
Pre návštevníkov knižnice súčasne pripravilo IDS UNESCO **výstavku dokumentov z fondov Depozitnej knižnice OSN a UNESCO**. Výstavka bola dostupná verejnosti na prvom poschodí knižnice pred študovňou elektronických dokumentov od 1. 11. 2020 do 31. 12. 2020.

Z plánovaných podujatí na rok 2020 usporiadal **hudobný kabinet UKB** 22. 1. 2020 **Operný koncert** študentov speváckeho odboru a pedagógov odboru klavírnej spolupráce Konzervatória v Bratislave. Koncerty v spolupráci Hudobného kabinetu UKB a Konzervatória v Bratislave, organizované v priestoroch UKB, sa pravidelne tešia veľkému záujmu publika.

Účinkujúci Operného koncertu, foto: R. Erent

Podujatia zrealizované v UKB v roku 2020

Zahraničná spolupráca

Aktivity UKB v oblasti zahraničnej spolupráce v roku 2020 súviseli s členstvom UKB vo významných medzinárodných knižničných asociáciách, agentúrach a konzorciách (IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions, LIBER, ISSN, IIPC, EOD a i.). V súvislosti s aktivitami v medzinárodných asociáciách je dôležité spomenúť pôsobenie Silvie Stasselovej, generálnej riaditeľky UKB v Stálom výbore IFLA pre akademické a vedecké knižnice (IFLA Academic and Research Libraries Section Standing Committee).

V nadväznosti na minuloročné stretnutie hlavných knižničných inštitúcií Českej a Slovenskej republiky (Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna v Brne, Slovenská národná knižnica v Martine a Univerzitná knižnica v Bratislave), ktoré sa konalo v dňoch 10. až 12. 4. 2019 v Olomouci, na ktorom sa zástupcovia najvýznamnejších knižníc v SR a ČR dohodli na vzájomnej spolupráci a založení Fóra ústredných knižníc ČR a SR, bolo začiatkom roka 2020 podpísané **Memorandum o spolupráci**. Hlavné oblasti uzatvorenej spolupráce týchto knižníc sú:

- odkysľovanie papiera – možnosť vzniku spoločného odkysľovacieho pracoviska,
- digitalizácia – spoločné dátové štandardy a sprístupňovanie digitálnych dokumentov,
- projekt Zeptejte se knihovny / Spýtajte sa knižnice,
- vzdelávanie knihovníkov,
- kultúrne projekty,
- spoločná príprava výstav.

Memorandum o spolupráci podpísali generálni riaditelia / riaditelia knižníc z ČR a SR:

- Martin Kocanda, generálny riaditeľ Národní knihovny ČR
- Katarína Krištofová, generálna riaditeľka Slovenskej národnej knižnice
- Silvia Stasselová, generálna riaditeľka Univerzitnej knižnice v Bratislave
- Tomáš Kubíček, riaditeľ Moravskej zemskej knižnice v Brne

Významné zahraničné návštevy v UKB

Význam UKB ako symbolu slovenskej kultúrnej diplomacie dokazujú aj zahraničné návštevy, ktoré sa uskutočnili za účelom rokovaní či uzavretí dohody o spolupráci UKB s rôznymi dôležitými partnermi a zahraničnými zastupiteľstvami pôsobiacimi na Slovensku. V roku 2020 zaznamenala UKB niekoľko významných zahraničných návštev:

Predstavitelia zasadnutia výkonného výboru CENL

Dňa 28. 1. 2020 navštívili UKB predstavitelia významných knižníc v rámci zasadnutia výkonného výboru CENL (Konferencia riaditeľov európskych národných knižníc), ktoré prebiehalo v priestoroch veľkej zasadačky na riaditeľstve UKB. Stretnutie sa uskutočnilo vďaka obojstrannej spolupráci dvoch najvýznamnejších slovenských knižníc – Univerzitnej knižnice v Bratislave a Slovenskej národnej knižnice v Martine.

Pre UKB bolo cťou hostiť predstaviteľov takých významných knižníc, akými sú: The British Library (Britská národná knižnica), Royal Library of Belgium (Belgická národná knižnica), Österreichische Nationalbibliothek (Rakúska národná knižnica), aj vrátane zástupcov Slovenskej národnej knižnice, ktorých oficiálne za rezort kultúry SR privítal aj p. Cigáň, riaditeľ odboru medzinárodnej spolupráce a protokolu Ministerstva kultúry SR.

Účastníci zasadnutia si pripomenuli aj 100. výročie vzniku UKB, prezreli priestory knižnice a unikátnu Bašagičovu zbierku islamských rukopisov, zapísanú v medzinárodnom registri programu UNESCO Pamäť sveta.

Zástupkyňa ruskej knižnice Rudomino s veľvyslancom Rukej federatívnej republiky

Dňa 11. 2. 2020 navštívila UKB zástupkyňa ruskej knižnice Rudomino v sprievode zástupcu veľvyslanectva Ruskej federatívnej republiky s cieľom rokovať o možnostiach spolupráce s UKB.

Po rokovaní si spoločne prezreli priestory knižnice, výstavu „100 rokov prvého knižničného zákona a Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919“ s odborným výkladom Matúša Kaščáka a unikátnu Bašagičovu zbierku islamských rukopisov, zapísanú v medzinárodnom registri programu UNESCO Pamäť sveta, s odborným výkladom Kláry Mészárosovej.

Veľvyslanec Španielska J. E. pán Luis Belzuz de los Ríos

Dňa 18. 2. 2020 navštívil UKB veľvyslanec Španielska J. E. pán Luis Belzuz de los Ríos v sprievode zástupcu Španielskeho veľvyslanectva z dôvodu spoločného rokovania s UKB ohľadom darovania knižných publikácií. Potom si spoločne pozreli priestory knižnice a unikátnu Bašagičovu zbierku islamských rukopisov, zapísanú v medzinárodnom registri programu UNESCO Pamäť sveta, s odborným výkladom Kláry Mészárosovej.

Veľvyslankyňa Indonézskej republiky na Slovensku J. E. pani Adiyatwidi Adiwoso Asmady

Dňa 19. 2. 2020 navštívila UKB veľvyslankyňa Indonézskej republiky na Slovensku J. E. pani Adiyatwidi Adiwoso Asmady spolu s delegáciou z veľvyslanectva Indonézskej republiky na Slovensku za účelom prehliadky unikátnej Bašagičovej zbierky islamských rukopisov, zapísanej v medzinárodnom registri programu UNESCO Pamäť sveta, s odborným výkladom Kláry Mészárosovej.

Veľvyslankyňa Tureckej republiky na Slovensku J. E. pani Aslıgül Üğdül

Dňa 23. 7. 2020 navštívila UKB veľvyslankyňa Tureckej republiky na Slovensku J. E. pani Aslıgül Üğdül v sprievode zástupcov veľvyslanectva s cieľom rokovať o úzkej spolupráci medzi veľvyslanectvom a UKB. Počas svojej návštevy darovala knižnici 130 titulov kníh o histórii, kultúre, literatúre a archeologickom dedičstve Turecka, ktoré budú k dispozícii prostredníctvom prezenčných aj absenčných výpožičiek pre veľký počet používateľov UKB.

Pri tejto príležitosti zástupcovia Veľvyslanectva Tureckej republiky na Slovensku navštívili aj výstavu „100 rokov prvého knižničného zákona a Univerzitnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku po roku 1919“ a používateľské priestory knižnice, vrátane historickej Lisztovej záhrady.

Veľvyslanec Iránskej islamskej republiky v Rakúsku J. E. Dr. Abbas Bagherpoura Ardekani

Dňa 13. 10. 2020 navštívil UKB nový veľvyslanec Iránskej islamskej republiky v Rakúsku, akreditovaný aj pre Slovensko, J. E. pán Dr. Abbas Bagherpoura Ardekani v sprievode zástupcov veľvyslanectva za účelom prehliadky priestorov knižnice a unikátnej Bašagičovej zbierky islamských rukopisov, zapísanej v medzinárodnom registri programu UNESCO Pamäť sveta, s odborným výkladom Kláry Mészárosovej.

Ohlasy v médiách

Propagácia všetkých pripravovaných podujatí a aktivít UKB sa zabezpečila prostredníctvom jej webovej stránky, portálov www.citylife.sk a www.infolib.sk a sociálnych sietí Facebook a Instagram. Súčasne sa v roku 2020 pri propagácii podujatí, služieb a fondov aktívne rozvíjala aj spolupráca UKB s médiami.

V rámci 21. ročníka celoslovenského podujatia **Týždeň slovenských knižníc 2020** bol zvýšený záujem médií o pripravené aktivity a podujatia v UKB, o ktorých bola verejnosť informovaná z rôznych zdrojov a portálov (napríklad <http://www.infolib.sk/sk/> a <https://www.citylife.sk/>).

Média venovali zvýšený záujem aj ďalším aktivitám a podujatiam UKB, ktoré sa konali v priestoroch knižnice v čase, keď to epidemiologická situácia umožňovala, z ktorých najvýznamnejšie boli napríklad:

- Výstava **100 rokov prvého knižničného zákona a 100 rokov Univerzitetnej knižnice v Bratislave a počiatky jej vzniku od roku 1919**, ktorej vernisáž sa konala na konci roka 2019 a bola pripravená v spolupráci s Národnou knihovnou v Prahe. Jej súčasťou v rámci TSK 2020 boli aj odborné prednášky autorov a komentované prehliadky. Výstavu propagovali nielen rôzne médiá, ale aj portál „učiteľské noviny“ v rámci blogu *100 rokov Prvého knižničného zákona a Univerzitetnej knižnice v Bratislave*
 - <https://www.ucn.sk/ucitelske-blogy/100-rokov-prveho-kniznicneho-zakona-a-univerzitetnej-kniznice-v-bratislave>.
- Konferencia o materinskom jazyku **Jazyk ako priestor domova** so záznamom z podujatia v Hlavných správach RTVS:
 - <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/13982/213188#>
 - a záznamami z priebehu jednotlivých častí uverejnenými/dostupnými na YouTube:
 - https://www.youtube.com/playlist?list=PLLCxqaaMsL7y7N7JTWYHO_9H5LQ66h3Fg
 - a na portáloch:
 - <https://www.nocka.sk/>,
 - <http://www.infolib.sk/sk/>,
 - <https://www.citylife.sk/>,
 - <https://www.ajdnes.sk/>,
 - <https://www.bibiana.sk/sk>.
- Prezentácia odbornej publikácie z produkcie UKB s názvom **Tlače 16. storočia v Univerzitetnej knižnici v Bratislave**, o ktorej bol publikovaný odborný článok „Tlače 16. storočia v Univerzitetnej knižnici v Bratislave“ v časopise Knižnica, č. 1 (2020), s. 55 – 57
 - https://snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2020/Kniznica_2020_01.pdf
 - a odborný článok „Publikácia, ktorá odkryla vzácne kultúrne dedičstvo“, uverejnený na portáli Literárneho informačného centra:
 - <https://www.litcentrum.sk/clanok/publikacia-ktora-odkryla-vzacne-kulturne-dedicstvo>.
- 12. ročník **Víkendu otvorených parkov a záhrad 2020**, počas ktorého UKB pre návštevníkov pripravila komentované prehliadky Lisztovej záhrady; informovali o tom napr. portály:
 - <https://www.citylife.sk/>,
 - <https://bratislava.sk/>,
 - <https://klocher.sk>.
- Výstava **„Gianni Rodari a jeho rozprávkový svet“**, ktorá sa konala v rámci 20. ročníka Týždňa talianskeho jazyka vo svete a pri príležitosti 100. výročia narodenia Gianniho Rodariho, jedného z najobľúbenejších detských autorov vo svete. Výstavu propagovali rôzne médiá napr.:

- <https://kamdomesta.sk/>,
- <https://camit.sk/sk>,
- <https://bleskovky.zoznam.sk/>,
portál „SME Plus“ v rámci článku *Zmrzlinové paláce aj utekajúce nosy. Gianni Rodari má storočnicu*
- <https://plus.sme.sk/c/22513606/zmrzlinove-palace-aj-utekajuce-nosy-gianni-rodari-ma-storocnicu.html>)
a portál „PRAVDA“ v rámci článku *Roztopašný spisovateľ Rodari dostal k stovke výstavu v knižnici*
- <https://kultura.pravda.sk/kniha/clanok/566181-roztopasny-spisovatel-rodari-dostal-k-stovke-vystavu-v-kniznici/>).
- Konferencia a výstava pri príležitosti 100. výročia od podpísania Trianonskej mierovej zmluvy s rovnomeným názvom **Trianon v dokumentoch – storočná história hraníc Slovenska** s reportážou na spravodajskej televízii TA3 v relácii Žurnál:
 - <https://www.ta3.com/clanok/1192327/vystava-trianon-v-dokumentoch-priblizuje-udalosti-spred-storocia.html>
a uverejnenými článkami na portáloch:
 - <https://www.teraz.sk/>,
 - <https://www.minv.sk/>,
 - <https://noviny.mojeslovensko.sk/>,
 - <https://www.tasr.sk/>,
 - <https://www.ucn.sk/>
 - www.infolib.sk.

V rámci spolupráce s ďalšími médiami sa v priestoroch knižnice v roku 2020 natáčali aj rôzne edukačné prednášky a televízne reportáže a dokumenty, napríklad:

- Rozhovor s Adelou Vinczeovou do relácie **Zlaté časy**, ktorú vysiela RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska,

- dokument o Ivanovi Galambošovi, významnom a medzinárodne uznávanom reštaurátorovi, pri príležitosti jeho životného jubilea, a to v rámci dokumentárneho cyklu **GEN.sk** (v každej časti predstavuje významnú žijúcu osobnosť Slovenska a vysíla ho RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska). V televíznom dokumente o reštaurátorovi poskytla interview o jeho spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave aj Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB.
- edukatívne video s uznávaným expertom na diagnostiku a liečbu sclerosis multiplex prof. MUDr. Ľubomírom Lisým, DrSC. a MUDr. Martinom Karlíkom, PhD., ktoré bude určené na ďalšie vzdelávanie v oblasti neurológie.

- prednáška Miroslava Demka na tému **200-tého výročia prvého koncertu Franza Liszta v Bratislave**, ktorý sa uskutočnil 26. 11. 1820 pravdepodobne práve v historickom Lisztovom pavilóne UKB.

- reportáž o výstave umeleckých fotografií oceňovaného slovenského fotografa a dokumentaristu **Spiš objektívom fotografa Alana Hyžu**, ktorá bola súčasťou 30. ročníka Mesiaca fotografie 2020. Reportáž o výstave bola odvysielaná v Hlavných správach RTVS.
- <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/13982/251002#2745> (úsek 45:44)

V neposlednom rade média venovali mimoriadny záujem zatvoreniu a znovuo tvoreniu knižnice počas prvej vlny pandémie COVID-19:

- **Hromady kníh a čitatelia nikde** (15. 3. 2020)
V časopise .týždeň v téme týždňa **COVID-19. Ako zvládnuť pandémiu?** bol publikovaný rozhovor s generálnou riaditeľkou UKB o „nezvyčajnom tichu v knižnici“, ktoré nastalo po jej zatvorení.
➤ <https://www.tyzden.sk/temy/63179/covid-19/>
- **Host' Rádia Regina** (19. 5. 2020)
V relácii **Host' Rádia Regina** o postupnom otváraní knižníc a múzeí na západnom Slovensku bola generálna riaditeľka UKB, ktorá okrem iného poslucháčov informovala o prípravných prácach a zmene konceptu poskytovania služieb v prvej fáze opätovného otvorenia knižnice.
➤ <https://www.rtv.s.sk/radio/archiv/1603/1358139>
- **Riaditeľka Univerzitetnej knižnice S. Stasselová o otvorení pre verejnosť** (26. 5. 2020)
Spravodajská televízia TA3 odvysielala v Hlavných správach televíznu reportáž s generálnou riaditeľkou UKB o plánovanom otvorení Univerzitetnej knižnice v Bratislave a o novom koncepte poskytovania služieb.
➤ <https://www.ta3.com/clanok/1184132/riaditelka-univerzitetnej-kniznice-s-stasselova-o-otvoreni-pre-verejnost.html>

- **Svoje brány verejnosti opäť otvorila Univerzitná knižnica v Bratislave** (27. 5. 2020)
Tlačová agentúra Slovenskej republiky (TASR) uverejnila reportáž a video s generálnou riaditeľkou UKB o znovuotvorení knižnice a novom koncepte poskytovania služieb, v ktorom boli odvysielané aj zábery z prvého dňa otvorenia knižnice.
- <https://www.teraz.sk/bratislava/svoje-brany-verejnosti-v-stredu-opat/469780-clanok.html>

O zatvorení a znovuotvorení knižnice informovali aj rôzne ďalšie médiá a portály, napríklad:

- <https://kultura.sme.sk/>,
- <https://www.bratislavskenoviny.sk/>,
- <https://bratislavskykraj.sk/>,
- <https://bratislava.sme.sk/>,
- <https://www.bakurier.sk/>,
- <https://spectator.sme.sk/>,
- <https://glob.zoznam.sk/>,
- <https://www.aktuality.sk/>,
- <http://www.infolib.sk/sk/>.

3.4 ZABEZPEČENIE UDRŽATEĽNOSTI PROJEKTOV IMPLEMENTOVANÝCH V OPIS – PO2

Univerzitná knižnica v Bratislave v zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. plní úlohy celoštátneho rozsahu zviazané s ďalšími legislatívnymi opatreniami realizovanými rozhodnutím MK SR o zmene a doplnení zriaďovacej listiny vo vzťahu k projektu:

Centrálny dátový archív (CDA)

Rok 2020 bol šiestym rokom prevádzky Centrálného dátového archívu (CDA). Išlo o ďalšiu etapu činnosti jedinečného dlhodobého dátového úložiska chrániaceho digitalizované kultúrne dedičstvo Slovenska. Dvanásť zamestnancov v dvoch lokalitách, v Bratislave (CDA-A) a v Martine (CDA-B), pracovali a pracujú so systémom CDA a svojou každodennou činnosťou prispievajú k uchovávaniu informačných balíkov z inštitúcií primárne z rezortu kultúry, ale aj z dopytovo orientovaných projektov OPIS PO2 (Operačný program informatizácia spoločnosti, prioritná os 1 a 2). Inštitúcie, s ktorými CDA spolupracuje, sú združené v „Určenom spoločenstve“: https://cda.kultury.sk/sk/spolupracujuce_institucie.

V júli 2020 pracovníci CDA odovzdali štvrtú následnú monitorovaciu správu k projektu Centrálny dátový archív na Odbor projektového riadenia MK SR.

V druhej polovici roka pracovali zamestnanci CDA na príprave podkladov pre verejné obstarávania na zabezpečenie: NON IKT služieb údržby pre CDA; interný audit k ISO 27001 (informačná bezpečnosť); externý audit k ISO 27001 (3-ročný cyklus). Okrem toho zamestnanci CDA pripravovali podklady pre verejné obstarávanie na novú SLA zmluvu, keďže aktuálnej SLA zmluve, ktorú má CDA s Tempest a. s., končí platnosť 31. 1. 2021.

Medzinárodná konferencia LTP 2020, ani medzinárodný seminár LTP platformy krajín V4 sa tento rok nekonali. Dôvodom bol krátky čas na prípravu týchto podujatí a taktiež obmedzenia v dôsledku šírenia koronavírusu COVID-19 na území SR.

V priebehu roka sa uskutočnili pracovné porady s dodávateľom, so spolupracujúcimi inštitúciami, konzultácie s medzinárodnými producentmi informačných a komunikačných technológií, odborné workshopy organizované dodávateľom, ale aj so zamestnancami CDA. Kvôli opatreniam a obmedzeniam v dôsledku šírenia koronavírusu na území SR sa tieto pracovné stretnutia uskutočnili prevažne formou videokonferencií. Na odborných workshopoch sa zamestnanci CDA školili a riešili odborné otázky a problémy prevádzky robustného systému CDA.

V súlade s ISO IEC 27001:2013 sa nepretržite dbalo na bezpečnosť. Na dennej báze sa aktualizovali štatistiky a informácie na webe CDA.

K 31. 12. 2020 bolo zmluvne podchytených 17 vkladateľov, ktorí aktívne CDA využívajú:

Národné projekty OPIS PO1 a PO2 (Operačný program informatizácia spoločnosti, prioritná os 1 a 2):

- Slovenská národná knižnica
- Slovenský národný archív
- Slovenská národná galéria
- Múzeum Slovenského národného povstania
- Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
- Slovenský filmový ústav
- Štátna vedecká knižnica v Prešove
- Národné osvetové centrum
- Slovenský ľudový umelecký kolektív
- Univerzitná knižnica v Bratislave – Odbor digitalizácie
- Univerzitná knižnica v Bratislave – Odbor Depozit digitálnych prameňov

Dopytovo orientované projekty OPIS P01 a P02 (Operačný program informatizácia spoločnosti, prioritná os 1 a 2):

- Kancelária Ústavného súdu SR
- Vojenský historický ústav
- Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
- Trnavský samosprávny kraj
- Nitriansky samosprávny kraj

Iné inštitúcie:

- Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Pamäťové a fondové inštitúcie (PFI) sú združené do Určeného spoločenstva. CDA s Určeným spoločenstvom pravidelne komunikuje prostredníctvom cielených e-mailov o novinkách, odstávkach systému a pod. Určené spoločenstvo má na webovej stránke CDA vyčlenenú sekciu s dokumentmi, prístupnú len pre členov komunity https://cda.kultury.sk/sk/spolupracujuce_institucie. Zároveň CDA poskytuje prehľadné informácie o spracovaní dát, štatistiky, prezentácie na vlastnej webovej stránke, ktorú zamestnanci CDA aj sami aktualizujú (redakčný systém Drupal).

Aktuálny stav obsahu CDA sa denne publikoval na stránke <https://cda.kultury.sk/>. Systém poskytuje 24-hodinové reporty prírastkov počtu a objemu balíkov celkovo a podľa vkladateľov (vybavené objednávky, uzavreté úlohy, počet médií...). V týždenných reportoch sa sledovali a publikovali nasledujúce reporty:

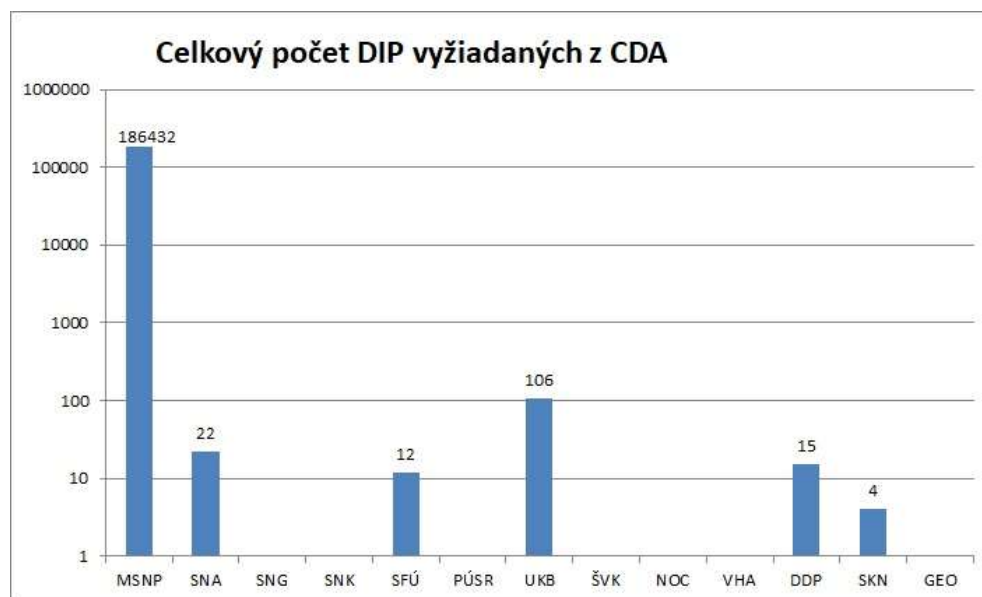
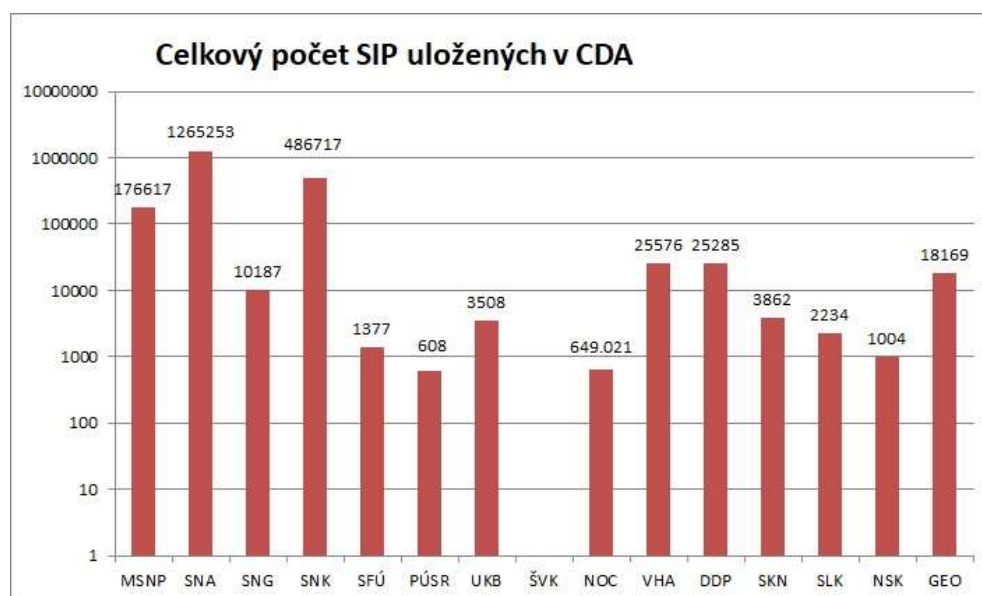
- stav kampaní,
- celkový objem dát v CDA v TB, v PB,
- objem dát v CDA per PFI,
- celkový počet SIP balíkov,
- objem SIP balíkov per PFI,
- týždenný prírastok dát,
- mesačný prírastok dát,
- objem disseminovaných (vybratých) dát per PFI,
- počet archivovaných balíkov, ktoré prešli LTP kontrolou.

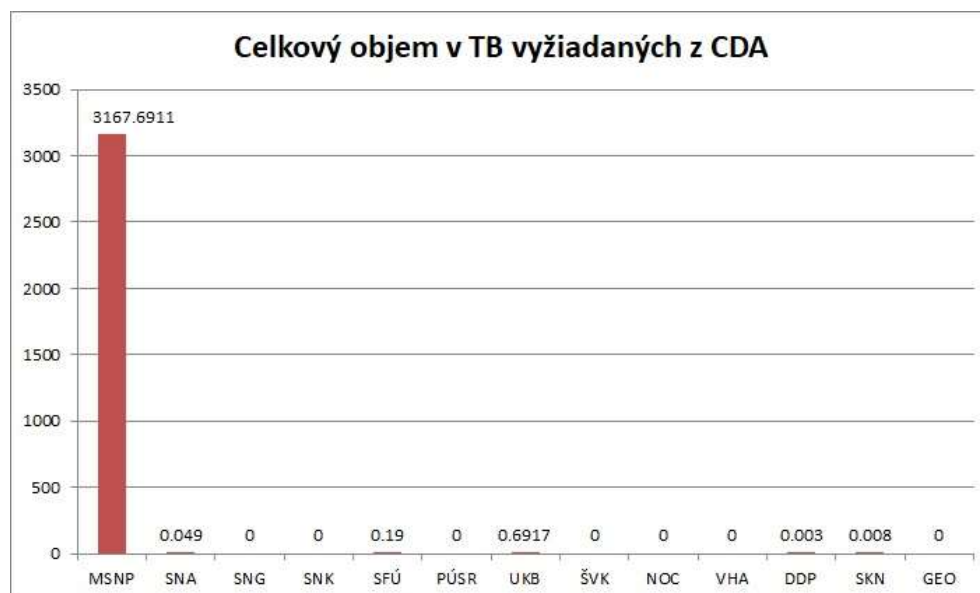
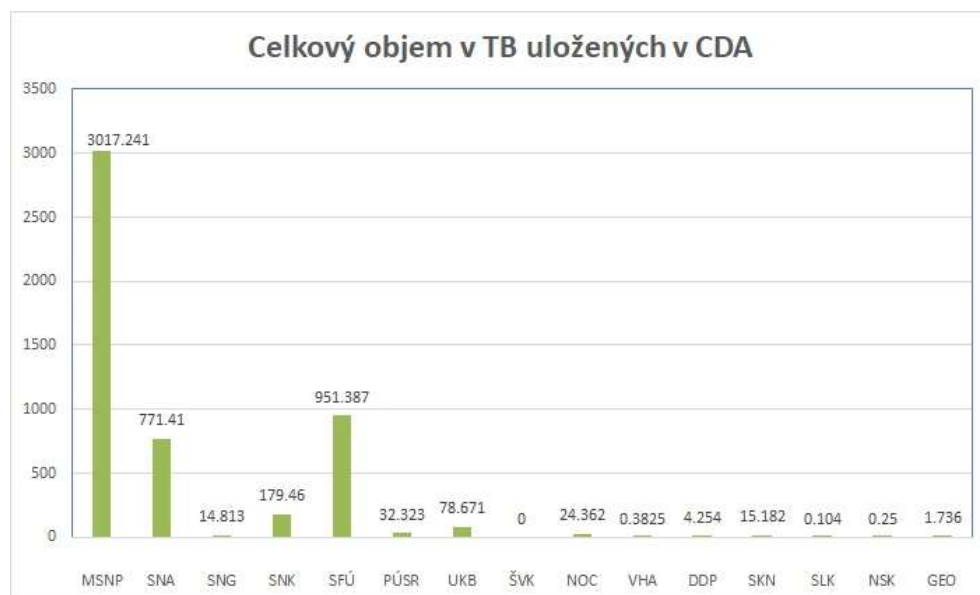
Stav vkladania dát a výberu dát sa denne aktualizoval a uverejňoval na webovej stránke CDA: <https://cda.kultury.sk/sk/node/355>.

Konečný stav uložených dát k 31. 12. 2020:

Pamäťová a fondová inštitúcia (PFI)	Počet vložených SIP balíkov v CDA	Objem v TB
Slovenská národná knižnica	486 211	178,71
Slovenský národný archív	1 265 253	771,41
Slovenská národná galéria	10 187	14,81
Múzeum Slovenského národného povstania	176 617	3 017,20
Pamiatkový úrad SR	608	32,32
Slovenský filmový ústav	1 373	931,50
Štátna vedecká knižnica v Prešove	0	0
Národné osvetové centrum	649	24,36

Slovenský ľudový umelecký kolektív	2 234	0,10
Univerzitná knižnica v BA – odbor digitalizácie	3 508	78,67
Depozit digitálnych prameňov UKB	25 285	4,25
Kancelária Ústavného súdu SR	0	0
Štátny geologický ústav Dionýza Štúra	18 169	1,74
Trnavský samosprávny kraj	0	0
Nitriansky samosprávny kraj	1 004	0,25
Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči	3 862	15,18
Spolu v CDA	1 994 960 SIP	5 070, 50 TB

Digitálne pramene (DIP)

Rok 2020 je piatym rokom udržateľnosti projektu Digitálne pramene – Webharvesting a archivácie e-Born obsahu. Informačný systém Digitálne pramene zabezpečuje zber (webharvesting), identifikáciu, manažment a dlhodobú ochranu webových stránok a e-Born dokumentov (pôvodných elektronických publikácií) publikovaných na území SR. Dlhodobé uchovávanie (LTP) sa rieši v súčinnosti s Centrálnym dátovým archívom.

Prevádzku, správu a rozvoj IS DIP zabezpečoval kvalifikovaný štvorčlenný tím zložený z troch kurátorov a vedúceho v rámci samostatného oddelenia s názvom **Depozit digitálnych prameňov (DDP)**. Uvedený počet 3 trvalých pracovných miest (kurátori) je sledovaným ukazovateľom udržateľnosti projektu.

Ťažisko aktivít v oblasti webových prameňov predstavoval zber webu (webharvesting), t. j. proces automatického sťahovania obsahu webových stránok za účelom ich archivácie a dlhodobej ochrany. Kurátor webových prameňov vyberal a testoval webové stránky pred ich archiváciou a vyhodnocoval zbory podľa normy ISO/TR 14873, zabezpečoval správu katalógu webových stránok, obohacoval metadáta v katalógu domén, identifikoval a riešil problémy pri zbere webových stránok a komunikoval s poskytovateľmi webového obsahu.

Zbory sa realizovali formou kampaní a v priebehu roka sa ich uskutočnilo spolu 32. Z toho bol 1 celoplošný zber, 15 kampaní výberových zberov z rôznych oblastí podľa kategórií Konspektu, 7 kampaní výberových zberov webových stránok spolupracujúcich inštitúcií, na ktoré sú podpísané zmluvy (209 URL v poslednom zbere) a 9 tematických kampaní (140. výročie narodenia Milana Rastislava Štefánika; 200. výročie narodenia Andreja Sládkoviča; Koronavírus; Folklórne festivaly Slovenska 2020; Parlamentné voľby 2020; Rok slovenského divadla; Tour de France 2020; Úspechy našich športovcov – zima 2019/2020; Úspechy našich športovcov – zima 2020/2021).

V septembri 2020 sa uskutočnil piaty celoplošný zber v rámci rutínnej prevádzky Informačného systému DIP. Zbierali sa všetky dostupné slovacikálne webové sídla z katalógu Digitálnych prameňov. Z celkového počtu 594 434 domén v katalógu DIP sa podarilo úspešne zozbierať 330 874 domén slovacikálneho charakteru v objeme 16,12 TB. Po komprimovaní obsahu sa do archívu uložilo 5,92 TB. K 31. 12. 2020 obsahoval archív webdepozitu 1 520 317 WARC súborov.

Vyhodnotenie všetkých kampaní je zverejnené na webovej stránke <https://www.webdepozit.sk/www-pramene/kampane-www/#kampane-2020>.

V oblasti archivácie e-Born prameňov (elektronických seriálov a monografií) sa pokračovalo v spracovaní vkladov a ich archivácii. Realizoval sa výber a akvizícia e-Born obsahu, riešila sa metodika a identifikácia e-Born prameňov, správa katalógu a repozitára e-Born obsahu, komunikácia s vydavateľmi. Pozornosť sa venovala formátovej validácii – archivovať v IS DIP je možné iba pramene vo formáte PDF a ePUB. Opakovane sa realizoval zber 34 titulov e-Born seriálov typu aktualizovaná webová stránka (podľa ich periodicity na mesačnej, štvrťročnej alebo polročnej báze). K 31. 12. 2020 obsahoval archív elektronických publikácií 62 titulov monografií a 251 titulov seriálov, z toho bolo 34 seriálov vo forme webovej stránky a 217 vo formáte PDF (spolu 1802 archivovaných čísiel).

Typ zberu	Počet zozbieraných objektov	Zozbieraný objem nekomprimovaný
Výberový a tematický zber	90 740 676	cca 6,1 TB
Celoplošný zber	271 943 742	cca 16,1 TB
Spolu	362 684 418	cca 22,2 TB

TAB 1: Zbory webových stránok v r. 2020

Pracovníci oddelenia pracovali počas roka na aktualizácii metodických materiálov a dokumentov, poskytovali odborné konzultácie vydavateľom a poskytovateľom webových stránok (spolu 171 odborných konzultácií). Priebežne vykonávali údržbu a aktualizáciu webovej stránky www.webdepozit.sk, na ktorej sú uverejnené informácie o všetkých aktivitách DDP vrátane kampaní, informácií pre vydavateľov/poskytovateľov, štatistík a prezentácií.

V roku 2020 prebiehala spolupráca s viacerými oddeleniami UKB (s NA ISSN, s Odborom informačných technológií a informačných systémov a s Centrálnym dátovým archívom). CDA slúži ako dlhodobé LTP úložisko pre DDP. V rámci spolupráce s CDA sa riešili problémy, ktoré sa vyskytli pri vkladoch do CDA. K 31. 12. 2020 bolo do CDA vložených 25 285 SIP balíkov v celkovom objeme 4,25 TB.

Externá spolupráca zahŕňala predovšetkým konzultácie s dodávateľom IS DIP, nasadzovanie a testovanie nových releasov IS DIP. V rámci medzinárodnej spolupráce išlo o výmenu poznatkov a skúseností najmä s kolegami z českého Webarchivu NK ČR v Prahe a tiež v rámci platformy V4. Pre IIPC (International Internet Preservation Consortium) sa aktualizovali údaje vo wikipédii o webarchivačných iniciatívach UKB. Vo februári 2020 vydala IIPC Content Development Group výzvu na budovanie medzinárodnej tematickej kolekcie ku koronavírusu. Pracovníci oddelenia DDP na výzvu zareagovali a nominovali slovenské webové stránky do tejto kolekcie. V júli boli do kolekcie doplnené ďalšie semienka, aktuálne tam je navrhnutých 78 slovenských URL.

Oddelenie DDP sa zapojilo do dvoch prieskumov realizovaných v rámci IIPC. V marci 2020 bol vyplnený dotazník k téme dlhodobej ochrany Survey on long term digital preservation networks, v apríli išlo o dotazníkový prieskum k mapovaniu COVID-19 prostredníctvom tematického zberu kolekcie webov k tejto problematike (Mapping COVID-19 web archive collections).

V marci 2020 sa pracovníci oddelenia DDP aktívne zapojili do Týždňa slovenských knižníc. Projekt Digitálne pramene bol predstavený v dvoch prezentáciách pod názvom Digitálne pramene – archív slovenského webu a born-digital dokumentov. V novembri sa uskutočnila online prezentácia archívu Digitálnych prameňov pre študentov Katedry knižničnej a informačnej vedy FFUK.

Pre aktuálnu koronakrízu sa pracovníci DDP zúčastnili na viacerých medzinárodných podujatiach online. V júni 2020 dvaja pracovníci absolvovali prostredníctvom vzdialeného prístupu online zasadnutie valného zhromaždenia IIPC - IIPC online General Assembly. V júli sa 1 pracovník zúčastnil na dvoch online podujatiach konaných v rámci IIPC: OH-SOS (Online Hours: Supporting Open Source) a IIPC Research Speaker Series Webinar: LinkGate – Visualising web archives. V decembri sa dvaja pracovníci zúčastnili na online podujatí pod názvom IIPC Members call. V novembri sa jeden pracovník zúčastnil na online konferencii MiniInforum 2020 a v decembri sa celé oddelenie zúčastnilo na online konferencii Archivy, knihovny, muzea v digitálnom svete 2020.

Pracovníci oddelenia priebežne aktualizovali dokumenty Politika zberu webových prameňov, Politika archivácie e-Born seriálov, Pracovný manuál kurátora webových prameňov a Pracovný manuál kurátora e-Born. Okrem toho bol vytvorený nový dokument Stratégia Digitálnych prameňov po skončení udržateľnosti a Pracovný manuál správcu IS DIP. Aktualizovali sa údaje o webarchivačných iniciatívach UKB na Wikipédii. Oddelenie sa zapojilo do navrhovania webových stránok pre zbory špecializovaných kolekcí, organizované medzinárodným konzorciom na uchovanie internetu (IIPC) a jeho Content Development Group. Išlo o navrhnutie slovenských webových stránok do medzinárodnej tematickej zbierky IIPC CDG COVID-19 collection.

3.5 OSTATNÉ ČINNOSTI

Na zabezpečenie chodu Univerzitnej knižnice v Bratislave, naplnenie jej poslania a úspešné plnenie kontrahovaných úloh je nevyhnutný celý rad ďalších odborných činností.

Proces riadenia UKB sa uskutočňoval prostredníctvom porád vedenia, rokovaní poradných orgánov generálnej riaditeľky, pracovných porád úsekov knižnice a operatívnych porád. V roku 2020 sa prijalo 18 interných dokumentov, dôležitých z hľadiska prevádzky knižnice, ktoré boli schválené formou priameho hlasovania alebo per rollam.

Príkazy:

- Príkaz GR č. 1/2020 – na vykonanie preventívneho oftalmologického vyšetrenia (zrušený dňa 7. 10. 2020)
- Príkaz GR č. 2/2020 – o oznamovaní majetkových pomerov vedúcich zamestnancov UKB

Smernice:

- Smernica č. 1/2020 – Poskytovanie príspevku na športovú činnosť dieťaťa zamestnanca Univerzitnej knižnice v Bratislave
- Smernica č. 2/2020 – Škodové konanie v Univerzitnej knižnici v Bratislave
- Smernica č. 3/2020 – o postupe pri podávaní, preverovaní a evidovaní oznámení o podozrení z diskriminácie, obťažovania a šikanovania na pracovisku
- Smernica č. 4/2020 – o používaní služobných mobilných telefónov a využívaní telekomunikačných služieb mobilných operátorov v Univerzitnej knižnici v Bratislave
- Smernica č. 5/2020 – o prevádzke a používaní služobných motorových vozidiel Univerzitnej knižnice v Bratislave
- Smernica č. 6/2020 – pre Stálu službu UKB o postupe pri vyrozumení o vypovedaní vojny, o vyhlásení vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu, mimoriadnej situácie alebo stupňa teroristického ohrozenia na území Slovenskej republiky (pre internú potrebu referátu US a CO)
- Smernica č. 7/2020 – Krízový plán subjektu hospodárskej mobilizácie (vyhradené)
- Smernica č. 8/2020 – Pohľadávky štátu v správe Univerzitnej knižnice v Bratislave

Dodatky:

- Dodatok č. 1 k Príkazu GR č. 2/2020 o oznamovaní majetkových pomerov vedúcich zamestnancov UKB
- Dodatok č. 1 k Smernici č. 5/2020 o prevádzke a používaní služobných motorových vozidiel Univerzitnej knižnice v Bratislave
- Dodatok č. 1 k Smernici č. 3/2019 o nakladaní s dočasne prebytočným majetkom, prebytočným majetkom a neupotrebitelným majetkom štátu v Univerzitnej knižnici v Bratislave
- Dodatok č. 2 k Smernici č. 2/2017 Základná finančná kontrola v Univerzitnej knižnici v Bratislave
- Dodatok č. 1 k Smernici č. 3/2017 Obeh účtovných dokladov, ich kontrola a schvaľovanie v Univerzitnej knižnici v Bratislave

Pokyny:

- Pokyn o postupe pri prijímaní klientov súkromných návštev zamestnancami Univerzitnej knižnice v Bratislave
- Pokyn č. 1/2020 na vykonanie preventívneho oftalmologického vyšetrenia pre zamestnancov Univerzitnej knižnice v Bratislave

Ostatné:

- Etický kódex zamestnanca Univerzitnej knižnice v Bratislave

Referát vnútornej kontroly

V roku 2020 **referát vnútornej kontroly** v súčinnosti s odbornými oddeleniami UKB participoval na vydávaní a aktualizovaní internej legislatívy, vykonával kontroly, dohliadal a zúčastňoval sa na riešení ďalších dôležitých úloh.

Prioritne sa venoval vyhodnoteniu vnútorného auditu realizovaného v UKB odborom vnútorného auditu MK SR a záverom finančnej kontroly na mieste, ktorú vykonal začiatkom roka odbor kontroly a inšpekcie MK SR.

Referát vnútornej kontroly v súčinnosti s dotknutými pracoviskami po predložení návrhu Správy z vnútorného auditu č. 20P02 zo dňa 24. 7. 2020 vypracoval písomné vyjadrenia k pravdivosti a preukázateľnosti zistení vnútorného auditu MK SR s priložením podporného materiálu, ktoré boli odoslané vedúcemu audítorovi. Časť predložených námietok zo strany UKB k zisteniam audítorská skupina prijala a UKB predložila konečnú verziu Správy z vnútorného auditu č. 20P02 zo dňa 14. 8. 2020.

Na základe poverenia generálnej riaditeľky UKB referát vnútornej kontroly v súčinnosti s vedúcou ekonomického oddelenia a personálnym referátom pripravil opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených vnútorným auditom, ktoré boli zapracované do „Plánu opatrení na odstránenie nedostatkov v UKB zistených vnútorným auditom č. 20P02“ (príloha č. 4 Správy z vnútorného auditu č. 20P02), ktorý bol po schválení generálnou riaditeľkou UKB zaslaný na MK SR odboru vnútorného auditu.

Ku dňu 30. 11. 2020 referát vnútornej kontroly pripravil „Vyhodnotenie Plánu opatrení na odstránenie nedostatkov v UKB zistených vnútorným auditom č. 20P02“ (príloha č. 5 Správy z vnútorného auditu č. 20P02) a po schválení predložil na MK SR. Dňa 22. 12. 2020 zaslal informáciu o splnení 2 opatrení, ktoré neboli splnené k termínu 30.11.2020 a UKB bol odsúhlasený nový termín vzhľadom k nepredvídateľnej situácii, ktorá vznikla v UKB súvislosti s ochorením COVID-19.

Začiatkom septembra referát vnútornej kontroly v súčinnosti s vedúcimi zamestnancami, ktorých sa prijaté opatrenia na nápravu nedostatkov zistených finančnou kontrolou na mieste týkali, ich plnenie vyhodnotil a pre odbor kontroly a inšpekcie MK SR pripravil „Správu o plnení opatrení na nápravu nedostatkov zistených finančnou kontrolou na mieste č. 1/2020 a na odstránenie príčin ich vzniku v UKB“.

Počas roka referát vnútornej kontroly sa aktívne podieľal na ďalších dôležitých úlohách:

- Pripomienkoval a doplnil viacero zmlúv: Zmluva o združenej dodávke zemného plynu s Energie 2, a.s., Zmluva o dodávke pitnej vody a odvádzaní odpadových vôd s BVS, a.s., Zmluva o poskytnutí služieb komplexnej objektovej ochrany s dodávateľom S-DASIVO, s.r.o., Zmluva o digitalizácii zbierkových predmetov medzi UKB a Slovenské národné múzeum – Historické múzeum v Bratislave, Dohoda o spolupráci medzi Divadelným ústavom a UKB, Zmluva o výpožičke knižničných dokumentov medzi UKB a Slovenské národné múzeum – Historické múzeum v Bratislave a ďalšie.
- Ako menovaný člen komisie vykonal náhodné kontroly týkajúce sa dodržiavania Smernice č. 05/2017 Zásady postupu pri kontrole dodržiavania zákazu výkonu práce pod vplyvom alkoholu, omamných a psychotropných látok, ich používania a zneužívania v UKB. Komisia z každej kontroly vyhotovila zápisnicu.
- Vypracoval s príslušnými odbornými pracoviskami:
 - ✓ Smernicu č. 1/2020 Poskytovanie príspevku na športovú činnosť dieťaťa zamestnanca Univerzitnej knižnice v Bratislave,

- ✓ Smernicu č. 2/2020 Škodové konanie v Univerzitetnej knižnici v Bratislave,
 - ✓ Smernicu č. 8/2020 Pohľadávky štátu v správe Univerzitetnej knižnici v Bratislave,
 - ✓ Dodatok č. 1 k Smernici č. 03/2017 Obeh účtovných dokladov, ich kontrola a schvaľovanie v Univerzitetnej knižnici v Bratislave,
 - ✓ Dodatok č. 2 k Smernici č. 02/2017 Základná finančná kontrola v Univerzitetnej knižnici v Bratislave,
 - ✓ Dodatok č. 1 k Smernici č. 3/2019 o nakladaní s dočasne prebytočným, prebytočným a neupotrebitelným majetkom štátu v UKB,
 - ✓ Dodatok č. 1 k Príkazu generálnej riaditeľky č. 2/2020 o oznamovaní majetkových pomerov vedúcich zamestnancov UKB,
 - ✓ Pokyn č. 1/2020 na vykonanie preventívneho oftalmologického vyšetrenia pre zamestnancov UKB.
- V súčinnosti s námestníkom GR pre ekonomiku pripravil potrebnú dokumentáciu k prevzatiu bytu od najbližších rodinných príslušníkov v objekte na Pionierskej ulici po nebohom nájomníkovi, ktorému bol súdnym rozhodnutím pridelený ako náhradný byt.
 - Ako člen komisie za zúčastnil pri otváraní obálok, vyhodnotení predložených ponúk a vyhodnotení splnenia podmienok účasti podľa § 40 ods. 12 a §53 ods. 9 v nadväznosti na § 112 ods. 6 podľa zákona 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri vyhlásenej zákazke „Upratovacie služby“ v objektoch UKB.
 - V rámci prvej vlny pandémie COVID-19 vypracoval stanovisko na požiadavku zníženia nájomného od spoločnosti Dallmayr Vending & Office, k. s., s ktorou má UKB uzatvorenú Zmluvu o nájme nebytových priestorov za účelom umiestnenia automatu na predaj kávy a teplých nápojov a automatu na predaj občerstvenia, cukroví a chladených nápojov.
 - Na základe doručeného podnetu z portálu „Odkaz pre starostu“ referát spolu s odborom prevádzky zabezpečil nahlásenie a výmenu rozvodnej skrine v podchode medzi Michalskou a Klariskou ulicou, ktorej vlastníkom je Západoslovenská distribučná a.s. Po vyriešení problému zabezpečil zverejnenie informácie na portál „Odkaz pre starostu“ o výmene rozvodnej skrine. Následne bol podnet zaradený medzi vyriešené.
 - Pre MK SR v zmysle uznesenia vlády č. 480/2020 zabezpečil doplnenie chýbajúcich údajov k uzatvoreným poistným zmluvám za Univerzitnú knižnicu v Bratislave.
 - Pripravil Plán nadobúdania tovarov, služieb a stavebných prác na rok 2021 za Univerzitnú knižnicu v Bratislave podľa navrhovaných požiadaviek odborov a oddelení v zmysle Príkazu č. 1/2019 o predkladaní materiálov na udelenie predbežného vyjadrenia pre organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR.
 - Pre odbor kontroly a inšpekcie MK SR a osobný úrad MK SR referát na základe poverenia generálnej riaditeľky UKB pripravil vyjadrenia k zaslanému okruhu otázok, ktoré požadovali na doplnenie k objektívnemu posúdeniu obsahu podaní adresovaných MK SR na vybavenie, v ktorých adresáti poukazyvali na neoprávnené konanie zo strany vedenia UKB.
 - V súvislosti s ukončením pracovného pomeru v UKB vedúcich zamestnancov (riaditeľka knižničných činností, námestník GR pre ekonomiku, vedúca DK NATO a poverená vedením Multifunkčného kultúrneho centra) referát zabezpečil prevzatie písomných materiálov a dokumentov organizačného útvaru za účasti ďalších dvoch členov komisie a vyhotovil zápisnicu o odovzdaní a prevzatí agendy.
 - V závere roka k predloženým objednávkam na obstaranie tovarov pre jednotlivé pracoviská vypracoval písomné stanoviská s odporúčaniami na odstránenie nedostatkov, aby mohli byť schválené generálnou riaditeľkou UKB a odoslané dodávateľom na vybavenie.

Podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov nebolo referátom vnútornej kontroly prešetrené žiadne podanie doručené do UKB v roku 2020 ako sťažnosť. Všetky doručené podania od fyzických osôb boli starostlivo posúdené z hľadiska obsahu, či boli porušené právom

chránené záujmy fyzickej osoby, alebo či sa osoba domáha ochrany svojich práv pri porušení právnych predpisov zo strany UKB. Všetky podania od fyzických osôb boli vybavené ako podnety.

Referát vnútornej kontroly nezaevidoval a neprešetril žiadne oznámenie protispoločenskej činnosti podľa Smernice č. 2/2019 o vnútornom systéme vybavovania oznámení zamestnancov UKB týkajúcich sa oznamovania protispoločenskej činnosti.

Odbor projektového riadenia pracoval aj na zmapovaní **aktuálnych grantových možností** – najmä v rámci grantov EHP a Nórska (Bilaterálna spolupráca 2014 – 2021 – cestovné granty), cezhraničnej spolupráce a programu INTERREG (Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko – malé projekty v západnom pohraničnom regióne) a programu Kreatívna Európa/podprogramu Kultúra. Skúmal možnosti zapojenia sa UKB do uvedených programov, či možnosti pridať sa k niektorým projektom.

Pracovisko **Archív a správa registratúry UKB** v priebehu celého roka 2020 konzultovalo viaceré otázky s jednotlivými organizačnými útvarmi knižnice v oblasti práce s elektronickou a príručnou registratúrou (školenia novoprijatých zamestnancov) a organizácie práce pri obehu registratúrnych záznamov v UKB. Oddelenie pracovalo v súčinnosti s Odborom archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR v oblasti archívnictva a správy registratúry.

Prostredníctvom podateľne sa zabezpečoval príjem a odosielanie poštových a kuriérnych zásielok a ich evidencia. V elektronickom systéme správy registratúry NUNTIO sa zaevidovalo 2 182 doručených záznamov. K 31. decembru 2020 bolo spolu vybavených a odoslaných 3 436 zásielok, vrátane 199 balíkov; z toho bolo doporučených 1 884 a obyčajných 1353 zásielok. Chod podateľne sa zabezpečoval nepretržite aj počas uzatvorenia prevádzky knižnice pre verejnosť.

Pracovníci oddelenia v súlade so zákonom č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach preberali počas celého roka 2020 do registratúrneho strediska UKB registratúrne záznamy z organizačných útvarov. V mesiaci február 2020 prijalo registratúrne stredisko UKB materiály pochádzajúce z činnosti kabinetu retrospektívnej bibliografie (roky 1961 – 1992, 1995 – 2016). V júni 2020 boli z odboru knižničných fondov prevzaté registratúrne záznamy z obdobia rokov 1916 – 1990 (5 kníh, 1 fascikel, 3 zväzky a 26 jednotlivín). Na zaradenie do príručnej knižnice Archívu UKB boli spracované a pripravené informačné bulletiny vydané pri príležitosti konania konferencií IFLA v rokoch 1976 – 1992.

Registratúrne stredisko umožňovalo podľa ustanovení § 21 vyhlášky MV SR č. 410/2015 Z. z. využívanie registratúrnych záznamov prostredníctvom výpožičky a prostredníctvom nahliadnutia. Od januára do decembra 2020 sa spolu vybavilo 11 žiadostí zo strany zamestnancov UKB.

V registratúrnem stredisku UKB sa dokončili prípravy vyrad'ovacieho konania registratúrnych záznamov, ktorým uplynula lehota uloženia. Vyrad'ovacie konanie sa uskutoční elektronicky v súlade s § 20 ods. 1 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a pod dozorom odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR. V Elektronickom archíve Slovenska sa za týmto účelom vytvorilo pre UKB personalizované prostredie. Očakávaný prírastok archívnych dokumentov z rokov 1954 – 2005 po vyrad'ovanom konaní je približne 6 bežných metrov.

Podľa usmernení odboru archív a registratúr Ministerstva vnútra SR začali pracovníci oddelenia s prepracovaním Registratúrneho plánu UKB. Registratúrny plán bude dokončený a predložený na schválenie gremiálnej porade generálnej riaditeľky UKB v roku 2021.

Okrem toho sa vybavovali žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a oddelenie zabezpečovalo pravidelné zverejňovanie zmlúv v Centrálnom registri zmlúv. Od začiatku roka 2020 bolo spolu zverejnených 76 zmlúv.

Pracovníci oddelenia kontinuálne pokračovali v usporadúvaní a v spracúvaní archívnych dokumentov v Archíve UKB.

Archívny fond Archívu UKB tvoria ku dňu 31. 12. 2020 tieto súbory: fond Knižnica Bratislavskej uhorskej kráľovskej Alžbetinej univerzity (1912) 1914 – 1919, fond Knižnica Slovenskej univerzity v Bratislave (1917) 1919 – 1953 a fond Univerzitná knižnica v Bratislave (1953) 1954 – 2006. Súčasťou sú aj archívne zbierky: Zbierka fotografií a negatívov UKB (1919) 1954 – 2016, Zbierka pečatidiel a pečiatok UKB (1920) 1970 – 2006, Zbierka medailí UKB (1926) 1957 – 1994, Zbierka novín a novinových výstrižkov Pavla Macháčka. Archív UKB v súčasnosti uchováva 33,73 bežných metrov materiálu. V roku 2020 nezaznamenal Archív UKB žiadny úbytok archívnych dokumentov.

Evidencia archívnych fondov, archívnych pomôcok a pôvodcov bola v elektronickej podobe zabezpečená v archívnej aplikácii WinAfondy.

V Archíve UKB je pred finalizáciou čiastkový inventár k 1. fondovému oddeleniu (1919 – 1949) archívneho fondu Knižnica Slovenskej univerzity v Bratislave. Od januára do júna 2020 bol usporiadaný približne 1 bežný meter archívneho materiálu vo fonde Univerzitná knižnica v Bratislave. V rámci kapacít pracoviska pokračovalo spracovanie a triedenie archívnych dokumentov vo fonde Knižnica Bratislavskej uhorskej kráľovskej Alžbetinej univerzity.

Vzhľadom na prírastok 313 fotografií z obdobia rokov 1990 – 2001 prebiehala príprava dodatku k inventáru Zbierky fotografií Univerzitnej knižnice v Bratislave. O nové prírastky bola doplnená archívna zbierka pečatidiel a pečiatok. Gremiálna porada generálnej riaditeľky UKB schválila inventár k archívnej Zbierke pečatidiel a pečiatok Univerzitnej knižnice v Bratislave. Ide o analytickú archívnu pomôcku, ktorá je výsledkom spracovania menovanej zbierky.

V auguste 2020 prevzal Archív UKB súbor novinových výstrižkov pochádzajúcich zo zberateľskej činnosti Pavla Macháčka, ktorý UKB získala kúpou približne v 70. rokoch 20. storočia.

Spracovaný bol knižničný fond vydaných publikácií UKB a prebehlo jeho odovzdanie do príručnej knižnice Archívu UKB.

Rovnako bol roztriedený súbor kópií dokumentov pochádzajúcich z činnosti Slovenskej knižničnej rady v 50. a 70. rokoch 20. storočia a uskutočnilo sa jeho odovzdanie do Archívu UKB.

V rámci úlohy „zabezpečiť prístup k informáciám o podmienkach sprístupnenia archívnych fondov a zbierok Archívu UKB na webovej stránke UKB“ sa predložil vedeniu knižnice návrh štruktúry webovej podstránky pre archív UKB, vrátane návrhov formulárov vypracovaných v súlade s vyhláškou MV SR č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a sú potrebné v interakcii s verejnosťou pri poskytovaní služieb archívu UKB. Okrem toho bol vypracovaný aj Cenník služieb Archívu UKB, ktorý momentálne prechádza pripomienkovaním, a po schválení bude spolu s bádateľským a archívnym poriadkom zverejnený na webovej podstránke určenej pre Archív UKB.

Po konzultácii s odborom archívov a registratúr Ministerstva vnútra bol vypracovaný návrh zmien týkajúci sa Bádateľského poriadku Archívu UKB. V zmysle § 12 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach boli vybavené 4 žiadosti o prístup k archívnym dokumentom.

Archívnu zbierku fotografií UKB kompletne zdigitalizoval odbor digitalizácie. V decembri 2019 až januári 2020 sa začalo s digitalizáciou materiálov z archívneho fondu Knižnica Slovenskej univerzity v Bratislave (1917) 1919 – 1953, konkrétne archívnych dokumentov patriacich do 1. fondového oddelenia. Dosiaľ sa zdigitalizovali vybrané najstaršie dokumenty, ktoré vznikli v rokoch 1919 – 1930 (cca 0,1 b. m).

Činnosť **oddelenia metodiky** sa v roku 2020 orientovala na spracovanie podkladov pre štatistické vyhodnocovanie činnosti a vypracovanie vyhodnotení vládnych programov a odpočtov plnenia úloh daných zriaďovateľom. Spracovalo aj Správu o činnosti a hospodárení UKB za rok 2019, Správu o činnosti a hospodárení UKB za 1. polrok 2020. Podieľalo sa aj na vyhodnotení Kontraktu č. MK-5902/2019-421/19541 na rok 2020 a príprave kontraktu na rok 2021.

V rámci štatistického vykazovania boli vypracované podklady pre ročný výkaz o činnosti knižníc KULT 10-01 za rok 2019, ročný výkaz o neperiodických publikáciách za rok 2019 KULT 4-01, ročný elektronický výkaz výskumno-vývojového potenciálu organizácie v rámci Informačného systému o výskume, vývoji a inováciách SK CRIS a štatistické vyhodnotenie výkonov UKB.

Súčasťou pracovných úloh oddelenia sú katalogizačné práce v rámci projektu Digitálny repozitár UKB. V roku 2020 bolo vytvorených 178 nových bibliografických záznamov a 55 nových záznamov autorít s úpravou 1 880 bibliografických záznamov a 150 autorít. K 31. 12. 2020 bolo do Digitálneho repozitára vložených/nahratých 616 digitálnych objektov z celkového počtu 3 636. Najstáhovanejším digitálnym objektom za rok 2020 bola Prezentácia novej publikácie kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí – Tlače 16. storočia so súborom 71 fotografií z podujatia (v počte 275 stiahnutí). Súčasťou digitálneho repozitára je databáza zápisníc z porád na pracoviskách UKB. K 31. 12. 2020 obsahoval repozitár 124 záznamov s plnými textami zápisníc.

Administráciu a rozvoj systému repozitára zabezpečoval odbor knižnično-informačných systémov.

Pracovníčka oddelenia metodiky v rámci adaptačného procesu a zoznámenia sa s pracovnými postupmi v UKB realizovala pre nových zamestnancov exkurzie a prehliadky pracovísk UKB. Podieľala sa tiež na exkurziách pre domácu a zahraničnú odbornú knihovnícku verejnosť.

V rámci metodickej činnosti poskytovala konzultácie a súčinnosť všetkým pracoviskám knižnice priebežne podľa potreby. Na vnútroknižničnej, ale aj vonkajšej metodickej činnosti sa výrazne podieľali aj ďalšie odbory a oddelenia knižnice, ktoré usmerňujú a koordinujú odborné činnosti v rámci svojej odbornej gescie.

Metodická a školiaca činnosť **odboru knižnično-informačných systémov** sa zamerala na pracovné činnosti a postupy realizované v KIS Virtua a súvisiacich systémoch. Pre 46 zamestnancov sa zrealizovalo 22 interných školení v súvislosti s používaním OPAC-u, so systémom výpožičiek a katalogizáciou, s prácami s Konspektom či výpožičkami tabletov. Ďalších 14 zamestnancov absolvovalo 7 interných školení na Ensamble a 9 zamestnancov sa zúčastnilo na 5 školeniach práce v systéme WebJet.

Pracovníci odboru zabezpečujú priebežne pre potreby hlavne úseku knižničných činností všetky výstupy zo systémov, ktoré spravujú. Ide o základné výstupy, ktoré vyžaduje legislatíva a ostatné, využívané na kontroly, priebežné inventarizácie, revízie a na podporu pracovných činností. Vypracovali pripomienky k materiálu firmy Tempest, ktorý si objednala SNK v Martine, ako analýzu súčasného stavu projektu KIS3G a jeho ďalšie možné riešenie.

Odbor intenzívne spolupracoval na prípravách znovuoživenia knižnice v obmedzenom režime, čo si vyžadovalo nielen premyslenie koridorov, ale aj prípravu zamestnancov na ich prácu v zmenených podmienkach. Od 27. 5. 2020, keď sa sprístupnila knižnica pre verejnosť v obmedzenom režime, odbor zabezpečoval denné štatistiky vybraných činností – počet návštevníkov, počet vrátených dokumentov, vypožičaných, novo registrovaných používateľov, výpožičky tabletov, výpožičiek periodík.

V systéme ARL boli vytvorené nové subdatabázy pre bibliografie – Schématicizmy a Bibliografie výročných školských správ z územia Slovenska za školské roky 1918/19 – 1952/53. Pracovníkom boli sprístupnené aj nové formuláre na vytváranie nových bibliografických záznamov a boli zaškolení 2 pracovníci na prácu v ARL.

Koncom roka 2020 bol používateľom UKB umožnený prístup k objednanému zdigitalizovanému obsahu cez službu Expresné skenovanie dokumentov, ako súčasť ich konta v Portály UKB.

Odbornú poradenskú a konzultačnú podporu cez interný Helpdesk zabezpečovali 4 zamestnanci odboru. V roku 2020 pracovníci vyriešili 1 222 požiadaviek a v systéme WebJet, odpovedali na 340 e-mailov.

Priebežne prebiehali práce na analýze webovej stránky UKB z hľadiska prístupnosti, hodnotenie relevantnosti a splniteľnosti 50 odporúčaných bodov podľa metodického usmernenia k monitorovaniu prístupnosti webových sídiel.

V priebehu roka bolo nevyhnutné reagovať na zmeny v režime poskytovania služieb rôznymi nastaveniami v spravovaných systémoch (ARL a Virtua), navrhovať nové pracovné postupy, ktoré umožnili ľahšie prispôbienie sa pracovníkov zmenám pri poskytovaní služieb.

Podľa potreby prebiehali poučenia o spracovaní osobných údajov v zmysle GDPR, pre nových zamestnancov UKB a zároveň vydávanie poverení na spracovanie osobných údajov. Zamestnancom boli poskytovali konzultácie, ale aj dohľad nad dodržiavaním zásad GDPR pri nakladaní s osobnými údajmi s vypracovaním informácií pre používateľov o využívaní kamerového systému v UKB. V rámci nových usmernení v zmysle zásad GDPR boli vymenené na vstupných dverách pre používateľov a zamestnancov nálepky s označením kamery a fotoaparátu aj s požadovanými údajmi o prevádzkovateľovi.

Zabezpečovanie rozvoja a prevádzky integrovaných knižnično-informačných systémov, systémová podpora knižničných procesov a služieb verejnosti patrí k hlavným úlohám **odboru knižnično-informačných systémov**. Činnosť odboru v roku 2020 sa realizovala v súlade s úlohami informatizácie, ktoré odbor kontinuálne zabezpečuje naprieč celým spektrom hlavných činností knižnice.

Do portálu EZO sa priebežne dopĺňali noví dodávateľia tovarov a služieb a poskytovala sa systémová podpora používateľom portálu. Odbor zabezpečoval aj zverejňovanie faktúr (480) na webových stránkach UKB, údržbu databázy zamestnancov (pridávanie-mazanie), prístup do intranetu, aktualizáciu telefónneho zoznamu.

Prevádzku informačných technológií a rozvoj rutinného počítačového spracovania a elektronizácie knižničných a informačných agend komplexne zabezpečoval **odbor informačných technológií**. Vykonával centrálny nákup, inštaláciu, evidenciu a servis výpočtovej techniky (hardvéru a softvéru používaného v UKB). Organizoval aj školiacu a poradenskú činnosť pre zamestnancov UKB.

V súlade s plánom práce sa postupne inštalovala nová výpočtová technika (PC) a multifunkčné reprogafické zariadenia. Odbor zabezpečoval prevádzku celkom 271 PC, 87 notebookov a 11 serverov + 29 Blade serverov (+ 50 virtuálnych serverov). Všetky PC a servery sú chránené antivírusovým a antispyware systémom. PC sú pripojené k internetu prostredníctvom akademickej siete SANET. Prenosová rýchlosť internetového pripojenia je 1Gbps. Pre používateľov UKB sa ponúkla nová služba, odbor zabezpečil celkom 30 tabletov s pripojením na WiFi sieť.

Za rok 2020 sa do helpdesku pre odbor zaevidovalo a vybavilo spolu 243 požiadaviek. Pracovníci odboru súčasne poskytli pre používateľov približne 250 konzultácií.

Pre používateľov bolo v UKB k dispozícii celkom 51 PC z toho 45 PC s pripojením na internet (študovňa elektronických dokumentov, Americké centrum, IDS UNESCO, DK NATO, Rakúska knižnica a hudobný kabinet). Zároveň bola v roku 2020 pripravená nová služba, v rámci ktorej si používatelia mohli na prezenčné štúdium v priestoroch UKB požičať tablety s možnosťou pripojenia k WiFi sieti. K dispozícii je celkom 30 tabletov.

UKB vymenila starú technológiu SunRay pre vstup do elektronických katalógov za moderné PC All in One, používateľom je k dispozícii celkom 7 staníc. Umiestnené sú v čitateľských katalógoch na prízemí,

v priestoroch voľného výberu na 1. a 2. poschodí a v priestoroch registrácie čitateľov. V priestoroch čítárne neviazaných periodík je pre používateľov k dispozícii PC na čítanie digitalizovaných príloh k periodikám.

Všetky PC a notebooky v používaní UKB sú chránené pravidelne aktualizovaným antivírusovým systémom a antispyware programom. Servery chráni antivírusový softvér CLAM. Zabezpečila sa aj ochrana údajov aktívnymi bezpečnostnými prvkami a pravidelnou archiváciou databáz. V auguste 2020 sa vykonala pravidelná ročná profylaktická údržba informačných technológií – archivácia systémov a databáz a profylaktika hardvéru.

3.6 HODNOTENIE PLNENIA KONTRAKTU NA ROK 2020 – ČERPANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Hodnotenie plnenia kontraktu na rok 2020 – čerpanie finančných prostriedkov

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	3 273 581	3 273 581	3 273 581	3 273 581				
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu:	1 144 117	1 116 084	1 144 117	1 116 084				
630 – Tovary a služby spolu:	4 604 928	4 706 528	4 604 928	4 706 528				
640 – Bežné transfery spolu:	59 697	48 174	59 697	48 174				
600 – Bežné výdavky spolu	9 082 323	9 144 367	9 082 323	9 144 367				
710 – Obstarávanie kapitálových aktív spolu:	0	0	0	0				
700 – Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	9 082 323	9 144 367	9 082 323	9 144 367			62 500	63 992

Poznámka:

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2020 v celých číslach

Výkon odborných knižničných činností (knižničný zákon č. 126/2015 Z. z....

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	2 913 523	2 890 737	2 913 523	2 890 737				
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu:	1 018 276	984 548	1 018 276	984 548				
630 – Tovary a služby spolu:	1 797 757	1 834 427	1 797 757	183 442				
640 – Bežné transfery spolu:	57 397	46 167	57 397	46 166				
600 – Bežné výdavky spolu	5 786 953	5 755 879	5 786 953	4 104 893				
710 – Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 – Kapitálové výdavky spolu	0		0					
600 + 700 SPOLU	5 786 953	5 755 879	5 786 953	4 104 893			62 500	63 992

Poznámka:

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2020 v celých číslach

Vedecko-výskumná činnosť

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 – Mzdy, platy, služobné	0	0	0	0				
príjmy a OOV spolu:								
620 – Poistné a príspevok	0	249	0	249				
do poisťovní spolu:								
630 – Tovary a služby spolu:	120 000	119 751	120 000	119 751				
640 – Bežné transfery spolu:	0	0	0	0				
600 – Bežné výdavky spolu	120 000	120 000	120 000	120 000				
710 – Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 – Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	120 000	120 000	120 000	120 000				

Poznámka:

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2020 v celých číslach

Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	70 502	53 340	70 502	53 340				
620 – Poistné a príspevok do poisťovni spolu:	24 641	18 104	24 641	18 104				
630 – Tovary a služby spolu:	29 857	8 165	29 857	8 165				
640 – Bežné transfery spolu:	0	0	0	0				
600 – Bežné výdavky spolu	125 000	79 609	125 000	79 609				
710 – Obstarávanie kapitálových aktív spolu:		0		0				
700 – Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	125 000	79 609	125 000	79 609				

Poznámka:

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2020 v celých číslach

Zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov implementovaných v OPIS - P02

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	289 556	329 504	289 556	329 504				
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu:	101 200	113 183	101 200	113 183				
630 – Tovary a služby spolu:	2 657 314	2 744 185	2 657 314	2 744 185				
640 – Bežné transfery spolu:	2 300	2 007	2 300	2 007				
600 – Bežné výdavky spolu	3 050 370	3 188 879	3 050 370	3 188 879				
710 – Obstarávanie kapitálových aktív spolu:	0	0	0	0				
700 – Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	3 050 370	3 188 879	3 050 370	3 188 879				

Poznámka:

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2020 v celých číslach

4 ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Celkové príjmy a výdavky UKB za rok 2020 v porovnaní s rokom 2019:

(v EUR)

Ukazovateľ	Skutočnosť rok 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť rok 2020	% čerpania 4:3	Index 20/19x100 4:1
a	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom z toho:	109 922	77 800	62 500	63 992	102,39	58,22
200 Nedaňové príjmy z toho:	109 922	77 800	62 500	63 992	102,39	58,22
210 Príjmy z vlastníctva majetku	16 380	11 300	9 963	9 963	100,00	60,82
220 Admin. poplatky a iné poplatky	85 373	66 500	49 032	50 524	103,04	59,18
290 Iné nedaňové príjmy	8 169	0	3 505	3 505	100,00	42,91
600 Bežné výdavky z toho:	8 717 965	9 082 323	9 144 367	9 144 367	100,00	104,89
610 Mzdy, platy, služ. príjmy a OOV	2 942 283	3 273 581	3 273 581	3 273 581	100,00	111,26
620 Poistné a príspevok do poisťovní	1 010 208	1 144 117	1 116 083	1 116 083	100,00	110,48
630 Tovary a služby z toho:	4 712 364	4 604 928	4 706 528	4 706 528	100,00	99,88
631 Cestovné náhrady	24 327	29 500	782	782	100,00	3,22
632 Energie, voda a komunikácie	475 793	490 000	457 636	457 636	100,00	96,18
633 Materiál	437 519	331 150	480 726	480 726	100,00	109,88

634 Dopravné	18 889	8 430	6 716	6 716	100,00	35,56
635 Rutinná a štandardná údržba	2 596 918	2 509 235	2 545 908	2 545 908	100,00	98,04
636 Nájomné za nájom	278 414	296 987	323 775	323 775	100,00	116,29
637 Služby	880 505	939 626	890 985	890 985	100,00	101,19
640 Bežné transfery z toho:	53 109	59 697	48 174	48 174	100,00	90,71
642 Jednotl. a nezisk. práv. osobám	48 291	54 992	43 288	43 288	100,00	89,64
649 Transfery do zahraničia	4 818	4 705	4 886	4 886	100,00	101,42
700 Kapitálové výdavky z toho:	1 931	0	0	0	0,00	0,00
710 Obstaranie kapitálových aktív	1 931	0	0	0	0,00	0,00
Výdavky celkom (BV + KV)	8 719 896	9 082 323	9 144 367	9 144 367	0,00	104,87

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie, vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

4.1 ZHODNOTENIE PLNENIA ZÁVÄZNÝCH UKAZOVATEĽOV ROZPOČTU ORGANIZÁCIE ZA ROK 2020

Na základe zákona č. 468/2019 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2020 a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov schválilo a rozpísalo Ministerstvo kultúry SR pre UKB záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2020 nasledovne:

Programová štruktúra:	08S	Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt
	08S 01	Inštitucionálna podpora štátnymi RO a PO
	08S 0105	Knižnice a knižničná činnosť
Funkčná klasifikácia:	08.2.0.	Kultúrne služby
	08.5.0.	Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet (€)
1. Príjmy ŠR (zdroj 111)	200	110 000
2. Bežné výdavky spolu	600	9 082 323
z toho:		
mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	610	3 273 581
3. Kapitálové výdavky	700	0
Limit počtu zamestnancov (prepočítaný)	-	237

V zmysle zákona č. 217/2020 Z. z. zo 14. 7. 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o štátnom rozpočte došlo k zmene Prílohy č. 2 – Príjmy kapitol za rok 2020. Na základe uvedeného sa upravil schválený rozpočet príjmov v RIS ZORO a následne v MÚR.

Aktuálny schválený rozpočet príjmov je uvedený v rozpise záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2020 nasledovne:

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet (€)
1. Príjmy ŠR (zdroj 111)	200	77 800

2. Bežné výdavky spolu	600	9 082 323
z toho:		
mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	610	3 273 581
3. Kapitálové výdavky	700	0
Limit počtu zamestnancov (prepočítaný)	-	237

4.1.1 Rozpočtové opatrenia

Ministerstvo kultúry SR vykonalo v roku 2020 v schválenom rozpočte Univerzitnej knižnice v Bratislave 5 rozpočtových opatrení:

Rozpočtové opatrenie č. 1

Ministerstvo kultúry SR upravilo **(zvýšilo)** listom č. MK-2087/2020-421/5452 zo dňa 6. 3. 2020 rozpočet **bežných výdavkov** na rok 2020 v kategórii 600 celkom o **35 000 €** nasledovne:

v prvku **08T0103 – Podpora kultúrnych aktivít v RO a PO**

- 1. ročník medzinárodného sympózia knižníc z krajín strednej a východnej Európy a Fóra slovanských kultúr v Bratislave / **10 000 €**

v prvku **08T0106 – Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov**

- Nákup knižničných dokumentov a elektronických informačných zdrojov / **15 000 €**

v prvku **08T0109 – Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva**

- Vedeckovýskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry a knižničného písomného dedičstva / **10 000 €**

Rozpočtové opatrenie č. 2

Na základe rozpočtového opatrenia Ministerstva financií SR č. 28/2020 upravilo **(zvýšilo)** Ministerstvo kultúry SR listom č. MK-2087/2020-421/17263 zo dňa 25. 9. 2020 rozpočet **bežných výdavkov** v kategórii 630 – Tovary a služby na rok 2020 nasledovne:

Prvok 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) / 47 002 €

Predmetným rozpočtovým opatrením sa zabezpečila kompenzácia výdavkov negatívne ovplyvnených pandémiou súvisiacou s ochorením COVID-19. V prípade nevyčerpania výdavkov na určený účel by boli finančné prostriedky viazané v zodpovedajúcej sume podľa § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozpočtové opatrenie č. 3

Na základe žiadosti č. UKB-588/2020-40001/1746 z 30. 10. 2020 a súhlasného stanoviska sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 24. 11. 2020 upravilo **(znížilo)** Ministerstvo kultúry SR listom č. MK-2087/2020-421/22603 zo dňa 3. 12. 2020 rozpočet bežných výdavkov v kategórii 630-Tovary a služby na rok 2020 nasledovne:

Prvok 08T0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO (zdroj111) / -10 000 €

Predmetným rozpočtovým opatrením sa realizovalo zníženie finančných prostriedkov v uvedenej sume, účelovo určených na realizáciu prioritného projektu: **1. ročník medzinárodného sympózia knižníc z krajín strednej a východnej Európy a Fóra slovanských kultúr v Bratislave**. Uvedený prioritný projekt sa z dôvodu pandémie COVID-19 v roku 2020 neuskutočnil.

Rozpočtové opatrenie č. 4

Na základe rozpočtového opatrenia Ministerstva financií SR č. 46/2020 upravilo **(zvýšilo)** Ministerstvo kultúry SR listom č. MK-2087/2020-421/24644 zo dňa 16. 12. 2020 rozpočet bežných výdavkov na rok 2020 nasledovne:

Prvok 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť (zdroj 111) / + 42 €

Uvedeným rozpočtovým opatrením sa pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave zabezpečilo vybilancovanie kultúrnych poukazov na rok 2020.

Rozpočtové opatrenie č. 5

Na základe rozpočtového opatrenia Ministerstva financií SR č. 49/2020 a rozhodnutia Ministerstva kultúry SR upravilo **(znížilo)** Ministerstvo kultúry SR listom č. MK-2087/2020-421/25167 zo dňa 28. 12. 2020 **záväzný ukazovateľ limitu príjmov** štátneho rozpočtu na rok 2020 – zdroj 111 o **15 300 €** na základe skutočného plnenia a aktuálnej predikcie ich vývoja k ultimu roka 2020.

Predmetným rozpočtovým opatrením sa súčasne upravil **(znížil)** limit počtu zamestnancov o **12 osôb** na základe skutočného plnenia a očakávanej skutočnosti v roku 2020.

V zmysle žiadosti č. UKB-2159/2020-40001 z 22. 12. 2020 súčasne upravilo **(znížilo)** Ministerstvo kultúry SR rozpočet bežných výdavkov v kategórii 630 – Tovary a služby na rok 2020 nasledovne:

Prvok 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva / - 10 000 €

Vedeckovýskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry a knižničného písomného dedičstva

4.2 PRÍJMY ORGANIZÁCIE

Príjmy UKB boli na základe rozpisu záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2020 určené sumou **77 800 €**, rozpočtovým opatrením boli upravené na sumu **62 500 €**.

Príjmy boli k 31. 12. 2020 splnené v sume **63 992 €** na 82,25 % oproti schválenému a na 102,39 % oproti upravenému rozpočtu.

(v EUR)

Ukazovateľ	Schválený	Upravený	Plnenie	% plnenia	
	rozpočet	rozpočet	Rok		
	2020	2020	2020		
	1	2	3	3:1	3:2
Príjmy celkom	77 800	62 500	63 992	82,25	102,39
Príjmy z rozpočtu organizácie	77 800	62 500	63 992	82,25	102,39
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	11 300	9 963	9 963	88,16	100,00
Administratív. a iné poplatky a platby	66 500	49 032	50 524	75,98	103,04
Iné nedaňové príjmy	0	3 505	3 505	0,00	100,00

4.2.1 Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

1. Príjmy z vlastníctva majetku na rozpočtovej položke **210** na podpoložke **212003 – Príjmy z prenajatých priestorov** – prijaté boli príjmy v sume **9 963 €** na 88,16 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti **upravenému rozpočtu** z toho:

Príjmy z prenajatých bytových priestorov / 1 547 €

Skladajú sa z príjmov z nájomného zamestnancov UKB.

Príjmy z prenajatých nebytových priestorov / 8 416 €

Ide o príjmy za prenájom nebytových priestorov na prevádzkovanie bankomatu, za prenájom nebytových priestorov na prevádzkovanie automatov na predaj teplých nápojov a hygienicky baleného občerstvenia.

2. Príjmy z administratívnych poplatkov – na rozpočtovej položke **220** boli prijaté príjmy v sume **50 524 €** na 75,98 % oproti schválenému a na **103,04 %** oproti upravenému rozpočtu.

Na **podpoložke 222003 – Pokuty, penále a iné sankcie** sa evidujú príjmy v sume **15 540 €**.

Na **podpoložke 223001 – Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb** predstavujú príjmy sumu **34 984 €**.

3. Iné nedaňové príjmy na rozpočtovej položke **290** boli prijaté príjmy v sume **3 505 €** na **100,00 %** oproti upravenému rozpočtu, z toho sa evidujú:

Na **podpoložke 292012 – Príjmy z dobropisov** – príjmy v sume **1 056 €**.

Na **podpoložke 292017 – Vratky** – príjmy v sume **2 374 €**.

Na **podpoložke 292027 – Iné príjmy** – príjmy v sume **75 €**.

4.2.2 Mimorozpočtové prostriedky

Zahraničné granty:

V roku 2020 Univerzitná knižnica v Bratislave nedostala zahraničné granty.

Zábezpeky:

V roku 2020 Univerzitná knižnica v Bratislave prijala na depozitný účet zábezpeku na verejné obstarávanie v sume **20 728 €**, finančné prostriedky boli uchádzačom k 31. 12. 2020 vrátené.

Mesačný vývoj dosiahnutých príjmov

Príjmy UKB (zdroj 111) boli v jednotlivých mesiacoch roka 2020 nasledovné:

Január	8 446 €
Február	9 026 €
Marec	452 €
Apríl	1 273 €
Máj	2 617 €
Jún	5 650 €
Júl	3 610 €
August	3 267 €
September	7 926 €
Október	13 141 €
November	3 419 €
December	5 165 €
Celkom	63 992 €

4.3 VÝDAVKY ORGANIZÁCIE

4.3.1 Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

A. Bežné výdavky

Stanovený limit bežných výdavkov vrátane bežných transferov na krytie prevádzkových potrieb UKB na rok 2020 v sume **9 082 323 €** bol upravený na sumu **9 144 367 €**, z toho v programe **08S0105** v sume **9 129 367 €**, v programe **08T** v sume **15 000 €**.

K 31. 12. 2020 bolo čerpanie v sume **9 144 367 €**, čo predstavuje 100,68 % zo schváleného a 100,00 % z upraveného rozpočtu. Čerpanie celkového rozpočtu zahŕňa bežné výdavky v programe **08S0105** v sume **9 129 367 €**, výdavky v programe **08T** v sume **15 000 €**.

B. Kapitálové výdavky

Na rok 2020 neboli UKB pridelené kapitálové výdavky.

4.3.2 Výdavky podľa funkčnej klasifikácie

Stanovený limit výdavkov vo funkčnej klasifikácii **08 – Rekreačné, kultúra a náboženstvo, 082 – Kultúrne služby, 08.2.0 – Kultúrne služby** v sume **8 962 323 €** bol upravený na **9 024 367 €** a bol čerpaný v sume **9 024 367 €** na 100,68 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Stanovený limit bežných výdavkov vo funkčnej klasifikácii **08 – Rekreačné, kultúra a náboženstvo, 085 – Kultúrne služby, 08.5.0 – Výskum a vývoj v oblasti rekreačné, kultúry a náboženstva** v sume **120 000 €** bol v roku 2020 čerpaný v sume **120 000 €** na 100,00 %.

4.3.3 Vyhodnotenie plnenia programovej štruktúry organizácie

- Kód programu 08S – Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt
- Kód podprogramu 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť

A. Bežné výdavky ŠR, zdroj 111, funkčná klasifikácia 08.2.0.

Stanovený limit **bežných výdavkov vrátane bežných transferov** na rok 2020 v sume **8 962 323 €**, upravený na **9 009 367 €** bol k 31. 12. 2020 čerpaný sumou **9 009 367 €**, čo predstavuje 100,52 % zo schváleného a 100,00 % z upraveného rozpočtu.

Čerpanie bežných výdavkov (zdroj 111) podľa jednotlivých rozpočtových položiek bolo nasledovné:

v EUR

RP	Názov rozpočtovej položky	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Čerpanie rozpočtu k 31.12.2020	% čerpania	
					3:1	3:2
		1	2	3		
610	Mzdy, platy, služ. príjmy a OOV	3 273 581	3 273 581	3 273 581	100,00	100,00
620	Poistné a príspevok do poisťovní	1 144 117	1 115 835	1 115 835	97,53	100,00
630	Tovary a služby	4 484 928	4 571 777	4 571 777	101,94	100,00
640	Bežné transfery	59 697	48 174	48 174	80,70	100,00
Spolu		8 962 323	9 009 367	9 009 367	100,52	100,00

Položka 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Stanovený limit mzdových prostriedkov v sume **3 273 581 €** bol k 31. 12. 2020 čerpaný v sume **3 273 581 €** na 100,00 %.

Priemerný prepočítaný evidenčný počet zamestnancov bol **208,5** a priemerná mesačná mzda na 1 zamestnanca z čerpania zo záväzného ukazovateľa mzdových prostriedkov bola **1 308,39 €**.

Po prepočte miezd v januári 2021 odoslaných na depozitný účet v decembri 2020 bolo skutočné čerpanie miezd v sume **3 237 228 €** pre priemerný prepočítaný počet zamestnancov **208,5**, z toho priemerná mzda bola **1 308,24 €**. Nevyčerpané finančné prostriedky v sume **353 €** boli v januári 2021 odvedené z depozitného účtu do príjmov štátneho rozpočtu.

Položka 620 – Poistné a príspevok do poisťovní

Zo schváleného rozpočtu na rok 2020 na odvody do zdravotných poisťovní a do Sociálnej poisťovne v sume **1 144 117 €**, upraveného na **1 115 835 €**, bolo k 31. 12. 2020 čerpaných **1 115 835 €**, čo predstavuje 97,53 % zo schváleného a 100,00 % z upraveného rozpočtu.

Odvodové povinnosti boli uhradené v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Položka 630 – Tovary a služby

Rozpočet výdavkov na prevádzku knižnice na rok 2020 stanovený sumou **4 484 928 €**, upravený na **4 571 777 €** bol k 31. 12. 2020 čerpaný sumou **4 571 777 €** na 101,94 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Čerpanie podľa jednotlivých rozpočtových položiek bolo nasledovné:

v EUR

Rozp. pol.	Názov rozpočtovej položky	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Čerpanie rozpočtu k 31.12.2020	% čerpania	
		1	2	3	3:1	3:2
631	Cestovné náhrady	29 500	782	782	2,65	100,00
632	Energie, voda, komunik.	490 000	457 636	457 636	93,40	100,00
633	Materiál	331 150	391 750	391 750	118,30	100,00
634	Dopravné	8 430	6 716	6 716	79,67	100,00
635	Rutinná a štand. údržba	2 509 235	2 545 908	2 545 908	101,46	100,00
636	Nájomné za prenájom	296 987	323 775	323 775	109,02	100,00
637	Služby	819 626	845 210	845 210	103,12	100,00
630	Tovary a služby	4 484 928	4 571 777	4 571 777	101,94	100,00

Položka 631 – Cestovné náhrady

Schválený rozpočet na pracovné cesty v sume **29 500 €**, upravený na **782 €** bol čerpaný k 31. 12. 2020 sumou **782 €** na 2,65 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Rozpočet na **tuzemské pracovné cesty** plánovaný v sume **7 000 €**, upravený na **782 €** bol čerpaný sumou **782 €** na 11,17 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Na **tuzemských pracovných cestách** sa v roku 2020 zúčastnilo **44 zamestnancov**. Pracovné cesty sa uskutočnili prevažne služobným osobným vozidlom UKB, vlakmi a autobusmi.

Cieľ tuzemskej pracovnej cesty	Počet zamestnancov
SNK Martin	4
Bratislava – zamestnanci CDA - lokalita B Martin	8
Trnava	22
Šurany	1
Zvolen	2
Šenkvice	1

Modra	3
Nitra	1
Leopoldov	2
Spolu	44

Všetky pracovné cesty boli vopred plánované a zamestnanci sa ich zúčastňovali na pokyn a so súhlasom vedúcich zamestnancov jednotlivých úsekov UKB a generálnej riaditeľky UKB.

Rozpočet na **zahraničné pracovné cesty** bol stanovený v sume **22 500 €**, čerpanie sa nerealizovalo z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej pandémie COVID-19.

Položka 632 – Energie, voda a komunikácie

Schválený rozpočet na rok 2020 v sume **490 000 €**, upravený na **457 636 €** bol čerpaný sumou **457 636 €** na 93,40 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Z podpoložky **632001 – Energie** v sume **332 223 €** boli uhradené všetky zálohové platby, vrátane vyúčtovania **za elektrickú energiu** v sume **259 940 €** a za **plyn** v sume **72 283 €**.

Do tejto rozpočtovej podpoložky boli zahrnuté aj refundované platby od nájomcov bytových a nebytových priestorov za spotrebovanú elektrickú energiu a vykurovanie.

Na podpoložke **632002 – Vodné, stočné** sú evidované platby v celkovej sume **11 158 €**, z toho platby za **vodné, stočné** v sume **6 963 €** a **platby z povrchového odtoku** v sume **4 195 €**.

Do tejto rozpočtovej podpoložky boli zahrnuté aj refundované platby od nájomcov bytových a nebytových priestorov za spotrebu vody.

Podpoložka **632003 – Poštové služby** – v sume **13 769 €** sú zahrnuté poplatky za poštové služby (frankovací stroj) a poplatky za aktualizáciu poštových taríf pre frankovací stroj NEOPOST IS 350 na rok 2020.

Z podpoložky **632004 – Komunikačná infraštruktúra** – sa čerpalo v sume **48 000 €** za využívanie služieb internetu prostredníctvom akademickej dátovej siete SANET, realizovanej uzlom CVT STU.

Podpoložka 632005 – Telekomunikačné služby – čerpanie v sume **52 486 €** zahŕňa platby za služby UPC, telefónne účty za pevné linky spoločnosti Slovak Telekom, a. s., a za mobilné telefóny spoločnosti Orange Slovensko, a. s., hovorné na základe Zmluvy o poskytovaní telekomunikačných služieb a využití dátovej siete SWAN v súlade s prevádzkovým poriadkom SWAN VPN siete rezortu MK SR, poplatky za poskytovanie služieb VoIP – poplatok za prenájom IP zariadení a poplatok za SIM kartu na Továrenskej ul.

Položka 633 – Materiál

Schválený rozpočet v sume **331 150 €**, upravený na **391 750 €** bol čerpaný sumou **391 750 €** na 118,30 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Podpoložka **633001 – Interiérové vybavenie – 13 333 €**, z toho bol zakúpený drobný nábytok v sume 3 529 €, exteriérový nábytok do Lisztovej záhrady – vonkajšie stoly, stolíky, stoličky a kreslá v sume 8 345 € s cieľom umožniť štúdium vo vonkajšom prostredí v rámci preventívnych opatrení proti šíreniu COVID-19 po znovuo tvorení UKB, koberec na reprezentačné účely v sume 217 €, kancelárske stoličky v sume 792 € a kancelárske kreslá sume 450 €.

Podpoložka **633002 – Výpočtová technika – 101 212 €**, z toho sa čerpalo na nákup web kamery v sume 858 €, tabletov Lenovo s puzdrami pre používateľov UKB v sume 4 487 €, 8 ks PC All in One v sume 1 686 €, USB Token v sume 296 €, klávesníc v sume 40 €, multifunkčných zariadení boli v sume 2 190 €, pracovnej stanice v sume 1 691 € a PC v sume 89 964 €.

Podpoložka **633004 – Prevádzkové stroje, prístroje zariadenia, technika a náradie – 22 249 €**, z toho sa zakúpili: nôž do rezačky papiera, projektor Optima, bezdotykové odpadové koše, vymedzovacie stĺpiky s pásom, stojan na bezkontaktný dávkovač a informačné stojany s rámom v rámci hygienických opatrení po obnovení prevádzky UKB pre verejnosť i zamestnancov UKB po prvej vlne pandémie COVID 19. V druhom polroku boli zakúpené 2 multifunkčné tlačiarne, mobilné telefóny pre zamestnancov UKB, čerpadlo, paletové vozíky, údržbársky a inštalačný materiál, krovínorez pre potreby kosenia v záhradách UKB, vŕtačka, paletový vozík, elektrická čistička odpadu, reflektor, čítačky, prietokové ohrievače, kávovar, LCD tester a iné.

Podpoložka **633006 Všeobecný materiál – v sume 79 175 €**, z toho boli zakúpené: elektro-materiál, núdzové svietidlá, akumulátorové batérie, inštalačný materiál, materiál na opravu a údržbu exteriérov a interiérov budov UKB, náhradné diely, kľúče a bezpečnostné vložky, rudle, materiál na bežnú opravu a údržbu výpočtovej techniky, puzdrá na mobilné telefóny, hygienické a toaletné potreby, zdravotnícke, dezinfekčné a ochranné potreby (rúška), podsedačky na stoličky, ergonomické pomôcky, sudy a nádoby na „karanténu“ kníh a PVC vrecká na „karanténu dokumentov“, prepravné dosky na prepravu kontajnerov s knihami (zakúpené v rámci hygienických opatrení z dôvodu pandémie COVID-19), prepravky, slnečníky so stojanmi do Lisztovej záhrady, odpadkové koše, materiál pre potreby BOZP, rôzne druhy kancelárskych potrieb a kancelársky materiál, kalendáre a diáre, kopírovací papier, tonery, samolepky a samolepiace etikety, knižničné pasy, kytice pri pracovných a životných jubileách, kytice pre zosnulých bývalých zamestnancov, kvetinová výzdoba, materiály pre potreby MFKC – reklamné nálepky a pásy, slúchadlá a iný drobný spotrebný materiál.

Podpoložka **633007 – Špeciálny materiál – 15 237 €** zahŕňa najmä nákup špeciálneho materiálu pre potreby knihárskej, kníhviazačskej a reštaurátorskej dielne ako knihovnícky poťahový materiál, mračkový papier, debňová lepenka, rôzne chemikálie, galantérny tovar, laboratórny materiál. Okrem toho sa zakúpil filmoplast, filmolux a magnetické pásy.

Z podpoložky **633009 – Knihy, časopisy, noviny, učebnice, učebné pomôcky –** bolo čerpaných **152 620 €** na nákup kníh v sume 97 041 €, na predplatné periodík v sume 43 738 €, na ročné predplatné – online prístup do databázy 11 841 €.

Podpoložka **633010 – Pracovné odevy, obuv, pracovné pomôcky – 727 €** sa použilo na nákup ochranných pracovných odevov (plášte), obuvi a pomôcok pre zamestnancov.

Z podpoložky **633015 – Palivá ako zdroj energie – 82 €** bolo uhradených za naftu do motor-generátora.

Z podpoložky **633016 – Reprezentačné – 7 115 €** sa čerpalo podľa Smernice o hospodárení s rozpočtovými prostriedkami na reprezentačné účely pre gremiálne porady a ostatné významné podujatia UKB.

Položka 634 – Dopravné

Schválený rozpočet v sume **8 430**, **upravený** na **6 716 €** bol čerpaný sumou **6 716 €** na 79,67 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Z podpoložky **634001 – Palivo, mazivá, oleje a špeciálne kvapaliny – 2 040 €** je suma za uhradené faktúry spoločnosti Slovnaft, a. s., pre 3 služobné osobné motorové vozidlá UKB (Škoda Octavia, Chevrolet Orlando a Mercedes Benz).

Z podpoložky **634002 – Servis, údržba, opravy – 1 835 €** boli čerpané finančné prostriedky na opravu a údržbu 3 služobných osobných motorových vozidiel UKB, za sezónne prezutie pneumatík a výmenu za nové pneumatiky, za služby STK a za nákup drobného materiálu (stierače).

Z podpoložky **634003 – Poistenie – 2 720 €** sa uhradilo povinné zmluvné poistenie a havarijné poistenie za 3 služobné osobné motorové vozidlá na 1 rok.

Z podpoložky **634004 – Prepravné – 21 €** sa zaplatilo za prepravu vozidlami taxislužby.

Z podpoložky **634005 – Karty, známky, poplatky – 100 €** sa uhradila kúpa diaľničných známok pre 2 služobné motorové vozidlá UKB Chevrolet a Mercedes.

Položka 635 – Rutinná a štandardná údržba

Schválený rozpočet na tejto položke v sume **2 509 235 €**, upravený na **2 545 908 €** bol čerpaný sumou **2 545 908 €** na 101,46 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Podpoložka **635002 – Údržba výpočtovej techniky – 2 397 300 €**, na základe Zmluvy o poskytovaní servisných služieb Service Level Agreement (SLA) bol uhradený pozáručný autorizovaný servis pre CDA v sume 1 659 987 € a DIP v sume 736 775 €, za výmenu chybných diskov v serveri SUN FIRE bolo uhradených 497 € a za nákup náhradných dielov 41 €.

Podpoložka **635004 – Údržba prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia – 39 170 €** zahŕňa opravu, servis a údržbu výťahov, servisné práce na rezačke papiera a brúsenie nožov, výmenu batérií v diskovom poli, servis klimatizačných zariadení, opravu záložného zdroja, servisné práce, opravu a údržbu kotlov, kotolní a výmenu filtrov v budovách UKB, servis a opravu trezora, opravu prečerpávajúcich zariadení, opravu prenosných hasiacich prístrojov, opravu chladiaceho systému CDA, výmenu servera STORAGE 1.

Podpoložka **635005 – Údržba špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia – 1 820 €** sa uhradilo za opravu elektrického požiarneho a zabezpečovacieho systému a drôtového rozhlasu v budovách UKB.

Podpoložka **635006 – Údržba budov, objektov alebo ich častí – 2 049 €** bolo uhradené za opravu a údržbu automatických posuvných dverí, za opravu komínovej vložky a za maliarske práce v budove na Pionierskej ul.

Podpoložka **635009 – Údržba softvéru – 23 459 €**, bol uhradený ročný udržiavací poplatok (maintenance) za WebJet Enterprise, ročný poplatok za služby poskytované v súvislosti s prevádzkou informačného systému iCard, predĺženie podpory licencie pre VMware na 1 rok, ročná podpora licencií na centrálny firewall FortinetFortiGate, servisný poplatok za užívanie a udržiavanie integrovaného softvéru Ensemble, predĺženie 3 licencií Adobe All Apps, predplatné Enterprise Linux Standard s iné.

Podpoložka **635010 – Údržba komunikačnej infraštruktúry – 82 110 €** zahŕňa mesačný poplatok za poskytovanie služieb outsourcing informačných technológií v zmysle Vykonávacej zmluvy č. 3 k Rámcovej dohode č. RZ 2008/01– za služby podpory, prevádzky a riešenia porúch na IT infraštruktúre UKB v zmysle Katalógu služieb v časti LAN, v časti Servery platforma SUN Solaris a v časti Ostatné interné systémy (v sume 6 833,39 € mesačne) a poplatky za registráciu a predĺženie domén.

Položka 636 – Nájomné za nájom

Schválený rozpočet na tejto položke v sume **296 987 €**, **upravený na 323 775 €** bol čerpaný sumou **323 775 €** na 109,02 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Podpoložka **636001 – Nájomné za prenájom budov, objektov alebo ich častí – finančné prostriedky** v sume **319 893 €** sa uhradili za prenájom nebytových priestorov na uskladnenie knižničných fondov.

Podpoložka **636002 – Nájomné za prenájom prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia – 3 882 €** sa čerpal na úhradu servisného poplatku za prenájom rohoží, prenájom poštového priečinka a za prenájom krovinořeza a zapožičanie diskového poľa na 1 rok.

Položka 637 – Služby

Schválený rozpočet na tejto položke v sume **819 626 €**, upravený na **845 210 €** bol čerpaný sumou **845 210 €** na 103,12 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Podpoložka **637001 – Školenia, kurzy, semináre, konferencie, sympóziá – 4 476 €** zahŕňa účastnícke poplatky zamestnancom na odborných seminároch a školeniach (elektrotechnici, zamestnanci ekonomického a personálneho oddelenia a pod.), za preškolenie a preskúšanie pracovníkov na práce vo výškach.

Z podpoložky **637003 – Propagácia, reklama a inzercia – 6 598 €** sa uhradilo za reklamné a propagačné predmety pre zamestnancov pri novoročnom stretnutí a za uverejnenie inzerátov na obsadenie voľných pracovných miest.

Z podpoložky **637004 – Všeobecné služby – 175 375 €** sa čerpal na zabezpečovanie nasledovných činností: upratovanie priestorov v objektoch UKB, upratovanie priestorov CDA v objekte Klariská, prevádzka šatní, obsluha zariadení kotolní v budovách UKB, dezinfekcia objektov v lokalite Ventúrska, Michalská, Klariská, Pionierska a asanácia živočíšnych škodcov, kontrola a preštitkovanie regálov a skúšky rebríkov v skladoch, údržba a odborné prehliadky technologických zariadení kotolní, servis zariadení vzduchotechniky a chladenia, revízie výťahov, kontrola a revízia hasiacich prístrojov, kalibrácia alkoholtestera a meracích prístrojov, kontrola ZOTSH, vyčistenie objektov a pozemkov, vyrezanie náletových drevín, pranie rohoží, služby čistiarne (pranie textílií, obrusov, utierok, uterákov a pracovných odevov), správa prístupových komunikácií, prevádzkové náklady spojené s prenájom priestorov UKB v budove SNK v Martine, vyhotovenie xerokópií článkov získaných prostredníctvom Medziknižničnej výpožičnej služby a Medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby, tlač plagátov a propagačných materiálov pre činnosť Multifunkčného kultúrneho centra UKB, tlačiarenské a kopírovacie služby, prekladateľské služby, tlač propagačných materiálov pre potreby propagácie UKB, hudobné vystúpenia, ozvučenie pri kultúrnych akciách, výroba ochranných plexiskiel a montáž a inštalácia plexisklových bariér v rámci bezpečnostných hygienických opatrení po prvej vlne pandémie COVID-19, manipulácia s ťažkým nákladom a iné.

Podpoložka **637005 – Špeciálne služby – 375 653 €** zahŕňa uhradené faktúry za služby súvisiace so správou nehnuteľností – zabezpečenie hospodárnej a bezpečnej prevádzky priestorov pre projekt CDA a DIP (služby podpory NON IKT), ochranu objektov na Michalskej, Ventúrskej a Klariskej ul., Pionierskej a Továrenskej ul., za monitorovanie objektu na Pionierskej a Továrenskej ul., posilnenie strážnej služby (SBS) v súvislosti s uskutočnením kultúrnych podujatí a s pandémiou COVID-19, za technickú kontrolu bezpečnostných systémov EPS a EZS, za ročnú prehliadku a skúšku elektrických zariadení, za meranie a nastavenie zvukového systému, poradenské služby v oblasti verejného obstarávania, odborné konzultačno-analytické a poradenské služby v databáze Softip Profit Plus, služby skenovania, právne služby a poradenstvo, posúdenie aktuálneho stavu GDPR a pod.

Podpoložka **637006 – Náhrady – 12 456 €** sa uhradilo za preventívne lekárske prehliadky nových zamestnancov pred nástupom do zamestnania s cieľom posúdiť zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnej funkcie a príspevky na rekreáciu zamestnancov a športovú činnosť dieťaťa zamestnanca.

Podpoložka **637012 – Poplatky a odvody – 10 156 €** zahŕňa poplatky za výpožičky kníh prostredníctvom MVS a MMVS, poplatky na základe zmluvy EFT POS o akceptácii platobných kariet na platby za tovary a služby uzatvorené s VÚB, a. s., bankové poplatky za spracovanie, hotovosť, za prevod ZPS, za notárske poplatky, poplatky za výpis z registra trestov, za poplatky autorskej spoločnosti LITA, ročná úhrada na základe zmluvy o zriadení vecného bremena uzatvorená s Hlavným mestom SR Bratislava, poplatok za úschovu odpadu za účelom jeho zhodnotenia, poplatky súdnym exekútorom za staré exekúcie, licenčné zmluvy za zapožičanie fotografií na výstavy a registračný poplatok do Mestskej knižnice, servisný poplatok za služby EoD – dodávanie kníh na objednávku.

Na podpoložke **637014 – Stravovanie – 111 432 €** boli evidované faktúry za stravovacie poukážky pre zamestnancov UKB.

Podpoložka **637015 – Poistné – 138 €** sa zaplatilo poistenie za zamestnancov, ktorí sa mali zúčastniť zahraničnej pracovnej cesty a úhrada poistnej zmluvy.

Z podpoložky **637016 – Prídel do sociálneho fondu – 43 667 €** predstavuje výdavky na tvorbu sociálneho fondu organizácie v zmysle zákona NR SR č.152/1994 Z. z. o sociálnom fonde v znení neskorších predpisov a Kolektívnej zmluvy UKB.

Z podpoložky **637027 – Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru – 20 405 €** – na základe dohôd o vykonaní práce, dohôd o pracovnej činnosti a dohôd o vykonaní brigádnickej činnosti študenta boli vyplatené odmeny.

Z podpoložky **637035 – Dane – 84 854 €** bol zaplatený miestny poplatok za komunálny odpad (v budovách UKB na Michalskej, Klariskej, Pionierskej ul.), manipulačný poplatok za povolenie vjazdu a zotrvanie vozidiel v historickej časti mesta, daň z nehnuteľnosti za objekty Michalská, Ventúrska, Klariská ul., Vysoká pri Morave a Nebojsa, odvod DPH za tovary a služby, nadobudnuté z členských štátov EÚ, a úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS na základe zákona č. 340/2012 Z. z.

Do tejto rozpočtovej podpoložky boli zahrnuté aj refundované platby od nájomcov bytových a nebytových priestorov za odvoz odpadu.

640 – Bežné transfery

Zo schváleného rozpočtu bežných transferov v sume **59 697 €**, upraveného na **48 174 €** bolo k 31. 12. 2020 vyčerpaných **48 174 €** na 80,70 % oproti schválenému a na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu.

Z podpoložky **642 – Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám –**

43 288 €, čerpanie bolo nasledovné:

Podpoložka **642006 – Členské príspevky tuzemským organizáciám – 300 €**, z toho ročné členské príspevky:

SANET – Združenie používateľov Slovenskej akademickej dátovej siete	33 €
SSK – Spolok slovenských knihovníkov a knižníc	166 €
IAML – Slovenská národná skupina	101 €
Spolu	300 €

Z podpoložky **642013 – Odchodné –** v sume **19 062 €** bolo vyplatené zamestnancom pri prvom skončení pracovného pomeru po nadobudnutí nároku na starobný dôchodok.

Z podpoložky **642015 – Nemocenské dávky** zamestnancom pri dočasnej práceneschopnosti boli vyplatené v sume **23 926 €**.

Z položky **649 – Transfery do zahraničia** z podpoložky **649003 – Príspevky na ročné členstvo medzinárodným organizáciám** v sume **4 886 €** bolo čerpanie nasledovné:

IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions	501 €
CIEPS - ISSN - International Centre for the Registration of Serial Publications – Medz.org. pod záštitou UNESCO	1 833 €
LIBER	545 €
International Internet Preservation Consortium (Medzinárodné konzorcium pre archiváciu internetu) - projekt DIP	2 007 €
Spolu	4 886 €

Bežné výdavky súvisiace s pandémiou COVID-19 v roku 2020

V roku 2020 sa z celkových výdavkov v súvislosti so zabezpečením preventívnych opatrení proti šíreniu COVID -19 vyčerpalo **75 025 €**.

Na položke **632003 – Poštové služby – 43 €** sa eviduje výdavky na poštovné za zasielanie ročných zúčtovaní dane z príjmu zo závislej činnosti zamestnancom z dôvodu zatvorenia UKB.

Na položke **633001 – Interiérové vybavenie – 8 345 €** predstavuje výdavky na nákup vonkajších stolov, stoličiek a kresiel do Lisztovej záhrady pre používateľov.

Na položke **633002 – Výpočtová technika – 4 487 €** sú uhradené výdavky na nákup tabletov LENOVO s puzdrami pre používateľov UKB.

Na položke **633004 – Prevádzkové stroje, prístroje zariadenia, technika a náradie – 4 948 €** sa uhradilo za nákup bezdotykových odpadkových košov, vymedzovacích stĺpikov s pásmi, informačných stojanov s rámom a stojany na bezkontaktné dávkovače.

Na položke **633006 – Všeobecný materiál – 23 276 €** predstavuje výdavky na nákup dezinfekčného a hygienického materiálu (dezinfekčné čistiace prostriedky, bavlnené ochranné rúška, ochranné kryty, drôtené koše, ochranné štíty, dávkovače a zásobníky na utierky). V druhom polroku boli zakúpené nádoby (sudy a vrecká, úložné boxy s vekom) na uloženie kníh a dokumentov pre karanténu, slnečníky so stojanmi do Lisztovej záhrady, podsedáky na stoličky pre používateľov, prepravné dosky na prepravu kontajnermi, ochranné rúška pre návštevníkov a dezinfekčné prostriedky.

Na položke **633016 – Reprezentačné – 819 €** sa čerpalo za výdavky na nákup minerálok a občerstvenia pre používateľov a návštevníkov UKB a iného občerstvenia.

Na položke **637004 – Všeobecné služby – 7 361 €** predstavujú výdavky na upratovanie a dezinfekciu priestorov UKB, výrobu ochranných plexiskiel a tlač plagátov informujúcich o COVID-19.

Na položke **637005 – Špeciálne služby – 25 744 €** sa uhradilo za ochranu a stráženie objektov UKB a za posilnenie strážnej služby.

B. Bežné výdavky ŠR zdroj 111, funkčná klasifikácia 08.5.0.

Stanovený limit **bežných výdavkov** na rok 2020 v sume **120 000 €** bol k 31. 12. 2020 čerpaný v sume 120 000 € na 100,00 %.

Rozp. pol.	Názov rozpočtovej položky	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Čerpanie rozpočtu k 31.12.2020	% čerpania	
		1	2	3	3:1	3:2
620	Poistné a príspevok do poisťovní	0	249	249	0,00	100,00
630	Tovary a služby	120 000	119 751	119 751	99,79	100,00
Spolu		120 000	120 000	120 000	100,00	100,00

Finančné prostriedky sa použili na úhradu faktúr za obnovu prístupov a predplatné do databáz, za nákup historických kníh, časopisov a máp, za prekladateľské služby pre potreby zahraničnej prezentácie portálu „Profil slovenskej kultúry“, za vyhotovenie umeleckých, ručne vyhotovených faksimile (verných napodobnenín) vybraných exemplárov z Bašagičovej zbierky, za realizáciu medzinárodných vedecko-výskumných projektov a výstav, za nákup výpočtovej techniky – PC počítačov, za odplaty na základe Zmluvy o vytvorení autorského diela a licenčnej zmluvy a na odmeny zamestnancom mimo pracovného pomeru a k nim prislúchajúce odvody do poisťovní.

C. Kapitálové výdavky ŠR zdroj 111, funkčná klasifikácia 08.2.0.

MK SR neposkytlo v roku 2020 finančné prostriedky na **kapitálové výdavky v programe 08S.**

- **Kód programu 08T – Tvorba a implementácia politik**

A. Bežné výdavky ŠR zdroj 111, funkčná klasifikácia 08.2.0

MK SR poskytlo v priebehu roka 2020 finančné prostriedky na **bežné výdavky v programe 08T Tvorba a implementácia politík** v sume **15 000 €** nasledovne:

- **Kód podprogramu 08T0106 – Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov „Nákup knižničných dokumentov a elektronických informačných zdrojov“**

Zdroj:	111
Schválený rozpočet:	0 €
Upravený rozpočet:	15 000 €
Čerpanie rok 2020:	15 000 €

Cieľom prioritného projektu (okrem iného) bolo:

- zabezpečiť a posilniť zákonnú povinnosť knižnice – dopĺňať knižničný fond,
- naplňovať Stratégiu rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 – strategickú oblasť č. 2:

Budovanie, trvalé uchovávanie, rozvoj a ochrana knižnično-informačných fondov – prioritu 2.1 – opatrenie 2.1.1. Zabezpečiť zdroje a podporu akvizičnej činnosti knižníc a posilniť koncepčné budovanie knižnično-informačných fondov v súlade so zameraním a špecializáciou knižníc.

V roku 2020 boli finančné prostriedky z prioritného projektu použité na zabezpečenie kontinuálneho pokračovania online prístupu do 4 licencovaných databáz:

- databázy **MGG – Die Music Geschichte und Gegenwart** – **3 600 €**. Na ďalší rok sa zachová online dostupnosť do najkomplexnejšieho nemeckého hudobného lexikónu nielen pre odbornú verejnosť, ale aj pre zamestnancov hudobného kabinetu;
- databázy **Encyclopædia Britannica Online Library Edition** – **3 762 €**. Na ďalší rok sa zachová online dostupnosť do najznámejšej a najväčšej anglickej všeobecnej encyklopédie na svete, ktorá pre svoje zameranie a obsah poskytuje obrovské množstvo informácií zo širokej škály spoločenskovedných odborov;
- databázy **Arcanum Digithea (ADT)** – **1 000 €**. Na ďalší rok sa zachová online dostupnosť k dôležitým tlačovým zdrojom maďarskej histórie ako sú vedecké a odborné periodiká, denníky a týždenníky, encyklopédie, zbierky tematických kníh a iné;
- databázy **Central and Eastern Online Library (C.E.E.O.L.)** – **7 548 €**. Na ďalší rok sa zachová dostupnosť do stredoeurópskej online knižnice, ktorá je úložiskom fulltextových indexovaných dokumentov v oblasti humanitných a spoločenských vied a publikácií zo strednej a východnej Európy.

Pridelené finančné prostriedky na prioritný projekt UKB použila hospodárne, efektívne, účinne a účelne na nákup elektronických databázových informačných zdrojov, ktoré svojím obsahovým zameraním boli v súlade so zameraním a špecializáciou knižnice (*univerzálny knižničný fond a špecializovaný knižničný fond z oblasti spoločenských, humanitných a prírodných vied*) a pôsobnosťou knižnice (*vedecká knižnica s celoslovenskou pôsobnosťou*).

Pri nákupe boli dodržané základné zákonné princípy dopĺňovania knižničného fondu (§12 knižničného zákona) – nezávislosť (ideologická, politická, náboženská) a odbornosť.

Vďaka podpore prioritného projektu a prideleniu účelových prostriedkov z MK SR v sume 15 000 € sa UKB profilovala ako univerzálna vedecká knižnica s kontinuálnou a ucelenou akvizičnou politikou dopĺňovania elektronických databázových informačných zdrojov.

B. Kapitálové výdavky ŠR v zdroj, funkčná klasifikácia 08.2.0

MK SR neposkytlo v roku 2020 finančné prostriedky na **kapitálové výdavky** v programe 08T.

4.3.4 Výdavky organizácie hrazené z finančných prostriedkov na udržateľnosť projektov

1. Národný projekt č. 8 „Centrálny dátový archív“ (CDA)

V zmysle Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. MK-40/2012-M zo dňa 13. 3. 2012 bolo v roku 2020 z rozpočtu UKB zabezpečené financovanie **udržateľnosti** projektu CDA v oblasti **bežných výdavkov** v sume **2 271 606 €**.

Finančné prostriedky na **kapitálové výdavky** na udržateľnosť projektu CDA neboli pridelené.

2. Národný projekt č. 8 „Digitálne pramene – Webharvesting a archivácia e-Born obsahu“ (DIP)

V zmysle Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku zo dňa 6. 7. 2015 bolo v roku 2020 z rozpočtu UKB zabezpečené financovanie **udržateľnosti** projektu DIP v oblasti **bežných výdavkov** v sume **917 273 €**.

Finančné prostriedky na **kapitálové výdavky** na udržateľnosť projektu DIP neboli pridelené.

4.4 ÚČTY MIMOROZPOČTOVÝCH PROSTRIEDKOV

Účet 221 – Sociálny fond

Tvorba	
Zostatok SF z roku 2019	28 290,13 €
Tvorba SF 12/2019 – doplatok	0,11 €
Tvorba v zmysle zákona a Kolektívnej zmluvy	43 689,60 €
Tvorba celkom:	71 979,84 €
Čerpanie	

Zúčtovanie SF za rok 2019 – preplatok odvedený do príjmov	6,79 €
Preúčtovanie výdavkov zo SF do príjmov ŠR – nákup kytíc pre ocenených jubilantov z radov pracovníkov UKB pri príležitosti okrúhlych životných jubileí za rok 2018	500,50 €
Preúčtovanie výdavkov zo SF do výdavkov – nákup kytíc pre ocenených jubilantov z radov pracovníkov UKB pri príležitosti okrúhlych životných jubileí za rok 2019	693,00 €
Príspevok na stravovanie	37 124,77 €
Čerpanie celkom:	38 325,06 €
Zostatok k 31.12.2020	33 654,78 €

Účet 221 – Účet cudzích prostriedkov (depozitný účet)

Strana MÁ DAŤ	
Prijaté mzdy, odvody do poisťovní a OON za 12/2019	654 625,62 €
Prijaté mzdy, odvody do poisťovní a OON za 12/2020	606 645,77 €
Zábezpeka VO –upratovacia služba – CATA-REAL, s. r. o.	5 000,00 €
Zábezpeka VO - upratovacia služba – BOCKHOLD-GRUPPE SLOWAKIA	15 728,00 €
Spolu	1 281 999,39 €
Strana DAL	
Vyplatené mzdy, odvody do poisťovní a OON za 12/2019	654 625,62 €
Prevod do SF za 12/2020	5 962,28 €
Vrátenie zábezpeky VO –upratovacia služba - CATA-REAL, s. r. o.	5 000,00 €
Vrátenie Zábezpeky VO – upratovacia služba - BOCKHOLD-GRUPPE SLOWAKIA	15 728,00 €
Čerpanie celkom:	681 315,90 €
Zostatok k 31.12.2020	600 683,49 €

Účet 221 – Dary a granty

Strana MÁ DAŤ	
Počiatočný stav k 1.1.2020	1 866,43 €
Spolu	1 866,43 €
Strana DAL	0,00 €
Prevod do príjmov ŠR	1 866,43 €
Spolu	1 866,43 €
Zostatok k 31.12.2020	0,00 €

4.5 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ POZÍCIE ORGANIZÁCIE

4.5.1 Analýza výdavkov na prevádzku budov

Budovy: Michalská ul. a Ventúrska ul., Bratislava	672 205 €
Budova: Klariská ul., Bratislava	323 103 €
Budova: Pionierska ul., Bratislava	23 505 €
Budova: Továrenská ul. (sklad), Bratislava	8 627 €
Budova: Agátová ul. (sklad), Bratislava	6 354 €
Budova: obec Nebojsa (sklad)	7 095 €
Budova: obec Vysoká pri Morave (sklad)	3 474 €
Budova: CDA – lokalita B, Martin	38 465 €
Spolu	1 082 828 €

4.5.2 Významné položky súvahy v oblasti majetku a záväzkov

K 31. 12. 2020 UKB eviduje **hmotný a nehmotný majetok** v obstarávacej cene v sume **69 227 387 €** nasledovne:

Software	2 976 039 €
Licencie	74 865 €
Pozemky	1 008 026 €
Budovy a stavby – národné kultúrne pamiatky	1 778 684 €
Budovy a stavby – ostatné	3 926 460 €
Budovy a stavby – technické zhodnotenie	16 717 283 €
Stroje, prístroje a zariadenia	32 449 835 €
Dopravné prostriedky	77 711 €
Drobný krátkodobý hmotný majetok	10 101 425 €
Drobný krátkodobý nehmotný majetok	68 154 €
Umelecké diela	48 905 €
Spolu	69 227 387 €

4.5.3 Pohl'advky

Pohl'advky UKB za prenájom priestorov a voči používateľom služieb UKB boli k 31. 12. 2020 v Hlavnej knihe evidované v sume **5 768 €**.

4.5.4 Závazky

Závazky voči dodávateľom UKB boli k 31. 12. 2020 v Hlavnej knihe evidované v sume **446 428 €**. Všetky závazky k 31. 12. 2020 boli uhradené v januári 2021.

5 PERSONÁLNE OTÁZKY

V súvislosti s uplatňovaním Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2021 a po dohode s odborovou organizáciou, pracovný čas v pružnom pracovnom čase bol 37 a ½ hodiny týždenne, v dvojzmennej prevádzke 36 a ¼ hodiny týždenne, vrátane služieb v sobotu. Základná výmera dovolenky bola päť týždňov. Dovolenka vo výmere šiestich týždňov patrila zamestnancovi, ktorý do konca kalendárneho roka dovŕšil najmenej 33 rokov veku a zamestnancovi, ktorý sa trvale stará o dieťa.

Organizácia pri odmeňovaní zamestnancov vychádzala zo zákona č. 318/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 388/2018 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme sa od 1. januára 2020 zvýšili stupnice platových taríf pre všetkých zamestnancov o 10 %. Zamestnanci, ktorí vykonávajú odborné činnosti v oblasti tvorby, šírenia, uchovávaní a sprístupňovania kultúrnych hodnôt mali zvýšený tarifný plat aj o ďalších 5 %. Na základe kolektívnej zmluvy bol príplatok za dvojzmennosť vo výške 10,00 EUR. Priemerná mesačná hrubá mzda zamestnancov UKB v uplynulom roku 2020 predstavovala 1 308,25 EUR.

V uplynulom roku došlo k zmenám na vedúcich postoch. Pracovný pomer ukončili: riaditeľka úseku knižničných činností, námestník generálnej riaditeľky pre ekonomiku a 5 vedúci oddelení, z toho 3 odišli do starobného dôchodku a 1 nenastúpila po skončení rodičovskej dovolenky. Na základe platnej Organizačnej štruktúry UKB boli poverení alebo vymenovaní noví vedúci zamestnanci: 1 vedúca odboru a 5 vedúci oddelení. Súčasne boli realizované osobné pohovory a výbery nových zamestnancov na uvoľnené pracovné miesta, pričom organizácia úzko spolupracovala s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava I.

Počet zamestnancov

Limit počtu zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme Univerzitnej knižnici v Bratislave bol stanovený ako záväzný ukazovateľ počtom 237,00. Priemerný fyzický stav zamestnancov v roku 2020 bol 210,03 z toho 148,59 žien; priemerný prepočítaný stav bol 208,54. Určený limit počtu zamestnancov bol dodržaný.

K 31. 12. 2020 mala UKB vo fyzickom stave 207 zamestnancov, z toho 62 mužov a 145 žien. V dvojzmennej prevádzke k 31. 12. 2020 pracovalo 21 zamestnancov. V rámci skráteného pracovného úväzku pracovalo 6 zamestnancov, z toho 5 žien. Priemerný vek zamestnancov knižnice sa výraznejšie nezmenil – z 47,59 rokov v roku 2019 na 48,04 rokov v roku 2020. Priemerný vek žien bol 48,99 rokov, mužov 45,84 rokov.

Pri obsadzovaní voľných miest sa robil výber z radov uchádzačov v zmysle ustanovení zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, s dôrazom na splnenie požiadaviek na bezúhonnosť, plnenie kvalifikačných predpokladov, dosiahnutú odbornú prax a zdravotnú spôsobilosť. UKB uzatvorila pracovný pomer na dobu určitú s 13 zamestnancami, z toho bolo 9 žien.

V organizácii v roku 2020 pracovali 13 zamestnanci so zdravotným postihnutím I. do 70 % (ZPS), z toho 10 vo funkcii knihovník. So zdravotným postihnutím II. nad 70 % (ZPS – ŤZP) pracovali 5 zamestnanci, z toho 4 pracovali vo funkcii knihovník a 1 zamestnanec vo funkcii digitalizátor. Okrem toho UKB zamestnávala 36 starobných dôchodcov. V roku 2020 bolo na rodičovskej dovolenke 9 zamestnancov, z toho 1 muž. V priebehu roka 2020 nastúpila do práce po skončení rodičovskej dovolenky 1 zamestnankyňa, 2 zamestnankyne po skončení rodičovskej dovolenky požiadali o skončenie pracovného pomeru.

Pracovný pomer ukončilo 23 zamestnancov, z toho 6 dohodou podľa § 60 Zákonníka práce, z toho 2 odišli na starobný dôchodok; 5 zamestnancov podľa § 71 ZP na základe uplynutia dohodnutej doby pracovného pomeru na dobu určitú; 4 zamestnanci podľa § 72 ZP v skúšobnej dobe, pracovný pomer 2 zamestnancov ukončil zamestnávateľ na žiadosť zamestnancov; 7 zamestnancov dalo výpoveď podľa § 67 Zákonníka práce, z toho 4 odišli na starobný dôchodok.

Na uvoľnené pracovné miesta sa v roku 2020, v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava I., podarilo získať kvalitných zamestnancov. Duplicita

Veková štruktúra zamestnancov podľa veku a pohlavia k 31. 12. 2020

Vek	Ženy	Muži	Spolu	%
0 – 17 rokov	0	0	0	0,0
18 – 25 rokov	4	1	5	2,42
26 – 30 rokov	11	5	16	7,73
31 – 35 rokov	12	16	28	13,53
36 – 40 rokov	16	3	19	9,18
41 – 45 rokov	12	6	18	8,7
46 – 50 rokov	18	6	24	11,59
51 – 55 rokov	16	10	26	12,56
56 – 59 rokov	18	4	22	10,63
Nad 60 rokov	38	11	49	23,67
Spolu	145	62	207	100,00
%	70,05	29,95	100,00	x

Štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2020

vedúci zamestnanci – 35	12 mužov, 23 žien
odborní zamestnanci kultúry (knihovníci, manažér kultúry, konzervátori, reštaurátori) – 132	30 mužov, 102 žien
iní odborní zamestnanci (THP) – 31	17 mužov, 14 žien
ostatní (robotníci, manipulanti, remeselníci, prevádzka) – 9	3 muži, 6 žien

Kvalifikačná štruktúra k 31. 12. 2021

vedúci zamestnanci – 35	1 VED, 31 VŠ-II., 2 ÚSV, 1 SO
odborní zamestnanci – (knihovníci, manažér kultúry, konzervátori, reštaurátori) – 132	5 VED, 70 VŠ-II., 8 VŠ-I., 2 VO, 47 ÚSV,
iní odborní zamestnanci (THP) – 31	17 VŠ-II., 1 VŠ-I., 2 VO, 10 ÚSV, 1 SO,
ostatní (robotníci, manipulanti, remeselníci, prevádzka) – 9	2 ÚSV, 6 SO, 1 Z

Poznámka: VED – vedecká výchova (PhD.), VŠ-II. – vysokoškolské vzdelanie II. stupeň, VŠ-I. – vysokoškolské vzdelanie I. stupeň (bakalár), VO – vyššie odborné, ÚSV – úplné stredné vzdelanie (maturita), SO – stredné odborné vzdelanie, Z – základné vzdelanie

Organizačná štruktúra UKB

Činnosť knižnice zabezpečovali 4 úseky, 11 odborov a 42 oddelení. Na jednotlivé oddelenia v roku 2020 bolo naplánovaných 237,00 zamestnancov.

Organizačné členenie knižnice:

- 10000 – Úsek generálneho riaditeľstva**
- 20000 – Úsek knižničných činností**
- 30000 – Úsek elektronizácie a integrácie**
- 40000 – Úsek ekonomiky a prevádzky**

10000 – Úsek generálneho riaditeľstva – 24,50

10001 – Riaditeľstvo – 11 pracovníkov

- generálna riaditeľka – 1
- riaditeľka úseku knižničnej činnosti – 1
- riaditeľ úseku elektronizácie a integrácie – 1
- námestník generálneho riaditeľa pre ekonomiku – 1
- sekretariát generálnej riaditeľky – 2
- personálny referát – 2
- referát BOZP, OP, PZS – 1
- referát US a CO – 0
- referát vnútornej kontroly – 1
- odborná asistentka GR – 1

10004 – Oddelenie metodiky – 3

10005 – Multifunkčné kultúrne centrum – 5

10006 – Archív a správa registratúry UKB – 5,5

20000 – Úsek knižničných činností – 127,50

Samostatné oddelenia priamo riadené riaditeľom úseku – 42,00

- 20001 – Oddelenie dopĺňovania kníh – 7
- 20002 – Oddelenie periodík – 7
- 20003 – Oddelenie mennej katalogizácie – 5
- 20004 – Oddelenie vecnej katalogizácie – 7
- 20005 – Kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí – 5
- 20006 – Kabinet retrospektívnej bibliografie – 8
- 20007 – Hudobný kabinet – 3

20100 – Odbor knižničných služieb – 58,50

- 20101 – Oddelenie absenčných výpožičiek – 12, (prevádzka do 21.00, sobota)
- 20102 – Oddelenie MVS a medzinárodných MVS – 6
- 20103 – Oddelenie prezenčných služieb – 20,5 (prevádzka do 21.00, sobota)
- 20104 – Oddelenie konzultačných služieb – 14, (prevádzka do 21.00, sobota)
- 20105 – Oddelenie multimediálnych dokumentov – 6, (prevádzka do 21.00, sobota)

20200 – Odbor knižničných fondov – 27,00

- 20201 – Oddelenie knižničných skladov – 18, (prevádzka do 20.00 hod.)
- 20202 – Oddelenie revízie fondov – 6,
- 20203 – Oddelenie preventívnej ochrany dokumentov – 3 (prevádzka do 20.00 hod.)

30000 – Úsek elektronizácie a integrácie – 71,00

30300 – Odbor ch katalógov – 10,00

- 30301 – Oddelenie správy súborného katalógu periodík – 6
- 30302 – Oddelenie prieskumu ch katalógov – 4

30400 – Odbor informačných technológií – 8,00

- 30401 – Oddelenie výpočtovej techniky – 5, (prevádzka do 21.00, sobota)
- 30402 – Oddelenie programových systémov – 3

30500 – Odbor knižnično-informačných systémov – 7,00

- 30501 – Oddelenie knižničných systémov – 4
- 30502 – Oddelenie sieťových aplikácií – 3

Samostatné oddelenia priamo riadené riaditeľom úseku – 5,00

- 30602 – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO – 3
- 30603 – Depozitná knižnica NATO – 2

30700 – Odbor ochrany dokumentov – 13,00

- 30701 – Oddelenie knižnej väzby – 4
- 30702 – Oddelenie reprografických služieb – 3, (prevádzka do 19.00 h)
- 30703 – Oddelenie reštaurovania dokumentov – 6

30900 – Odbor digitalizácie – 6,00

- 30901 – Oddelenie digitalizačných služieb – 3 (prevádzka do 21.00 h, sobota)
- 30902 – Laboratórium digitalizácie – 3 (prevádzka do 19.00 h)

31000 – Odbor centrálného digitálneho archívu (CDA) – 12,00

31001 – Oddelenie informačných technológií CDA – 4
31002 – Oddelenie informačných systémov CDA – 4
31003 – Oddelenie informačných procesov CDA – 4

31100 – Odbor Národná agentúra ISSN a depozit digitálnych prameňov – 4,00

31101 – Oddelenie Národná agentúra ISSN a referát EIP – 4
31102 – Oddelenie Depozit digitálnych prameňov – 0

31200 – Odbor projektového riadenia – 6,00

31201 – Oddelenie riadenia projektov – 3
31202 – Oddelenie integrácie systémov – 3

40000 – Úsek ekonomiky a prevádzky – 14,00

40001 – Oddelenie ekonomiky – 5
• referát verejného obstarávania – 0

40900 – Odbor prevádzky – 9,00

40901 – Oddelenie správy budov – 6, z toho (3 dvojzmenná prevádzka, sobota)
40902 – Oddelenie správy majetku – 3

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Personálny referát vypracoval a zaevidoval v uplynulom kalendárnom roku 24 dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, z toho bolo 17 dohôd o vykonaní práce, 5 dohôd o pracovnej činnosti a 2 dohody o brigádnickej práci študentov.

Personálny plán na rok 2020 a jeho plnenie

Vedenie UKB venovalo osobitnú pozornosť vytváraniu vhodných podmienok na profesionálny rast zamestnancov formou organizovania vzdelávacích aktivít – vyčlenením finančných prostriedkov na úhradu nákladov za účasť vybraných zamestnancov na rozličných školeniach, seminároch a kurzoch. Vzdelávanie bolo riadené ako plánovitý proces, ktorý vychádzal z konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie kvalitného výkonu práce v jednotlivých oblastiach činnosti UKB.

Dôraz sa kládol na skvalitňovanie sociálnej starostlivosti a celkové zlepšovanie pracovných podmienok zamestnancov knižnice.

Pre pracovníkov boli zabezpečené stravné lístky a návštevy kultúrnych podujatí. V rámci sociálnej starostlivosti o zamestnancov poskytovala organizácia v roku 2020 stravné lístky v hodnote 4,50 EUR. Platby za stravné lístky sa realizovali bezhotovostnou platbou formou zrážok zo mzdy.

Bol dodržaný termín vyplácania miezd, stanovený na 10. a 11. deň v bežnom mesiaci. Organizácia realizovala bezhotovostné vyplácanie miezd na bankové účty zamestnancov.

UKB aktívne spolupracovala s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava I. v oblasti sprostredkovania práce; voľné pracovné miesta boli inzerované prostredníctvom Internetového sprievodcu trhom práce – portálu Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny www.istp.sk. V záujme oslovenia širšieho okruhu uchádzačov o zamestnanie a väčšieho výberu voľné pracovné pozície sa inzerovali aj na platenom portáli Profesia.sk.

Všetci noví pracovníci sa pri nástupe do zamestnania zúčastnili školenia BOZP a PO, poučenia o používaní elektrických zariadení a vstupného poučenia o právach a povinnostiach zamestnanca vo vzťahu k bezpečnosti informačných systémov UKB.

Personálny referát poskytoval podporu Centrálnemu dátovému archívu a projektu Digitálne pramene – Webharvesting a archivácia e-Born obsahu, ktoré sú v etape udržateľnosti.

Aktivity na rozvoj ľudských zdrojov

V priebehu roka 2020 sa aktivít na rozvoj ľudských zdrojov prostredníctvom personálneho referátu zúčastnilo 513 zamestnancov, z toho 379 žien, pričom absolvovali 24 rôznych kurzov, školení a seminárov. V súvislosti s preventívnymi opatreniami proti šíreniu koronavírusu COVID – 19 sa 7 objednaných školení neuskutočnilo. Finančné prostriedky boli vrátené do rozpočtu UKB. Finančné náklady predstavovali sumu 7 071,60 €.

Z uvedeného počtu školení medzi najvýznamnejšie patrili 3 bezplatné online odborné vzdelávacie kurzy pre zamestnancov UKB v rámci výkonu práce z domu, ktoré zabezpečila generálna riaditeľka UKB. Na základe dohody generálnej riaditeľky UKB a riaditeľa Moravskej zemskej knihovny v Brne poskytla partnerská vedecká knižnica pre zamestnancov UKB 2 bezplatné e-learningové kurzy, a to „Knižovnícky kurz“ a „Základný kurz kybernetickej bezpečnosti“. Knižovnícky kurz úspešne absolvovalo 158 zamestnancov, z toho 117 žien. Základný kurz kybernetickej bezpečnosti úspešne absolvovalo 159 zamestnancov, z toho 118 žien. Online kurz „Základy digitálneho marketingu“, organizovaný spoločnosťou Google a akreditovaný združením Interactive Advertising Bureau, úspešne absolvovalo 148 zamestnancov, z toho 107 žien.

Okrem spomínaných školení sa 3 zamestnanci zúčastnili odborného semináru „Obstarávame odborne“. Školenia „Manažérstvo a meranie kvality služieb v organizáciách verejnej správy“ sa zúčastnila 1 vrcholová manažérka. Odborného školenia „Konzultačné fórum k príspevkom na rekreáciu a športovú činnosť – čo priniesla prax, zmena legislatívy pre rok 2020“ sa zúčastnili 3 zamestnankyne. Dvojdňové školenie „GDPR a osobné údaje očami kontrolného orgánu“ absolvovala 1 zamestnankyňa, ktorá je zodpovednou osobou za ochranu osobných údajov v UKB. Odborného seminára „Inventarizácia majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2020 v súlade s aktuálnou problematikou“ sa zúčastnili 3 zamestnankyne. **Odborní zamestnanci sa zúčastnili 2 školení, ktoré organizoval Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu: „Webová prístupnosť pre vývojárov“, absolvovali 5 zamestnanci a „Webová prístupnosť pre editorov“ absolvovali 6 zamestnanci.**

Personálny referát zabezpečoval personálnu podporu 2 národným projektom v rámci udržateľnosti: národnému projektu OPIS PO2 „Centrálny dátový archív“ a národnému projektu OPIS-2015/2.1./12-NP „Digitálne pramene – Webharvesting a archivácia e-Born obsahu“.

Jednou z najvýznamnejších pravidelných aktivít vedenia UKB v oblasti starostlivosti o pracovníkov UKB bolo novoročné stretnutie zamestnancov UKB, ktoré sa uskutočnilo 20. 1. 2020 na Barokovom nádvorí UKB. Počas stretnutia, za vysokej účasti pracovníkov UKB, generálna riaditeľka Silvia Stasselová vyhodnotila uplynulý pracovný rok 2019, poďakovala zamestnancom knižnice za ich úsilie vynaložené

pri plnení náročných úloh a oboznámila ich s najdôležitejšími novými úlohami UKB na rok 2020. Osobitne sa vedenie podakovalo kvetmi a ďakovným listom jubilantom a dlhoročným pracovníkom knižnice. Výnimočný a nezabudnuteľný umelecký zážitok s výberovým programom vážnej hudby pripravilo pre pracovníkov UKB k 100. výročiu Univerzitnej knižnice v Bratislave renomované hudobné teleso Mucha Quartet.

Ocenení jubilanti z radov pracovníkov UKB, pri príležitosti okrúhlych životných jubileí:

Bc. Mária Bruncviková, Ing. Klára Ďurechová, Jaroslava Drahoňová, Mgr. Róbert Erent, Mgr. Antónia Friedlová, PhD., Soňa Galandová, Mária Herbergerová, Anna Huršanová, PhDr. Antónia Jasemová, Ľubica Kružlíková, Mgr. Terézia Kamenická, Regina Ledvényiová, Ing. Dagmar Lukáčová, PhDr. Klára Mészároszová, PhDr. Ladislav Oslanec, Mgr. Peter Penthor, Ing. Ján Škultéty, Mgr. Mária Ščepková, Mária Turzová, Ľudovít Verner.

Ocenení dlhoroční pracovníci UKB, pri príležitosti okrúhlych výročí odpracovaných rokov v UKB: Mgr. Kristína Brunnerová (25 r.), Igor Mistrík (30 r.).

Novoročné stretnutie zamestnancov UKB s príhovorom generálnej riaditeľky UKB, Silvie Stasselovej

V rámci BOZP sa 5 zamestnancov zúčastnilo školenia na prácu vo výške na rebríku nad 1,5 m podľa Vyhlášky MPSVaR SR č. 147/2013.

Na základe nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami zabezpečil zamestnávateľ oftalmologické vyšetrenie pre 136 zamestnancov UKB.

Priebežne boli vykonávané kontroly dodržiavania smernice č. 05/2017 Zásady postupu pri kontrole dodržiavania a zákazu výkonu práce pod vplyvom alkoholu, omamných a psychotropných látok, ich používania a zneužívania v UKB a smernice č. 04/2017 o ochrane nefajčiarov a o zákaze fajčenia na pracoviskách a v priestoroch objektov UKB.

Personálny plán na rok 2021

Plán na rok 2021 vychádza z predpokladu udržateľnosti národných projektov „Centrálny dátový archív“ a „Digitálne pramene – Webharvesting a archivácia e-Born obsahu“. Závazný ukazovateľ počtu zamestnancov bol stanovený vo výške 214 zamestnancov na plný pracovný úväzok, čo predstavuje zníženie stavu zamestnancov oproti roku 2020 o 10 %.

V nadväznosti na náročné odborné úlohy organizácie bude potrebné zabezpečiť nových vysoko-kvalifikovaných odborníkov na knižnično-informačné činnosti a na udržateľnosť projektov Centrálny dátový archív a Digitálne pramene, určiť a realizovať potrebné organizačné a systémové zmeny.

Medzi prioritné ciele zaradilo vedenie UKB zlepšenie komunikácie, informovanie vedenia o potrebách knižnice aj zo strany radových zamestnancov a optimalizácia riadiacich tokov tak, aby sa dosiahla vyššia úroveň riadenia v UKB. V nadväznosti na koncepčné riešenie zabezpečenia plnenia nových odborných úloh bude v roku 2021 potrebné prijať novú organizačnú štruktúru UKB.

Vedenie UKB aj naďalej bude venovať mimoriadnu pozornosť skvalitňovaniu pracovných podmienok pre zamestnancov a zabezpečovaniu ich odborného rastu. Ďalšou z priorit bude zvyšovanie odbornosti a kvalifikačného rastu zamestnancov, vytvorenie podmienok pre účasť zamestnancov na odborných školeniach, seminároch a vzdelávacích podujatiach. Zároveň vedenie UKB plánuje vo vyššej miere organizovať interné školenia s výmenou skúseností.

Jednou z najdôležitejších úloh v oblasti ľudských zdrojov bude stabilizácia stavu zamestnancov.

Na rok 2021 nie je naplánovaná valorizácia plátov zamestnancov. Na základe Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2021, zamestnávateľ UKB poskytne zamestnancovi, ktorého pracovný pomer trvá ku dňu 30. 11. 2021 najmenej šesť mesiacov odmenu v sume 100 eur. Nárok na poskytnutie odmeny nevzniká zamestnancovi, ktorému plynie skúšobná doba a zamestnancovi, ktorému plynie výpovedná doba. Odmena bude vyplatená v mesiaci december vo výplate za mesiac november 2021.

Okrem toho zamestnávateľ poskytne v prvom polroku kalendárneho roka 2021 zamestnancovi na jeho žiadosť, podľa § 141 ods. 3 písm. c) Zákonníka práce, jeden deň pracovného voľna. Za čas pracovného voľna patrí zamestnancovi náhrada funkčného platu.

Združenia podporujúce UKB

V UKB pôsobia 2 základné odborové organizácie: *Odborový zväz pracovníkov knižníc v Univerzitnej knižnici v Bratislave* a nová základná odborová organizácia pri UKB pod názvom *OZ NAŠA UNIVERZITKA*.

Základná organizácia Odborového zväzu pracovníkov knižníc SR v Univerzitnej knižnici v Bratislave má v UKB dlhoročnú tradíciu, vznikla hneď po rozdelení Československa a vzniku Slovenskej republiky v roku 1993. Jej základným poslaním je chrániť oprávnené záujmy zamestnancov a presadzovať ich pracovno-právne, sociálne a kultúrne potreby, ktoré súvisia s vykonávaním ich zamestnania. ZO OZPK SR v Univerzitnej knižnici v Bratislave vykonáva svoju činnosť na základe spolupatričnosti, vzájomnej odborárskej solidárnosti a v snahe presadzovania dialógu s vedením knižnice, pri riešení pracovných, mzdových, sociálnych otázok týkajúcich sa všetkých zamestnancov, BOZP, zdravotne vyhovujúcim pracovnom prostredí a kolektívnom vyjednávaní.

Závodný výbor OZ NAŠA UNIVERZITKA plánuje svoje pôsobenie zamerať predovšetkým na tieto tri oblasti:

- každodenné vytváranie zdravej pracovnej atmosféry a pozitívneho i priateľského ovzdušia a komunikácie, osobitne Etického kódexu zamestnancov UKB,
- organizovanie aktivít pre členov a potenciálnych záujemcov o členstvo (kultúrnych, spoločenských, vzdelávacích, teambuildingových, prípadne exkurzií a pod.), za účelom rozvoja dobrých pracovných vzťahov, vzájomného poznania sa a schopností utvárať jednotný pracovný tím v UKB,
- spolupodieľanie sa na kolektívnom vyjednávaní a dialógu v záujme dobrých vzťahov zamestnancov a zamestnávateľa v UKB, počúvanie potrieb a problémov zamestnancov, predkladanie ich podnetov a návrhov za účelom utvárania stále lepšieho pracovného prostredia pre zamestnancov, ich spokojnosti a vzájomnej dôvery so zamestnávateľom.

Závodný výbor OZ NAŠA UNIVERZITKA vznikla z iniciatívy zamestnancov UKB počas prvej vlny pandémie COVID-19 a na ústredí odborového zväzu verejnej správy a kultúry SLOVES bola zaregistrovaná ku dňu 11. 5. 2020 ako ich členská organizácia pod číslom 20-0229-0101.

Činnosť knižnice podporuje aj občianske združenie *Spoločnosť priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave*. Pri naplňaní svojich cieľov spoločnosť morálne a hmotne podporuje rozvoj a ochranu knižničných fondov ako dôležitú súčasť kultúrneho dedičstva, modernizáciu budov a technológií i rozvoj ľudských zdrojov. Spoločnosť je každoročne spoluorganizátorom viacerých odborných podujatí a súčasne podporuje aj ďalšie vzdelávanie zamestnancov UKB.

6 ZÁVER

Významnou udalosťou z hľadiska reprezentácie Univerzitnej knižnice v Bratislave bolo nielen členstvo UKB v dôležitých medzinárodných knižníckych asociáciách, agentúrach a konzorciách (IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions, LIBER, ISSN, IIPC, EOD a i.), ale aj samotné pôsobenie generálnej riaditeľky v rôznych čestných volených funkciách.

Ing. Silvia Stasselová, generálna riaditeľka UKB, v zahraničí a na Slovensku v roku 2020 zastávala tieto pozície:

- členka Stáleho výboru IFLA pre akademické a vedecké knižnice (IFLA Academic and Research Libraries Section), kde reprezentovala slovenské knihovníctvo a kultúru na medzinárodnej úrovni na pôde najvýznamnejšieho knižníckeho združenia na svete (www.ifla.org),
- predsedníčka Rady Fondu na podporu umenia, ktorý je významnou verejnoprávnou inštitúciou zabezpečujúcou podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu (www.fpu.sk),
- predsedníčka Slovenského výboru pre program Pamäť sveta UNESCO (UNESCO Memory of the World Programme), ktorého jedným z cieľov je ochrana dokumentárneho dedičstva (<https://unesco.ulib.sk/program-pamat-sveta-unesco/slovensky-vybor-pre-program-pamat-sveta-unesco/>),
- podpredsedníčka Ústrednej knižničnej rady, ktorá je poradným, iniciatívnym, koordinačným a expertným orgánom ministerky kultúry SR v oblasti knižníc a knihovníctva,
- členka Hodnotiacej komisie SASPRO 2 pre vedy o spoločnosti a kultúre,
- členka Rezortnej koordinačnej skupiny, ktorá je poradným orgánom Ústrednej pracovnej skupiny pre digitalizáciu MK SR,
- členka redakčných rád odborných knižníckych časopisov ITLib (vydáva CVTI SR, <https://itlib.cvtisr.sk>) a Knižnica (vydáva SNK, <https://snk.sk/sk/obchod/edicna-cinnost/casopis-kniznica.html>).

UKB patrí k vrcholným informačným a kultúrnym inštitúciám v rezorte kultúry Slovenskej republiky, ktorá je stabilným partnerom a kvalitným poskytovateľom širokého spektra služieb pre akademickú a kultúrnu obec. Jednou z jej primárnych úloh je ochrana a uchovávanie kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky a systematická starostlivosť o všetky typy dokumentov, ktoré dlhodobo skladuje a sprístupňuje pre svojich používateľov. Rovnako dôležitou úlohou je prezentácia dejín knižnej kultúry a kultúrneho dedičstva pre širokú verejnosť vo forme výstav, odborných exkurzií, publikovania odborných príspevkov v periodikách a v zborníkoch, ako aj prezentácia výstupov vedeckovýskumných úloh a projektov na domácich a zahraničných konferenciách.

UKB venovala aj roku 2020 mimoriadnu pozornosť všetkým úlohám, ktoré vyplývajú z kontraktu uzatvoreného medzi MK SR a UKB, ako aj jej poslania uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby verejnosti a podporovať ich celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a duchovný rozvoj. V súvislosti s mimoriadnou situáciou, vyhlásením núdzového stavu a prijatými opatreniami na zamedzenie vzniku a šírenia ochorenia COVID 19 spôsobeným koronavírusom a ich vplyvom na samotnú činnosť a chod UKB, nebola inštitúcia schopná zrealizovať všetky ukazovatele do konca roka 2020.

K 31. 12. 2020 obsahoval knižničný fond UKB 2 863 148 knižničných jednotiek. Knižnica mala 16 207 aktívnych čitateľov, ktorí mali v roku 2020 platnú registráciu. Knižnicu navštívilo 83 447 používateľov a návštevníkov, ktorí si absenčne alebo prezenčne vypožičali 266 917 dokumentov. Z toho bolo 127 318 absenčných výpožičiek. Súčasne bolo spracovaných 4 633 požiadaviek na MVS a MMVS. Webové sídlo

a katalógy UKB navštívilo 820 008 návštevníkov. Služby a výstupy UKB využíval široký okruh používateľov všetkých typov – vedecká, pedagogická, študentská, odborná a široká verejnosť, ako aj siete domácich a zahraničných knižníc.

Od 10. 3. 2020 do 26. 5. 2020 bola UKB v zmysle príkazu ministerky č. 4/2020 ohľadom koordinácie obmedzení a opatrení proti šíreniu koronavírusu COVID-19 zatvorená. Knižnica otvorila svoje brány pre používateľov 27. 5. 2020 v obmedzenom režime. Z preventívnych dôvodov bola pozmenená koncepcia poskytovania knižničných služieb, predovšetkým prezenčných.

Na prezenčné štúdium mali používatelia (s výnimkou zatvorenia knižnice a obmedzenej prevádzky) k dispozícii 575 študijných a čitateľských miest v 10 študovniach a čítárňach. Používatelia majú možnosť využívať katalógy, databázy, ako aj vzdialený prístup do licencovaných databáz.

K dispozícii mali používatelia celkom 51 PC z toho 45 PC s pripojením na internet a 30 tabletov s WiFi pripojením na internet. Okrem toho sa používatelia mohli na internet pripojiť vlastnými notebookmi. Signálom pre WiFi pripojenie sú pokryté všetky priestory prístupné pre verejnosť. Študenti a zamestnanci vysokých škôl môžu v UKB využiť i svetovú roamingovú službu Eduroam. V roku 2020 využili používatelia WiFi pripojenie v priestoroch UKB celkom 85 577-krát (z toho 41 153 pripojení na WiFi Eduroam).

V rámci akvizičnej činnosti posilňovala UKB koncepčné budovanie knižnično-informačných fondov v súlade so zameraním a špecializáciou knižnice a súčasne dodržiavala základné zákonné princípy dopĺňovania knižničného fondu, ktorým sú najmä nezávislosť (ideologická, politická, náboženská) a odbornosť. V rámci akvizičnej činnosti sa zameriavala na fond domácich a výberovo zahraničných dokumentov – kníh, periodík, špeciálnych, zvukových, audiovizuálnych a elektronických informačných zdrojov, najmä z odborov spoločenských, humanitných a prírodných vied, dokumentov univerzálnych, interdisciplinárnych a príručkového charakteru, ale aj krásnej literatúry.

UKB sa v oblasti dopĺňovania knižničného fondu sústredila v sledovanom období na posilnenie ponuky dostupných titulov z vedných disciplín, ktoré sú používateľmi najžiadanejšie a najrezervovanejšie, a zakúpila aj diela ocenené národnými alebo zahraničnými literárnymi cenami a diela nominovaných autorov.

V roku 2020 získala UKB do knižničného fondu 16 461 kníh, 4 460 viazaných periodík, 384 zvukových dokumentov, 13 hudobnín, 68 špeciálnych dokumentov a 31 audiovizuálnych dokumentov a 1 281 elektronických dokumentov. Z 22 698 dokumentov bolo 101 dokumentov, kníh, periodík a hudobnín získaných formou náhrady. Knižnica okrem toho získala 2 661 titulov periodík – 2 215 slovenských a 446 zahraničných titulov.

Súčasťou dopĺňovania knižničného fondu UKB bol aj nákup dokumentov vo výške 15 000 € z prostriedkov, ktoré boli UKB účelovo priznané MK SR v rámci Prioritného projektu 2020: Nákup knižničných dokumentov a elektronických informačných zdrojov.

Českú produkciu dostávala UKB predovšetkým v rámci medzinárodného bilaterálneho projektu Slovenská knižnica v Národni knihovně České republiky (NK ČR) a Česká knižnica v UKB. UKB vyčlenila aj v roku 2020 zo svojho rozpočtu za účelom nákupu slovenskej knižnej produkcie 12 000 € a český partner NK ČR vyčlenil na projekt 300 000 Kč. Budovanie fondu slovenskej knižnice, ako aj budovanie fondu českej knižnice je odborne i spoločensky vysoko hodnotené a verejnosť ju vníma ako nadštandardnú spoluprácu aj v širšom ako knižničnom kontexte.

Významné boli aj aktivity knižnice spojené so spracovaním knižničného fondu, s kooperatívnou spoluprácou knižníc pri budovaní súborného katalógu periodík, s preventívnou ochranou knižničného fondu formou mechanickej očisty fondu, zabezpečením jeho fyzickej a zdravotnej neškodnosti,

konzervovaním a reštaurovaním historicky cenných a jedinečných dokumentov v zbierkach UKB a aktivity spojené s ochranou knižničného fondu pred poškodením a odcudzením.

V súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 UKB naďalej venovala pozornosť Digitálnej knižnici UKB, prostredníctvom ktorej sa sprístupňovalo viac ako 1 537 938 strán digitalizovaných dokumentov. Digitálna knižnica UKB, ktorá je voľne prístupná cez internet zo zariadenia používateľa kdekoľvek na svete, predstavuje efektívny nástroj na vyhľadávanie a prácu s informáciami v atraktívnom dizajne. V uplynulom roku sa však v Digitálnej knižnici UKB nesprístupňovali nové digitalizované dokumenty, čo je výsledkom nevyhovujúceho technického stavu súvisiacich podporných systémov.

Kópie a skeny z dokumentov UKB si mohli používatelia zhotoviť aj samoobslužne na 7 samoobslužných reprografických zariadeniach a 5 samoobslužných skenovacích prístrojoch.

Knižnica pokračovala v záchrannej digitalizácii, ktorej cieľom je digitalizovať knižné dokumenty z fondu UKB, ktorých fyzický stav je natoľko vážny a ohrozený, že urgentne potrebujú reštaurátorský zásah. Takto odbor zdigitalizoval 24 474 strán dokumentov. Záchranná digitalizácia postupne odhalila potrebu reštaurovať, digitalizovať a sprístupniť na interné použitie prírastkové zoznamy z oddelenia knižničných skladov. Odbor zdigitalizoval 2 870 strán týchto dokumentov. Rovnako sa pokračovalo v digitalizácii nových slovacikálnych dokumentov, ktoré má UKB len v jedinom exemplári.

UKB v spolupráci so zahraničnými veľvyslanectvami a inými partnerskými kultúrnymi a vzdelávacími inštitúciami pravidelne organizuje a spoluorganizuje široké spektrum podujatí regionálneho, celoštátneho i medzinárodného významu pre rôzne cieľové skupiny. V roku 2020 sa zrealizovalo spolu 185 kultúrno-vzdelávacích podujatí, ktoré navštívilo 2 206 návštevníkov. V rámci pestrej škály podujatí uskutočnených počas TSK 2020 v UKB knižnica zorganizovala sériu hlavných podujatí s bohatou účasťou návštevníkov – ako bolo napr. odborné podujatie **100 rokov prvého knižničného zákona/ 100 rokov UKB a počiatky jej vzniku po roku 1919** alebo prezentácia odbornej publikácie z produkcie UKB – **Tlače 16. storočia v UKB**, výstupu vedeckovýskumnej činnosti kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí.

Používateľov zaujal aj kurz Ako pracovať s počítačom, ktorý pripravili a viedli pracovníci oddelenia multimediálnych dokumentov, ako aj rad mimoriadne zaujímavých výstav v priestoroch knižnice, ktoré pripravili ako výstupy svojej činnosti odborné pracoviská UKB, napr. **Budovy UKB v premenách času, Výročné školské správy: Svedectvo vzdelávacieho procesu na Slovensku (1701 – 1953), Danteho Božská komédia vo fonde UKB, alebo Osvietenecké periodiká 18. storočia.**

Vedeckovýskumná činnosť patrí k tradičným pilierom odbornej činnosti UKB. V roku 2020 prebiehali prípravné práce na vydaní 2. zväzku bibliografie Katalóg tlačí 16. storočia Univerzitnej knižnice v Bratislave a začala sa riešiť nová úloha Katalóg tlačí 17. storočia Univerzitnej knižnice v Bratislave a Bibliografia schematizmov a direktórií na Slovensku so vzťahom k územia Slovenska 1701 – 1918. V rámci úlohy Bibliografia jarmočných a púťových tlačí 18. a 19. storočia z územia Slovenska sa začalo s digitalizáciou exemplárov, ktoré má UKB vo svojich knižničných fondoch. Pokračovalo sa v riešení úloh Rozvoj metód dlhodobej ochrany digitálnych prameňov, Analýza a vyhodnotenie akvizičnej politiky webových zberov a Výskum publikačných formátov e-Born seriálových publikácií.

V roku 2020 UKB vytvárala podmienky na zabezpečenie udržateľnosti dvoch národných projektov v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2. Aktivity v rámci projektu Centrálny dátový archív zabezpečovali zber, dlhodobé archivovanie a ochranu digitálneho obsahu, činnosti ktoré v rámci digitalizačných projektov a kampaní riešili viaceré pamäťové a fondové inštitúcie na Slovensku. Výsledkom aktivít projektu Digitálne pramene – webharvesting a archivácia e-Born obsahu bolo vybudovanie a rozvoj funkčného informačného systému Digitálne pramene na zber, primárne

spracovanie a sprístupňovanie pôvodných elektronických a WWW prameňov vo forme otvorenej digitálnej knižnice a webových služieb.

V nadväznosti na náročné úlohy vedenie UKB venovalo pozornosť zabezpečovaniu kvalitných odborníkov na všetky činnosti knižnice. Pri obsadzovaní voľných pracovných miest sa uskutočňovali výberové konania s dôrazom na splnenie požiadaviek na bezúhonnosť, plnenie kvalifikačných predpokladov, dosiahnutú odbornú prax a zdravotnú spôsobilosť.

Vedenie knižnice citlivo vníma nové preferencie používateľov, a preto aj v roku 2020 venovalo pozornosť zavádzaniu nových knižnično-informačných služieb, ktorými si chce používateľov udržať a získať nových. Takouto službou je aj ponuka výpožičky tabletov, či väčší počet prevádzkových hodín počas letných mesiacov, vrátane prevádzkových hodín v sobotu.

UKB si uvedomuje, že musí neustále sledovať trendy vývoja informačno-komunikačných technológií a aplikovať ich do svojej praxe. Len pohotová reakcia na zmeny v správaní používateľov a rýchle prispôbovanie knižničných služieb nastupujúcim trendom zabezpečí knižnici konkurencieschopnosť aj v digitálnom prostredí. UKB vymenila starú technológiu SunRay pre vstup do elektronických katalógov za moderné PC All in One, používateľom je k dispozícii v priestoroch čitateľských katalógov celkom 7 staníc.

Univerzitná knižnica v Bratislave sa bude aj v budúcnosti jednoznačne orientovať na používateľa, modernizovať a prehodnocovať knižnično-informačné služby, maximálne využívať elektronické informačné zdroje, a tak poskytovať čo najlepšie príležitosti na celoživotné vzdelávanie. Hlavným cieľom je vytvoriť v knižnici podnetné, príjemné a kultivované prostredie vhodné na vzdelávacie a kultúrno-spoločenské aktivity pre všetky generácie.

Ukážka novoročného pozdravu na rok 2020 s historickými úradnými a vlastníckymi pečiatkami UKB